

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI ÉRTESÍTŐ

A KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERIUM HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

Oldal

Törvények

2007. évi XIII. tv. A nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény és az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2003. évi CXXX. törvény módosításáról	419
2007. évi XXI. tv. A nagy távolságra jutó, országhatárokon áttérjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi Genfi Egyezményhez csatolt, a nehézfémekről szóló, Aarhusban, 1998. június 24-én elfogadott Jegyzőkönyv kihirdetéséről	419
2007. évi XXV. tv. A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, valamint az igazságszolgáltatást érintő egyéb törvények módosításáról	455
2007. évi XXVII. tv. A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény és más büntetőjogi törvények módosításáról	455
2007. évi XXIX. tv. Egyes környezetvédelmi tárgyú törvények környezeti felelősséggel összefüggő módosításáról	455

Kormányrendeletek

67/2007. (IV. 11.) Korm. r. A költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló 193/2003. (XI. 26.) Korm. r. módosításáról	460
69/2007. (IV. 13.) Korm. r. Az építésügyi és az építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet módosításáról	460
72/2007. (IV. 17.) Korm. r. A környezetvédelmi és vízügyi hatósági eljárás során felmerülő egyéb eljárási költségekről	460
78/2007. (IV. 24.) Korm. r. A környezeti alapnyilvántartásról	467
81/2007. (IV. 25.) Korm. r. A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet módosításáról	479
89/2007. (IV. 26.) Korm. r. A budapesti 4-es metróvonal Kelenföldi pályaudvar–Bosnyák tér közötti szakasza megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról	480
90/2007. (IV. 26.) Korm. r. A környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről	480
91/2007. (IV. 26.) Korm. r. A természetben okozott károsodás mértékének megállapításáról, valamint a kármentesítés szabályairól	487
92/2007. (IV. 26.) Korm. r. A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet módosításáról	497
93/2007. (IV. 26.) Korm. r. A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet módosításáról	500

Miniszteri rendeletek

45/2007. (IV. 4.) GKM r. A közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet módosításáról	505
9/2007. (III. 30.) KvVM r. Az Érdi Kakukk-hegy természetvédelmi terület létesítéséről	505
10/2007. (III. 30.) KvVM r. A Mura-menti Tájhévízvédelmi Körzet létesítéséről	507
11/2007. (III. 30.) KvVM r. A Bükkháti természetvédelmi terület létesítéséről és erdőrezervátummá nyilvánításáról	511
12/2007. (III. 30.) KvVM r. A Kelemér-Serényfalva természetvédelmi terület létesítéséről és erdőrezervátummá nyilvánításáról	514
13/2007. (III. 30.) KvVM r. A Dénesmajori Csigas-erdő Természetvédelmi Terület létesítéséről szóló 27/1997. (VIII. 1.) KTM rendelet módosításáról	517
14/2007. (III. 30.) KvVM r. A Belsőbaránci-tótorjános természetvédelmi terület létesítéséről	519
15/2007. (III. 30.) KvVM r. A Bölskei-nőszirmos természetvédelmi terület létesítéséről	520
16/2007. (IV. 20.) KvVM r. A Tardi-legelő természetvédelmi terület létesítéséről	522
22/2007. (III. 28.) OKM r. Egyes régészeti lelőhelyek védetté nyilvánításáról, illetve régészeti védelem megszüntetéséről	524

A tartalomjegyzék a 418. oldalon folytatódik.

Kormányhatározat

2059/2007. (IV. 3.) Korm. h. Az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezményének Kiotói Jegyzőkönyvében szereplő nemzetközi kibocsátás-kereskedelemmel kapcsolatos feladatokról.	525
---	-----

Miniszteri utasítások

13/2007. (MK 53.) KvVM ut. A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításáról	525
14/2007. (K. V. Ért. 5.) KvVM ut. Az egyes kormányzati iratok előkészítésének a formai rendjéről szóló 8/2007. (K. V. Ért. 4.) KvVM utasítás visszavonásáról	529

Közlmények

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóságának 1/2007. (EüK 8.) Gyf. közleménye Szolnok B-67 OKK számú kút vize számára természetes ásványvíz megnevezés használatának engedélyezéséről	530
Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóságának 2/2007. (EüK 8.) Gyf. közleménye Fertőrákos K-28 OKK számú kút vizét elismert ásványvízzé minősítő határozat visszavonásáról	530
Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóságának 3/2007. (EüK 8.) Gyf. közleménye Debrecen B-2376 OKK számú kút elismert ásványvíz törzskönyvének megújításáról	530
Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóságának 4/2007. (EüK 8.) Gyf. közleménye a mátraderecskei Széndioxid Szárazfürdő és Gyógyászati Központ számára gyógygázfürdő megnevezés használatának engedélyezéséről	530
Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóságának 5/2007. (EüK 8.) Gyf. közleménye a Barcsi Termálközpont számára gyógyfürdő megnevezés használatának engedélyezéséről	530
Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóságának 6/2007. (EüK 8.) Gyf. közleménye Hajdúsámson K-79 OKK számú kút vize számára természetes ásványvíz megnevezés használatának engedélyezéséről	531
Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóságának 7/2007. (EüK 8.) Gyf. közleménye Lakitelek K-54 OKK számú kút elismert ásványvíz törzskönyvének megújításáról	531
Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóságának 8/2007. (EüK 8.) Gyf. közleménye Bicske K-43 OKK számú kút vize számára természetes ásványvíz megnevezés használatának engedélyezéséről	531
Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóságának 9/2007. (EüK 8.) Gyf. közleménye Moha K-5 OKK számú kút elismert ásványvíze törzskönyvének megújításáról	531
Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóságának 10/2007. (EüK 8.) Gyf. közleménye a hajdúszoboszlói gyógyiszap törzskönyvének megújításáról	531
Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóságának 11/2007. (EüK 8.) Gyf. közleménye a hajdúszoboszlói Hunguest Hotel Béke Gyógy szálló számára gyógyfürdő megnevezés használatának engedélyezéséről	531
Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóságának 12/2007. (EüK 8.) Gyf. közleménye a hévízi Hunguest Hotel Helios Gyógy szálló számára gyógyfürdő megnevezés használatának engedélyezéséről	532
Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóságának 13/2007. (EüK 8.) Gyf. közleménye Esztergom B-5 OKK számú kút vize számára gyógyvíz megnevezés használatának engedélyezéséről	532
A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium közleménye A Föld Napja alkalmából adományozott kitüntetésekről	532

Tanulmány

Szilágyi János Ede: Az agrárjog dogmatikájának új alapjai – útban a természeti erőforrások joga felé?	533
---	-----

Törvények

2007. évi XIII. törvény

a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény és az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2003. évi CXXX. törvény módosításáról.*

* Figyelemmel a környezettel kapcsolatos bűncselekményekre.

A törvény teljes szövege a Magyar Közlöny 2007. március 28-i 36. számában jelent meg.

2007. évi XXI. törvény

a nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi Genfi Egyezményhez csatolt, a nehézfémekről szóló, Aarhusban, 1998. június 24-én elfogadott Jegyzőkönyv kihirdetéséről*

(A Jegyzőkönyv a Magyar Köztársaság tekintetében 2005. július 18-án lépett hatályba.)

1. § Az Országgyűlés a nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi Genfi Egyezményhez csatolt, a nehézfémekről szóló, Aarhusban, 1998. június 24-én elfogadott Jegyzőkönyvet (a továbbiakban: Jegyzőkönyv) e törvénnyel kihirdeti.

2. § A Jegyzőkönyv hiteles angol nyelvű szövege és annak hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

„Protocol to the 1979 Convention on Long-range Transboundary Air Pollution on heavy metals

The Parties,

Determined to implement the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution,

Concerned that emissions of certain heavy metals are transported across national boundaries and may cause damage to ecosystems of environmental and economic importance and may have harmful effects on human health,

Considering that combustion and industrial processes are the predominant anthropogenic sources of emissions of heavy metals into the atmosphere,

* A törvényt az Országgyűlés a 2007. március 19-i ülésnapján fogadta el.

Acknowledging that heavy metals are natural constituents of the Earth's crust and that many heavy metals in certain forms and appropriate concentrations are essential to life,

Taking into consideration existing scientific and technical data on the emissions, geochemical processes, atmospheric transport and effects on human health and the environment of heavy metals, as well as on abatement techniques and costs,

Aware that techniques and management practices are available to reduce air pollution caused by the emissions of heavy metals,

Recognizing that countries in the region of the United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) have different economic conditions, and that in certain countries the economies are in transition,

Resolved to take measures to anticipate, prevent or minimize emissions of certain heavy metals and their related compounds, taking into account the application of the precautionary approach, as set forth in principle 15 of the Rio Declaration on Environment and Development,

Reaffirming that States have, in accordance with the Charter of the United Nations and the principles of international law, the sovereign right to exploit their own resources pursuant to their own environmental and development policies, and the responsibility to ensure that activities within their jurisdiction or control do not cause damage to the environment of other States or of areas beyond the limits of national jurisdiction,

Mindful that measures to control emissions of heavy metals would also contribute to the protection of the environment and human health in areas outside the UNECE region, including the Arctic and international waters,

Noting that abating the emissions of specific heavy metals may provide additional benefits for the abatement of emissions of other pollutants,

Aware that further and more effective action to control and reduce emissions of certain heavy metals may be needed and that, for example, effects-based studies may provide a basis for further action,

Noting the important contribution of the private and non-governmental sectors to knowledge of the effects associated with heavy metals, available alternatives and abatement techniques, and their role in assisting in the reduction of emissions of heavy metals,

Bearing in mind the activities related to the control of heavy metals at the national level and in international forums,

Have agreed as follows:

Article 1

Definitions

For the purposes of the present Protocol,

1. „Convention” means the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution, adopted in Geneva on 13 November 1979;

2. „EMEP” means the Cooperative Programme for Monitoring and Evaluation of Long-range Transmission of Air Pollutants in Europe;

3. „Executive Body” means the Executive Body for the Convention constituted under article 10, paragraph 1, of the Convention;

4. „Commission” means the United Nations Economic Commission for Europe;

5. „Parties” means, unless the context otherwise requires, the Parties to the present Protocol;

6. „Geographical scope of EMEP” means the area defined in article 1, paragraph 4, of the Protocol to the 1979 Convention on Long-range Transboundary Air Pollution on Long-term Financing of the Cooperative Programme for Monitoring and Evaluation of the Long-range Transmission of Air Pollutants in Europe (EMEP), adopted in Geneva on 28 September 1984;

7. „Heavy metals” means those metals or, in some cases, metalloids which are stable and have a density greater than 4.5 g/cm³ and their compounds;

8. „Emission” means a release from a point or diffuse source into the atmosphere;

9. „Stationary source” means any fixed building, structure, facility, installation, or equipment that emits or may emit a heavy metal listed in annex I directly or indirectly into the atmosphere;

10. „New stationary source” means any stationary source of which the construction or substantial modification is commenced after the expiry of two years from the date of entry into force of: (i) this Protocol; or (ii) an amendment to annex I or II, where the stationary source becomes subject to the provisions of this Protocol only by virtue of that amendment. It shall be a matter for the competent national authorities to decide whether a modification is substantial or not, taking into account such factors as the environmental benefits of the modification;

11. „Major stationary source category” means any stationary source category that is listed in annex II and that contributes at least one per cent to a Party’s total emissions from stationary sources of a heavy metal listed in annex I for the reference year specified in accordance with annex I.

Article 2

Objective

The objective of the present Protocol is to control emissions of heavy metals caused by anthropogenic activities that are subject to long-range transboundary atmospheric transport and are likely to have significant adverse effects on human health or the environment, in accordance with the provisions of the following articles.

Article 3

Basic obligations

1. Each Party shall reduce its total annual emissions into the atmosphere of each of the heavy metals listed in annex I from the level of the emission in the reference year set in accordance with that annex by taking effective measures, appropriate to its particular circumstances.

2. Each Party shall, no later than the timescales specified in annex IV, apply:

(a) The best available techniques, taking into consideration annex III, to each new stationary source within a major stationary source category for which annex III identifies best available techniques;

(b) The limit values specified in annex V to each new stationary source within a major stationary source category. A Party may, as an alternative, apply different emission reduction strategies that achieve equivalent overall emission levels;

(c) The best available techniques, taking into consideration annex III, to each existing stationary source within a major stationary source category for which annex III identifies best available techniques. A Party may, as an alternative, apply different emission reduction strategies that achieve equivalent overall emission reductions;

(d) The limit values specified in annex V to each existing stationary source within a major stationary source category, insofar as this is technically and economically feasible. A Party may, as an alternative, apply different emission reduction strategies that achieve equivalent overall emission reductions.

3. Each Party shall apply product control measures in accordance with the conditions and timescales specified in annex VI.

4. Each Party should consider applying additional product management measures, taking into consideration annex VII.

5. Each Party shall develop and maintain emission inventories for the heavy metals listed in annex I, for those Parties within the geographical scope of EMEP, using as a minimum the methodologies specified by the Steering Body of EMEP, and, for those Parties outside the geographical scope of EMEP, using as guidance the methodologies developed through the work plan of the Executive Body.

6. A Party that, after applying paragraphs 2 and 3 above, cannot achieve the requirements of paragraph 1 above for a heavy metal listed in annex I, shall be exempted from its obligations in paragraph 1 above for that heavy metal.

7. Any Party whose total land area is greater than 6,000,000 km² shall be exempted from its obligations in

paragraphs 2 (b), (c), and (d) above, if it can demonstrate that, no later than eight years after the date of entry into force of the present Protocol, it will have reduced its total annual emissions of each of the heavy metals listed in annex I from the source categories specified in annex II by at least 50 per cent from the level of emissions from these categories in the reference year specified in accordance with annex I. A Party that intends to act in accordance with this paragraph shall so specify upon signature of, or accession to, the present Protocol.

Article 4

Exchange of information and technology

1. The Parties shall, in a manner consistent with their laws, regulations and practices, facilitate the exchange of technologies and techniques designed to reduce emissions of heavy metals, including but not limited to exchanges that encourage the development of product management measures and the application of best available techniques, in particular by promoting:

- (a) The commercial exchange of available technology;
- (b) Direct industrial contacts and cooperation, including joint ventures;
- (c) The exchange of information and experience; and
- (d) The provision of technical assistance.

2. In promoting the activities specified in paragraph 1 above, the Parties shall create favourable conditions by facilitating contacts and cooperation among appropriate organizations and individuals in the private and public sectors that are capable of providing technology, design and engineering services, equipment or finance.

Article 5

Strategies, policies, programmes and measures

1. Each Party shall develop, without undue delay, strategies, policies and programmes to discharge its obligations under the present Protocol.

2. A Party may, in addition:

- (a) Apply economic instruments to encourage the adoption of cost-effective approaches to the reduction of heavy metal emissions;
- (b) Develop government/industry covenants and voluntary agreements;
- (c) Encourage the more efficient use of resources and raw materials;
- (d) Encourage the use of less polluting energy sources;
- (e) Take measures to develop and introduce less polluting transport systems;
- (f) Take measures to phase out certain heavy metal emitting processes where substitute processes are available on an industrial scale;

(g) Take measures to develop and employ cleaner processes for the prevention and control of pollution.

3. The Parties may take more stringent measures than those required by the present Protocol.

Article 6

Research, development and monitoring

The Parties shall encourage research, development, monitoring and cooperation, primarily focusing on the heavy metals listed in annex I, related, but not limited, to:

- (a) Emissions, long-range transport and deposition levels and their modelling, existing levels in the biotic and abiotic environment, the formulation of procedures for harmonizing relevant methodologies;
- (b) Pollutant pathways and inventories in representative ecosystems;
- (c) Relevant effects on human health and the environment, including quantification of those effects;
- (d) Best available techniques and practices and emission control techniques currently employed by the Parties or under development;
- (e) Collection, recycling and, if necessary, disposal of products or wastes containing one or more heavy metals;
- (f) Methodologies permitting consideration of socio-economic factors in the evaluation of alternative control strategies;
- (g) An effects-based approach which integrates appropriate information, including information obtained under subparagraphs (a) to (f) above, on measured or modelled environmental levels, pathways, and effects on human health and the environment, for the purpose of formulating future optimized control strategies which also take into account economic and technological factors;
- (h) Alternatives to the use of heavy metals in products listed in annexes VI and VII;
- (i) Gathering information on levels of heavy metals in certain products, on the potential for emissions of those metals to occur during the manufacture, processing, distribution in commerce, use, and disposal of the product, and on techniques to reduce such emissions.

Article 7

Reporting

1. Subject to its laws governing the confidentiality of commercial information:

- (a) Each Party shall report, through the Executive Secretary of the Commission, to the Executive Body, on a periodic basis as determined by the Parties meeting within the Executive Body, information on the measures that it has taken to implement the present Protocol;

(b) Each Party within the geographical scope of EMEP shall report, through the Executive Secretary of the Commission, to EMEP, on a periodic basis to be determined by the Steering Body of EMEP and approved by the Parties at a session of the Executive Body, information on the levels of emissions of the heavy metals listed in annex I, using as a minimum the methodologies and the temporal and spatial resolution specified by the Steering Body of EMEP. Parties in areas outside the geographical scope of EMEP shall make available similar information to the Executive Body if requested to do so. In addition, each Party shall, as appropriate, collect and report relevant information relating to its emissions of other heavy metals, taking into account the guidance on the methodologies and the temporal and spatial resolution of the Steering Body of EMEP and the Executive Body.

2. The information to be reported in accordance with paragraph 1 (a) above shall be in conformity with a decision regarding format and content to be adopted by the Parties at a session of the Executive Body. The terms of this decision shall be reviewed as necessary to identify any additional elements regarding the format or the content of the information that is to be included in the reports.

3. In good time before each annual session of the Executive Body, EMEP shall provide information on the long-range transport and deposition of heavy metals.

Article 8

Calculations

EMEP shall, using appropriate models and measurements and in good time before each annual session of the Executive Body, provide to the Executive Body calculations of transboundary fluxes and depositions of heavy metals within the geographical scope of EMEP. In areas outside the geographical scope of EMEP, models appropriate to the particular circumstances of Parties to the Convention shall be used.

Article 9

Compliance

Compliance by each Party with its obligations under the present Protocol shall be reviewed regularly. The Implementation Committee established by decision 1997/2 of the Executive Body as its fifteenth session shall carry out such reviews and report to the Parties meeting within the Executive Body in accordance with the terms of the annex to that decision, including any amendments thereto.

Article 10

Reviews by the Parties at sessions of the Executive Body

1. The Parties shall, at sessions of the Executive Body, pursuant to article 10, paragraph 2 (a), of the Convention, review the information supplied by the Parties, EMEP and other subsidiary bodies and the reports of the Implementation Committee referred to in article 9 of the present Protocol.

2. The Parties shall, at sessions of the Executive Body, keep under review the progress made towards meeting the obligations set out in the present Protocol.

3. The Parties shall, at sessions of the Executive Body, review the sufficiency and effectiveness of the obligations set out in the present Protocol.

(a) Such reviews will take into account the best available scientific information on the effects of the deposition of heavy metals, assessments of technological developments, and changing economic conditions;

(b) Such reviews will, in the light of the research, development, monitoring and cooperation undertaken under the present Protocol:

(i) Evaluate progress towards meeting the objective of the present Protocol;

(ii) Evaluate whether additional emission reductions beyond the levels required by this Protocol are warranted to reduce further the adverse effects on human health or the environment; and

(iii) Take into account the extent to which a satisfactory basis exists for the application of an effects-based approach;

(c) The procedures, methods and timing for such reviews shall be specified by the Parties at a session of the Executive Body.

4. The Parties shall, based on the conclusion of the reviews referred to in paragraph 3 above and as soon as practicable after completion of the review, develop a work plan on further steps to reduce emissions into the atmosphere of the heavy metals listed in annex I.

Article 11

Settlement of disputes

1. In the event of a dispute between any two or more Parties concerning the interpretation or application of the present Protocol, the Parties concerned shall seek a settlement of the dispute through negotiation or any other peaceful means of their own choice. The parties to the dispute shall inform the Executive Body of their dispute.

2. When ratifying, accepting, approving or acceding to the present Protocol, or at any time thereafter, a Party which is not a regional economic integration organization may declare in a written instrument submitted to the Depositary that, in respect of any dispute concerning the

interpretation or application of the Protocol, it recognizes one or both of the following means of dispute settlement as compulsory *ipso facto* and without special agreement, in relation to any Party accepting the same obligation:

(a) Submission of the dispute to the International Court of Justice;

(b) Arbitration in accordance with procedures to be adopted by the Parties at a session of the Executive Body, as soon as practicable, in an annex on arbitration.

A Party which is a regional economic integration organization may make a declaration with like effect in relation to arbitration in accordance with the procedures referred to in subparagraph (b) above.

3. A declaration made under paragraph 2 above shall remain in force until it expires in accordance with its terms or until three months after written notice of its revocation has been deposited with the Depositary.

4. A new declaration, a notice of revocation or the expiry of a declaration shall not in any way affect proceedings pending before the International Court of Justice or the arbitral tribunal, unless the parties to the dispute agree otherwise.

5. Except in a case where the parties to a dispute have accepted the same means of dispute settlement under paragraph 2, if after twelve months following notification by one Party to another that a dispute exists between them, the Parties concerned have not been able to settle their dispute through the means mentioned in paragraph 1 above, the dispute shall be submitted, at the request of any of the parties to the dispute, to conciliation.

6. For the purpose of paragraph 5, a conciliation commission shall be created. The commission shall be composed of equal numbers of members appointed by each Party concerned or, where the Parties in conciliation share the same interest, by the group sharing that interest, and a chairman chosen jointly by the members so appointed. The commission shall render a recommendatory award, which the Parties shall consider in good faith.

Article 12

Annexes

The annexes to the present Protocol shall form an integral part of the Protocol. Annexes III and VII are recommendatory in character.

Article 13

Amendments to the Protocol

1. Any Party may propose amendments to the present Protocol.

2. Proposed amendments shall be submitted in writing to the Executive Secretary of the Commission, who shall

communicate them to all Parties. The Parties meeting within the Executive Body shall discuss the proposed amendments at its next session, provided that the proposals have been circulated by the Executive Secretary to the Parties at least ninety days in advance.

3. Amendments to the present Protocol and to annexes I, II, IV, V and VI shall be adopted by consensus of the Parties present at a session of the Executive Body, and shall enter into force for the Parties which have accepted them on the ninetieth day after the date on which two thirds of the Parties have deposited with the Depositary their instruments of acceptance thereof. Amendments shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party has deposited its instrument of acceptance thereof.

4. Amendments to annexes III and VII shall be adopted by consensus of the Parties present at a session of the Executive Body. On the expiry of ninety days from the date of its communication to all Parties by the Executive Secretary of the Commission, an amendment to any such annex shall become effective for those Parties which have not submitted to the Depositary a notification in accordance with the provisions of paragraph 5 below, provided that at least sixteen Parties have not submitted such a notification.

5. Any Party that is unable to approve an amendment to annex III or VII shall so notify the Depositary in writing within ninety days from the date of the communication of its adoption. The Depositary shall without delay notify all Parties of any such notification received. A Party may at any time substitute an acceptance for its previous notification and, upon deposit of an instrument of acceptance with the Depositary, the amendment to such an annex shall become effective for that Party.

6. In the case of a proposal to amend annex I, VI or VII by adding a heavy metal, a product control measure or a product or product group to the present Protocol:

(a) The proposer shall provide the Executive Body with the information specified in Executive Body decision 1998/1, including any amendments thereto; and

(b) The Parties shall evaluate the proposal in accordance with the procedures set forth in Executive Body decision 1998/1, including any amendments thereto.

7. Any decision to amend Executive Body decision 1998/1 shall be taken by consensus of the Parties meeting within the Executive Body and shall take effect sixty days after the date of adoption.

Article 14

Signature

1. The present Protocol shall be open for signature at Aarhus (Denmark) from 24 to 25 June 1998, then at United Nations Headquarters in New York until 21 December

1998 by States members of the Commission as well as States having consultative status with the Commission pursuant to paragraph 8 of Economic and Social Council resolution 36 (IV) of 28 March 1947, and by regional economic integration organizations, constituted by sovereign States members of the Commission, which have competence in respect of the negotiation, conclusion and application of international agreements in matters covered by the Protocol, provided that the States and organizations concerned are Parties to the Convention.

2. In matters within their competence, such regional economic integration organizations shall, on their own behalf, exercise the rights and fulfil the responsibilities which the present Protocol attributes to their member States. In such cases, the member States of these organizations shall not be entitled to exercise such rights individually.

Article 15

Ratification, acceptance, approval and accession

1. The present Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval by Signatories.

2. The present Protocol shall be open for accession as from 21 December 1998 by the States and organizations that meet the requirements of article 14, paragraph 1.

Article 16

Depositary

The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who will perform the functions of Depositary.

Article 17

Entry into force

1. The present Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date on which the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession has been deposited with the Depositary.

2. For each State and organization referred to in article 14, paragraph 1, which ratifies, accepts or approves the present Protocol or accedes thereto after the deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Protocol shall enter into force on the

ninetieth day following the date of deposit by such Party of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 18

Withdrawal

At any time after five years from the date on which the present Protocol has come into force with respect to a Party, that Party may withdraw from it by giving written notification to the Depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetieth day following the date of its receipt by the Depositary, or on such later date as may be specified in the notification of the withdrawal.

Article 19

Authentic texts

The original of the present Protocol, of which the English, French and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

In witness whereof the undersigned, being duly authorized thereto, have signed the present Protocol.

Done at Aarhus (Denmark), this twenty-fourth day of June, one thousand nine hundred and ninety-eight.

Annex I

Heavy metals referred to in article 3, paragraph 1, and the reference year for the obligation

Heavy metal	Reference year
Cadmium (Cd)	1990; or an alternative year from 1985 to 1995 inclusive, specified by a Party upon ratification, acceptance, approval or accession.
Lead (Pb)	1990; or an alternative year from 1985 to 1995 inclusive, specified by a Party upon ratification, acceptance, approval or accession.
Mercury (Hg)	1990; or an alternative year from 1985 to 1995 inclusive, specified by a Party upon ratification, acceptance, approval or accession.

*Annex II***Stationary source categories***I. INTRODUCTION*

1. Installations or parts of installations for research, development and the testing of new products and processes are not covered by this annex.

2. The threshold values given below generally refer to production capacities or output. Where one operator carries out several activities falling under the same subheading at the same installation or the same site, the capacities of such activities are added together.

II. LIST OF CATEGORIES

Category	Description of the category
1	Combustion installations with a net rated thermal input exceeding 50 MW.
2	Metal ore (including sulphide ore) or concentrate roasting or sintering installations with a capacity exceeding 150 tonnes of sinter per day for ferrous ore or concentrate, and 30 tonnes of sinter per day for the roasting of copper, lead or zinc, or any gold and mercury ore treatment.
3	Installations for the production of pig-iron or steel (primary or secondary fusion, including electric arc furnaces) including continuous casting, with a capacity exceeding 2.5 tonnes per hour.
4	Ferrous metal foundries with a production capacity exceeding 20 tonnes per day.
5	Installations for the production of copper, lead and zinc from ore, concentrates or secondary raw materials by metallurgical processes with a capacity exceeding 30 tonnes of metal per day for primary installations and 15 tonnes of metal per day for secondary installations, or for any primary production of mercury.
6	Installations for the smelting (refining, foundry casting, etc.), including the alloying, of copper, lead and zinc, including recovered products, with a melting capacity exceeding 4 tonnes per day for lead or 20 tonnes per day for copper and zinc.
7	Installations for the production of cement clinker in rotary kilns with a production capacity exceeding 500 tonnes per day or in other furnaces with a production capacity exceeding 50 tonnes per day.
8	Installations for the manufacture of glass using lead in the process with a melting capacity exceeding 20 tonnes per day.

Category	Description of the category
9	Installations for chlor-alkali production by electrolysis using the mercury cell process.
10	Installations for the incineration of hazardous or medical waste with a capacity exceeding 1 tonne per hour, or for the co-incineration of hazardous or medical waste specified in accordance with national legislation.
11	Installations for the incineration of municipal waste with a capacity exceeding 3 tonnes per hour, or for the co-incineration of municipal waste specified in accordance with national legislation.

Annex III

Best available techniques for controlling emissions of heavy metals and their compounds from the source categories listed in annex II

I. INTRODUCTION

1. This annex aims to provide Parties with guidance on identifying best available techniques for stationary sources to enable them to meet the obligations of the Protocol.

2. „Best available techniques” (BAT) means the most effective and advanced stage in the development of activities and their methods of operation which indicate the practical suitability of particular techniques for providing in principle the basis for emission limit values designed to prevent and, where that is not practicable, generally to reduce emissions and their impact on the environment as a whole:

- ‘Techniques’ includes both the technology used and the way in which the installation is designed, built, maintained, operated and decommissioned;
- ‘Available’ techniques means those developed on a scale which allows implementation in the relevant industrial sector, under economically and technically viable conditions, taking into consideration the costs and advantages, whether or not the techniques are used or produced inside the territory of the Party in question, as long as they are reasonably accessible to the operator;
- ‘Best’ means most effective in achieving a high general level of protection of the environment as a whole.

In determining the best available techniques, special consideration should be given, generally or in specific cases, to the factors below, bearing in mind the likely costs and benefits of a measure and the principles of precaution and prevention:

- The use of low-waste technology;
- The use of less hazardous substances;

- The furthering of recovery and recycling of substances generated and used in the process and of waste;
- Comparable processes, facilities or methods of operation which have been tried with success on an industrial scale;
- Technological advances and changes in scientific knowledge and understanding;
- The nature, effects and volume of the emissions concerned;
- The commissioning dates for new or existing installations;
- The time needed to introduce the best available technique;
- The consumption and nature of raw materials (including water) used in the process and its energy efficiency;
- The need to prevent or reduce to a minimum the overall impact of the emissions on the environment and the risks to it;
- The need to prevent accidents and to minimize their consequences for the environment.

The concept of best available techniques is not aimed at the prescription of any specific technique or technology, but at taking into account the technical characteristics of the installation concerned, its geographical location and the local environmental conditions.

3. The information regarding emission control performance and costs is based on official documentation of the Executive Body and its subsidiary bodies, in particular documents received and reviewed by the Task Force on Heavy Metal Emissions and the Ad Hoc Preparatory Working Group on Heavy Metals. Furthermore, other international information on best available techniques for emission control has been taken into consideration (e.g. the European Community's technical notes on BAT, the PARCOM recommendations for BAT, and information provided directly by experts).

4. Experience with new products and new plants incorporating low-emission techniques, as well as with the retrofitting of existing plants, is growing continuously; this annex may, therefore, need amending and updating.

5. The annex lists a number of measures spanning a range of costs and efficiencies. The choice of measures for any particular case will depend on, and may be limited by, a number of factors, such as economic circumstances, technological infrastructure, any existing emission control device, safety, energy consumption and whether the source is a new or existing one.

6. This annex takes into account the emissions of cadmium, lead and mercury and their compounds, in solid (particle-bound) and/or gaseous form. Speciation of these compounds is, in general, not considered here. Nevertheless, the efficiency of emission control devices with regard to the physical properties of the heavy metal,

especially in the case of mercury, has been taken into account.

7. Emission values expressed as mg/m^3 refer to standard conditions (volume at 273.15 K, 101.3 kPa, dry gas) not corrected for oxygen content unless otherwise specified, and are calculated in accordance with draft CEN (Comité européen de normalisation) and, in some cases, national sampling and monitoring techniques.

II. GENERAL OPTIONS FOR REDUCING EMISSIONS OF HEAVY METALS AND THEIR COMPOUNDS

8. There are several possibilities for controlling or preventing heavy metal emissions. Emission reduction measures focus on add-on technologies and process modifications (including maintenance and operating control). The following measures, which may be implemented depending on the wider technical and/or economic conditions, are available:

(a) Application of low-emission process technologies, in particular in new installations;

(b) Off-gas cleaning (secondary reduction measures) with filters, scrubbers, absorbers, etc.;

(c) Change or preparation of raw materials, fuels and/or other feed materials (e.g. use of raw materials with low heavy metal content);

(d) Best management practices such as good housekeeping, preventive maintenance programmes, or primary measures such as the enclosure of dust-creating units;

(e) Appropriate environmental management techniques for the use and disposal of certain products containing Cd, Pb, and/or Hg.

9. It is necessary to monitor abatement procedures to ensure that appropriate control measures and practices are properly implemented and achieve an effective emission reduction. Monitoring abatement procedures will include:

(a) Developing an inventory of those reduction measures identified above that have already been implemented;

(b) Comparing actual reductions in Cd, Pb and Hg emissions with the objectives of the Protocol;

(c) Characterizing quantified emissions of Cd, Pb and Hg from relevant sources with appropriate techniques;

(d) Regulatory authorities periodically auditing abatement measures to ensure their continued efficient operation.

10. Emission reduction measures should be cost-efficient. Cost-efficient strategy considerations should be based on total costs per year per unit abated (including capital and operating costs). Emission reduction costs should also be considered with respect to the overall process.

III. CONTROL TECHNIQUES

11. The major categories of available control techniques for Cd, Pb and Hg emission abatement are primary measures such as raw material and/or fuel substitution and low-emission process technologies, and secondary measures such as fugitive emission control and off-gas cleaning. Sector-specific techniques are specified in chapter IV.

12. The data on efficiency are derived from operating experience and are considered to reflect the capabilities of current installations. The overall efficiency of flue gas and fugitive emission reductions depends to a great extent on the evacuation performance of the gas and dust collectors (e.g. suction hoods). Capture/collection efficiencies of over 99% have been demonstrated. In particular cases experience has shown that control measures are able to reduce overall emissions by 90% or more.

13. In the case of particle-bound emissions of Cd, Pb and Hg, the metals can be captured by dust-cleaning devices. Typical dust concentrations after gas cleaning with selected techniques are given in table 1. Most of these measures have generally been applied across sectors. The minimum expected performance of selected techniques for capturing gaseous mercury is outlined in table 2. The application of these measures depends on the specific processes and is most relevant if concentrations of mercury in the flue gas are high.

Table 1: Performance of dust-cleaning devices expressed as hourly average dust concentrations

	Dust concentrations after cleaning (mg/m ³)
Fabric filters	<10
Fabric filters, membrane type	<1
Dry electrostatic precipitators	<50
Wet electrostatic precipitators	<50
High-efficiency scrubbers	<50

Note: Medium- and low-pressure scrubbers and cyclones generally show lower dust removal efficiencies.

Table 2: Minimum expected performance of mercury separators expressed as hourly average mercury concentrations

	Mercury content after cleaning (mg/m ³)
Selenium filter	<0.01
Selenium scrubber	<0.2
Carbon filter	<0.01
Carbon injection + dust separator	<0.05

	Mercury content after cleaning (mg/m ³)
Odda Norzink chloride process	<0.1
Lead sulphide process	<0.05
Bolkem (Thiosulphate) process	<0.1

14. Care should be taken to ensure that these control techniques do not create other environmental problems. The choice of a specific process because of its low emission into the air should be avoided if it worsens the total environmental impact of the heavy metals' discharge, e.g. due to more water pollution from liquid effluents. The fate of captured dust resulting from improved gas cleaning must also be taken into consideration. A negative environmental impact from the handling of such wastes will reduce the gain from lower process dust and fume emissions into the air.

15. Emission reduction measures can focus on process techniques as well as on off-gas cleaning. The two are not independent of each other; the choice of a specific process might exclude some gas-cleaning methods.

16. The choice of a control technique will depend on such parameters as the pollutant concentration and/or speciation in the raw gas, the gas volume flow, the gas temperature, and others. Therefore, the fields of application may overlap; in that case, the most appropriate technique must be selected according to case-specific conditions.

17. Adequate measures to reduce stack gas emissions in various sectors are described below. Fugitive emissions have to be taken into account. Dust emission control associated with the discharging, handling, and stockpiling of raw materials or by-products, although not relevant to long-range transport, may be important for the local environment. The emissions can be reduced by moving these activities to completely enclosed buildings, which may be equipped with ventilation and dedusting facilities, spray systems or other suitable controls. When stockpiling in unroofed areas, the material surface should be otherwise protected against wind entrainment. Stockpiling areas and roads should be kept clean.

18. The investment/cost figures listed in the tables have been collected from various sources and are highly case-specific. They are expressed in 1990 US\$ [US\$ 1 (1990) = ECU 0.8 (1990)]. They depend on such factors as plant capacity, removal efficiency and raw gas concentration, type of technology, and the choice of new installations as opposed to retrofitting.

IV. SECTORS

19. This chapter contains a table per relevant sector with the main emission sources, control measures based on

the best available techniques, their specific reduction efficiency and the related costs, where available. Unless stated otherwise, the reduction efficiencies in the tables refer to direct stack gas emissions.

Combustion of fossil fuels in utility and industrial boilers (annex II, category 1)

20. The combustion of coal in utility and industrial boilers is a major source of anthropogenic mercury emissions. The heavy metal content is normally several orders of magnitude higher in coal than in oil or natural gas.

21. Improved energy conversion efficiency and energy conservation measures will result in a decline in the emissions of heavy metals because of reduced fuel requirements. Combusting natural gas or alternative fuels with a low heavy metal content instead of coal would also result in a significant reduction in heavy metal emissions such as mercury. Integrated gasification combined-cycle (IGCC) power plant technology is a new plant technology with a low-emission potential.

22. With the exception of mercury, heavy metals are emitted in solid form in association with fly-ash particles. Different coal combustion technologies show different magnitudes of fly-ash generation: grate-firing boilers 20–40%; fluidized-bed combustion 15%; dry bottom boilers (pulverized coal combustion) 70–100% of total ash. The heavy metal content in the small particle size fraction of the fly-ash has been found to be higher.

23. Beneficiation, e.g. „washing” or „bio-treatment”, of coal reduces the heavy metal content associated with the inorganic matter in the coal. However, the degree of heavy metal removal with this technology varies widely.

24. A total dust removal of more than 99.5% can be obtained with electrostatic precipitators (ESP) or fabric filters (FF), achieving dust concentrations of about 20 mg/m³ in many cases. With the exception of mercury, heavy metal emissions can be reduced by at least 90–99%, the lower figure for the more easily volatilized elements. Low filter temperature helps to reduce the gaseous mercury off-gas content.

25. The application of techniques to reduce emissions of nitrogen oxides, sulphur dioxide and particulates from the flue gas can also remove heavy metals. Possible cross media impact should be avoided by appropriate waste water treatment.

26. Using the techniques mentioned above, mercury removal efficiencies vary extensively from plant to plant, as seen in table 3. Research is ongoing to develop mercury removal techniques, but until such techniques are available on an industrial scale, no best available technique is identified for the specific purpose of removing mercury.

Table 3: Control measures, reduction efficiencies and costs for fossil-fuel combustion emissions

Emission source	Control measure(s)	Reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs US\$)
Combustion of fuel oil	Switch fuel oil to gas	Cd, Pd: 100; Hg: 70–80	Highly case-specific
Combustion of coal	Switch from coal to fuels with lower heavy metals emissions	Dust 70–100	Highly case-specific
	ESP (cold-side)	Cd, Pb: >90; Hg: 10–40	Specific investment US\$ 5–10/m ³ waste gas per hour (>200,000 m ³ /h)
	Wet fuel-gas desulphurization (FGD) ^{a/}	Cd, Pb: >90; Hg: 10–90 ^{b/}	15–30/Mg waste
	Fabric filters (FF)	Cd: >95; Pb: >99; Hg: 10–60	Specific investment US\$ 8–15/m ³ waste gas per hour (>200,000 m ³ /h)

^{a/} Hg removal efficiencies increase with the proportion of ionic mercury. High-dust selective catalytic reduction (SCR) installations facilitate Hg(II) formation.

^{b/} This is primarily for SO₂ reduction. Reduction in heavy metal emissions is a side benefit. (Specific investment US\$ 60–250/kW_{el}.)

Primary iron and steel industry (annex II, category 2)

27. This section deals with emissions from sinter plants, pellet plants, blast furnaces, and steelworks with a basic oxygen furnace (BOF). Emissions of Cd, Pb and Hg occur in association with particulates. The content of the heavy metals of concern in the emitted dust depends on the composition of the raw materials and the types of alloying metals added in steel-making. The most relevant emission reduction measures are outlined in table 4. Fabric filters should be used whenever possible; if conditions make this impossible, electrostatic precipitators and/or high-efficiency scrubbers may be used.

28. When using BAT in the primary iron and steel industry, the total specific emission of dust directly related to the process can be reduced to the following levels:

Sinter plants	40–120 g/Mg
Pellet plants	40 g/Mg
Blast furnace	35–50 g/Mg
BOF	35–70 g/Mg.

29. Purification of gases using fabric filters will reduce the dust content to less than 20 mg/m³, whereas electrostatic precipitators and scrubbers will reduce the dust content to 50 mg/m³ (as an hourly average). However, there are many applications of fabric filters in the primary iron and steel industry that can achieve much lower values.

Table 4: Emission sources, control measures, dust reduction efficiencies and costs for the primary iron and steel industry

Emission source	Control measure(s)	Dust reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs US\$)
Sinter plants	Emission optimized sintering	ca. 50	..
	Scrubbers and ESP	>90	..
	Fabric filters	>99	..
Pellet plants	ESP + lime reactor + fabric filters	>99	..
	Scrubbers	>95	..
Blast furnaces	FF/ESP	>99	ESP: 0.24–1/Mg pig-iron
Blast furnace gas cleaning	Wet scrubbers	>99	..
	Wet ESP	>99	..
BOF	Primary dedusting: wet separator/ESP/FF	>99	Dry ESP: 2.25/Mg steel
	Secondary dedusting: dry ESP/FF	>97	FF: 0.26/Mg steel
Fugitive emissions	Closed conveyor belts, enclosure, wetting stored feedstock, cleaning of roads	80–99	..

30. Direct reduction and direct smelting are under development and may reduce the need for sinter plants and blast furnaces in the future. The application of these technologies depends on the ore characteristics and requires the resulting product to be processed in an electric arc furnace, which should be equipped with appropriate controls.

Secondary iron and steel industry (annex II, category 3)

31. It is very important to capture all the emissions efficiently. That is possible by installing doghouses or movable hoods or by total building evacuation. The captured emissions must be cleaned. For all dust-emitting processes in the secondary iron and steel industry, dedusting in fabric filters, which reduces the dust content to less than 20 mg/m³, shall be considered as BAT. When BAT is used also for minimizing fugitive emissions, the specific dust emission (including fugitive emission directly related to the process) will not exceed the range of 0.1 to 0.35 kg/Mg steel. There are many examples of clean gas dust content below 10 mg/m³ when fabric filters are used. The specific dust emission in such cases is normally below 0.1 kg/Mg.

32. For the melting of scrap, two different types of furnace are in use: open-hearth furnaces and electric arc furnaces (EAF) where open-hearth furnaces are about to be phased out.

33. The content of the heavy metals of concern in the emitted dust depends on the composition of the iron and

steel scrap and the types of alloying metals added in steel-making. Measurements at EAF have shown that 95% of emitted mercury and 25% of cadmium emissions occur as vapour. The most relevant dust emission reduction measures are outlined in table 5.

Table 5: Emission sources, control measures, dust reduction efficiencies and costs for the secondary iron and steel industry

Emission source	Control measure(s)	Dust reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs US\$)
EAF	ESP FF	>99 >99.5	.. FF: 24/Mg steel

Iron foundries (annex II, category 4)

34. It is very important to capture all the emissions efficiently. That is possible by installing doghouses or movable hoods or by total building evacuation. The captured emissions must be cleaned. In iron foundries, cupola furnaces, electric arc furnaces and induction furnaces are operated. Direct particulate and gaseous heavy metal emissions are especially associated with melting and sometimes, to a small extent, with pouring. Fugitive emissions arise from raw material handling, melting, pouring and fettling. The most relevant emission reduction measures are outlined in table 6 with their achievable reduction efficiencies and costs, where available. These measures can reduce dust concentrations to 20 mg/m³, or less.

35. The iron foundry industry comprises a very wide range of process sites. For existing smaller installations, the measures listed may not be BAT if they are not economically viable.

Table 6: Emission sources, control measures, dust reduction efficiencies and costs for iron foundries

Emission source	Control measure(s)	Dust reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs US\$)
EAF	ESP	>99	..
	FF	>99.5	FF: 24/Mg iron
Induction furnace	FF/dry absorption + FF	>99	..
Cold blast cupola	Below-the-door take-off: FF	>98	..
	Above-the-door take-off: FF + pre-dedusting	>97	8–12/Mg iron
	FF + chemisorption	>99	45/Mg iron
	FF + pre-dedusting	>99	23/Mg iron
Hot blast cupola	FF + pre-dedusting	>99	23/Mg iron
	Disintegrator/venturi scrubber	>97	..

*Primary and secondary non-ferrous metal industry
(annex II, categories 5 and 6)*

36. This section deals with emissions and emission control of Cd, Pb and Hg in the primary and secondary production of non-ferrous metals like lead, copper, zinc, tin and nickel. Due to the large number of different raw materials used and the various processes applied, nearly all kinds of heavy metals and heavy metal compounds might be emitted from this sector. Given the heavy metals of concern in this annex, the production of copper, lead and zinc are particularly relevant.

37. Mercury ores and concentrates are initially processed by crushing, and sometimes screening. Ore beneficiation techniques are not used extensively, although flotation has been used at some facilities processing low-grade ore. The crushed ore is then heated in either retorts, at small operations, or furnaces, at large operations, to the temperatures at which mercuric sulphide sublimates. The resulting mercury vapour is condensed in a cooling system and collected as mercury metal. Soot from the condensers and settling tanks should be removed, treated with lime and returned to the retort or furnace.

38. For efficient recovery of mercury the following techniques can be used:

- Measures to reduce dust generation during mining and stockpiling, including minimizing the size of stockpiles;
- Indirect heating of the furnace;
- Keeping the ore as dry as possible;
- Bringing the gas temperature entering the condenser to only 10 to 20 °C above the dew point;
- Keeping the outlet temperature as low as possible; and
- Passing reaction gases through a post-condensation scrubber and/or a selenium filter.

Dust formation can be kept down by indirect heating, separate processing of fine grain classes of ore, and control of ore water content. Dust should be removed from the hot reaction gas before it enters the mercury condensation unit with cyclones and/or electrostatic precipitators.

39. For gold production by amalgamation, similar strategies as for mercury can be applied. Gold is also produced using techniques other than amalgamation, and these are considered to be the preferred option for new plants.

40. Non-ferrous metals are mainly produced from sulphitic ores. For technical and product quality reasons, the off-gas must go through a thorough dedusting ($<3 \text{ mg/m}^3$) and could also require additional mercury removal before being fed to an SO_3 contact plant, thereby also minimizing heavy metal emissions.

41. Fabric filters should be used when appropriate. A dust content of less than 10 mg/m^3 can be obtained. The dust of all pyrometallurgical production should be

recycled in-plant or off-site, while protecting occupational health.

42. For primary lead production, first experiences indicate that there are interesting new direct smelting reduction technologies without sintering of the concentrates. These processes are examples of a new generation of direct autogenous lead smelting technologies which pollute less and consume less energy.

43. Secondary lead is mainly produced from used car and truck batteries, which are dismantled before being charged to the smelting furnace. This BAT should include one melting operation in a short rotary furnace or shaft furnace. Oxy-fuel burners can reduce waste gas volume and flue dust production by 60%. Cleaning the flue-gas with fabric filters makes it possible to achieve dust concentration levels of 5 mg/m^3 .

44. Primary zinc production is carried out by means of roast-leach electrowin technology. Pressure leaching may be an alternative to roasting and may be considered as a BAT for new plants depending on the concentrate characteristics. Emissions from pyrometallurgical zinc production in Imperial Smelting (IS) furnaces can be minimized by using a double bell furnace top and cleaning with high-efficiency scrubbers, efficient evacuation and cleaning of gases from slag and lead casting, and thorough cleaning ($<10 \text{ mg/m}^3$) of the CO-rich furnace off-gases.

45. To recover zinc from oxidized residues these are processed in an IS furnace. Very low-grade residues and flue dust (e.g. from the steel industry) are first treated in rotary furnaces (Waelz-furnaces) in which a high-content zinc oxide is manufactured. Metallic materials are recycled through melting in either induction furnaces or furnaces with direct or indirect heating by natural gas or liquid fuels or in vertical New Jersey retorts, in which a large variety of oxidic and metallic secondary material can be recycled. Zinc can also be recovered from lead furnace slags by a slag fuming process.

Table 7 (a): Emission sources, control measures, dust reduction efficiencies and costs for the primary non-ferrous metal industry

Emission source	Control measure(s)	Dust reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs US\$)
Fugitive emissions	Suction hoods, enclosure, etc. off-gas cleaning by FF	>99	..
Roasting/sintering	Updraught sintering: ESP + scrubbers (prior to double contact sulphuric acid plant) + FF for tail gases	..	7–10/Mg H_2SO_4
Conventional smelting (blast furnace reduction)	Shaft furnace: closed top/efficient evacuation of tap holes + FF, covered launders, double bell furnace top	..	..

Emission source	Control measure(s)	Dust reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs US\$)
Imperial smelting	High-efficiency scrubbing	>95	..
	Venturi scrubbers	..	..
	Double bell furnace top	..	4/Mg metal produced
Pressure leaching	Application depends on leaching characteristics of concentrates	>99	site-specific
Direct smelting reduction processes	Flash smelting, e.g. kivcet, Outokumpu and Mitsubishi process	..	..
	Bath smelting, e.g. top blown rotary converter, Ausmelt, Isasmelt, QSL and Noranda processes	Ausmelt: Pb 77, Cd 97; QSL: Pb 92, Cd 93	QSL: operating costs 60/Mg Pb

Table 7 (b): Emission sources, control measures, dust reduction efficiencies and costs for the secondary non-ferrous metal industry

Emission source	Control measure(s)	Dust reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs, US\$)
Lead production	Short rotary furnace: suction hoods for tap holes + FF; tube condenser, oxy-fuel burner	99.9	45/Mg Pb
Zinc production	Imperial smelting	>95	14/Mg Zn

46. In general, processes should be combined with an effective dust collecting device for both primary gases and fugitive emissions. The most relevant emission reduction measures are outlined in tables 7 (a) and (b). Dust concentrations below 5 mg/m³ have been achieved in some cases using fabric filters.

Cement industry (annex II, category 7)

47. Cement kilns may use secondary fuels such as waste oil or waste tyres. Where waste is used, emission requirements for waste incineration processes may apply, and where hazardous waste is used, depending on the amount used in the plant, emission requirements for hazardous waste incineration processes may apply. However, this section refers to fossil fuel fired kilns.

48. Particulates are emitted at all stages of the cement production process, consisting of material handling, raw material preparation (crushers, dryers), clinker production and cement preparation. Heavy metals are brought into the cement kiln with the raw materials, fossil and waste fuels.

49. For clinker production the following kiln types are available: long wet rotary kiln, long dry rotary kiln, rotary kiln with cyclone preheater, rotary kiln with grate preheater, shaft furnace. In terms of energy demand and emission control opportunities, rotary kilns with cyclone preheaters are preferable.

50. For heat recovery purposes, rotary kiln off-gases are conducted through the preheating system and the mill dryers (where installed) before being dedusted. The collected dust is returned to the feed material.

51. Less than 0.5% of lead and cadmium entering the kiln is released in exhaust gases. The high alkali content and the scrubbing action in the kiln favour metal retention in the clinker or kiln dust.

52. The emissions of heavy metals into the air can be reduced by, for instance, taking off a bleed stream and stockpiling the collected dust instead of returning it to the raw feed. However, in each case these considerations should be weighed against the consequences of releasing the heavy metals into the waste stockpile. Another possibility is the hot-meal bypass, where calcined hot-meal is in part discharged right in front of the kiln entrance and fed to the cement preparation plant. Alternatively, the dust can be added to the clinker. Another important measure is a very well controlled steady operation of the kiln in order to avoid emergency shut-offs of the electrostatic precipitators. These may be caused by excessive CO concentrations. It is important to avoid high peaks of heavy metal emissions in the event of such an emergency shut-off.

53. The most relevant emission reduction measures are outlined in table 8. To reduce direct dust emissions from crushers, mills, and dryers, fabric filters are mainly used, whereas kiln and clinker cooler waste gases are controlled by electrostatic precipitators. With ESP, dust can be reduced to concentrations below 50 mg/m³. When FF are used, the clean gas dust content can be reduced to 10 mg/m³.

Table 8: Emission sources, control measures, reduction efficiencies and costs for the cement industry

Emission source	Control measure(s)	Reduction efficiency (%)	Abatement costs
Direct emissions from crushers, mills, dryers	FF	Cd, Pb: >95	..
Direct emissions from rotary kilns, clinker coolers	ESP	Cd, Pb: >95	..
Direct emissions from rotary kilns	Carbon adsorption	Hg: >95	..

Glass industry (annex II, category 8)

54. In the glass industry, lead emissions are particularly relevant given the various types of glass in which lead is introduced as raw material (e.g. crystal glass, cathode ray tubes). In the case of soda-lime container glass, lead emissions depend on the quality of the recycled glass used in the process. The lead content in dusts from crystal glass melting is usually about 20–60%.

55. Dust emissions stem mainly from batch mixing, furnaces, diffuse leakages from furnace openings, and finishing and blasting of glass products. They depend notably on the type of fuel used, the furnace type and the type of glass produced. Oxy-fuel burners can reduce waste gas volume and flue dust production by 60%. The lead emissions from electrical heating are considerably lower than from oil/gas-firing.

56. The batch is melted in continuous tanks, day tanks or crucibles. During the melting cycle using discontinuous furnaces, the dust emission varies greatly. The dust emissions from crystal glass tanks (<5 kg/Mg melted glass) are higher than from other tanks (<1 kg/Mg melted soda and potash glass).

57. Some measures to reduce direct metal-containing dust emissions are: pelleting the glass batch, changing the heating system from oil/gas-firing to electrical heating, charging a larger share of glass returns in the batch, and applying a better selection of raw materials (size distribution) and recycled glass (avoiding lead-containing fractions). Exhaust gases can be cleaned in fabric filters, reducing the emissions below 10 mg/m³. With electrostatic precipitators 30 mg/m³ is achieved. The corresponding emission reduction efficiencies are given in table 9.

58. The development of crystal glass without lead compounds is in progress.

Table 9: Emission sources, control measures, dust reduction efficiencies and costs for the glass industry

Emission source	Control measure(s)	Dust reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs)
Direct emissions	FF	>98	..
	ESP	>90	..

Chlor-alkali industry (annex II, category 9)

59. In the chlor-alkali industry, Cl₂, alkali hydroxides and hydrogen are produced through electrolysis of a salt solution. Commonly used in existing plants are the mercury process and the diaphragm process, both of which need the introduction of good practices to avoid environmental problems. The membrane process results in no direct mercury emissions. Moreover, it shows a lower electrolytic energy and higher heat demand for alkali hydroxide concentration (the global energy balance resulting in a slight advantage for membrane cell technology in the range of 10 to 15%) and a more compact cell operation. It is, therefore, considered as the preferred option for new plants. Decision 90/3 of 14 June 1990 of the Commission for the Prevention of Marine Pollution from Land-based Sources (PARCOM) recommends that existing mercury cell chlor-alkali plants should be phased out as soon as practicable with the objective of phasing them out completely by 2010.

60. The specific investment for replacing mercury cells by the membrane process is reported to be in the region of US\$ 700–1000/Mg Cl₂ capacity. Although additional costs may result from, inter alia, higher utility costs and brine purification cost, the operating cost will in most cases decrease. This is due to savings mainly from lower energy consumption, and lower waste-water treatment and waste-disposal costs.

61. The sources of mercury emissions into the environment in the mercury process are: cell room ventilation; process exhausts; products, particularly hydrogen; and waste water. With regard to emissions into air, Hg diffusely emitted from the cells to the cell room are particularly relevant. Preventive measures and control are of great importance and should be prioritized according to the relative importance of each source at a particular installation. In any case specific control measures are required when mercury is recovered from sludges resulting from the process.

62. The following measures can be taken to reduce emissions from existing mercury process plants:

- Process control and technical measures to optimize cell operation, maintenance and more efficient working methods;
- Coverings, sealings and controlled bleeding-off by suction;
- Cleaning of cell rooms and measures that make it easier to keep them clean; and
- Cleaning of limited gas streams (certain contaminated air streams and hydrogen gas).

63. These measures can cut mercury emissions to values well below 2.0 g/Mg of Cl₂ production capacity, expressed as an annual average. There are examples of plants that achieve emissions well below 1.0 g/Mg of Cl₂ production capacity. As a result of PARCOM decision 90/3, existing mercury-based chlor-alkali plants were required to meet the level of 2 g of Hg/Mg of Cl₂ by 31 December 1996 for emissions covered by the Convention for the Prevention of Marine Pollution from Land-based Sources. Since emissions depend to a large extent on good operating practices, the average should depend on and include maintenance periods of one year or less.

Municipal, medical and hazardous waste incineration (annex II, categories 10 and 11)

64. Emissions of cadmium, lead and mercury result from the incineration of municipal, medical and hazardous waste. Mercury, a substantial part of cadmium and minor parts of lead are volatilized in the process. Particular actions should be taken both before and after incineration to reduce these emissions.

65. The best available technology for dedusting is considered to be fabric filters in combination with dry or

wet methods for controlling volatiles. Electrostatic precipitators in combination with wet systems can also be designed to reach low dust emissions, but they offer fewer opportunities than fabric filters especially with pre-coating for adsorption of volatile pollutants.

66. When BAT is used for cleaning the flue gases, the concentration of dust will be reduced to a range of 10 to 20 mg/m³; in practice lower concentrations are reached, and in some cases concentrations of less than 1 mg/m³ have been reported. The concentration of mercury can be reduced to a range of 0.05 to 0.10 mg/m³ (normalized to 11% O₂).

67. The most relevant secondary emission reduction measures are outlined in table 10. It is difficult to provide generally valid data because the relative costs in US\$/tonne depend on a particularly wide range of site-specific variables, such as waste composition.

68. Heavy metals are found in all fractions of the municipal waste stream (e.g. products, paper, organic materials). Therefore, by reducing the quantity of municipal waste that is incinerated, heavy metal emissions can be reduced. This can be accomplished through various waste management strategies, including recycling programmes and the composting of organic materials. In addition, some UNECE countries allow municipal waste to be landfilled. In a properly managed landfill, emissions of cadmium and lead are eliminated and mercury emissions may be lower than with incineration. Research on emissions of mercury from landfills is taking place in several UNECE countries.

Table 10: Emission sources, control measures, reduction efficiencies and costs for municipal, medical and hazardous waste incineration

Emission source	Control measure(s)	Reduction efficiency (%)	Abatement costs (total costs US\$)
Stack gases	High-efficiency scrubbers	Pd, Cd: >98; Hg: ca. 50	..
	ESP (3 fields)	Pb, Cd: 80–90	10–20/Mg waste
	Wet ESP (1 field)	Pb, Cd: 95–99	..
	Fabric filters	Pb, Cd: 95–99	15–30/Mg waste
	Carbon injection + FF	Hg: >85	operating costs; ca. 2–3/Mg waste
	Carbon bed filtration	Hg: >99	operating costs; ca. 50/Mg waste

Annex IV

Timescales for the application of limit values and best available techniques to new and existing stationary sources

The timescales for the application of limit values and best available techniques are:

(a) For new stationary sources: two years after the date of entry into force of the present Protocol;

(b) For existing stationary sources: eight years after the date of entry into force of the present Protocol. If necessary, this period may be extended for specific existing stationary sources in accordance with the amortization period provided for by national legislation.

Annex V

Limit values for controlling emissions from major stationary sources

I. INTRODUCTION

1. Two types of limit value are important for heavy metal emission control:

- Values for specific heavy metals or groups of heavy metals; and
- Values for emissions of particulate matter in general.

2. In principle, limit values for particulate matter cannot replace specific limit values for cadmium, lead and mercury, because the quantity of metals associated with particulate emissions differs from one process to another. However, compliance with these limits contributes significantly to reducing heavy metal emissions in general. Moreover, monitoring particulate emissions is generally less expensive than monitoring individual species and continuous monitoring of individual heavy metals is in general not feasible. Therefore, particulate limit values are of great practical importance and are also laid down in this annex in most cases to complement or replace specific limit values for cadmium or lead or mercury.

3. Limit values, expressed as mg/m³, refer to standard conditions (volume at 273.15 K, 101.3 kPa, dry gas) and are calculated as an average value of one-hour measurements, covering several hours of operation, as a rule 24 hours. Periods of start-up and shutdown should be excluded. The averaging time may be extended when required to achieve sufficiently precise monitoring results. With regard to the oxygen content of the waste gas, the values given for selected major stationary sources shall apply. Any dilution for the purpose of lowering concentrations of pollutants in waste gases is forbidden. Limit values for heavy metals include the solid, gaseous and vapour form of the metal and its compounds, expressed as the metal. Whenever limit values for total emissions are given, expressed as g/unit of production or capacity respectively, they refer to the sum of stack and fugitive emissions, calculated as an annual value.

4. In cases in which an exceeding of given limit values cannot be excluded, either emissions or a performance parameter that indicates whether a control device is being properly operated and maintained shall be monitored.

Monitoring of either emissions or performance indicators should take place continuously if the emitted mass flow of particulates is above 10 kg/h. If emissions are monitored, the concentrations of air pollutants in gas-carrying ducts have to be measured in a representative fashion. If particulate matter is monitored discontinuously, the concentrations should be measured at regular intervals, taking at least three independent readings per check. Sampling and analysis of all pollutants as well as reference measurement methods to calibrate automated measurement systems shall be carried out according to the standards laid down by the Comité européen de normalisation (CEN) or the International Organization for Standardization (ISO). While awaiting the development of the CEN or ISO standards, national standards shall apply. National standards can also be used if they provide equivalent results to CEN or ISO standards.

5. In the case of continuous monitoring, compliance with the limit values is achieved if none of the calculated average 24-hour emission concentrations exceeds the limit value or if the 24-hour average of the monitored parameter does not exceed the correlated value of that parameter that was established during a performance test when the control device was being properly operated and maintained. In the case of discontinuous emission monitoring, compliance is achieved if the average reading per check does not exceed the value of the limit. Compliance with each of the limit values expressed as total emissions per unit of production or total annual emissions is achieved if the monitored value is not exceeded, as described above.

II. SPECIFIC LIMIT VALUES FOR SELECTED MAJOR STATIONARY SOURCES

Combustion of fossil fuels (annex II, category 1):

6. Limit values refer to 6% O₂ in flue gas for solid fuels and to 3% O₂ for liquid fuels.

7. Limit value for particulate emissions for solid and liquid fuels: 50 mg/m³.

Sinter plants (annex II, category 2):

8. Limit value for particulate emissions: 50 mg/m³.

Pellet plants (annex II, category 2):

9. Limit value for particulate emissions:

- (a) Grinding, drying: 25 mg/m³; and
- (b) Pelletizing: 25 mg/m³; or

10. Limit value for total particulate emissions: 40 g/Mg of pellets produced.

Blast furnaces (annex II, category 3):

11. Limit value for particulate emissions: 50 mg/m³.

Electric arc furnaces (annex II, category 3):

12. Limit value for particulate emissions: 20 mg/m³.

Production of copper and zinc, including Imperial Smelting furnaces (annex II, categories 5 and 6):

13. Limit value for particulate emissions: 20 mg/m³.

Production of lead (annex II, categories 5 and 6):

14. Limit value for particulate emissions: 10 mg/m³.

Cement industry (annex II, category 7):

15. Limit value for particulate emissions: 50 mg/m³.

Glass industry (annex II, category 8):

16. Limit values refer to different O₂ concentrations in flue gas depending on furnace type: tank furnaces: 8%; pot furnaces and day tanks: 13%.

17. Limit value for lead emissions: 5 mg/m³.

Chlor-alkali industry (annex II, category 9):

18. Limit values refer to the total quantity of mercury released by a plant into the air, regardless of the emission source and expressed as an annual mean value.

19. Limit values for existing chlor-alkali plants shall be evaluated by the Parties meeting within the Executive Body no later than two years after the date of entry into force of the present Protocol.

20. Limit value for new chlor-alkali plants: 0.01 g Hg/Mg Cl₂ production capacity.

Municipal, medical and hazardous waste incineration (annex II, categories 10 and 11):

21. Limit values refer to 11% O₂ concentration in flue gas.

22. Limit value for particulate emissions:

- (a) 10 mg/m³ for hazardous and medical waste incineration;
- (b) 25 mg/m³ for municipal waste incineration.

23. Limit value for mercury emissions:

- (a) 0.05 mg/m³ for hazardous waste incineration;
- (b) 0.08 mg/m³ for municipal waste incineration;
- (c) Limit values for mercury-containing emissions from medical waste incineration shall be evaluated by the Parties meeting within the Executive Body no later than two years after the date of entry into force of the present Protocol.

Annex VI

Product control measures

1. Except as otherwise provided in this annex, no later than six months after the date of entry into force of the present Protocol, the lead content of marketed petrol intended for on-road vehicles shall not exceed 0.013 g/l. Parties marketing unleaded petrol with a lead content

lower than 0.013 g/l shall endeavour to maintain or lower that level.

2. Each Party shall endeavour to ensure that the change to fuels with a lead content as specified in paragraph 1 above results in an overall reduction in the harmful effects on human health and the environment.

3. Where a State determines that limiting the lead content of marketed petrol in accordance with paragraph 1 above would result in severe socio-economic or technical problems for it or would not lead to overall environmental or health benefits because of, inter alia, its climate situation, it may extend the time period given in that paragraph to a period of up to 10 years, during which it may market leaded petrol with a lead content not exceeding 0.15 g/l. In such a case, the State shall specify, in a declaration to be deposited together with its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, that it intends to extend the time period and present to the Executive Body in writing information on the reasons for this.

4. A Party is permitted to market small quantities, up to 0.5 per cent of its total petrol sales, of leaded petrol with a lead content not exceeding 0.15 g/l to be used by old on-road vehicles.

5. Each Party shall, no later than five years, or ten years for countries with economies in transition that state their intention to adopt a ten-year period in a declaration to be deposited with their instrument of ratification, acceptance, approval or accession, after the date of entry into force of this Protocol, achieve concentration levels which do not exceed:

(a) 0.05 per cent of mercury by weight in alkaline manganese batteries for prolonged use in extreme conditions (e.g. temperature below 0 °C or above 50 °C, exposed to shocks); and

(b) 0.025 per cent of mercury by weight in all other alkaline manganese batteries.

The above limits may be exceeded for a new application of a battery technology, or use of a battery in a new product, if reasonable safeguards are taken to ensure that the resulting battery or product without an easily removable battery will be disposed of in an environmentally sound manner. Alkaline manganese button cells and batteries composed of button cells shall also be exempted from this obligation.

Annex VII

Product management measures

1. This annex aims to provide guidance to Parties on product management measures.

2. The Parties may consider appropriate product management measures such as those listed below, where

warranted as a result of the potential risk of adverse effects on human health or the environment from emissions of one or more of the heavy metals listed in annex I, taking into account all relevant risks and benefits of such measures, with a view to ensuring that any changes to products result in an overall reduction of harmful effects on human health and the environment:

(a) The substitution of products containing one or more intentionally added heavy metals listed in annex I, if a suitable alternative exists;

(b) The minimization or substitution in products of one or more intentionally added heavy metals listed in annex I;

(c) The provision of product information including labelling to ensure that users are informed of the content of one or more intentionally added heavy metals listed in annex I and of the need for safe use and waste handling;

(d) The use of economic incentives or voluntary agreements to reduce or eliminate the content in products of the heavy metals listed in annex I; and

(e) The development and implementation of programmes for the collection, recycling or disposal of products containing one of the heavy metals in annex I in an environmentally sound manner.

3. Each product or product group listed below contains one or more of the heavy metals listed in annex I and is the subject of regulatory or voluntary action by at least one Party to the Convention based for a significant part on the contribution of that product to emissions of one or more of the heavy metals in annex I. However, sufficient information is not yet available to confirm that they are a significant source for all Parties, thereby warranting inclusion in annex VI. Each Party is encouraged to consider available information and, where satisfied of the need to take precautionary measures, to apply product management measures such as those listed in paragraph 2 above to one or more of the products listed below:

(a) Mercury-containing electrical components, i.e. devices that contain one or several contacts/sensors for the transfer of electrical current such as relays, thermostats, level switches, pressure switches and other switches (actions taken include a ban on most mercury-containing electrical components; voluntary programmes to replace some mercury switches with electronic or special switches; voluntary recycling programmes for switches; and voluntary recycling programmes for thermostats);

(b) Mercury-containing measuring devices such as thermometers, manometers, barometers, pressure gauges, pressure switches and pressure transmitters (actions taken include a ban on mercury-containing thermometers and ban on measuring instruments);

(c) Mercury-containing fluorescent lamps (actions taken include reductions in mercury content per lamp through both voluntary and regulatory programmes and voluntary recycling programmes);

(d) Mercury-containing dental amalgam (actions taken include voluntary measures and a ban with exemptions on

the use of dental amalgams and voluntary programmes to promote capture of dental amalgam before release to water treatment plants from dental surgeries);

(e) Mercury-containing pesticides including seed dressing (actions taken include bans on all mercury pesticides including seed treatments and a ban on mercury use as a disinfectant);

(f) Mercury-containing paint (actions taken include bans on all such paints, bans on such paints for interior use and use on children's toys; and bans on use in antifouling paints); and

(g) Mercury-containing batteries other than those covered in annex VI (actions taken include reductions in mercury content through both voluntary and regulatory programmes and environmental charges and voluntary recycling programmes)."

„A nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi egyezményhez csatolt jegyzőkönyv a nehézfémekről

A szerződő felek

azzal a szándékkal, hogy végrehajtják a nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló egyezményt,

törődve azzal, hogy bizonyos nehézfém-kibocsátások országhatárokon is áterjednek és a környezetvédelmi, illetve gazdasági szempontból jelentős ökoszisztémákat károsíthatják, valamint káros hatással lehetnek az emberi egészségre,

figyelembe véve, hogy az atmoszférába történő nehézfém-kibocsátások legfőbb emberi eredetű forrásai az égés és az ipari eljárások,

elismerve, hogy a nehézfémek a földkéreg természetes összetevői, és számos nehézfém bizonyos formában és megfelelő koncentrációban az élethez elengedhetetlen,

figyelembe véve a nehézfém-kibocsátásokra, a nehézfémekkel kapcsolatos geokémiai folyamatokra, az atmoszferikus terjedésükre, az emberi egészségre és környezetre gyakorolt hatásaikra vonatkozó tudományos és technológiai adatokat, valamint a kibocsátás-csökkentési technikákat és költségeket,

tudatában annak, hogy vannak elérhető, a nehézfém-kibocsátások által okozott levegőszennyezés mérséklésére alkalmas technikák és kezelési megoldások,

felismerve, hogy az Egyesült Nemzetek Európai Gazdasági Bizottságához (ENSZ-EGB) tartozó országok gazdasági körülményei eltérőek, ráadásul egyes országokban a gazdaság átalakulóban van,

azzal az elhatározással, hogy intézkedéseket tesznek bizonyos nehézfémek és vegyületeik kibocsátásának előrejelzése, megelőzése vagy minimalizálása érdekében, az elővigyázatosság alapelveinek alkalmazását tartva szem

előtt, ahogyan az a környezet és fejlődés Riói egyezmény 15. alapelvében szerepel,

újólág megerősítve, hogy összhangban az Egyesült Nemzetek Kartájával és a nemzetközi jog alapelveivel valamennyi országnak szuverén joga saját környezeti és gazdasági politikájának megfelelően kihasználni erőforrásait, ugyanakkor köteles biztosítani, hogy a fennhatósága, vagy az ellenőrzése alá tartozó tevékenységek nem károsítják más ország vagy a fennhatóságán kívül eső területek környezeti értékeit,

tudatában annak, hogy az intézkedések, amelyeket a nehézfém-kibocsátások szabályozása érdekében tesznek, az ENSZ-EGB határain kívüli területeken, így az Északi-sarkvidéken és a nemzetközi vizeken is hozzájárulnak a környezet és az emberi egészség védelméhez,

megállapítva, hogy bizonyos nehézfém-kibocsátások csökkentése előnyösen hozzájárulhat egyéb szennyező anyag-kibocsátások csökkenéséhez,

tudatában annak, hogy bizonyos nehézfém-kibocsátások csökkentése és szabályozása érdekében további, az eddigieknél hatékonyabb lépés megtételére van szükség, valamint, hogy a további lépéseket például hatástanulmányok alapozhatják meg,

tudomásul véve, hogy a magánszektornak és az NGO-knak fontos szerepe van a nehézfémekkel kapcsolatos hatásokkal, a rendelkezésre álló alternatívákkal és a kibocsátás-csökkentési technikákkal kapcsolatos ismeretek kialakításában, valamint a nehézfém-kibocsátások csökkentésében,

szem előtt tartva a nehézfémek szabályozásával kapcsolatban nemzeti és nemzetközi szinten folyó tevékenységeket,

a következőkben állapodtak meg:

1. cikk

Fogalommeghatározás

Ennek a jegyzőkönyvnek az alkalmazásában,

1. „egyezmény” az 1979. november 13-án Genfben elfogadott, a nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló egyezmény;

2. „EMEP” a levegőszennyező anyagok nagy távolságra való eljutásának megfigyelésére és értékelésére vonatkozó európai együttműködési program;

3. „végrehajtó szerv” az egyezmény szerinti, annak 10. cikke (1) bekezdésében meghatározott végrehajtó szerv;

4. „bizottság” az Egyesült Nemzetek Európai Gazdasági Bizottsága;

5. „szerződő felek” a jegyzőkönyv szerződő felei, amennyiben az a szövegösszefüggésből másképpen nem következik;

6. „Az EMEP területi hatálya” a nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi egyezményhez csatolt, a levegőszennyező anyagok nagy távolságra való eljutásának megfigyelésére és értékelésére szolgáló európai együttműködési program (EMEP) hosszú távú finanszírozásáról szóló, 1984. szeptember 28-i genfi jegyzőkönyv 1. cikkének (4) bekezdésében meghatározott terület;

7. „nehézfémek” azok a fémek, vagy bizonyos esetekben metalloidok, amelyek stabilak és sűrűségük $4,5 \text{ g/cm}^3$ -nél nagyobb, valamint ezek vegyületei;

8. „kibocsátás” pont- vagy diffúz forrásból az atmoszférába történő kibocsátás;

9. „helyhez kötött forrás” bármely rögzített épület, építmény, létesítmény, berendezés vagy készülék, amely az I. mellékletben szereplő nehézfémek bármelyikét közvetlenül vagy közvetve az atmoszférába bocsátja vagy bocsáthatja;

10. „új, helyhez kötött forrás” minden olyan, helyhez kötött forrás, amelynek építését vagy jelentős átalakítását megkezdték (i) ennek a jegyzőkönyvnek, vagy (ii) az I. vagy a II. melléklet olyan módosításának a hatálybalépésétől számított két év elteltével, amely a helyhez kötött forrást a jegyzőkönyv hatálya alá vonta. Azt, hogy az átalakítás jelentős-e vagy sem, az adott ország illetékes hatósága dönti el, figyelembe véve olyan szempontokat, mint például az átalakítás környezetvédelmi előnyei;

11. „nagyobb, helyhez kötött forráskategória” minden olyan, a II. mellékletben szereplő helyhez kötött forráskategória, amely az I. melléklet szerinti referenciaévben az aláíró fél összes, az I. mellékletben felsorolt, helyhez kötött forrásból származó nehézfém-kibocsátásának legalább 1%-át eléri.

2. cikk

Cél

A jegyzőkönyv célja az emberi tevékenységből származó olyan nehézfém-kibocsátások szabályozása az alábbi cikkben szereplő előírásokkal összhangban, amelyek légköri áramlás révén országhatárokon át nagy távolságra jutnak, és valószínűsíthető, hogy súlyosan és maradandóan károsítják az emberi egészséget, illetve a környezetet.

3. cikk

Alapvető kötelezettségek

(1) Minden szerződő félnek – hatékony, az adott körülményekhez igazodó intézkedésekkel – csökkentenie kell

az I. mellékletben felsorolt valamennyi nehézfém légkörbe kibocsátott éves összes mennyiségét a melléklettel összhangban meghatározott referenciaév kibocsátási szintjéhez képest.

(2) Minden szerződő félnek a IV. mellékletben meghatározott határidőn belül alkalmaznia kell:

a) az elérhető legjobb technikát a III. mellékletben foglalt figyelembevételével minden olyan nagyobb, helyhez kötött forráskategóriába tartozó, új szennyezőforrásra, amelyre a III. melléklet elérhető legjobb technikát határoz meg;

b) az V. mellékletben megadott határértékeket minden nagyobb, helyhez kötött forráskategóriába tartozó, új forrás esetében. A szerződő fél alkalmazhat más, az összes kibocsátást tekintve azonos eredménnyel járó kibocsátás-csökkentési stratégiát is;

c) az elérhető legjobb technikát a III. mellékletben foglalt figyelembevételével minden olyan nagyobb, helyhez kötött forráskategóriába tartozó, meglévő helyhez kötött forrásra, amelyre a III. melléklet elérhető legjobb technikát határoz meg. A szerződő fél alkalmazhat más, az összes kibocsátást tekintve azonos eredménnyel járó kibocsátás-csökkentési stratégiát is;

d) az V. mellékletben megadott határértékeket minden nagyobb, helyhez kötött forráskategóriába tartozó, meglévő szennyezőforrásra, amennyiben az technikailag és gazdaságilag megvalósítható. A szerződő fél alkalmazhat más, az összes kibocsátást tekintve azonos eredménnyel járó kibocsátás-csökkentési stratégiát is.

(3) Valamennyi szerződő félnek alkalmaznia kell a termékösszetétel szabályozására irányuló intézkedéseket a VI. mellékletben megadott feltételek és ütemezés betartásával.

(4) Minden egyes szerződő félnek kiegészítő termék-gazdálkodási intézkedéseket kell fontolóra vennie a VII. mellékletet figyelembe véve.

(5) A szerződő felek kötelesek az I. mellékletben szereplő nehézfémekre emissziókataszttert készíteni és azt folyamatosan frissíteni; ha az EMEP területi hatályán belül esnek, akkor alapkövetelmény, hogy az EMEP irányító szerve által meghatározott módszer szerint, ha az EMEP területi hatályán kívül esnek, akkor a végrehajtó szerv munkatervének megfelelően kialakított módszert használva útmutatóként.

(6) Ha valamely szerződő fél a (2) és (3) bekezdés alkalmazását követően nem tudja teljesíteni az (1) bekezdés követelményeit valamely, az I. mellékletben szereplő nehézfémre vonatkozóan, akkor annak tekintetében mentesül az (1) bekezdésben szereplő előírások alól.

(7) Minden szerződő fél, amelynek teljes területe nagyobb $6\,000\,000 \text{ km}^2$ -nél, mentesül a (2) bekezdés b), c) és d) pontja alól, ha bizonyítani tudja, hogy a jegyzőkönyv hatálybalépésétől számított 8 éven belül az I. mellékletben szereplő valamennyi nehézfémnek a II. mellékletben szereplő forráskategóriákból származó éves összes kibocsátá-

sa legalább 50%-kal csökkenni fog az I. melléklettel összhangban meghatározott vonatkoztatási évben az ezeknél a kategóriáknál mért kibocsátáshoz képest. Amelyik szerződő fél e bekezdésnek kíván megfelelni, azt a jegyzőkönyv aláírásakor vagy a jegyzőkönyvhöz való csatlakozáskor jeleznie kell.

4. cikk

Információ- és technológiacsere

(1) A szerződő felek törvényeikkel, rendeleteikkel és eddigi gyakorlatukkal összhangban kötelesek elősegíteni a nehézfém-kibocsátások csökkentését célzó technológiák és technikák cseréjét – ideértve többek között az olyan cserefolyamatokat, amelyek előmozdítják a termékforgalmat szabályozó intézkedések fejlődését és az elérhető legjobb technikák alkalmazását; különösen azzal, hogy támogatják:

- a) a meglévő technológiák kereskedelmi átadását, átvételét;
- b) a közvetlen ipari kapcsolatokat és együttműködést, ideértve a vegyesvállalatokat;
- c) információ- és tapasztalatcserét;
- d) a technikai segítségnyújtást.

(2) Az (1) bekezdésben szereplő tevékenységek támogatásánál a felek kötelesek megfelelő feltételeket teremteni azzal, hogy lehetővé teszik az olyan megfelelő magán- és közszervezetek, valamint egyének közötti kapcsolatokat és együttműködést, amelyek képesek technológiák, tervezési és mérnöki szolgáltatások, gépek vagy pénzügyi eszközök nyújtására.

5. cikk

Stratégiák, politikák, programok és intézkedések

(1) A felek kötelesek minden indokolatlan késedelem nélkül kidolgozni a jegyzőkönyv előírásainak teljesítéséhez szükséges stratégiákat, politikákat és programokat.

(2) Emellett a feleknek lehetőségük van a következőkre:

- a) olyan gazdasági szabályozóeszközök alkalmazása, amelyek a nehézfém-kibocsátások csökkentésére szolgáló, költséghatékony módszerek alkalmazására készítetnek;
- b) a kormány és az ipar közötti megállapodások és önkéntes egyezségek létrehozása;
- c) hatékonyabb forrás- és nyersanyag-felhasználás ösztönzése;
- d) kevésbé szennyező energiaforrások használatának ösztönzése;
- e) intézkedések megtétele kevésbé szennyező szállítási rendszerek fejlesztése és kialakítása érdekében;

f) intézkedések megtétele bizonyos, nehézfém-kibocsátással járó ipari folyamatok kiváltására, amennyiben ipari mértékű helyettesítő folyamatok rendelkezésre állnak;

g) intézkedések megtétele tisztább folyamatok kifejlesztésére és alkalmazására a környezetszennyezés megelőzése és korlátozása érdekében.

(3) A felek a jegyzőkönyvben előírtaknál szigorúbb intézkedéseket is tehetnek.

6. cikk

Kutatás, fejlesztés és megfigyelés

A szerződő feleknek elő kell segíteniük az elsődlegesen az I. mellékletben szereplő nehézfémekre irányuló kutatásokat, fejlesztéseket, rendszeres méréseket és együttműködést, többek között az alábbi területeken:

- a) a kibocsátások, a nagy távolságokra történő terjedés és a lerakódás, valamint ezek modellezése, a biotikus és abiotikus környezetben fennálló koncentrációsintek, a releváns módszerek összehangolását célzó intézkedések kidolgozása;
- b) a szennyező anyag-terjedési utak és katasztere reprezentatív ökoszisztémákban;
- c) az emberi egészségre és környezetre gyakorolt fontosabb hatások, és azok mennyiségi meghatározása;
- d) a szerződő felek által jelenleg alkalmazott vagy kifejlesztés alatt álló legjobb elérhető technikák, gyakorlati megoldások és kibocsátás-csökkentési módszerek;
- e) egy vagy több nehézfémet tartalmazó termékek vagy hulladékok gyűjtése, újrahasznosítása és szükség esetén ártalmatlanítása;
- f) az alternatív kibocsátás-csökkentési stratégiák értékelésénél alkalmazandó olyan módszerek, amelyek lehetővé teszik a társadalomgazdasági tényezők figyelembevételét;

g) olyan hatásalapú megközelítés, amely integrálja a megfelelő információkat – köztük az a)–f) pontok szerint mérések vagy modellezés útján megállapított koncentrációsinteket, terjedési utakat, az emberi egészségre és környezetre gyakorolt hatásokat –, és célja az optimalizált, a gazdasági és technológiai tényezőket is figyelembe vevő, jövőbeni szabályozási stratégiák meghatározása;

h) a VI. és VII. mellékletben felsorolt termékeknel felhasznált nehézfémek kiváltása;

i) információk gyűjtése bizonyos termékek nehézfém-tartalmáról, és a terméknek ezekre vonatkozó kibocsátási potenciáljáról a gyártás, feldolgozás, kereskedelmi forgalmazás, felhasználás és hulladékként történő lerakás során, valamint az ilyen kibocsátások csökkentésének módszereiről.

7. cikk

Jelentés

(1) A kereskedelmi információk bizalmasságáról szóló jogszabályainak megfelelően:

a) minden egyes szerződő fél köteles az e jegyzőkönyv végrehajtása érdekében tett intézkedésekről a Bizottság végrehajtó titkárán keresztül a végrehajtó szervnek rendszeres, a végrehajtó szerv keretében ülésező felek által meghatározott időközönként jelentést tenni,

b) az EMEP területi hatálya alá tartozó szerződő felek kötelesek a Bizottság végrehajtó titkárán keresztül az EMEP-nek jelentést tenni rendszeres, az EMEP irányító szerve által meghatározott és a felek által a végrehajtó szerv ülésén jóváhagyott időközönként az I. mellékletben felsorolt nehézfémek kibocsátási szintjére vonatkozó információkról; felhasználva ehhez minimumként az EMEP irányító szerve által megjelölt módszereket, valamint idő- és térbeli elosztást. Az EMEP területi hatályán kívül eső szerződő felek megkeresésre kötelesek a végrehajtó szerv rendelkezésére bocsátani a hasonló információkat. Mindemellett a felek a megfelelő mértékben kötelesek összegyűjteni és jelenteni az egyéb nehézfém-kibocsátásokra vonatkozó szükséges információkat, figyelembe véve az EMEP irányító szerve és a végrehajtó szerv által a módszerekre, valamint a tér- és időbeli elosztásra vonatkozóan adott iránymutatásokat.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja értelmében nyújtandó információknak összhangban kell lenniük azzal a formai és tartalmi követelményekkel megszabó határozattal, amelyet a felek a végrehajtó szerv ülésén fogadnak el. A határozatban szereplő fogalmakat szükség szerint felül kell vizsgálni az olyan újabb előírások meghatározása érdekében, amelyek a jelentésben adandó információk formájára vagy tartalmára vonatkoznak.

(3) A végrehajtó szerv éves ülése előtt elegendő idővel az EMEP minden évben köteles tájékoztatást adni a nehézfémek nagy távolságokra történő áramlásáról és lerakódásáról.

8. cikk

Számítások

A végrehajtó szerv éves ülése előtt elegendő idővel az EMEP köteles a megfelelő modellek és mérések használatával készített, az EMEP területi hatályán belül a nehézfémek országhatárokon áterjedő áramlataira és lerakódására vonatkozó számításokat átadni a végrehajtó szervnek. Az EMEP területi hatályán kívül eső területek esetében az egyezmény szerződő feleinél érvényes körülményekhez igazodó modellt kell használni.

9. cikk

Teljesítés

A jegyzőkönyvben foglalt előírások felek által történő teljesítését rendszeresen ellenőrizni kell. E felülvizsgálatokat a végrehajtó szerv 15. ülésén hozott, 1997/2. számú határozatával megalapított végrehajtási bizottság végzi, és arról jelentést tesz a végrehajtó szervben megjelent feleknek a hivatkozott határozat mellékletében és annak módosításaiban foglaltaknak megfelelően.

10. cikk

A végrehajtó szerv ülésén a felek által végzendő felülvizsgálatok

(1) A szerződő feleknek a végrehajtó szerv ülésén az egyezmény 10. cikkének (2) bekezdésében szereplő a) pontnak megfelelően át kell nézniük a felek, az EMEP és más kiegészítő testületek által nyújtott információkat, valamint a végrehajtási bizottságnak e jegyzőkönyv 9. cikkében szereplő jelentéseit.

(2) A szerződő felek a végrehajtó szerv ülésein folyamatosan ellenőrzik a jegyzőkönyv követelményeinek teljesítése érdekében tett előrehaladást.

(3) A felek a végrehajtó szerv ülésein felülvizsgálják a jegyzőkönyv előírásainak alkalmasságát és hatékonyságát.

a) A felülvizsgálatnak figyelembe kell vennie a nehézfémek lerakódásával okozott hatásokra vonatkozó elérhető legjobb tudományos információkat, a technológiai fejlődés áttekintését, valamint a változó gazdasági körülményeket.

b) A jegyzőkönyvnek megfelelően elvégzett kutatások, fejlesztések, rendszeres mérések és együttműködés fényében a felülvizsgálat során:

(i) értékelni kell a jegyzőkönyv előírásainak teljesítése érdekében tett előrehaladást,

(ii) vizsgálni kell, hogy indokolt-e további, a jegyzőkönyvben előírtaknál nagyobb mértékű kibocsátás-csökkentés az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt káros hatások további visszaszorítása érdekében, valamint

(iii) figyelembe kell venni, hogy milyen mértékben áll rendelkezésre megfelelő alap a hatásokon alapuló megközelítés alkalmazásához.

c) A felülvizsgálatok eljárási rendjét, módszereit és ütemezését a szerződő felek határozzák meg a végrehajtó szerv ülésén.

(4) A (3) bekezdésben említett felülvizsgálatok következtetései alapján, a felülvizsgálat elvégzését követő lehető legrövidebb időn belül ki kell dolgozniuk a feleknek az I. mellékletben szereplő nehézfémek atmoszférába történő

kibocsátásainak csökkentése érdekében szükséges további lépések munkatervét.

11. cikk

A viták rendezése

(1) Amennyiben a jegyzőkönyv értelmezése vagy alkalmazása tekintetében két vagy több szerződő fél között vita alakul ki, úgy az érintett szerződő feleknek saját választásuk alapján meg kell kísérelniük a vita tárgyalás vagy más békés úton történő rendezését. A vitáról a szerződő feleknek értesíteniük kell a végrehajtó szervet.

(2) A jegyzőkönyv megerősítésekor, elfogadásakor, jóváhagyásakor vagy az ahhoz való csatlakozáskor azon szerződő fél, amely nem regionális gazdasági integrációs szervezet, a letéteményeshez benyújtott írásos nyilatkozatában kinyilváníthatja, hogy a jegyzőkönyv értelmezése vagy alkalmazása kérdésében egy másik, ugyanezt a kötelezettséget elfogadó féllel szemben keletkező vitás kérdés esetén elismeri a vita rendezésének alábbi egyik vagy mindkét módszerét ipso facto és megállapodás nélkül kötelezőként bármely szerződő fél vonatkozásában, amely elfogadja ugyanezt a kötelezettséget:

- a) a vita Nemzetközi Bíróság elé terjesztése;
- b) választottbíráskodás, amelynek összhangban kell lennie a szerződő felek által meghatározott eljárással, amelyet a végrehajtó szerv ülésén, választottbíráskodásról szóló mellékletként a lehető leghamarabb el kell fogadni.

A regionális gazdasági integrációs szervezet szerződő félként hasonló hatású nyilatkozatot tehet a választottbíráskodással kapcsolatban a fenti b) pontban meghatározott eljárás szerint.

(3) A (2) bekezdéssel összhangban tett nyilatkozat hatályos, amíg a nyilatkozatban foglaltak szerint hatályát nem veszti, vagy a visszavonásra vonatkozó írásbeli nyilatkozatnak a letéteményesnél történő letétbe helyezésétől számított három hónapig.

(4) A Nemzetközi Bíróságon vagy a választottbíráskodás előtt folyamatban lévő eljárást sem új nyilatkozat, sem a nyilatkozat visszavonásáról vagy lejártáról szóló értesítés nem befolyásolja semmilyen módon, hacsak a vitában részes szerződő felek másképpen nem rendelkeznek.

(5) Amennyiben a vitában részes szerződő felek nem fordulnak a viták rendezésének (2) bekezdésben leírt módjához, és tizenkét hónappal az után, hogy valamely szerződő fél bejelentette, hogy vitája van egy másikkal, az érintett szerződő felek nem tudták rendezni vitájukat az (1) bekezdésben leírt módon, a vitát bármely szerződő fél kérésére egyeztetésre kell bocsátani.

(6) Az (5) bekezdés céljára egyeztetőbizottságot kell létrehozni. A bizottságnak az érintett felek által egyenlő számban kijelölt tagokból kell állnia, vagy, amennyiben az

egyeztetésben részt vevő felek érdeke megegyezik, a bizottság a közös érdekeltségű csoport által kiválasztott tagokból és az így kijelölt tagok által közösen kiválasztott elnökből áll. A bizottság ajánlás formájában hoz döntést, amelyet a feleknek jóhiszeműen kell tudomásul venniük.

12. cikk

Mellékletek

E jegyzőkönyv mellékletei a jegyzőkönyv szerves részét képezik. A III. és IV. melléklet nem kötelező érvényű.

13. cikk

A jegyzőkönyv módosítása

(1) E jegyzőkönyv módosítását bármely szerződő fél javasolhatja.

(2) A javasolt módosítások szövegét a Bizottság végrehajtó titkárához kell írásban eljuttatni, aki azokat közli valamennyi szerződő féllel. A javasolt módosításokat a végrehajtó szerv a soron következő éves ülésén csak akkor vitatja meg, ha a végrehajtó titkár e javaslatokat legalább 90 nappal az ülést megelőzően a szerződő felek számára továbbította.

(3) A jegyzőkönyv, valamint az I., II., IV., V. és VI. melléklet a végrehajtó szerv ülésén jelenlévő szerződő felek konszenzussal fogadják el, és a módosítás az azt elfogadó szerződő felek tekintetében attól az időponttól számított kilencvenedik napon lép hatályba, amikor a szerződő felek kétharmada letétbe helyezte a módosításra vonatkozó elfogadási okiratát. A többi szerződő fél tekintetében a módosítás kilencven nappal azt követően lép hatályba, hogy az adott szerződő fél letétbe helyezi elfogadó okiratát.

(4) A III. és VII. melléklet módosítását a végrehajtó szerv ülésén jelen lévő felek konszenzussal fogadják el. A Bizottság végrehajtó titkárától érkezett valamennyi szerződő félnek szóló értesítést követő kilencvenedik nap elteltével bármely melléklet módosítása hatályba lép azon szerződő felek tekintetében, amelyek nem nyújtottak be bejelentést a letéteményeshez az alábbi, (5) bekezdés rendelkezéseinek megfelelően, feltéve, hogy legalább tizenhat szerződő fél nem nyújtott be ilyen bejelentést.

(5) Bármely szerződő fél, amely a III. vagy VII. melléklet módosítását nem tudja jóváhagyni, köteles azt írásban bejelenteni a letéteményesnek az elfogadásról szóló értesítéstől számított 90 napon belül. A letéteményes késedelem nélkül minden ilyen bejelentésről köteles értesíteni a többi szerződő felet. Bármely szerződő fél korábbi bejelentését

elfogadásra cserélheti; az elfogadó nyilatkozat letéteményesnél történő letétbe helyezésével lép a melléklet módosítása e szerződő fél tekintetében hatályba.

(6) Olyan, az I., VI. vagy VII. mellékletre vonatkozó módosítási javaslat esetén, amikor e jegyzőkönyvhöz új nehézfém, termékellenőrzési intézkedés vagy termék, termékcsoporthoz felvételét javasolják:

a) a javaslattevőnek be kell nyújtania a végrehajtó szervhez a tanács 1998/1. határozatában, illetve annak módosításaiban előírt információkat, és

b) a feleknek értékelniük kell a javaslatot a végrehajtó szerv 1998/1. határozatában és annak módosításaiban meghatározott eljárások szerint.

(7) A végrehajtó szerv 1998/1. határozatainak módosítására vonatkozó döntést a végrehajtó szerv keretében ülészeve a feleknek együttesen kell meghozniuk, ami az elfogadást követő 60. napon lép hatályba.

14. cikk

Aláírás

(1) E jegyzőkönyv Aarhusban (Dánia) 1998. június 24. és 25. között, ezt követően 1998. december 21-ig az Egyesült Nemzetek New York-i székházában írható alá a Bizottság tagországai, valamint a Gazdasági és Szociális Tanács 1947. március 28-i 36. (IV.) sz. határozatának 8. cikke alapján az Európai Gazdasági Bizottságban tanácskozási jogállással rendelkező államok, valamint az Európai Gazdasági Bizottság szuverén tagországaiból álló olyan regionális gazdasági integrációs szervezetek által, amelyek hatáskörrel bírnak az egyezményben foglalt kérdésekkel kapcsolatos nemzetközi megállapodásokról tárgyalásokat folytatni, ilyeneket kötni és alkalmazni, feltéve, hogy az érintett államok és szervezetek az egyezményben szerződő félként szerepelnek.

(2) E regionális gazdasági integrációs szervezetek – a hatáskörükbe tartozó kérdésekben – saját nevükben gyakorolják azokat a jogokat és teljesítik azokat a kötelezettségeket, amelyek a jegyzőkönyv szerint e szervezetek tagországait megilletik. Ilyen esetekben e szervezetek tagországai külön-külön nem gyakorolhatják e jogokat.

15. cikk

Megerősítés, elfogadás, jóváhagyás és csatlakozás

(1) A jegyzőkönyvet az aláíróknak meg kell erősíteniük, el kell fogadniuk vagy jóvá kell hagyniuk.

(2) A jegyzőkönyvhöz a 14. cikk (1) bekezdésében szereplő követelményeket teljesítő államok és szervezetek 1998. december 21-től csatlakozhatnak.

16. cikk

Letéteményes

A megerősítési, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okiratot letétbe kell helyezni az Egyesült Nemzetek Szervezete főtitkáránál, aki ellátja a letéteményes feladatát.

17. cikk

Hatálybalépés

(1) Ez a jegyzőkönyv a tizenhatodik megerősítési, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okirat letétbe helyezése időpontjától számított 90. napon lép hatályba.

(2) A 14. cikk (1) bekezdésében említett állam és szervezet esetében, amely a tizenhatodik megerősítő, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okiratának letétbe helyezését követően erősíti meg, fogadja el, hagyja jóvá e jegyzőkönyvet vagy csatlakozik ahhoz, a jegyzőkönyv az illető szerződő fél saját megerősítő, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okiratának letétbe helyezése időpontját követő kilencvenedik napon lép hatályba.

18. cikk

Felmondás

Az attól az időponttól számított öt év elteltével, amikor a jegyzőkönyv valamely szerződő fél tekintetében hatályba lépett, e szerződő fél a letéteményeshez intézett írásos értesítéssel bármikor felmondhatja a jegyzőkönyvet. Ez a jegyzőkönyv az ilyen értesítés napját követő kilencvenedik napon hatályát veszti, illetve az azt követő napon, amelyet a felmondásról szóló értesítő meghatároz.

19. cikk

Hiteles szövegek

E jegyzőkönyv eredeti példányát, amelynek angol, francia és orosz nyelvű szövege egyaránt hiteles, letétbe kell helyezni az Egyesült Nemzetek Szervezete főtitkáránál.

Fentiek hitelül az alulírott meghatalmazottak e jegyzőkönyvet alább kézjegyükkel látták el.

Kelt Aarhusban (Dániában), az ezerkilencszázkilencvennyolcadik év június havának huszonnegyedik napján.

I. Melléklet

A 3. cikk (1) bekezdésében szereplő nehézfémek, és a kibocsátás-csökkentési kötelezettségre vonatkozó referenciaév

Nehézfém	Referenciaév
Kadmium (Cd)	1990; vagy egy másik év 1985-től 1995-ig bezárólag, amelyet a szerződő fél a megerősítés, elfogadás, jóváhagyás vagy csatlakozás alkalmával megjelöl.
Ólom (Pb)	1990; vagy egy másik év 1985-től 1995-ig bezárólag, amelyet a szerződő fél a megerősítés, elfogadás, jóváhagyás vagy csatlakozás alkalmával megjelöl.
Higany (Hg)	1990; vagy egy másik év 1985-től 1995-ig bezárólag, amelyet a szerződő fél a megerősítés, elfogadás, jóváhagyás vagy csatlakozás alkalmával megjelöl.

II. Melléklet

Helyhez kötött forráskategóriák

I. BEVEZETÉS

1. A kutatási, fejlesztési célból vagy új termékek és eljárások kipróbálása céljából üzemelő létesítmények nem tartoznak e melléklet hatálya alá.

2. Az alábbi küszöbértékek általában termelőkapacitásra vagy teljesítményre vonatkoznak. Amennyiben egy üzemeltető több, azonos alcím alá eső tevékenységet folytat ugyanabban a létesítményben vagy ugyanazon a területen, a kapacitás-adatok összeadódnak.

II. KATEGÓRIAJEGYZÉK

Kategória száma	A kategória jellemzői
1	Égetőművek 50 MW nettó bemenő névleges hőteljesítmény felett
2	Fémérc (köztük szulfid érc) vagy érckoncentrátumok pörkölésére vagy szinterelésére szolgáló létesítmények vasérc vagy annak dúsítmánya esetén 150 t/nap szinterelési kapacitás felett, és réz, ólom vagy cink pörkölésnél 30 t/nap szinterelés felett, vagy bármilyen arany- és higanyérckezelés
3	Nyersvas vagy acél előállítására szolgáló létesítmények (elsődleges vagy másodlagos tüzi feltárással, köztük az ívkemence), ideértve a folyamatos öntési eljárást, ha kapacitásuk meghaladja a 2,5 t/órát
4	Vasfémöntődék 20 t/nap termelési kapacitás felett
5	Ércből, koncentrátumból vagy másodnyersanyagokból metallurgiai eljárásokkal réz, ólmot és cinket előállító, primer gyártás esetén 30 t fém/nap, másodnyersanyag feldolgozás esetén 15 t fém/nap értéknél nagyobb kapacitású létesítmények vagy mindenféle primer higanygyártó létesítmény

Kategória száma	A kategória jellemzői
6	Létesítmények, amelyekben réz, ólom és cink olvasztása (tisztítás, öntődei öntés) történik, ideértve az ötvöztést, valamint a visszanyert anyagok olvasztását is, ólomnál 4 t/nap, réz és cink esetében 20 t/nap olvasztási kapacitás felett
7	Klinkercement előállítása forgódobos kemencében, ha a termelési kapacitás meghaladja az 500 t/napot, vagy egyéb kemencében, amelynek termelési kapacitása 50 t/nap felett van
8	Üveggyártás ólomfelhasználással 20 t/nap olvasztási kapacitás felett
9	Klór-alkáli termelés elektrolízissel, higanykatódos eljárással
10	Veszélyes vagy gyógyászati hulladék égetésére szolgáló létesítmények 1 t/h kapacitás felett és veszélyes vagy gyógyászati hulladékot más célú berendezésben együttégető létesítmények a nemzeti jogszabályokban foglaltak szerint
11	Települési hulladékot égető berendezések 3 t/h kapacitás felett vagy települési hulladékot más célú berendezésben együttégető létesítmények a nemzeti jogszabályoknak megfelelően

III. Melléklet

A II. mellékletben felsorolt forráskategóriáknál a nehézfémek és vegyületeik kibocsátásának csökkentésére szolgáló elérhető legjobb technikák

I. BEVEZETÉS

1. E melléklet célja iránymutatást nyújtani a szerződő feleknek a helyhez kötött szennyezőforrásoknál alkalmazható elérhető legjobb technikák megtalálásához a jegyzőkönyv által előírt kötelezettségek teljesítése érdekében.

2. Az elérhető legjobb technika (BAT) az a korszerű technikai színvonalnak megfelelő leghatékonyabb módszer, üzemeltetési eljárás, berendezés, amelyet a kibocsátások megelőzése és – amennyiben az nem valósítható meg – a kibocsátások csökkentése, valamint a környezet egészére gyakorolt hatásmérséklése érdekében alkalmaznak, és amely a kibocsátási határértékek megállapításának alapjául szolgál.

– A „technika” fogalmába beleértendő az alkalmazott technológia és módszer, amelynek alapján a létesítményt tervezték, építették, karbantartják, üzemeltetik és működését megszüntetik.

– „Elérhető” technika az, amelynek fejlesztési szintje lehetővé teszi az érintett ipari ágazatokban a költségeket és előnyöket tekintve elfogadható műszaki és gazdasági feltételek mellett a technika alkalmazását, attól függetlenül, hogy a technikát az érintett szerződő fél országában használják-e már vagy ott állítják-e elő, amennyiben az az üzemeltető számára ésszerű módon hozzáférhető.

– A „legjobb” azt jelenti, hogy az ilyen technika a leghatékonyabb a környezet egészének magas szintű védelme szempontjából.

Az elérhető legjobb technikák meghatározásakor – általánosságban és esetenként is – különös figyelmet kell fordítani az alább felsorolt tényezőkre, szem előtt tartva az intézkedéssel járó, várható költségeket és előnyöket, valamint az elővigyázatosság és a megelőzés elvét:

- kevés hulladék képződésével járó technológia alkalmazása,
- kevésbé veszélyes anyagok használata,
- az eljárás során használt és keletkezett anyagok és hulladékok visszanyerésének és hasznosításának elősegítése,
- az ipari méretekben már sikerrel kipróbált hasonló eljárások, berendezések és üzemeltetési módszerek,
- a technológiai fejlődésben és a tudományos ismeretekben és megértésben bekövetkező változások,
- az adott kibocsátás természete, hatásai és mértéke,
- az új vagy meglévő létesítmények üzembe helyezésének időpontja,
- az elérhető legjobb technikák bevezetéséhez szükséges idő,
- az eljárás során használt nyersanyagok (köztük a víz) fogyasztása és azok sajátosságai, valamint az eljárás energiahatékonysága,
- a kibocsátás környezetre gyakorolt, átfogó hatásának megelőzésére vagy minimalizálására vonatkozó követelmény és az ezzel járó kockázatok,
- a balesetek megelőzésének és a környezetre gyakorolt hatásai minimalizálásának szükségessége.

Az elérhető legjobb technikák elvének nem az a célja, hogy előírja egy bizonyos eljárás alkalmazását, hanem hogy figyelembe vegye az adott létesítmény műszaki jellemzőit, földrajzi elhelyezkedését és a helyi környezeti viszonyokat.

3. A kibocsátás-csökkentés hatékonyságára és költségeire vonatkozó információk alapja a végrehajtó szerv és kisegítő szerveinek hivatalos dokumentumai, elsősorban a Nehézfém-kibocsátási Munkacsoport és a Nehézfémekkel Foglalkozó Előkészítő Ad Hoc Munkacsoport által átvett és áttekintett dokumentumok. Minde mellett az elérhető legjobb kibocsátás-csökkentési technikákról rendelkezésre álló nemzetközi információkat is figyelembe vették (így pl. az Európai Közösség BAT műszaki leírásait, a Parcom Egyezmény BAT ajánlásait, valamint közvetlenül szakértőktől származó információkat).

4. Az új termékekkel, az alacsony szennyező anyag-kibocsátással járó technikákat alkalmazó új üzemekkel és a meglévő üzemek felújításával kapcsolatos tapasztalatok folyamatosan gyarapodnak, ezért e melléklet tartalmát is folyamatosan módosítani és aktualizálni kell.

5. A melléklet számos intézkedést mutat be a költségek és hatékonyság széles skáláját felölelve. Egy megoldás adott esetben történő kiválasztása számos tényező függvénye, alkalmazását sok tényező korlátozhatja, például a gazdasági körülmények, műszaki infrastruktúra, már meglévő, kibocsátás-csökkentő berendezések, biztonsági megfontolások, energiafogyasztás, valamint az is, hogy az adott szennyezőforrás újonnan létesül-e vagy már működik.

6. E melléklet a kadmium, ólom, higany és vegyületeik részecskéhez kötött és/vagy gázhalmazállapotú kibocsátásaival foglalkozik. A vegyületek részletes jellemzését a melléklet általában nem tartalmazza. Mindazonáltal a kibocsátás-csökkentő berendezéseknek a nehézfém fizikai tulajdonságaitól függő hatékonyságát – különösen a higany esetében – figyelembe veszi.

7. A mg/m^3 -ben kifejezett kibocsátási értékek standard állapotú, száraz gázra vonatkoznak (273,15 K hőmérsékleten, 101,3 kPa nyomáson mért szárazgáztérfogat), az oxigéntartalomhoz kapcsolódó korrekció nélkül, amennyiben nincs más megadva; kiszámításuk pedig a CEN (Európai Szabványügyi Bizottság) tervezete, valamint egyes esetekben nemzeti mintavételi és monitoring módszerek alapján történt.

II. A NEHÉZFÉMEK ÉS VEGYÜLETEIK KIBOCSÁTÁSÁNAK CSÖKKENTÉSÉRE SZOLGÁLÓ, ÁLTALÁNOS MEGOLDÁSOK

8. Számos, a nehézfém-kibocsátások megelőzésére vagy csökkentésére szolgáló megoldás létezik. A kibocsátás-csökkentési intézkedések középpontjában a „hozzáadott” technológiák, és a technológiaváltoztatások állnak (amelyek magukban foglalják a karbantartás és üzemeltetés szabályozását). Az általános műszaki és/vagy gazdasági körülmények függvényében az alább felsorolt módszerek állnak rendelkezésre:

- a) alacsony szennyező anyag-kibocsátással járó technológiák alkalmazása, különösen új berendezések esetében;
- b) véggáztisztítás szűrőkkel, gázmosókkal, abszorberekkel stb. (másodlagos csökkentési módszerek);
- c) az alapanyagok, fűtőanyagok vagy/és egyéb adalékanyagok megváltoztatása vagy előkészítése (pl. alacsony nehézfém-tartalmú nyersanyagok használata);
- d) a legjobb gazdálkodási gyakorlat alkalmazása, például az általános gondosság és rendezettség fenntartása, megelőző karbantartási programok vagy olyan elsődleges megelőző módszerek alkalmazása, mint a porkibocsátó egységek zárttá tétele;
- e) megfelelő környezetgazdálkodási technológiák alkalmazása egyes Cd-, Pb- és/vagy Hg-tartalmú termékek használata és ártalmatlanítása során.

9. Azt, hogy az alkalmas kibocsátás-csökkentési módszereket és gyakorlati megoldásokat a megfelelő módon használják, és azokkal hatékony kibocsátás-csökkentést érjenek el, a szennyezéscsökkentő eljárás folyamatos megfigyelésével kell biztosítani. Ez az ellenőrzés az alábbi tevékenységeket foglalja magában:

a) lista készítése azokról a kibocsátás-csökkentési intézkedésekről, amelyeket a fentebb felsorolt megoldások közül már alkalmaznak;

b) a Cd-, Pb- és Hg-kibocsátásnál elért csökkentések összehasonlítása a jegyzőkönyvben meghatározott célkitűzésekkel;

c) a jellegzetes forrásokból származó, mennyiségileg meghatározott Cd-, Pb-, és Hg-kibocsátások jellemzése a megfelelő módszerekkel;

d) a kibocsátás-csökkentő módszerek hatóságok által történő rendszeres ellenőrzése a folyamatos és hatékony működés fenntartásának érdekében.

10. A kibocsátás-csökkentő módszereknek költséghatékonynak kell lenniük. A költséghatékonyságot – a beruházási és működtetési költségek figyelembevételével – az egy év alatt egységnyi kibocsátás-csökkentést eredményező összes költség alapján kell megítélni. A kibocsátás-csökkentés költségének meghatározásakor a teljes technológiai folyamatot figyelembe kell venni.

III. KIBOCSÁTÁS-CSÖKKENTÉSI TECHNIKÁK

11. A Cd-, Pb- és Hg-kibocsátások csökkentésére szolgáló megoldások alapvetően két csoportra oszthatók: elsődleges módszerek, mint például a nyersanyag és/vagy tüzelőanyag cseréje és az alacsony kibocsátású gyártási technológiák alkalmazása, valamint másodlagos megoldások, mint például a diffúz kibocsátások korlátozása és a véggáztisztítás. Az ágazatspecifikus módszerek leírását a IV. fejezet tartalmazza.

12. A hatékonyságra vonatkozó adatok üzemeltetési tapasztalatokból származnak és úgy tekintendők, hogy a jelenlegi berendezések képességeit tükrözik. A véggáz- és a területi, diffúz kibocsátások csökkentésének általános hatékonysága nagymértékben függ a gáz- és porgyűjtők (pl. elszívó ernyő) elvezetési hatékonyságától. 99% feletti gyűjtési, elszívási hatékonyságot is bemutatnak. Konkrét esetekre vonatkozó gyakorlati tapasztalat, hogy a kibocsátás-csökkentési technikák 90%-kal vagy akár többel is képesek csökkenteni az összes kibocsátást.

13. Abban az esetben, amikor a távozó Cd-, Pb- és Hg-részecskékhez kötött, a fémek portisztító berendezésekkel leválaszthatók. Az egyes véggáztisztítási módszerekkel elérhető, jellemző porkoncentrációkat az 1. táblázat mutatja be. Ezek a módszerek általánosan elterjedtek a különböző iparágakban. A gáz-halmazállapotú higany levá-

lasztására szolgáló néhány módszer minimálisan elvárt teljesítményét mutatja be 2. táblázat. A módszerek alkalmazása az adott eljárástól függ és akkor a legelőnyösebb, ha a véggáz higanykoncentrációja magas.

1. táblázat: Porleválasztó berendezések teljesítménye óránkénti átlagos porkoncentrációban megadva

	Tisztítás utáni porkoncentráció (mg/m ³)
Szövetbetétes szűrők	<10
Membrános szövetbetétes szűrők	<1
Száraz elektrosztatikus leválasztók	<50
Nedves elektrosztatikus leválasztók	<50
Nagy hatásfokú gázmosók	<50

Megjegyzés: a közép- és alacsony nyomású gázmosók és ciklonok porleválasztási hatásfoka általában alacsonyabb.

2. táblázat: Higanyleválasztók minimálisan elvárt teljesítménye óránkénti átlagos higanykoncentrációban megadva

	Tisztítás utáni higanykoncentráció (mg/m ³)
Szelénfilter	<0,01
Szelén gázmosó	<0,2
Aktívszén filter	<0,01
Aktívszén-adagolás + porleválasztás	<0,05
Odda Norzink kloridos eljárás	<0,1
Ólom-szulfidos eljárás	<0,05
Bolkem (thioszulfátos) eljárás	<0,1

14. Gondoskodni kell arról, hogy a fenti módszerek alkalmazása ne eredményezzen újabb környezeti problémákat. Egy alacsony légszennyezőanyag-kibocsátással járó technológiát nem szabad választani, amennyiben az a nehézfém-kibocsátás környezeti hatásait összességében súlyosbítja, például a folyékony szennyező anyag-kibocsátások által okozott nagyobb mértékű vízszennyezés miatt. A hatékonyabb gáztisztítás eredményeként összegyűjtött por további sorsára szintén tekintettel kell lenni. Az ilyen hulladék kezelésének környezeti hatásai leonthatják az eljárás levegőbe történő por- és füstkibocsátásának csökkentésével elért eredményt.

15. A kibocsátás-csökkentő módszerek egyaránt koncentrálhatnak az eljárásban használt technikákra és a véggáz (vagy más elvezetett gázáramok) tisztítására. A két dolog nem független egymástól; egy adott eljárás választása kizárhatja bizonyos gáztisztítási módszerek alkalmazását.

16. Egy kibocsátás-csökkentő megoldás kiválasztása olyan paraméterektől függ, mint a tisztítatlan gáz szennyező anyag-koncentrációja és/vagy egyéb jellemzői, a gáz térfogatárama, hőmérséklete stb. Így az alkalmazási területek átfedhetik egymást, ezért az adott feltételek mellett legalkalmasabb megoldást kell választani.

17. A következő fejezet a különböző iparágak pontforrásokból származó kibocsátásának csökkentésére alkalmas módszereket tartalmazza. A felületi, diffúz kibocsátások sem hagyhatók figyelmen kívül. A nyersanyagok és melléktermékek rakodásával, kezelésével és ömlesztett tárolásával járó porkibocsátás nem jelent ugyan nagy távolságokra eljutó szennyezést, de csökkentése a helyi környezet számára fontos lehet. A porkibocsátás csökkenthető, ha ezeket a tevékenységeket zárt épületbe telepítik, amelyet szellőztető és porleválasztó rendszerekkel, vízpermetező vagy más, megfelelő berendezésekkel lehet ellátni. Anyagok nyílt téren történő tárolásakor valamilyen más módszerrel kell megvédeni a felületet a szélkiporzás ellen. A tárolótereket és utakat tisztán kell tartani.

18. A táblázatokban szereplő beruházási/költség adatok különböző forrásokból származnak, s erősen esetfüggők. USD-ben, 1990-es árfolyamon [1 USD (1990) = 0,8 ECU (1990)] vannak megadva. Alakulásukat olyan tényezők befolyásolják, mint az üzem kapacitása, a nyers, tisztítatlan gáz koncentrációja és a tisztítás hatásfoka, a technológia fajtája, valamint új beruházás választása a felújítással szemben.

IV. IPARÁGAK

19. Ez a fejezet iparáganként egy, a fő kibocsátási forrásokat, az elérhető legjobb technikán alapuló kibocsátás-csökkentő módszereket, a módszerek specifikus kibocsátás-csökkentési hatékonyságát és – amennyiben rendelkezésre állnak – a vonatkozó költségeket bemutató táblázatot tartalmaz. A táblázatokban a kibocsátás-csökkentés hatékonysága a közvetlen, kéményen távozó véggáz kibocsátásra vonatkozik, kivéve, ha a szöveg elétérő utalást tartalmaz.

Fosszilis tüzelőanyagok égetése lakossági és ipari fűtőművekben

(II. melléklet, 1. kategória)

20. A lakossági és ipari fűtőművekben történő széntüzelés az egyik legjelentősebb antropogén higany-kibocsátó forrás. A szén nehézfém-tartalma általában nagyságrendekkel nagyobb, mint az olajé vagy a földgázé.

21. Az energiaátalakítás hatékonyságának növekedése, valamint az energiatakarékossági intézkedések miatt csök-

kenő tüzelőanyag-igény a nehézfém-kibocsátások csökkentését fogja eredményezni. A szén helyett alacsony nehézfém-tartalmú földgáz vagy egyéb alternatív tüzelőanyagok égetése szintén jelentősen csökkenti a nehézfém – így pl. higany- – kibocsátásokat. Az integrált elgázosító kombinált ciklusú erőmű (integrated gasification combined-cycle: IGCC) olyan új üzemtechnológia, amelynek kibocsátási potenciálja alacsony.

22. A higany kivételével a nehézfémek szilárd alakban, a pernyerészecskékhez tapadva kerülnek a légterbe. A különböző széntüzelési technológiák eltérő mennyiségű pernyeképződéssel járnak: rostélyos égetőműveknél az összes pernyemennyiség 20–40%-a, fluidágyasoknál 15%-a, szénportüzelésű szárazágyas berendezéseknél pedig 70–90%-a pernye. A nehézfém-tartalom magasabb a pernye kisebb méretű frakciójában.

23. A szén dúsítása például „mosással” vagy biológiai „kezeléssel” csökkenti a szén szervesetlen alkotóelemeihez kötődő nehézfémek mennyiségét. Ezzel a technológiával azonban a nehézfémek eltávolításának mértéke nagyon változó.

24. Elektrosztatikus leválasztók (ESP) vagy szövetbetétes szűrők (FRF) alkalmazásával az összes por több mint 99,5%-a eltávolítható, számos esetben érték el már 20 mg/m³ körüli porkoncentrációt. A nehézfémek kibocsátása, a higany kivételével, legalább 90–99%-kal csökkenthető, az alacsonyabb érték az illékonyabb elemekre vonatkozik. A szűrő alacsony hőmérséklete segíti a véggáz gáz-halmazállapotú higanytartalmának csökkenését.

25. A véggázban lévő nitrogén-oxidok, kén-dioxid és a por mennyiségének csökkentésére szolgáló technikák alkalmazása nehézfémek eltávolításával is járhat. A szennyezések környezeti elemek közti átjutásának lehetőségét a megfelelő szennyvízkezeléssel kell elkerülni.

26. A fent bemutatott módszerek alkalmazásával a higanykivonás hatékonysága üzemenként erősen eltérő, mint azt a 3. táblázat mutatja. A higany-leválasztási technikák fejlesztése érdekében jelenleg is folynak kutatások, amíg azonban nincs ipari méretekben alkalmazható eljárás, addig a kifejezetten higany eltávolítására vonatkozó, elérhető legjobb technika sem kerül meghatározásra.

3. táblázat: A fosszilis tüzelőanyagok égetéséből származó kibocsátások csökkentési módszerei, hatékonysága és költségei

Kibocsátó forrás	Kibocsátás-csökkentés módszere(i)	Csökkentés hatékonysága (%)	Költség
Fűtőolaj-égetés	Átállás olajról gázra	Cd, Pb Hg: 70–80	Erősen esetfüggő

Kibocsátó forrás	Kibocsátás-csökkentés módszere(i)	Csökkentés hatékonysága (%)	Költség
Széntüzelés	Átállás alacsonyabb nehézfém-tartalmú tüzelőanyagra	Por: 70–100	Erősen esetfüggő
	Elektrosztatikus leválasztó (hidegoldali)	Cd, Pb: >90; Hg: 10–40	Fajlagos beruházási költség: 5–10 USD/m ³ véggáz/óra (>200 000 m ³ /h)
	Nedves véggáz-kéntelenítés ^[1]	Cd, Pb: >90 Hg: 10–90 ^[2]	15–30/Mg hulladék
	Szövetbetétes szűrők	Cd: >95, Pb: >99; Hg: 10–60	Fajlagos beruházási költség: 8–15 USD/m ³ véggáz/óra (>200 000 m ³ /h)

^[1] A higany-eltávolítás hatékonysága a higany-ionok arányának növekedésével nő. A nagy porkoncentrációs, szelektív katalitikus redukáló eljárás elősegíti a Hg(II) ionok képződését.

^[2] Ez elsődlegesen a SO₂-re vonatkozik. Az eljárásnak a nehézfém-eltávolítás egy kedvező mellékhatása. (A fajlagos beruházási költség 60–250 USD/kW_{el}.)

Vas- és acélgyártás alapnyersanyagokból (II. melléklet, 2. kategória)

27. Ez a fejezet a szinterelő üzemek, pelletáló üzemek, kohók és a felsőfűtásos oxigén konverteracél-gyártás kibocsátásaival foglalkozik. A Cd-, Pb- és Hg-kibocsátás porrészecskékhez kötötten történik. A kibocsátott por nehézfém-tartalma a nyersanyagok összetételétől és az acélgyártás során használt ötvözőanyagok fajtájától függ. A főbb kibocsátás-csökkentő módszereket a 4. táblázat tartalmazza. Ahol lehetséges, szövetbetétes szűrőket kell alkalmazni, ha ezt a körülmények nem teszik lehetővé, akkor elektrosztatikus leválasztók és/vagy nagy hatásfokú gázmosók beépítésére kerülhet sor.

28. Az elérhető legjobb technikák alkalmazásával az alapnyersanyag elsődleges vas- és acélgyártásnál a közvetlenül a gyártási folyamatból származó összes fajlagos porkibocsátás az alábbi szintekre csökkenthető:

Szinterelő üzemek: 40–120 g/Mg

Pelletáló üzemek: 40 g/Mg

Kohó: 35–50 g/Mg

Bázisos oxidáló konverter: 35–70 g/Mg.

29. Szövetbetétes szűrőkkel történő gáztisztítással a portartalom 20 mg/m³ alá csökkenthető, míg elektrosztatikus leválasztókkal és gázmosókkal óránkénti átlagot tekintve 50 mg/m³ koncentráció érhető el. Van azonban számos olyan alkalmazási terület a vas- és acélalapanyag-iparban, ahol a szövetbetétes szűrők használatával jóval alacsonyabb koncentrációk is elérhetők.

4. táblázat: A vas és acél alapnyersanyagokból történő előállításának szennyezőforrásai, kibocsátás-csökkentő módszerei, azok hatékonysága és költségigénye

Kibocsátó forrás	Kibocsátás-csökkentés módszere	Por- és pernye-kibocsátás-csökkentés hatékonysága (%)	Költség (teljes költség USD-ben)
Szinterelő üzemek	Kibocsátás-optimalizált szinterelés	kb. 50	–
	Gázmosók és elektrosztatikus leválasztók	>90	–
	Szövetbetétes szűrők	>99	–
Pelletáló üzemek	Elektrosztatikus leválasztó + meszes reaktor + szövetbetétes szűrő	>99	–
	Gázmosó	>95	–
Kohók	FRF/ESP	>99	Elektrosztatikus leválasztó: 0,24–1/Mg nyersvas
Kohógáz tisztítása	Nedves gázmosó	>99	–
	Nedves elektrosztatikus leválasztó	>99	–
Konverteres acélművek	Elsődleges porleválasztás: nedves elektrosztatikus leválasztó/szövetbetétes szűrő	>99	Száraz elektrosztatikus leválasztó: 2,25/Mg acél
	Másodlagos porleválasztás: száraz elektrosztatikus leválasztó/szövetbetétes szűrő	>97	Szövetbetétes szűrő: 0,26/Mg acél
Diffúz kibocsátások	Zárt szállítószalagok, nyersanyagtárolás zárt térben, felületnedvesítéssel, utak tisztítása	80–99	–

30. Fejlesztés alatt áll a dúsítás nélküli és közvetlen redukációs kohósítás módszere, amelyek révén a jövőben csökkenhet a szinterelő-üzemek és kohók száma. Alkalmazhatóságuk azonban függ az érc tulajdonságaitól és feltételezi, hogy a végtermék további feldolgozása elektromos ívkemencében történik, ahol megfelelő kibocsátás-csökkentő intézkedésekre van szükség.

Másodlagos vas- és acélipar (II. melléklet, 3. kategória)

31. Nagyon fontos az összes légköri kibocsátás hatékony visszatartása. Ez történhet porkamra vagy mobil elszívófülkék alkalmazásával vagy a teljes épület gépi szellőztetésével. A felfogott kibocsátásokat tisztítani kell. A másodnyersanyagokból történő vas- és acélgyártás valamennyi porkibocsátással járó folyamatában BAT-nak tekintendő a szövetbetétes szűrőkkel történő portalanítás, amivel a portartalom 20 mg/m³ alá csökken. Amennyiben a diffúz kibocsátások minimalizálására is BAT-ot használnak, a fajlagos porkibocsátás (beszámítva a közvetlenül a technológiai folyamatból eredő diffúz kibocsátást is) nem fogja meghaladni a 0,1–0,35 kg/Mg acél szintet. Számos példa van arra, hogy a szövetbetétes szűrőkkel tisztított

gáz portartalma nem éri el a 10 mg/m³-es koncentrációt. A fajlagos porkibocsátás ilyen esetekben általában 0,1 kg/Mg alatt van.

32. Ócskavas olvasztására két kemencetípust használnak: az újabban már teret vesztő, nyitott olvasztókemencét és az elektromos ívkemencét.

33. A kibocsátott pornak a jegyzőkönyv szempontjából érdekes nehézfém tartalma döntően a vas- és acélhulladék összetételétől, valamint az acélgyártás során hozzáadott ötvözőfémek fajtájától függ. Az elektromos ívkemencék-nél végzett mérések tanúsága szerint a kibocsátott higany 95%-a, a kadmiumnak pedig 25%-a gőz formájában távozik. A legfontosabb porkibocsátás-csökkentő eljárásokat az 5. táblázat mutatja be.

5. táblázat: Vas- és acél másodnyersanyagokból történő előállításának szennyezőforrásai, kibocsátás-csökkentő módszerei, azok hatékonysága és költségigénye

Kibocsátás forrása	Kibocsátás-csökkentés módszere	Por- és pernye-kibocsátás-csökkentésének hatékonysága (%)	Költség (teljes költség USD-ben)
Ívkemence	Elektrosztatikus leválasztó (ESP)	>99	–
	Szövetbetétes szűrők (FRF)	>99,5	Szövetszűrő (FRF): 24/Mg acél

Vasöntödék

(II. melléklet, 4. kategória)

34. Nagyon fontos az összes légköri kibocsátás hatékony visszatartása. Ez történhet porkamra vagy mobil elszívófülkék alkalmazásával vagy a teljes épület gépi szellőztetésével. A felfogott kibocsátásokat tisztítani kell. A vasöntödékben kupulókemencéket, elektromos ívkemencéket és indukciós kemencéket alkalmaznak. Közvetlen por- és gázformájú nehézfém-kibocsátás különösen az olvasztás során történik, de kisebb mértékben az öntés során is előfordul. Diffúz kibocsátások a nyersanyag mozgatása, kezelése, az olvasztás, öntés és öntecstisztítás során lépnek fel. A legfontosabb kibocsátás-csökkentő módszereket a 6. táblázat vázolja fel a csökkentés hatékonyságának és – amennyiben ismert – költségének bemutatásával. Ezek az eljárások a porkibocsátást 20 mg/m³ értékre vagy az alá csökkentik.

6. táblázat: Vasöntödék szennyezőforrásai, kibocsátás-csökkentő módszerei, azok hatékonysága és költségigénye

Kibocsátás forrása	Kibocsátás-csökkentés módszere	Por- és pernye-kibocsátás-csökkentésének hatékonysága (%)	Költség (teljes költség USD-ben)
Ívkemence	Elektrosztatikus leválasztók	>99	–
	Szövetbetétes szűrők	>99,5	Szövetszűrő: 24/Mg acél

Kibocsátás forrása	Kibocsátás-csökkentés módszere	Por- és pernye-kibocsátás-csökkentésének hatékonysága (%)	Költség (teljes költség USD-ben)
Indukciós kemence	szövetbetétes szűrő + száraz adszorpció + teljes töltés	>99	–
Hideglevegős kupulókemence	Ajtó alatti kiáramlás: szövetbetétes szűrők	>98	–
	Ajtó feletti kiáramlás szövetbetétes szűrő + előzetes porleválasztás	>97	8–12/Mg vas
	teljes töltés + kemisorpció	>99	45/Mg vas
Forrószeles kupulókemence	szövetbetétes szűrő + előzetes porleválasztás	>99	23/Mg vas
	Dezintegrátor/venturi mosó	>97	–

35. A vasöntödei ágazatban a legkülönbözőbb üzemi helyszínek fordulnak elő. A meglévő kisebb létesítményeknél a felsorolt eljárások nem jöhetnek szóba BAT-ként, ha nem gazdaságosak.

Elsődleges és másodlagos színesfémipar (II. melléklet, 5. és 6. kategória)

36. Ez a fejezet a színesfémek (pl. ólom, réz, cink, ón és nikkel) alapanyagokból és másodnyersanyagokból történő előállítása során fellépő Cd-, Pb- és Hg-kibocsátásokkal és a kibocsátás-csökkentés módszereivel foglalkozik. Ebben az iparágban majdnem mindegyik nehézfém és nehézfém-vegyület megjelenik szennyezőanyagként a sokféle alapanyag és gyártási eljárás miatt. Az ebben a mellékletben tárgyalt nehézfémek szempontjából a legfontosabb a réz-, ólom- és cinkgyártás.

37. A higanyérccek és -koncentrátumok elsődleges feldolgozási eljárása az őrlés és egyes esetekben a rostálás. Az ércdúsítást nem alkalmazzák széles körben, bár néhány üzemben a szegényérc feldolgozásának bevett technikája a flotálás. Ezt követően a kisebb üzemekben az őrlött ércet retortában, nagyobb üzemeknél kemencében olyan hőmérsékletre melegítik, ahol a higany-szulfid szublimál. A higanygőzt hűtőrendszerben kondenzálják és összegyűjtik a fémes higanyt. A kondenzátorból és az ülepítőből az iszapot ki kell szedni, mésszel kezelni kell, majd vissza kell vezetni a retortába vagy kemencébe.

38. A higany hatékony kinyerésére a következő eljárások alkalmazhatók:

- porképződést csökkentő intézkedések a bányászat és az ömlesztett tárolás során, ideértve a hánnyók méretének minimalizálását,
- a kemence indirekt fűtése,

- az érc lehető legszárazabban tartása,
- a kondenzátorba lépő gáz hőmérsékletének beállítása úgy, hogy az mindössze 10–20 °C-kal legyen a harmatpont felett,
- a kondenzátor kilépő hőmérsékletének a lehető legalacsonyabban tartása, és
- a reakciógázok átvezetése utókondenzáló mosón és/vagy szelén szűrőn.

A porképződés alacsony szinten tartható indirekt fűtés segítségével, a finomszemcsés ércfrakciók elkülönített feldolgozásával, valamint az érc víztartalmának ellenőrzésével. A forró reakciógázból ciklonokkal és/vagy elektrosztatikus leválasztókkal el kell távolítani a port, mielőtt a gáz belép a higanykondenzáló berendezésbe.

39. A higanygyártásnál használt eljárásokhoz hasonló módszerek alkalmazhatók az amalgámos aranygyártásnál. Aranyat az amalgamozáson kívül más technológiával is elő lehet állítani, amit új üzem esetén előnyben kell részesíteni.

40. A színesfémeket legtöbbször szulfidos ércből állítják elő. Műszaki és termékminőségi okokból a porkgázokat nagy hatékonysággal portalanítni kell ($<3 \text{ mg/m}^3$), és az SO_3 -kontaktkemencébe történő betáplálás előtt szükség lehet további higany-eltávolítási lépésre is, ami szintén a nehézfém-kibocsátás minimalizálását eredményezi.

41. Ahol csak lehetséges, szövetbetétes szűrőket kell alkalmazni. Ezek használatával 10 mg/m^3 alatti porkoncentrációk is elérhetőek. Valamennyi pirometallurgiai eljárásnál meg kell oldani a keletkező por üzemben belüli vagy kívüli újrafelhasználását, betartva a munkaegészségsügyi követelményeket.

42. Az alapnyersanyagokból történő ólomgyártásnál a kezdeti tapasztalatok azt mutatják, hogy vannak olyan új, ígéretes közvetlen redukációs olvasztási technológiák, amelyek során nincs szükség az érc koncentrációjának emelésére. Ezek az eljárások a közvetlen autogén ólomolvasztásos technológiák új generációjához tartoznak, amelyek kevesebb szennyező anyag-kibocsátással és energiafelhasználással járnak.

43. A másodnyersanyagokból készülő ólmot főleg használt személy- és tehergépkocsi-akkumulátorokból nyerik, amelyeket az olvasztókemencébe adagolás előtt szétszerelnek. Itt a BAT egy rövid forgódobos kemencében vagy aknakemencében történő egyszeri olvasztás. Oxigénfűtőanyag-égőkkel a véggáz mennyisége és a szállópor-termelődés 60%-kal csökkenthető. A véggáztisztításnál szövetbetétes szűrők alkalmazásával 5 mg/m^3 -es porkoncentráció is elérhető.

44. Az alapnyersanyagokból történő cinkgyártás módszere a porköléses-kilúgzásos elektrolitikus technológia.

A porkölés alternatívája lehet a nyomás alatti kilúgozás, ami új üzemknél BAT-ként jöhet szóba az érc koncentrációjától függően. Az Imperial Smelting kemencékben történő pirometallurgiai cinkgyártás kibocsátásai minimálisra csökkenthetőek toloajtós kemencefedél és nagy hatékonyságú gázmosók alkalmazásával, a salak- és ólomöntés során keletkező gázok hatékony elszívásával és tisztításával, valamint a szén-monoxidban gazdag kemencéből származó véggázok alapos tisztításával ($<10 \text{ mg/m}^3$).

45. Az oxidált maradékokból az Imperial Smelting eljárással nyerhető vissza a cink. A rendkívül rossz minőségű maradékanyagokat és a szállóport (pl. az acéliparnál) először forgódobos kemencében (Waelz kemence) kezelik, ahol nagyobb cinkoxid-tartalmú termék keletkezik. A fémtartalmú anyagokat olvasztással hasznosítják újra, ez indukciós kemencében, földgázzal vagy fűtőolajjal fűtött, direkt vagy indirekt tüzelésű kemencékben vagy állóretortás New Jersey eljárás segítségével történik, ahol számos oxidos vagy fémes másodnyersanyag visszanyerhető. A cink az ólomkohók salakjából is kinyerhető a fuming-eljárás segítségével.

46. Általánosságban véve, a technológiai folyamatokat hatékony porgyűjtő berendezésekkel kell ellátni mind az elsődleges gázkibocsátások, mind a diffúz kibocsátások kezelése érdekében. A főbb kibocsátás-csökkentési módszereket a 7. a) és b) táblázat vázolja fel. Szövetbetétes szűrők alkalmazásával néhány esetben 5 mg/m^3 -es porkoncentrációt is sikerült elérni.

7. a) táblázat: színesfémek alapnyersanyagból történő előállításának szennyezőforrásai, kibocsátás-csökkentő módszerei, a porleválasztás hatékonysága és költségigénye

Kibocsátás forrása	Kibocsátás-csökkentés módszere	Porkibocsátás csökkentésének hatékonysága (%)	Költség (teljes költség USD-ben)
Diffúz kibocsátások	Elszívó ernyők, zárt térbe telepítés stb., véggáztisztítás szövetbetétes szűrőkkel	>99	–
Porkölés/szinterezés	Feláramló szinterezés: elektrosztatikus leválasztók + gázmosók (a kétlépcsős kontaktkénsavgyártás előtt) + szövetbetétes szűrők a maradék gázra	–	7–10/Mg H_2SO_4

Kibocsátás forrása	Kibocsátás-csökkentés módszere	Porkibocsátás csökkentésének hatékonysága (%)	Költség (teljes költség USD-ben)
Hagyományos olvasztás (redukciós kohó)	Aknakemence: lezárt tető/megfelelő elszívása a csapolónyílásoknál + szövetbetétes szűrők, burkolt öntőcsatorna, tolóajtós kemencefedél	–	–
Imperial Smelting	Hatékony gázmosók	>95	–
	Venturi gázmosók	–	–
	Tolóajtós kemencefedél	–	4/Mg gyártott fém
Nyomás alatti kilúgozás	Az alkalmazott technológia a koncentrátum kilúgozhatóságától függ	>99	esetfüggő
Közvetlen redukciós olvasztás	Flash-olvasztás: pl. Kivcet, Outokumpu és Mitsubishi eljárás	–	–
	Füldős olvasztás, pl. felülről levegőztetett, forgódobos konverter, Ausmelt, Isasmelt, QSL és Noranda eljárás	Ausmelt: Pb 77, Cd 97; QSL: Pb 92, Cd 93	QSL: működési költségek: 60/Mg Pb

7. b) táblázat: A másodlagos színesfém-ágazat szennyezőforrásai, kibocsátás-csökkentő módszerei, azok hatékonysága és költségigénye

Kibocsátás forrása	Kibocsátás-csökkentés módszere	Porkibocsátás csökkentésének hatékonysága (%)	Költség (teljes költség USD-ben)
Ólomgyártás	Rövid forgódobos kemence: elszívóernyők a csapoló nyílások megfelelő elszívására + szövetbetétes szűrők, csőkonduktor, oxigén-befúvásos égő	99.9	45/Mg Pb
Cinkgyártás	Imperial Smelting	>95	14/Mg Zn

Cementipar (II. melléklet, 7. kategória)

47. A cementégető kemencékben másodlagos tüzelőanyagok is felhasználhatók, úgy, mint hulladékot vagy használt gumiabroncs. Amennyiben az égetéshez hulladékot használnak, akkor a kibocsátásnak a hulladékégetőkkel szemben támasztott követelményeknek kell megfelelnie, és az alkalmazott mennyiségtől függően, veszélyes hulladék hasznosítása esetén a kibocsátásnak a veszélyes-

hulladék-égetők előírásait kell teljesítenie. Jelen fejezet azonban csak a fosszilis tüzelőanyagokkal fűtött kemencékkel foglalkozik.

48. A cementgyártás valamennyi folyamatában előfordul részecske-kibocsátás, így a nyersanyagok szállítása-kor, rakodásakor és tárolásakor, valamint előkészítésekor (törők, szárítók), továbbá a klinkergyártásnál és a cementkészítésnél. A nehézfémek a nyersanyagokkal és a fosszilis vagy hulladék-tüzelőanyagokkal jutnak be a cementkemencékbe.

49. A következő kemencetípusokat használják klinkercement gyártására: hosszú nedves forgódobos kemence, hosszú száraz forgódobos kemence, forgódobos kemence ciklonos előfűtővel, forgódobos kemence rostélyos előfűtővel, és aknakemence. Az energiaigény és a kibocsátás-csökkentési lehetőségek szempontjából a ciklonos előfűtős forgódobos kemencét kell előnyben részesíteni.

50. A forgódobos kemencéből kilépő torokgázokat a porleválasztás előtt hővisszanyerés céljából átvezetik az előfűtő rendszeren és (ha vannak) a szárítómalmokon. Az összegyűjtött port visszaadagolják az alapanyaghoz.

51. A kemencébe kerülő ólom és kadmium mennyiségének kevesebb, mint 0,5%-a kerül a véggázokba. A magas alkálitartalom és a kemencében lejátszódó elnyelési folyamat elősegíti a fémek megkötődését a klinkerben vagy a klinkerporban.

52. A légkörbe kibocsátott nehézfémek mennyisége csökkenthető például egy mellékáram kivezetésével és az abból összegyűjtött por összegyűjtésével a nyersanyaghoz való visszatáplálás helyett. Minden ilyen esetben mérlegelni kell azonban a nehézfémek hulladéklerakóba való ki-eresztésének következményeit. Egy másik lehetséges eljárás a forrólisztos módszer, amikor a kalcinált forróliszt egy részét közvetlenül a kemence bejáratánál leválasztják, és azt a cementgyártó egységbe juttatják. Alternatívaként a por a klinkerhez is hozzáadagolható. Egy másik fontos módszer a jól szabályozott, stabil kemenceüzem, hogy elkerülhessék az elektrosztatikus leválasztók vészleállítását. Vészleállítást okozhat a magas szénmonoxid-koncentráció. Ilyenkor nagyon fontos a kiugró mértékű nehézfém-kibocsátások elkerülése.

53. A legfontosabb kibocsátás-csökkentő eljárásokat a 8. táblázat mutatja be. A törő- és őrlőművek, valamint a szárítók porkibocsátásának csökkentésére leginkább szövetbetétes szűrőket használnak, míg a kemencék és klinkerhűtők esetében elektrosztatikus leválasztókkal végzik a kilépő gázok tisztítását. Az elektrosztatikus leválasztók alkalmazásával 50 mg/m³ alá csökkenthető a porkoncentráció. Szövetbetétes szűrőkkel 10 mg/m³ porkoncentráció érhető el a tisztított gázban.

8. táblázat: A cementipar szennyezőforrásai, kibocsátás-csökkentő módszerei, azok hatékonysága és költségigénye

Kibocsátás forrása	Kibocsátás-csökkentés módszere	Csökkentés hatékonysága (%)	Költség
Aprítók, őrlőmalmok, szárítók közvetlen kibocsátása	Szövetbetétes szűrők	Cd. Pb: >95	—
Forgódobos kemencék, klínkerhűtők közvetlen kibocsátásai	Elektrosztatikus leválasztók	Cd. Pb: >95	—
Forgódobos kemencék közvetlen kibocsátásai	Aktívszemes adszorpció (megkötés)	Hg: >95	—

Üveggyártás

(II. melléklet, 8. kategória)

54. Az üveggyártásban különösen nagy jelentősége van az ólomkibocsátásnak, mivel számos üvegfajta előállításánál az ólom nyersanyagként funkcionál (pl. kristályüvegek, katódsugárcsővek). A közönséges üveg előállításának ólomkibocsátása a folyamatban felhasznált visszaforgatott üveg minőségétől függ. A kristályüvegek olvasztásakor kibocsátott porok ólomtartalma általában mintegy 20–60%.

55. A porkibocsátás főleg a nyersanyag-bekeverésből, a kemencékből, a kemencenyílások diffúz gázszivárgásaiból és a kész üveg polírozásából, szórásából származik. A kibocsátás függ a felhasznált tüzelőanyagtól, a kemence típusától és a gyártott üveg fajtájától. Az oxigéntüzeléses égők mintegy 60%-kal csökkentik a véggáz mennyiségét és a szállópor-keletkezést. Az ólomkibocsátás jelentősen alacsonyabb elektromos fűtésnél, mint olaj- vagy gáztüzelés esetén.

56. A nyersanyag megolvasztása folyamatos vagy napi üzemi kádakban vagy olvasztótégelyekben történik. A szakaszos üzemű kemencékben történő olvasztásnál a porkibocsátás jelentősen változhat. A kristályüveg-olvasztó kádak porkibocsátása magasabb (<5 kg/Mg olvadt üveg), mint az egyéb kádaké (<1 kg/Mg megömlesztett szódavagy káliüveg).

57. Néhány módszer a fémtartalmú közvetlen porkibocsátások csökkentésére: az üvegegy pelletezése, a fűtőrendszer átállítása olaj-/gáztüzelésről elektromos fűtésre, nagyarányú üveg-visszaforgatás a nyersanyagadagba, jobb méreteloszlású nyersanyagok használata és az újrahasznosított üvegeknél az ólomtartalmú frakciók kiszűrése. Az elszívott gázok tisztíthatók szövetbetétes szűrőkkel, amelyek segítségével 10 mg/m³ alá csökkenthetők a kibocsátások. Elektrosztatikus leválasztókkal 30 mg/m³ érhető el. Az ide vonatkozó leválasztási hatékonyságokat a 9. táblázat mutatja.

58. Az ólom nélküli kristályüveggyártás fejlődik.

9. táblázat: Az üveggyártás szennyezőforrásai, kibocsátás-csökkentő módszerei, azok hatékonysága és költségigénye

Kibocsátás forrása	Kibocsátás-csökkentés módszere	Porleválasztási hatékonyság (%)	Költség (teljes költség)
Közvetlen kibocsátások	Szövetbetétes szűrők (FRF)	>98	—
	Elektrosztatikus leválasztók (ESP)	>90	—

Klór-alkáli ipar

(II. melléklet, 9. kategória)

59. A klór-alkáli ipar klórgázt, alkáli-hidroxidokat és hidrogént állít elő sóoldatok elektrolízisével. A működő üzemekben leggyakrabban alkalmazott két módszer a higanykatódos és a diafragmás eljárás. Mindkettőnél megfelelő technológiai megoldásokra van szükség a környezet-szennyezés elkerülése érdekében. A diafragmás eljárásnál nincs közvetlen higanykibocsátás, kisebb az elektrolízis energiaigénye, de nagyobb az alkálihidroxid-töményítés hőenergia-igénye (a teljes energiamérleget tekintve a diafragmás technológia kissé előnyösebb, kb. 10–15%-kal), és jóval kompaktabb cellákkal működik. Ezért új üzemek létesítésekor a diafragmás eljárást kell előnyben részesíteni. A szárazföldi eredetű tengerszennyezés megelőzéséről szóló 1990. június 14-i, 90/3. számú bizottsági határozat (Parcom) javaslatot tesz a meglévő, higanykatódos klór-alkáli üzemek mielőbbi kiváltására, célul tűzve ki a 2010. évet, mint a teljes felszámolás időpontját.

60. A higanykatódos eljárás diafragmásra cserélésének fajlagos beruházási költségét 700–1000 USD/Mg Cl₂ közötti értékre teszik. Bár többlettráfordítást jelent – egyebek között – a szolgáltatások nagyobb költsége vagy a sóoldat tisztítási költsége, a teljes üzemeltetési költség a legtöbb esetben alacsonyabb. Ez főként az alacsonyabb energiafogyasztásnak, valamint a szennyvíztisztítás és hulladékártalmatlanítás kisebb költségének köszönhető.

61. A higanykatódos eljárás során a higany környezetbe történő kibocsátásának forrásai a következők: cellaterem szellőztetése, technológiai elszívások, a termékek, főleg a hidrogén, valamint a szennyvíz. A légköri kibocsátásokat tekintve a cellákból a cellaterembe történő diffúz higanykibocsátás különösen jelentős. A megelőző és kibocsátás-csökkentő intézkedések nagy fontosságúak és előnyben részesítendőek, figyelembe véve az adott üzem kibocsátási forrásainak fontossági sorrendjét. Minden esetben speciális környezetvédelmi intézkedésekre van szükség, ha az eljárás során keletkező iszapokból visszanyerik a higanyt.

62. A meglévő higanykatódos üzemekben az alábbi eljárásokkal csökkenthetők a kibocsátások:

- folyamatszabályozás és műszaki megoldások a cellák működésének optimalizálására, karbantartás és hatékonyabb munkaszervezés,
- lefedés, tömítések használata, szabályozott lefűjtgázelszívás,
- a cellatermek takarítása és a tisztántartásukat megkönnyítő intézkedések,
- bizonyos gázáramok (egyes szennyezett levegőáramok és hidrogéngáz) tisztítása.

63. A fenti intézkedések segítségével termelési kapacitásra vonatkoztatva éves átlagban a higanykibocsátás jóval 2 g/Mg klórgáz fajlagos szint alá csökkenthető. Léteznek üzemek, ahol jóval 1 g/Mg Cl_2 termelési kapacitás alatti kibocsátást érnek el. A 90/3-as Parcom határozat eredményeként a működő higanykatódos üzemeknek a szárazföldi eredetű tengerszennyezés megelőzéséről szóló egyezmény hatálya alá tartozó kibocsátások esetében 1996. december 31-éig el kellett érniük a 2 g Hg/Mg Cl_2 kibocsátási értéket. Mivel a kibocsátás nagymértékben függ a megfelelő technológiai gyakorlattól, az átlagértékébe bele kell számítani az egyéves vagy rövidebb karbantartási periódus is.

*Települési, gyógyászati és veszélyes hulladék égetése
(II. melléklet, 10. és 11. kategória)*

64. A települési hulladék, gyógyászati és veszélyes hulladék égetése is kadmium-, ólom- és higanykibocsátással jár. A higany teljes egészében, a kadmium nagy része, míg az ólom kis mértékben válik gőz-halmazállapotúvá az égetés során. A nehézfém-kibocsátás csökkentésére célzott lépéseket kell tenni az égetési folyamat előtt és után is.

65. A pernyeleválasztásra az elérhető legjobb technika a szövetbetétes szűrők kombinálása a gőzök kibocsátását csökkentő nedves vagy száraz módszerekkel. Az elektrosztatikus pernyeleválasztók nedves leválasztó rendszerekkel történő kombinálása szintén eredményezhet alacsony por- és pernyekibocsátást, azonban itt a textilbetétes szűrőknél jóval kisebb ez egyéb hatékonyságnövelő intézkedések lehetősége, különösen, ha a textilbetéteknek az illékony szennyezőanyagok megkötésére szolgáló előzetes felületi kezelésére gondolunk.

66. Amennyiben BAT technológiát használnak a véggáz tisztítására, a porkoncentráció 10–20 mg/m³ közé csökken, de a gyakorlatban ennél alacsonyabb értéket is elérnek, néhány esetben 1 mg/m³ alatti koncentrációról számoltak be. A higany koncentrációja 0,05–0,10 mg/m³ szintre csökkenthető (11% O₂ tartalomra átszámítva).

67. A másodlagos kibocsátások csökkentésére szolgáló legfontosabb eljárásokat a 10. táblázat mutatja be. Megle-

hetősen nehéz általánosan érvényes költségadatokat megadni, mivel az 1 tonnára jutó, USD-ben kifejezett fajlagos költségek számos üzemspecifikus tényezőtől függenek, mint például a hulladék összetételétől.

68. A települési hulladék valamennyi összetevőjében (pl. termékek, papír, szerves anyag) találhatók nehézfémek. Ezért az égetésre kerülő hulladék mennyiségének csökkentésével csökkenthető a kibocsátott nehézfémek mennyisége. Ez többféle hulladékkezelési stratégiával, köztük újrahasznosítási programokkal, a szerves anyagok komposztálásával érhető el. Emellett vannak olyan UN/ECE tagországok, ahol engedélyezett a települési hulladék lerakása. Megfelelően működtetett hulladéklerakóban nincs kadmium- és ólomkibocsátás, és a higanykibocsátás is alacsonyabb, mint az égetés esetén. Számos UN/ECE tagországban folynak kutatások a lerakók higany-kibocsátására vonatkozóan.

10. táblázat: A települési hulladék-, gyógyászati és veszélyeshulladék-égetés kibocsátóforrásai, kibocsátás-csökkentő módszerei, azok hatékonysága és költségigénye

Kibocsátás forrása	Kibocsátás-csökkentés módszere	Porkibocsátás csökkentésének hatékonysága (%)	Költség (teljes költség USD-ben)
Kéményből távozó véggázok	Nagy hatékonyságú gázmosók	Pb, Cd: >98 Hg: kb. 50	–
	Elektrosztatikus leválasztók (3 területen)	Pb, Cd: 80–90	10–20/Mg hulladék
	Nedves elektrosztatikus leválasztók (1 területen)	Pb, Cd: 95–99	–
	Szövetbetétes szűrők	Pb, Cd: 95–99	15–30/Mg hulladék
	Aktívszén-hozzáadás + szövetbetétes szűrők	Hg: >85	üzemeltetési költség: kb. 2–3/Mg hulladék
	Aktívszén ágyas szűrés	Hg: >99	üzemeltetési költség: kb. 50/Mg hulladék

IV. Melléklet

A határértékek és az elérhető legjobb technikák alkalmazásának határideje új és meglévő, helyhez kötött forrásokra

A határértékek és az elérhető legjobb technikák alkalmazására rendelkezésre álló időtartam a következő:

- új, helyhez kötött források esetében: a jegyzőkönyv hatálybalépésétől számított két év,
- meglévő, helyhez kötött források esetében: a jegyzőkönyv hatálybalépésétől számított nyolc év. Bizonyos

meglévő, helyhez kötött források esetében ez az időtartam szükség esetén meghosszabbítható a nemzeti jogszabályokban meghatározott amortizációs időszaknak megfelelően.

V. Melléklet

A nagyobb, helyhez kötött forrásokból származó kibocsátások korlátozására szolgáló határértékek

I. BEVEZETÉS

1. A nehézfém-kibocsátások korlátozása szempontjából kétféle határértéknek van jelentősége:

- egyes nehézfémekre vagy nehézfémcsoportokra vonatkozó határértékek, és
- a por-kibocsátásokra vonatkozó általános határértékek.

2. A por-határértékek alapvetően nem helyettesíthetik a kadmiumra, ólomra és higanyra vonatkozó fajlagos határértékeket, mivel a porhoz kötődő fémek mennyisége eljárásunként változó. Azonban a szállópor-határértékek betartása jelentősen hozzájárul az általánosságban vett nehézfém-kibocsátások csökkentéséhez. Emellett a por-kibocsátások figyelemmel követése általában olcsóbb, mint az egyes anyagok monitoringja, ráadásul az egyes nehézfémek folyamatos megfigyelése általában nem kivitelezhető. Mindezek miatt a részecske-határértékeknek nagy jelentősége van, és legtöbbször ebben a mellékletben is szerepelnek, hogy kiegészítsék vagy helyettesítsék a kadmiumra, ólomra vagy higanyra vonatkozó fajlagos határértékeket.

3. A mg/m^3 -ben megadott határértékek normál állapotra vonatkoznak (273,15 K hőmérsékleten, 101,3 kPa nyomáson mért szárazgáztérfogat), és általában többórás, rendszerint 24 órás működés alatti egy órás mérések átlagértékeként számítják őket. Ebben nem tartozik bele az indítás és leállítás szakasza. Az átlagolási időtartam szükség szerint növelhető a kellően pontos monitoring eredmények elérése érdekében. A véggáz oxigéntartalmára vonatkozóan a néhány fő, helyhez kötött forrásra megadott értékeket kell alkalmazni. Tilos mindenféle, a hulladékgázban lévő szennyezőanyagok koncentrációjának csökkentését célzó hígítás. A nehézfémekre vonatkozó határértékek magukba foglalják a fém és vegyületeinek szilárd, gáz és gőz halmazállapotú formáját, átszámítva az adott tiszta fémre. Ha a határérték g/termelési egységre vagy kapacitásra vonatkoztatott összkibocsátásra van megadva, akkor azon a pont- vagy diffúz forrásból származó összes, egy évre számított kibocsátást kell érteni.

4. Amennyiben nem zárható ki egy adott határérték túllépése, akkor vagy a kibocsátásokat, vagy egy olyan teljesítményparamétert kell megfigyelés alá vonni, amely jelzi, hogy a kibocsátás korlátozására szolgáló berendezés üzemeltetése és fenntartása a megfelelő módon történik-e. A kibocsátás vagy a teljesítményindikátor megfigyelésének folyamatosnak kell lennie, ha a részecske-kibocsátás tömegárama 10 kg/h felett van. Ha a kibocsátásokat mérik rendszeresen, akkor a légszennyező anyag koncentrációját a gázvezetékben, csatornában vagy kéményben reprezentatív mérésel kell meghatározni. Ha a részecske-kibocsátás megfigyelése szakaszos, akkor a koncentrációk mérését szabályos időközönként, alkalmanként legalább három független leolvasással kell végezni. A mintavételt és minden szennyező anyag elemzését, valamint az automata mérőberendezések kalibrálására szolgáló referenciaméréseket is az Európai Szabványügyi Bizottság (CEN) vagy a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet (ISO) által kiadott szabványok szerint kell végezni. A CEN- vagy ISO-szabványok kidolgozásáig a nemzeti szabványok az irányadók. A nemzeti szabványok akkor is alkalmazhatók, ha a CEN vagy ISO által kiadott szabványokkal azonos eredményre vezetnek.

5. Folyamatos megfigyelés esetén a határérték akkor tekinthető teljesítettnek, ha a 24 órás időtartamra számított kibocsátási átlagértékek egyike sem haladja meg a határértéket, vagy ha a megfigyelt paraméter 24 órás átlaga nem haladja meg a paraméternek azt a korrelációs értékét, amelyet a kibocsátást korlátozó berendezés szabályos üzemeltetése és fenntartása idején végzett teljesítménytesztrel határoztak meg. A kibocsátás nem folyamatosan végzett megfigyelésekor a megfelelés akkor tekinthető teljesítettnek, ha az ellenőrzésenkénti leolvasások átlaga nem haladja meg a határértéket. A termelési egységekre vonatkoztatott összkibocsátásban vagy összes éves kibocsátásban kifejezett határérték akkor tekinthető teljesítettnek, ha a fentebb írtaknak megfelelően a megfigyelt értéket nem lépi túl.

II. A KIVÁLASZTOTT FŐ, HELYHEZ KÖTÖTT FORRÁSOKRA VONATKOZÓ SPECIFIKUS HATÁRÉRTÉKEK

Fosszilis tüzelőanyagok égetése (II. melléklet, 1. kategória)

6. A határértékek szilárd tüzelőanyagok esetén 6%-os, folyékony tüzelőanyagoknál 3%-os O_2 -tartalmú véggázra vonatkoznak.

7. A részecske-kibocsátás határértéke szilárd és folyékony tüzelőanyagoknál: $50 \text{ mg}/\text{m}^3$.

Szinterelő üzemek (II. melléklet, 2. kategória)

8. A részecske-kibocsátás határértéke: 50 mg/m³.

Pelletező üzemek

(II. melléklet, 2. kategória)

9. A részecske-kibocsátás határértéke:

a) őrlés, szárítás: 25 mg/m³ és

b) pelletezés: 25 mg/m³ vagy

10. az összes részecske-kibocsátás határértéke:
40 g/Mg előállított pellet.

Kohók

(II. melléklet, 3. kategória)

11. A részecske-kibocsátás határértéke: 50 mg/m³.

Ívkemencék

(II. melléklet, 3. kategória)

12. A részecske-kibocsátás határértéke: 20 mg/m³.

Réz- és cinkgyártás, ideértve az Imperial Smelting kemencéket

(II. melléklet, 5. és 6. kategória)

13. A részecske-kibocsátás határértéke: 20 mg/m³.

Ólomgyártás

(II. melléklet, 5. és 6. kategória)

14. A részecske-kibocsátás határértéke: 10 mg/m³.

Cementipar

(II. melléklet, 7. kategória)

15. A részecske-kibocsátás határértéke: 50 mg/m³.

Üveggyártás

(II. melléklet, 8. kategória)

16. A határértékek kemencetípustól függően eltérő O₂ tartalmú véggázra vonatkoznak: kádkemencék: 8%; téglykemencék és napi kádak: 13%.

17. Az ólomkibocsátás határértéke: 5 mg/m³.

Klór-alkáli ipar

(II. melléklet, 9. kategória)

18. A határértékek az egy üzem által a levegőbe kibocsátott összes higany mennyiségére vonatkoznak, a szennyezőforrás típusától függetlenül, éves átlagban megadva.

19. A meglévő klór-alkáli üzemekre vonatkozó határértékeket a végrehajtó szerv keretében ülésező feleknek kell meghatározniuk a jegyzőkönyv hatálybalépésétől számított két éven belül.

20. Az új klór-alkáli üzemekre vonatkozó határérték:
0,01 g Hg/Mg Cl₂ termelőkapacitás.

Települési-, gyógyászati- és veszélyeshulladék-égetés

(II. melléklet, 10. és 11. kategória)

21. A határértékek 11% O₂ tartalmú véggázra vonatkoznak.

22. A részecske-kibocsátás határértéke:

a) 10 mg/m³ veszélyes és gyógyászati hulladék égetése esetén,

b) 25 mg/m³ települési hulladék égetésénél.

23. Az ólomkibocsátás határértéke:

a) 0,05 mg/m³ veszélyes hulladék égetése esetén,

b) 0,08 mg/m³ települési hulladék égetésénél,

c) a gyógyászati hulladékok égetéséből származó, higanytartalmú kibocsátások határértékeit a végrehajtó szervben ülésező feleknek kell meghatározniuk a jegyzőkönyv hatálybalépésétől számított két éven belül.

VI. Melléklet

Termékösszetételt szabályozó intézkedések

1. Amennyiben ez a melléklet másként nem rendelkezik, a jegyzőkönyv hatálybalépésétől számított hat hónapon belül az országúti járművekhez forgalmazott benzin ólomtartalmát 0,013 g/l-re kell csökkenteni. A 0,013 g/l-nél alacsonyabb ólomtartalmú olmozatlan benzint forgalmazó szerződő feleknek az ólomtartalom szinten tartására vagy további csökkentésére kell törekedniük.

2. Valamennyi szerződő félnek törekednie kell arra, hogy az (1) bekezdés szerinti ólomtartalmú üzemanyagokra történő átállás összességében az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt káros hatások csökkenését eredményezze.

3. Ha valamely szerződő fél megállapítja, hogy a forgalmazott benzin ólomtartalmának (1) bekezdés szerinti korlátozása súlyos társadalmi-gazdasági vagy műszaki problémákat okozna, vagy összességében nem járna környezetvédelmi vagy egészségügyi előnyökkel többek között az ország éghajlata miatt, akkor az említett időtartam 10 évre meghosszabbítható, ami alatt 0,15 g/l alatti ólomtartalmú olmozott benzint forgalmazhatnak az országban. Ilyen esetben a szerződő félnek a megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy csatlakozási okiratával együtt letétbe kell helyeznie egy arra vonatkozó nyilatkozatot, hogy az időtartamot meg kívánja hosszabbítani, és azt a végrehajtó szerv felé írásban meg kell indokolnia.

4. A szerződő fél engedélyt kap kis mennyiségben, összes benzin eladásának 0,5%-áig olyan, 0,15 g/l ólomtartalmú olmozott benzin forgalmazására, amit öreg országúti járművek működtetéséhez használnak.

5. Valamennyi szerződő fél köteles az alábbi koncentrációértékek alatti szintet elérni a jegyzőkönyv hatálybalépésétől számított ötéves időtartamon belül, vagy 10 éven belül az olyan, átalakulásban lévő gazdasággal rendelkező országok, amelyek a megerősítő, elfogadó, jóváhagyó

vagy csatlakozási okirattal együtt letétbe helyezett nyilatkozatban jelzik a 10 éves időszak vállalását:

a) 0,05 tömegszázalék higanytartalom a tartósan szélsőséges viszonyok közötti (pl. 0 °C alatti, vagy 50 °C feletti hőmérséklet, ütdésnek kitett) használatra gyártott alkáli-mangán szárazelemekben, valamint

b) 0,025 tömegszázalék higanytartalom az egyéb alkáli-mangán szárazelemekben.

A fenti határértékek új elemtechnológia alkalmazásánál vagy a szárazelem új termékbe való beépítésénél túllépethők, ha megfelelő óvintézkedésekkel biztosítják, hogy a gyártott elem vagy termék, amelyből az elem nem távolítható el könnyen, környezetvédelmi szempontból megfelelő módon kerül ártalmatlanításra. Szintén nem vonatkozik a kötelezettség az alkáli-mangán gombelemekre és a gombelemekből álló szárazelemekre.

VII. Melléklet

Termékforgalmat szabályozó intézkedések

1. Ez a melléklet a termékforgalom szabályozása terén nyújt iránymutatást a szerződő feleknek.

2. A felek fontolóra vehetik a megfelelő, például alább felsorolt, termékforgalmat szabályozó intézkedések alkalmazását, ha ezt az I. mellékletben szereplő, egy vagy több nehézfém tartalmazó kibocsátások emberi egészségre és környezetre gyakorolt káros hatásainak kockázata indokoltá teszi, figyelembe véve az intézkedésekkel járó valamennyi kockázatot és előnyt, valamint szem előtt tartva azt, hogy a termékek bármiféle megváltoztatásának, cseréjének összességében az emberi egészségre és környezetre gyakorolt káros hatások csökkentését kell eredményeznie:

a) az I. mellékletben szereplő, egy vagy több nehézfém szándékos hozzáadás révén tartalmazó termék kiváltása, ha létezik megfelelő alternatívája,

b) az I. mellékletben szereplő nehézfémek minimalizálása vagy kiváltása azokban a termékekben, amelyek azt vagy azokat szándékos hozzáadás révén tartalmazzák,

c) termékinformációk nyújtása, ideértve a címkézést, hogy a felhasználók megfelelő tájékoztatást kapjanak a termékben lévő, szándékosan hozzáadott, az I. mellékletben szereplő nehézfém(ek)ről, valamint a biztonságos használat és a hulladékkezelés követelményeiről,

d) gazdasági ösztönzők vagy önkéntes megállapodások alkalmazása a termékek I. mellékletben szereplő nehézfém-tartalmának csökkentése vagy megszüntetése érdekében,

e) az I. mellékletben szereplő nehézfémek valamelyikét tartalmazó termékek környezetbarát gyűjtését, újrahasznosítását vagy ártalmatlanítását célzó programok kidolgozása és megvalósítása.

3. Az alább felsorolt termékek vagy termékcsoportok mindegyike tartalmaz az I. mellékletben felsorolt, egy vagy több nehézfém, és ezekre vonatkozóan legalább egy szerződő fél kötelező vagy önkéntes intézkedéseket tesz, mivel a termékek jelentősen hozzájárulnak az I. mellékletben felsorolt egy vagy több nehézfém-kibocsátáshoz. Azonban nincs még elegendő információ arról, hogy ezek a termékek minden félnél lényeges szennyezőforrást jelentenek, és ezért a VI. mellékletben szerepeljenek. Valamennyi felet bátorítunk azonban, hogy a beszerezhető információkat vegye figyelembe, és ha megelőző intézkedések megtétele indokolt, alkalmazza a (2) bekezdésben megadott termékforgalmazási intézkedéseket az alábbi felsorolásban szereplő egy vagy több termékre:

a) higanytartalmú, elektromos alkatrészek, azaz egy vagy több, elektromos áram vezetésére szolgáló érintkezőt vagy érzékelőt tartalmazó készülékek, pl. relék, termosztátok, szintkapcsolók, nyomáskapcsolók és egyéb kapcsolók (a megtett intézkedések között szerepel a higanytartalmú elektromos alkatrészek nagy részének a betiltása, önkéntes programok egyes higanyos kapcsolók elektronikus vagy speciális kapcsolóval történő helyettesítésére, a kapcsolók újrahasznosítására kidolgozott önkéntes programok és a termosztátok újrahasznosítására kidolgozott önkéntes programok),

b) higanytartalmú mérőeszközök, pl. hőmérők, manométerek, légnyomásmérők, nyomásmérők, kapcsolók és távadók (a megtett intézkedések között szerepel a higanytartalmú hőmérők és mérőeszközök betiltása),

c) higanytartalmú fényforrások (a megtett intézkedések között szerepelnek az önkéntes újrahasznosítási programok, valamint a lámpánkénti higanytartalom csökkentése önkéntes vagy kötelező programokkal),

d) higanytartalmú fogászati amalgám (a megtett intézkedések között szerepelnek a fogászati amalgám használatára vonatkozó önkéntes intézkedések és – nem teljes körű – tiltás, valamint annak megakadályozására irányuló önkéntes programok, hogy a szájszövetekből az amalgámhulladék víztisztító telepekre jusson),

e) higanytartalmú növényvédő szerek, köztük a csávázószer (a megtett intézkedések között szerepel az összes higanyos növényvédő szer, köztük a csávázószer betiltása, valamint a higany fertőtlenítőszerként történő alkalmazásának betiltása),

f) higanytartalmú festékek (a megtett intézkedések között szerepel minden ilyen típusú festék betiltása, tiltás az ilyen festékek belső terekben és gyerekjátékokon történő alkalmazására, higany használatának betiltása a korhadás- és algásodásgátló festékekben), és

g) egyéb, a VI. mellékletben nem szereplő higanytartalmú szárazelemek (a megtett intézkedések között a higanytartalom csökkentését célzó önkéntes programok, jogszabályok és környezetvédelmi díjak, valamint önkéntes újrahasznosítási programok szerepelnek)."

3. § (1) E törvény a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) E törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről a környezetvédelmért felelős miniszter gondoskodik.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

**2007. évi XXV.
törvény**

**a Polgári perrendtartásról szóló
1952. évi III. törvény, valamint az igazságszolgáltatást
érintő egyéb törvények módosításáról***

* A törvény teljes szövege a Magyar Közlöny 2007. április 5-i 43. számában jelent meg

**2007. évi XXVII.
törvény**

**a Büntető Törvénykönyvről szóló
1978. évi IV. törvény és más büntetőjogi törvények
módosításáról***

* Figyelemmel a környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos cselekményekre.

A törvény teljes szövege a Magyar Közlöny 2007. április 20-i 50. számában jelent meg.

**2007. évi XXIX.
törvény**

**egyes környezetvédelmi tárgyú törvények környezeti
felelősséggel összefüggő módosításáról***

*A környezet védelmének általános szabályairól szóló
1995. évi LIII. törvény módosítása*

1. § (1) A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 4. §-ának i)–l) pontja helyébe a következő 9–12. pont lép és ezzel egyidejűleg a jelenlegi a)–h) pontok jelölése 1–8. pontra változik:

* A törvényt az Országgyűlés a 2007. április 16-i ülésnapján fogadta el.

[4. § E törvény alkalmazásában:]

„9. *környezethasználat*: a környezetnek vagy valamely elemének igénybevételével, illetőleg terhelésével járó tevékenység;

10. *környezetveszélyeztetés*: a környezetkárosodás bekövetkezésének közvetlen veszélye;

11. *környezetveszélyeztető magatartás*: környezetveszélyeztetést előidéző tevékenység vagy mulasztás;

12. *környezetkárosítás*: az a tevékenység vagy mulasztás, amelynek hatására környezetkárosodás következik be;”

(2) A Kvt. 4. §-a a következő 13–18. ponttal egészül ki és ezzel egyidejűleg a jelenlegi m)–r) pontok jelölése 19–23. pontra változik:

[4. § E törvény alkalmazásában:]

„13. *környezetkárosodás*: a környezetben, illetve valamely környezeti elemben közvetlenül vagy közvetve bekövetkező, mérhető, jelentős kedvezőtlen változás, illetve valamely környezeti elem által nyújtott szolgáltatás közvetlen vagy közvetett, mérhető, jelentős romlása;

14. *környezeti elem által nyújtott szolgáltatás*: környezeti elemnek más környezeti elem vagy a társadalom (köz) érdekében ellátott funkciója;

15. *környezetkárosodást megelőző intézkedés*: környezetveszélyeztetés esetén a környezetkárosodás megelőzésére vagy várható bekövetkezése előtt annak csökkentésére irányuló tevékenység, illetve intézkedés;

16. *helyreállítási intézkedés*: olyan kárelhárítási, illetve kármentesítési tevékenység vagy intézkedés, amely a környezetkárosodás enyhítésére, az eredeti állapot vagy ahhoz közeli állapot helyreállítására, valamint a környezeti elem által nyújtott szolgáltatás helyreállítására vagy azazal egyenértékű szolgáltatás biztosítására irányul;

17. *eredeti állapot*: a környezetkárosodás bekövetkezésének időpontjában a környezetnek vagy valamely elemének és az általa nyújtott szolgáltatásoknak a rendelkezésre álló legjobb információ alapján meghatározható állapota, mely akkor állt volna fenn, ha a károsodás nem következik be;

18. *megelőzési, illetve helyreállítási költség*: minden olyan költség, amely a környezetkárosodás megelőzéséhez, illetve az eredeti állapot helyreállításához szükséges, ideértve különösen a környezetkárosodás, valamint annak közvetlen veszélyének felmérésével kapcsolatos költségeket, a lehetséges intézkedések felmérésének költségeit, az adatgyűjtés költségeit, a jogi költségeket (így például ügyvédi, illetve közjegyzői költség), valamint a monitoring és az ellenőrzés költségeit, továbbá a kártalanítás összegét;”

(3) A Kvt. 4. §-ának s)–t) pontja helyébe a következő 24–25. pont lép és ezzel egyidejűleg a jelenlegi u)–z) pontok jelölése 26–32. pontra változik:

[4. § E törvény alkalmazásában:]

„24. *igénybevételi határérték*: a környezet vagy valamely eleme jogszabályban vagy hatósági határozatban meghatározott olyan mértékű igénybevétele, melynek

meghaladása – a mindenkor tudományos ismeretek alapján – környezetkárosodást idézhet elő;

25. *kibocsátási határérték*: a környezetnek vagy valamely elemének jogszabályban vagy hatósági határozatban meghatározott olyan mértékű terhelése, melynek meghaladása – a mindenkor tudományos ismeretek alapján – környezetkárosodást idézhet elő;”

2. § A Kvt. 42. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki és a § eredeti szövege (1) bekezdésre változik:

„(2) A miniszter teljesíti a 2004/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 18. cikke szerinti jelentési kötelezettséget.”

3. § A Kvt. 56. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő (1)–(2) bekezdés lép, ezzel egyidejűleg a jelenlegi (2)–(3) bekezdések jelölése (3)–(4) bekezdésekre változik:

„(1) A központi költségvetés

a) támogatja a Programban meghatározott kiemelt környezetvédelmi és a nemzetközi kötelezettségvállalásokból adódó feladatok megoldását;

b) támogatja a környezetvédelmet szolgáló intézkedéseket, különösen az Információs Rendszer kiépítése és működtetése, a közigazgatási ellenőrzés, az oktatás és ismeretterjesztés, a kutatás, a társadalmi környezetvédelmi tevékenység területén;

c) finanszírozza a környezetkárosodást megelőző intézkedések, a helyreállítási intézkedések költségeit az esetekben, amikor az másra át nem hárítható;

d) megtéríti a 102/A. § (7) bekezdésében meghatározott esetben a környezetveszélyeztetés, valamint a környezetkárosodás elhárításához és csökkentéséhez szükséges intézkedések költségeit;

e) megelőlegezi szükség esetén az azonnali beavatkozást igénylő esetekben a környezetkárosodást megelőző intézkedések, valamint a helyreállítási intézkedések költségeit.

(2) Amennyiben a környezetkárosodást megelőző, illetve helyreállítási intézkedések költsége azért nem volt másra áthárítható, mert a környezethasználó, illetve az ingatlan tulajdonosa ismeretlen volt, és ezen személyek utóbb ismertté válnak, az elvégzett intézkedések költségeit – amennyiben a 102/A. § (1) bekezdése alapján azok alól nem mentesülnek – a 102. § szerint viselni kötelesek.”

4. § A Kvt. 64/A. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Természetes személyek ügyfél-azonosítójához tartozó személyazonosító adatokat a természetes személy ügyféli minőségének megszűnését követő 5 év elteltével törölni kell.”

5. § A Kvt. 90. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki és a § eredeti szövege (1) bekezdésre változik:

„(2) Környezetveszélyeztetés, valamint környezetkárosítás esetén a környezetveszélyeztetés, illetve a környezetkárosítás hatásterületén levő ingatlan tulajdonosa, valamint jogszerű használója ügyfélnek minősül.”

6. § A Kvt. 101. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„101. § (1) A környezethasználó az e törvényben meghatározott és más jogszabályokban szabályozott módon büntetőjogi, szabálysértési jogi, polgári jogi és közigazgatási jogi felelősséggel tartozik tevékenységének a környezetre gyakorolt hatásaiért.

(2) A környezethasználó köteles

a) a környezetveszélyeztető magatartástól, illetve környezetkárosítástól tartózkodni, valamint az általa folytatott környezetveszélyeztető magatartást, illetve a környezetkárosítást abbahagyni;

b) környezetveszélyeztetés, valamint környezetkárosodás esetén a környezetvédelmi hatóságot azonnal tájékoztatni, továbbá a környezetvédelmi hatóság által, valamint a külön jogszabályban meghatározott információkat megadni;

c) környezetkárosodás bekövetkezése esetén minden lehetséges intézkedést megtenni a környezetkárosodás enyhítése, a kárelhárítás, illetve a további környezetkárosodás megakadályozása érdekében, így különösen haladéktalanul ellenőrzése alá vonni, feltartóztatni, eltávolítani vagy más megfelelő módon kezelni a környezetkárosodást okozó anyagokat, illetve más károsító tényezőket azal a céllal, hogy korlátozza vagy megelőzze a további környezetkárosodást és az emberi egészségre gyakorolt kedvezőtlen hatásokat vagy a környezeti elem által nyújtott szolgáltatások további romlását;

d) környezetkárosodás bekövetkezése esetén az eredeti állapotot vagy a külön jogszabályban meghatározott, az eredeti állapothoz közeli állapotot helyreállítani, valamint a környezeti elem által nyújtott szolgáltatást visszaállítani vagy azzal egyenértékű szolgáltatást biztosítani;

e) az általa okozott környezetkárosodásért helytállni és a megelőzési, illetve helyreállítási költségeket viselni.

(3) A (2) bekezdés a), illetve e) pontjában foglaltak elmaradása vagy eredménytelensége esetén a környezetvédelmi hatóság, illetőleg a más hatóság által engedélyezett tevékenység esetén a környezetvédelmi hatóság megkeresésére az engedélyező hatóság, illetve a bíróság – a környezetveszélyeztetés vagy környezetkárosodás mértékétől függően – a környezetveszélyeztető, illetve környezetkárosító tevékenység folytatását korlátozza, az általa megállapított feltételek biztosításáig felfüggeszti vagy megtiltja.

(4) Ha a megelőző és a helyreállítási intézkedések elvégzése más tulajdonában, birtokában (használatában) álló területet érint, az érintett ingatlan tulajdonosa, birtokosa (használója) tűrni köteles a megelőző és helyreállítási intézkedések elvégzését. Az érintett ingatlan tulajdonosát, birtokosát (használóját) kártalanítás illeti meg.

(5) A környezethasználó külön kormányrendeletben meghatározott tevékenységéhez környezetvédelmi biztosíték adására köteles, továbbá a tevékenységével okozható előre nem látható környezetkárosodások felszámolása finanszírozásának biztosítása érdekében – külön jogszabályban meghatározott feltételek esetén – környezetvédelmi biztosítás kötésére kötelezhető. A környezethasználó a külön kormányrendeletben meghatározottak szerint környezetvédelmi céltartalékot képezhet a jövőben valószínűleg vagy bizonyosan felmerülő környezetvédelmi kötelezettségeire.

(6) Az (5) bekezdésben meghatározott tevékenységeket, valamint a biztosíték formáját és mértékét, felhasználásának feltételeit, elszámolásának és nyilvántartásának szabályait, továbbá a környezetvédelmi biztosítás szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg.”

7. § A Kvt. 102. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„102. § (1) A környezetkárosodásért, illetve a környezetveszélyeztetésért való felelősség – az ellenkező bizonyításáig – annak az ingatlannak a környezetkárosodás, illetve környezetveszélyeztetés bekövetkezésének időpontját követő mindenkor tulajdonosát és birtokosát (használóját) egyetemlegesen terheli, amelyen a környezetkárosítást, illetve környezetveszélyeztető magatartást folytatták.

(2) A tulajdonos mentesül az egyetemleges felelősség alól, ha megnevezi az ingatlan tényleges használóját, és kétséget kizáróan bizonyítja, hogy a felelősség nem őt terheli.

(3) Az (1) és a (2) bekezdés rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni a nem helyhez kötött (mozgó) környezet-szennyező forrás tulajdonosára és birtokosára (használójára) is.

(4) Ha több környezethasználó közösen hoz létre olyan gazdálkodó szervezetet, amelyben korábban végzett azonos vagy egymást kiegészítő tevékenységüket egyesítik, a környezetvédelmi kötelezettségek tekintetében a létrehozott gazdálkodó szervezet az alapítók jogutódjának minősül, felelőssége pedig az alapítókkal egyetemleges.

(5) A gazdasági társaság azon tagjai (részvényesei), valamint vezető tisztségviselői, akik olyan határozatot (intézkedést) hoztak, amelyről tudták, vagy az elvárható gondosság mellett tudhatták volna, hogy annak végrehajtásával a társaság környezetkárosodást okoz, a társaság megszűnése esetén korlátlanul és egyetemlegesen felelnek a társaságot terhelő, a társaság által nem teljesített helyreállítási és kártérítési kötelezettségekért. Mentesül a felelősség alól a gazdasági társaság azon tagja (részvényese), illetve vezető tisztségviselője, aki a határozat (intézkedés) meghozatalában nem vett részt, a határozat ellen szavazott, illetve az intézkedéssel szemben tiltakozott.

(6) A gazdasági társaság azon vezető tisztségviselője, akit az (5) bekezdés szerinti kötelezettség terhel, kötelezettsége teljesítéséig nem lehet olyan gazdasági társaság vezető tisztségviselője, mely a tevékenységét környezet-

védelmi engedély, egységes környezethasználati engedély, illetve a hulladékgazdálkodásról szóló külön jogszabály szerinti engedély birtokában végezheti.”

8. § A Kvt. a következő címmel, valamint 102/A. §-sal egészül ki:

„Közigazgatási jogi felelősség

102/A. § (1) A környezethasználó mentesül a közigazgatási jogi felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a környezetveszélyeztetés vagy a környezetkárosodás

a) fegyveres összeütközés, háború, polgárháború, fegyveres felkelés, illetve természeti katasztrófa;

b) jogerős, kötelezést tartalmazó hatósági vagy bírósági határozat végrehajtásának közvetlen következménye.

(2) A környezethasználó köteles a külön jogszabályban meghatározott környezetkárosodást megelőző intézkedéseket megtenni, valamint környezetkárosodás esetén a helyreállítási intézkedések megtétele során

a) elsődleges helyreállítási intézkedésként a környezetnek vagy valamely környezeti elemnek, illetve a környezeti elem által nyújtott szolgáltatásnak az eredeti állapotát vagy ahhoz közeli állapotát helyreállítani;

b) kiegészítő helyreállítási intézkedésként amennyiben az elsődleges helyreállítási intézkedés nem vezet eredményre,

ba) a károsodott környezeti elemet erre alkalmas környezeti elemmel, illetve a környezeti elem által nyújtott szolgáltatást erre alkalmas környezeti elem által nyújtott szolgáltatással pótolni,

bb) ha a ba) pontban meghatározott pótlás sem vezet eredményre, a környezeti elemet vagy a környezeti elem által nyújtott szolgáltatást – a károsodott környezeti elem vagy szolgáltatás becsült költségével megegyező –, erre alkalmas környezeti elemmel vagy környezeti elem által nyújtott szolgáltatással pótolni.

(3) A környezethasználó kompenzációs helyreállítási intézkedésként köteles megtenni mindazon intézkedéseket a helyreállítási intézkedések befejezéséig, amelyek a károsodott környezeti elem vagy a környezeti elem által nyújtott szolgáltatás hiánya ideiglenes pótlásához szükséges.

(4) A környezetvédelmi hatóság kötelezheti a környezethasználót, hogy szolgáltatson információt a környezetkárosodás közvetlen veszélyéről vagy az ilyen közvetlen veszély gyanújával kapcsolatos esetekről, illetve a környezetkárosítás esetén a bekövetkezett károkról. Amennyiben a környezetvédelmi hatóság a szolgáltatott információt nem tartja megfelelőnek, kiegészítő információ szolgáltatására is felszólíthat.

(5) A környezetvédelmi hatóság a (2) bekezdésben, illetve a 101. § (2) bekezdés c)–d) pontjában meghatározott esetben a külön jogszabályban meghatározottaknak megfelelően

a) kötelezi a környezethasználót az e törvényben és a külön jogszabályokban meghatározott szükséges kör-

nyezetkárosodást megelőző, valamint helyreállítási intézkedések megtételére;

b) megteheti a szükséges környezetkárosodást megelőző, illetve helyreállítási intézkedéseket saját maga, illetve azt mással elvégeztetheti.

(6) Ha több környezetkárosodás, illetve több környezeti elemet érintő környezetkárosodás egyidejű helyreállítása szükséges és a helyreállítás egyidejű megvalósítására nincs lehetőség, a környezetvédelmi hatóság dönt a környezetvédelmi hatóság helyreállításának sorrendjéről. A környezetvédelmi hatóság döntése során figyelembe veszi a környezetkárosodások jellegét, kiterjedését, súlyosságát, a természetes regenerálódás lehetőségét, továbbá a környezetkárosodásoknak az emberi egészségre jelentett kockázatát is.

(7) A környezethasználó az (1) bekezdésben meghatározott mentesülés esetében is köteles megtenni a környezetveszélyeztetés, illetve a környezetkárosodás elhárításához, valamint csökkentéséhez szükséges intézkedéseket, valamint a (2) bekezdésben foglalt intézkedéseket.

(8) Ha az alkalmazott a munkaviszonyával, illetve a szövetkezeti tag a tagsági viszonyával összefüggésben okoz környezetveszélyeztetést vagy környezetkárosodást, akkor a felelősséget a munkáltatóval vagy a szövetkezettel szemben lehet érvényesíteni.

(9) A megbízott által ilyen minőségében okozott környezetveszélyeztetésért vagy környezetkárosodásért a megbízó a megbízottal egyetemlegesen felel.

9. § A Kvt. a következő 102/B. §-sal egészül ki:

„102/B. § (1) Jogerősen megállapított környezetkárosítás esetén a környezetvédelmi hatóság a helyreállítási intézkedés megtételére kötelező határozatában elidegenítési és terhelési tilalmat rendel el a helyreállítási intézkedés megtételére kötelezett személy azon ingatlanaira, amelyek a helyreállítási intézkedés költségeinek előreláthatólag finanszírozandó összegére kellő fedezetet nyújtanak.

(2) Az (1) bekezdés szerinti határozat alapján a környezetvédelmi hatóság megkeresi az ingatlanügyi hatóságot az elidegenítési és terhelési tilalom ingatlan-nyilvántartásban történő feljegyzése, ha pedig a kötelezett a szükséges helyreállítási munkákat elvégezte, a feljegyzés törlése végett.

(3) Ha a környezetkárosodást megelőző, illetve a helyreállítási intézkedés költségeit a környezethasználó helyett a központi költségvetés finanszírozta, a környezetvédelmi hatóság a finanszírozott költségek összegének erejéig a környezethasználó ingatlanvagyonára a Magyar Állam javára jelzálogjog, ennek biztosítására pedig – az (1) bekezdés alapján már elidegenítési és terhelési tilalommal terhelt ingatlanokat kivéve – elidegenítési és terhelési tilalom bejegyzését rendeli el. Ha a környezethasználó ingatlanvagyonának értéke a központi költségvetés által finanszírozott összegre nem nyújt kellő fedezetet, a környezetvédelmi hatóság a környezethasználó ingó vagyonára is elrendeli a jelzálogjog bejegyzését.

(4) A kincstár törlési engedélye alapján törölni kell a Magyar Állam javára bejegyzett jelzálogjogot, ha a kör-

nyezethasználó a központi költségvetés által finanszírozott összeget a kármentesítések célját szolgáló fejezeti kezelésű előirányzat részére megtéríti.

(5) A környezetvédelmi hatóság a környezethasználóval szemben a költségek megtérítését az intézkedések befejezésétől vagy a környezethasználó azonosításától számított öt éven belül követelheti, attól függően, hogy melyik következik be később.”

10. § A Kvt. a következő 102/C. §-sal egészül ki:

„102/C. § (1) Az Európai Unió más tagállamát is érintő környezetveszélyeztetés, valamint környezetkárosodás esetén az érintett tagállamokkal együtt kell működni a szükséges megelőzési, illetve helyreállítási intézkedések megvalósítása, továbbá a megfelelő tájékoztatás érdekében.

(2) Ha a környezetkárosodás más államot is érinthet, a miniszter megfelelő tájékoztatással látja el a környezetkárosodás tekintetében az érintett államot.

(3) A miniszter jelenti az Európai Bizottságnak, illetve a többi érintett tagállamnak a szükséges megelőzési, illetve helyreállítási intézkedésekre vonatkozó javaslatával együtt – ideértve a megelőzés és a helyreállítás költségeit is – ha a környezetvédelmi hatóságok illetékességi területükön olyan környezetkárosodást fedeztek fel, amely nem az ország területén keletkezett.”

11. § A Kvt. 110. §-a (7) bekezdése a következő v) ponttal egészül ki, ezzel egyidejűleg a jelenlegi második t) pont u) pontra változik:

[(7) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy]

„v) rendeletben szabályozza a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjét.”

12. § A Kvt. 110. §-a a következő (14) bekezdéssel egészül ki:

„(14) Felhatalmazást kap az agrárpolitikáért felelős miniszter, hogy a miniszterrel egyetértésben a külön jogszabály szerinti nitrátrézkény területeket rendeletben tegye közzé.”

13. § A Kvt. 111. §-a a következő i) ponttal egészül ki:

„i) az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelve (2004. április 21.) a környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről.”

*A természet védelméről szóló
1996. évi LIII. törvény módosítása*

14. § A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 77. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„77. § A természetvédelmi hatóság jogszabályban meghatározott előírások teljesítése érdekében az ügyfeleket kötelezheti az eredeti állapot helyreállítására, különösen a károsodott természeti érték és terület, továbbá a védett természeti érték és terület helyreállítására, illetve a 78/A. §

esetében a Kt. és a külön jogszabályokban meghatározottak szerinti megelőzési, illetve helyreállítási intézkedésre.”

15. § A Tvt. a következő 78/A. §-sal egészül ki:

„78/A. § Az egyes külön jogszabályokban meghatározott fajoknak és élőhelyeiknek, költő és pihenőhelyeinek, természetes élőhelyeknek, védett természeti területeknek és védett természeti értékeknek a Kt. 4. §-ának 10. pontjában meghatározott veszélyeztetése, valamint 13. pontjában meghatározott károsodása esetén a károsodás mértéke megállapításának szempontjait, valamint a környezetkárosodás megelőzésének és helyreállításának rendjét a Kormány rendeletben határozza meg.”

16. § A Tvt. 85. §-ának a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Felhatalmazást kap a(z):]

„a) Kormány, hogy rendeletben szabályozza a 10. § (1) bekezdésében, 41/A. § (1) bekezdésében, 44. § (6) bekezdésében, 47. § (1) bekezdésében, 59. § (4) bekezdésének első mondatában, 63. § (3) bekezdésében, 71. § (3) bekezdésében, 72. § (6) bekezdésében, 73. § (2) bekezdésében, 78/A. §-ában, 80. § (6) bekezdésében”

[foglaltakat.]

17. § A Tvt. 86. §-a a következő c) ponttal egészül ki:

[86. § Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:]

„c) az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelve (2004. április 21.) a környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről.”

*A hulladékgazdálkodásról szóló
2000. évi XLIII. törvény módosítása*

18. § A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hgt.) 46. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„46. § (1) Hulladékkal való környezetveszélyeztetés vagy környezetkárosítás esetén a Kt. rendelkezései szerint kell eljárni.

(2) Hulladéklerakó létesítmény esetében a létesítménnyel, illetőleg a lerakott hulladékkal okozott környezeti károkozás elévülési ideje a létesítmény lezárásától számított 30 év.”

19. § A Hgt. 60. §-a a következő f) ponttal egészül ki:

[60. § Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:]

„f) az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelve (2004. április 21.) a környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről.”

*A vízgazdálkodásról szóló
1995. évi LVII. törvény módosítása*

20. § A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgt.) 18. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„18. § (1) Aki tevékenységével vagy mulasztásával a vizeket veszélyezteteti vagy károsítja, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény szerinti felelősséggel tartozik, illetve a vízügyi hatóság által meghatározott intézkedések megtételére köteles.

(2) A vízminőségben jelentkező környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjét a Kormány rendeletben állapítja meg.”

21. § A Vgt. 19. §-a (1)–(4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, ezzel egyidejűleg az (5) bekezdés jelölése (2) bekezdésre változik:

„(1) A 18. § (1) bekezdés alkalmazása szempontjából károkozónak minősül a halászati jog gyakorlója, ha a halpusztulás és az azzal okozott vízminőségi kár a halászatra vonatkozó előírások megszegésével és nem vízzennyezés, illetve vízminőségromlás miatt következett be.”

22. § A Vgt. 45/A. §-a a következő d) ponttal egészül ki:

[45/A. § Ez a törvény a Magyar Köztársaság és az Európai Közöség és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban]

„d) a környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről szóló 2004/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel”

[összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.]

Záró rendelkezések

23. § (1) Ez a törvény 2007. április 30-án lép hatályba, ezzel egyidejűleg a Vgt. 32. §-ában a „, minőségi” szövegrész hatályát veszti.

(2) E törvény rendelkezéseit a hatálybalépése után megvalósított környezetkárosításokra, valamint környezetveszélyeztető magatartásokra kell alkalmazni. Mulasztás által megvalósított környezetkárosítás vagy környezetveszélyeztetés esetén az akkor hatályos szabályokat kell alkalmazni, amikor a környezethasználó a környezetkárosodást vagy környezetveszélyeztetést megakadályozhatta volna.

24. § Ez a törvény (több más jogszabállyal együtt) a környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről szóló az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelvének (2004. április 21.) való megfelelést szolgálja.

Dr. Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Kormányrendeletek

**A Kormány
67/2007. (IV. 11.) Korm.
rendelete**

**a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló
193/2003. (XI. 26.) Korm. r. módosításáról***

* A rendelet teljes szövege a Magyar Közlöny 2007. április 11-i 45. számában jelent meg.

**A Kormány
69/2007. (IV. 13.) Korm.
rendelete**

**Az építésügyi és az építésfelügyeleti hatóságok
kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006.
(XII. 23.) Korm. rendelet módosításáról**

* A rendelet teljes szövege a Magyar Közlöny 2007. április 13-i 46. számában jelent meg.

**A Kormány
72/2007. (IV. 17.) Korm.
rendelete**

**a környezetvédelmi és vízügyi hatósági eljárás során
felmerülő egyéb eljárási költségekről**

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 110. §-a (7) bekezdésének – a 2006. évi CXVI. törvény 9. §-ának (3) bekezdése által beiktatott – *t*) pontjában és a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45. §-a (7) bekezdésének *e*) pontjában kapott felhatalmazás alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 153. §-a (2) bekezdésének 15. pontjára – a Kormány a következőket rendeli el:

1. §

E rendelet hatálya a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség, valamint a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek hatáskörébe tartozó, hivatalból indult és kötelezettséget megállapító határozattal záruló környezetvédelmi és vízügyi hatósági eljárásokra terjed ki.

2. §

(1) A környezetvédelmi és vízügyi hatósági eljárások során felmerülő mintavételi, laboratóriumi, illetve az egyéb műszeres vizsgálatok költségének mértékét e rendelet *1. számú melléklete* határozza meg. A mellékletben foglalt költségek mértéke magába foglalja a mintavételi, laboratóriumi, illetve egyéb műszeres vizsgálatok végzése során felmerülő összes személyi és dologi költséget is.

(2) A mintavételi, laboratóriumi, illetve az egyéb műszeres vizsgálatok körébe nem tartozó, az eljárás során a tényállás tisztázása kapcsán felmerült személyi és dologi költségek mértéke 6750 Ft/óra.

3. §

(1) Az eljárási költséget az eljáró közigazgatási szervnek a Magyar Államkincstárnál vezetett, e rendelet *2. számú mellékletében* meghatározott előirányzat-felhasználási számlájára kell átutalási megbízással teljesíteni, vagy készpénz-átutalási megbízással (cekk) postai úton befizetni.

(2) Az eljárási költséget a döntés jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül kell az ügyfélnek megfizetnie.

(3) A befizetett eljárási költségről az eljáró közigazgatási szerv számlát állít ki és a befizetését követő tizenöt napon belül megküldi az ügyfélnek.

(4) A befolyt eljárási költség az eljáró közigazgatási szerv bevétele.

(5) Amennyiben az ügyfél elektronikus úton intézi az eljárási költség megfizetését, arra a külön jogszabályban foglaltakat kell alkalmazni.

4. §

(1) Az eljárási költségek nyilvántartására és elszámolására a költségvetési szervek beszámolási és könyvvizelési kötelezettségéről szóló jogszabály előírásait kell alkalmazni.

(2) Az e rendeletben meghatározott költségeken felül a kötelezett a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 153. §-a (2) bekezdésének 1–14. pontjában meghatározott költségeket is viselni köteles.

5. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 45. napon lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

Gyúrsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

1. számú melléklet a 72/2007. (IV. 17.) Korm. rendelethez

A környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatósági eljárások során felmerülő mintavételi, laboratóriumi, illetve az egyéb műszeres vizsgálatok költségének mértéke

Sorszám	Ellenőrzés (mérés)		Eljárási költség mértéke (Ft)
1.	<i>Mintavétel</i>	Felszíni víz pontminta	9 900
		Szennyvíz pontminta:	
		minősített pontminta	10 400
		1 órás (átlagminta)	8 400
		2 órás (átlagminta)	13 000
		4 órás (átlagminta)	22 200
		6 órás (átlagminta)	31 300
		8 órás (átlagminta)	42 800
		12 órás (átlagminta)	78 300
		24 órás (átlagminta)	97 800
		Felszín alatti víz:	
		merítéssel	11 700
		szivattyúzással	19 600
		Talaj (30 cm-ig)	7 800
		Talajfúrás:	
		0–1 m között	10 400
		1 m felett méterenként	6 500
		Üledék, iszap	10 400
		Hulladék (folyékony)	10 400
		Hulladék (szilárd)	13 000
		Állati mintavétel	11 700
		Növényi mintavétel	9 100
		Egyedi vizsgálatok esetén a mintavétel közlekedési költsége (Ft/km)	160
2.	<i>Előkészítés</i>	Roncsolás	6 500
		Vizes kivonat	3 700
		Savas feltárás	3 900
		Extrahálás (szerves oldószerrel):	
		vízből	3 300
		talajból, hulladékból	9 800
		Szűrés membránon	1 600
		Centrifugálás	2 600
		Frakcionált szitálás	5 200
		Örlés	8 000
3.	<i>Érzékszervi vizsgálatok</i>	Szín	900
		Szag	900
		Átlátszóság	900

Sorszám	Ellenőrzés (mérés)		Eljárási költség mértéke (Ft)
4.	<i>Biológiai vizsgálatok</i>	Klorofill-a	5 200
		S-index	23 500
		Baktériumszám+ biomassza	19 600
		Algaszám	7 800
		Alga fajlista	15 700
		Zooplankton szám	7 800
		Zooplankton fajlista	15 700
		Makrozoobenton mintavétel	11 700
		Makrozoobenton szám és fajlista	23 500
		Alga-teszt	19 800
		Csíranövény-teszt	13 000
		Daphnia-teszt	13 000
		Hal-teszt	23 500
5.	<i>Fizikai vizsgálatok</i>	Levegő hőfok	700
		Víz hőfok	700
		pH	1 300
		Vezetőképesség	1 600
		Redox potenciál	1 300
		Zavarosság	1 300
		Spitta-Weldert próba	700
		Bepárlási maradék	2 000
		Izzítási maradék	2 000
		Imhoff ülepedés	700
		Össz. szárazanyag	2 000
		Össz. lebegőanyag	2 000
		Össz. oldott anyag	2 300
		Össz. 9 (szennyvíz)	4 000
6.	<i>Kémiai vizsgálatok</i>	Oldott oxigén	1 300
		Oxigén telítettség %	700
		Lúgosság-m	1 300
		Lúgosság-p	1 300
		Agresszív CO ₂	2 600
		Klorid (titrimetriás)	1 300
		Szulfid	3 300
		Szulfát (gravimetriás)	3 700
		Szulfát (fotometriás)	6 500
		Szulfát (titrimetriás)	2 600
		Felszíni vizek bór (fotometriás)	6 500
		Ca (titrimetriás)	1 700
		Mg (számítással)	1 000
		Össz. keménység	1 800

Sorszám	Ellenőrzés (mérés)	Eljárási költség mértéke (Ft)
	Na eé.%	900
	Na	2 600
	K	2 600
	Ammónium (desztillálással)	3 300
	Ammónium (fotometriás)	1 800
	Nitrit	2 200
	Nitrát	2 900
	Ortofoszfát	2 200
	Karbonát, h.karbonát (számított)	900
	Kjeldahl N	4 600
	Szerves N	4 600
	Összes N	5 200
	Összes P	4 600
	KOI permanganátos	2 600
	KOI dikromátos	5 200
	TOC	11 700
	BOI5	5 200
	Cianid, könnyen felszabaduló	5 200
	Cianid összes	6 100
	Aktív klór	1 300
	Klorid (potenciometriás)	2 300
	Fluorid	4 600
	SZOE	6 800
	UV-olaj	3 900
	ANA det.	6 500
	Fenolok	5 200
	AOX	6 500
	GC (pl. EPH, TPH, oldószerek, Cl-benzol)	22 200
	GC-MS (pl. Peszticidek, PAH, PCB, BTEX, illékony halogénezett CH, Cl-benzol)	32 600
	Vas, összes, (fotometriásan)	2 200
	Mn összes (fotometriásan)	2 200
	Hidridek és Hg	6 500
	Fém (AAS láng)	4 600
	Fém (AAS grafit)	6 500
	Króm VI	2 600
	ICP	20 900
		+ 1 300/fém

Sorszám	Ellenőrzés (mérés)		Eljárási költség mértéke (Ft)
7.	<i>Levegőterhelés-vizsgálatok (emisszió)</i>		
7.1.		Méréselőkészítés (mérőhely kijelölés, technológia és üzemvitel vizsgálata, adatgyűjtés, mérési terv készítése, mérőeszközök előkészítése és a telephelyre történő felvonulás)	
7.1.1.		Egy telephelyen 1–3 forrás mérése esetén	156 500
7.1.2.		Egy telephelyen minden további forrás mérése, illetve a megkezdett mérés üzemeltető hibájából való megghiúsulása esetén	52 200
7.2.		Szilárd anyagok mérése	
7.2.1		Össz.szilárd anyag (por)	
7.2.11.		Első ü.állapot, első szelvényben	195 700
7.2.12.		Első ü.állapot, további szelvényben	117 400
7.2.13.		További üzemállapotonként	58 700
7.2.2		Szilárdból korom mérése (laborban)	11 100
7.2.3.		Korom mérés Bacharach szerint	10 400
7.3.		Gáznemű anyagok mérése (a 7.3.1., 7.3.2. és a 7.3.3. komponensei: SO ₂ , NO _x , CO, O ₂ , CO ₂ , C-H)	
7.3.1.		Folyamatosan mérő analizátorral	
7.3.11.		Első komp., első szelvény, első ü.állapot	156 500
7.3.12.		Első komp., további szelvény, első ü.állapot	117 400
7.3.13.		Első komp., további üzemállapotonként	58 700
7.3.14.		További komponensenként	39 100
7.3.2.		Foly. mérő analizátorral pormérés mellett	
7.3.21.		Első komp., első szelvény, első ü.állapot	117 400
7.3.22.		Első komp., további szelvény, első ü.állapot	97 800
7.3.23.		Első komp., további üzemállapotonként	58 700
7.3.24.		További komponensenként	39 100
7.3.3.		Szakaszosan mérő analizátorral	a 7.3.1., ill. 7.3.2. 30%-a
7.3.4.		Ad- és abszorpciós mintavétel (analízishez)	
7.3.41.		Első ü.állapot, első szelvényben	195 700
7.3.42.		Első ü.állapot, további szelvényben	117 400
7.3.43.		További üzemállapot első szelvényben	78 300
7.3.44.		További üzemállapot, további szelvényben	58 700
7.3.5.		Dioxinok	
7.3.51.		Mintavétel	326 100
7.3.52.		Labor-analízis	196 100
7.4.		Bűzmérés	208 700

Sorszám	Ellenőrzés (mérés)		Eljárási költség mértéke (Ft)
8.	<i>Levegőminőség-vizsgálatok (immisszió)</i>		
8.1.		Szakaszos mintavétel (labor-analízissel)	
		Időszakos mérőhelyen	
8.1.1.		Kéndioxid (SO ₂)	5 000
8.1.2.		Nitrogén-dioxid (NO ₂)	4 700
8.1.3.		Ülepedő por	7 700
8.1.4.		Szálló por	27 400
		Állandó mérőhelyen	
8.1.5.		Kéndioxid (SO ₂)	1 000
8.1.6.		Nitrogén-dioxid (NO ₂)	1 000
8.1.7.		Ülepedő por	5 200
8.1.8.		Szálló por	15 700
8.2.		Folyamatosan mérő analízátorral komponensenként és naponta (Komponensek pl. SO ₂ , NO _x , NO ₂ , CO, O ₃ , CH, benzol, toluol, xilol, szálló por, PM 10,)	
8.2.1.		állandó mérőhely esetén	a mérn. nap 2%-a
8.2.2.		időszakosan telepített mérőhely esetén	a mérn. nap 10%-a
8.2.3.		meteorológiai paraméterek	a mérn. nap 1%-a
9.	<i>Zajvédelmi vizsgálatok</i>	Állandó zaj:	5 pontig 195 700
		6–10 pont	247 800
		11–26 pont	300 000
		26 pont felett pontonként	10 400
		Változó zaj:	5 pontig 221 700
		6–10 pont	300 000
		11–26 pont	404 300
		26 pont felett pontonként	15 700
10.	<i>Radiológiai vizsgálatok</i>	Össz. béta:	vízből 9 400
			üledékből 11 100
			algából 14 300
			halból 20 900
		Trícium	dúsítással 25 400
			dúsítás nélkül 11 700
		Gamma-spektrometria	32 600
		Alfa-spektrometria	26 100
		Stroncium	32 600
		Urán	6 500

Sorszám	Ellenőrzés (mérés)		Eljárási költség mértéke (Ft)
11.	Egyéb műszeres vizsgálatok díja Az 1–10. pontokban nem szereplő mintavételi, laboratóriumi, illetve az egyéb műszeres vizsgálatok esetében a díjszámítás az ellenőrzésre fordított idő és az itt meghatározott díjtétel szorzata	Mérnökóra	10 500
		Technikusóra	7 000

2. számú melléklet a 72/2007. (IV. 17.) Korm. rendelethez

A közigazgatási szervek előirányzat-felhasználási számláinak megnevezése

Sorszám	Eljáró szerv	Előirányzat-felhasználási számlák megnevezése
1.	Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség	10032000-00287261-00000000
2.	Észak-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	10033001-01711899-00000000
3.	Közép-Duna-Völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	10032000-01711806-00000000
4.	Közép-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	10029008-01711882-00000000
5.	Dél-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	10024003-01711837-00000000
6.	Nyugat-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	10047004-01711947-00000000
7.	Felső-Tisza-Vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	10044001-01711923-00000000
8.	Észak-Magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	10027006-01711868-00000000
9.	Tiszaántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	10034002-01711916-00000000
10.	Közép-Tisza-Vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	10045002-01711930-00000000
11.	Alsó-Tisza-Vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	10028007-01711875-00000000
12.	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium	10032000-01468216-00000000

**A Kormány
78/2007. (IV. 24.) Korm.
rendelete
a környezeti alapnyilvántartásról**

A Kormány a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 110. § (7) bekezdés *r*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

Értelmező rendelkezések

1. §

E rendelet alkalmazásában:

a) környezeti ügyfél jel (KÜJ): természetes személy, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet egyedi környezetvédelmi azonosító adata;

b) környezetvédelmi területi jel (KTJ): környezetvédelmi objektum egyedi környezetvédelmi azonosító adata;

c) egyedi környezetvédelmi azonosító adat: környezetvédelmi ügyfél jel (KÜJ), illetve környezetvédelmi területi jel (KTJ), mely biztosítja a környezetvédelmi ügyfelek, illetve környezetvédelmi objektumok egyedi azonosítását;

d) környezetvédelmi ügyfél (a továbbiakban: ügyfél):

da) akire (amelyre) a hatóság jogokat vagy kötelezettségeket állapított meg,

db) akiket (amelyeket) a környezet használatával, igénybevételevel, állapotával kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség terhel,

dc) akiket (amelyeket) a hatóság a környezet szennyezésének és károsodásának megelőzése, csökkentése, megszüntése és felszámolása miatt nyilvántart,

dd) akiket (amelyeket) a hatóság a környezet használatával, szennyezésével és károsításával kapcsolatban fizetési kötelezettség teljesítése, ellenőrzése érdekében nyilvántart;

e) környezetvédelmi objektum: olyan terület, helyhez kötött létesítmény, tárgy, építmény, engedélyköteles tevékenység végzésének helye, amellyel összefüggésben az OKIR rendszerhez kapcsolódóan a 4. § (2) bekezdésében felsorolt szervek közigazgatási eljárást folytatnak le, vagy amellyel kapcsolatban környezetvédelmi adatszolgáltatást teljesítenek;

f) Környezetvédelmi Alapnyilvántartó Rendszer (a továbbiakban: KAR): a környezeti alapnyilvántartás informatikai rendszere;

g) KAR adatszolgáltatás: az alapadatoknak a környezeti alapnyilvántartás részére történő bejelentése egyedi környezetvédelmi azonosító adatok létrehozása, vagy az alapadatok módosításának bejelentése céljából;

h) objektum jellemző pontja: a környezetvédelmi objektum területére eső pont, amely a térképi ábrázolás során az objektumot reprezentálja. A jellemző pontot az adatszolgáltató határozza meg, amelynek az objektum címe szerinti település közigazgatási területére kell esnie;

i) kódjellegű adat: adatszolgáltatásokban tulajdonságok, jelenségek, fogalmak azonosításához használt adat, amelynek lehetséges értékeit előre meghatározott lista tartalmazza;

j) törzsjellegű adat: környezetvédelmi ügyfeleket és környezetvédelmi objektumokat jellemző, időben közel állandónak tekinthető, nem rendszeresen változó adat;

k) leíró adat: környezetvédelmi ügyfeleket és környezetvédelmi objektumokat az azonosítóikon kívül jellemző adat.

*Egyedi környezetvédelmi azonosító adat létrehozása
és alkalmazása*

2. §

(1) A környezeti alapnyilvántartás a külön jogszabályok alapján létrehozott környezetvédelmi nyilvántartások által közösen használt, az 1. mellékletben meghatározott egyedi környezetvédelmi azonosító, kód- és törzsjellegű, valamint a hozzájuk tartozó leíró adatokat tartalmazza.

(2) A környezeti alapnyilvántartásba a felügyelőségek, a főfelügyelőség, valamint a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) jegyezhet be egyedi környezetvédelmi azonosító adatokat.

(3) A közigazgatási eljárás során – amennyiben ezek az azonosítók még nem állnak rendelkezésre – az eljárás alapnyilvántartás KÜJ, az érintett környezetvédelmi objektumokat KTJ azonosítóval kell ellátni. Környezetvédelmi adatszolgáltatást kizárólag KÜJ, KTJ azonosító birtokában lehet teljesíteni.

(4) Egyedi környezetvédelmi azonosítókat a hatóság az ügyfél kérelmére adja ki. Amennyiben a hatóság eljárása során észleli az azonosítók hiányát, úgy azokat hivatalból hozza létre.

(5) A KAR adatait a Központi Statisztikai Hivatal külön jogszabály alapján¹ statisztikai célra, egyedi azonosításra alkalmas módon, elektronikusan, térítésmentesen átveheti és kezelheti.

3. §

(1) Egyedi környezetvédelmi azonosító adat létrehozása az alábbi szerveknél kezdeményezhető, illetve azokat az alábbi szervek hozzák létre:

a) KÜJ azonosítót az a felügyelőség hozza létre, melyhez az ügyfél kérelmével fordult;

¹ 1993. évi XLVI. törvény a statisztikáról.

b) amennyiben a KÜJ azonosítóval már rendelkező ügyfél KTJ azonosító(ka)t, vagy a KÜJ azonosítóval még nem rendelkező ügyfél a KÜJ azonosító mellett KTJ azonosító(ka)t is igényel, az azonosítók létrehozását az objektum(ok) jellemző pontja szerint illetékes felügyelőség-nél kell kezdeményezni.

(2) Amennyiben az egyedi környezetvédelmi azonosító adat létrehozása a főfelügyelőség hatáskörébe tartozó eljáráshoz szükséges, az azonosítókat a főfelügyelőség hozza létre.

(3) Egyedi környezetvédelmi azonosítók létrehozását

a) környezetvédelmi adatszolgáltatási kötelezettség esetében az adatszolgáltatást megelőzően,

b) a Kvt. 64/A. §-ban meghatározott esetekben, legkésőbb a kérelemmel együtt kell igényelni.

4. §

(1) A 3. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott szervek KÜJ és KTJ azonosítókat hivatalból is létrehozhatnak.

(2) Azonosító adat hivatalból történő létrehozása esetén a KÜJ-t az a szerv hozza létre, amelyik az adat hiányát észlelte. KTJ esetén az azonosító hiányát észlelő szerv az objektum(ok) jellemző pontja szerint illetékes felügyelőség-nél kezdeményezi az azonosító létrehozását.

(3) Azonosító adatok hivatalból történő létrehozása esetén az adatot létrehozó szerv adatszolgáltatásra kötelezheti az ügyfelet.

5. §

Egyedi környezetvédelmi azonosító adatokkal rendelkező ügyfélnek minden kérelmében, illetve környezetvédelmi adatszolgáltatásában fel kell azokat tüntetnie.

6. §

A KAR adatszolgáltatást az ügyfél az alapadatainak, illetve a környezetvédelmi objektumaihoz tartozó alapadatoknak az 1. mellékletben közölt formanyomtatvány kitöltésével teljesítheti. A formanyomtatványt a hozzá tartozó útmutatóval együtt a minisztérium hivatalos lapján és honlapján, illetve a kormányzati portálon közzéteszi. Az adatszolgáltatás az alábbi módokon teljesíthető:

a) a mellékletben közölt formanyomtatvány kitöltésével papíron;

b) 2 dimenziós vonalkód készítésére alkalmas programmal készített papír adatlapon;

c) a minisztérium által meghatározott formátumban elkészített adatállományok elektronikus adathordozón (így például CD-n, floppy lemezen) való beküldésével, amely-

hez csatolni kell a kitöltött és cégszerű aláírással ellátott KAR BORITÓLAP-ot;

d) külön jogszabályban meghatározottak szerinti, a közigazgatási eljárásban felhasználható legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátott elektronikus dokumentum útján;

e) külön jogszabályban előírtak szerint, elektronikus úrlap ügyfélkapun történő beküldésével.

7. §

(1) Abban az esetben, ha a környezetvédelmi adatszolgáltatásait az adatszolgáltató elektronikus aláírással ellátott elektronikus dokumentum, illetve ügyfélkapu útján kívánja beküldeni, akkor előzetesen meg kell adnia annak a meghatalmazott személynek az adatait, aki a nevében és helyette eljárva az adatszolgáltatást teljesítheti. Az elektronikus adatszolgáltatásra való meghatalmazás a KAR adatszolgáltatás részét képezi, amelyen közölni kell a meghatalmazott személy adatait. A környezetvédelmi adatszolgáltatás elektronikus teljesítésére szolgáló meghatalmazást, illetve annak visszavonását a 2. melléklet tartalmazza.

(2) Ha az adatszolgáltató még nem rendelkezik KÜJ azonosítóval, akkor az elektronikus adatszolgáltatásra meghatalmazó adatlap mellett, a KAR adatszolgáltatásban a KÜJ azonosító létrehozásához szükséges adatlapot is ki kell tölteni és be kell küldeni.

8. §

(1) Az egyedi környezetvédelmi azonosító adatok létrehozásáról – amennyiben azt kérelem alapján hozták létre – a 3. §-ban meghatározott szervek az ügyfeleknek értesítést küldenek, az adat létrehozásától számított 15 napon belül.

(2) Az értesítés megküldése annak a szervnek a feladata, amelyik az adott azonosítót létrehozta.

9. §

Az 5. §-ban meghatározott szervek döntéseinek a környezetvédelmi azonosító adatokat tartalmazniuk kell.

10. §

(1) A környezetvédelmi alapnyilvántartásban rögzített adatok megváltozását – amennyiben jogszabály másként nem rendelkezik – a változást követő 15 napon belül az ügyfélnek a 8. § (1) bekezdésében meghatározott módon be kell jelentenie.

(2) Az adatok megváltozásáról szóló bejelentést a 3. §-ban meghatározott szervek felé kell teljesíteni. A változásjelentés feldolgozása után, a nyilvántartásban szereplő adatokról az ügyfél részére új értesítést kell kiküldeni.

11. §

Az egyedi környezetvédelmi azonosító adat létrehozására irányuló kérelem igazgatási szolgáltatási díj, illetve illetékmentes.

12. §

A KAR-ban nyilvántartott ügyfél adatai, az ügyfél által szolgáltatott környezetvédelmi adatok, a hatóság által hozott határozatok adatai külön jogszabály szerint² – a személyes adatok kivételével – nyilvánosak, azokat a minisztérium honlapján közzéteszi.

Záró rendelkezések

13. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

(2) Azoknak a környezetvédelmi ügyfeleknek, akik a jelen rendelet hatálybalépése előtt, más jogszabály alapján előírt nyomtatványon már teljesítettek környezetvédelmi adatszolgáltatást, és az adataik a környezetvédelmi alap-

nyilvántartásba bekerültek, jelen rendelet hatálybalépését követő 180 napon belül az eljáró hatóság az egyedi környezetvédelmi azonosító adatokról értesítést küld.

(3) A rendelet hatálybalépésével egyidejűleg a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 164/2003. (X. 18.) Korm. rendelet 6. és 7. számú mellékletei hatályukat veszítik, egyidejűleg a 8. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„8. § (1) A 7. § (1) bekezdés szerinti adatszolgáltatásra kötelezett hulladékkezelőnek és a hulladék termelőjének a kötelezettség keletkezésétől számított 60 napon belül, a területileg illetékes felügyelőségen írásban be kell jelentkeznie a Hulladékgazdálkodási Információs Rendszerbe (HIR). Abban az esetben, ha a tevékenység megváltozása következtében az adatszolgáltatási kötelezettség megváltozik, azt írásban jelezni kell. A kötelezettség keletkezésének és megszűnésének bejelentésekor a következő adatokat kell közölni:

- a) az adatszolgáltató neve, címe és KÜJ azonosítója;
- b) telephely megnevezése, címe és KTJ azonosítója;
- c) éves vagy negyedéves jelentési kötelezettség alá esik-e;
- d) éves jelentő esetén a kötelezettség kezdetének vagy megszűnésének éve, negyedéves jelentő esetén kötelezettség kezdetének vagy megszűnésének éve és negyedéve.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott adatokban bekövetkezett változást 30 napon belül az adatlapok ismételt megküldésével be kell jelenteni.

(3) Az e rendelet 2–5. számú mellékleteinek kitöltésére vonatkozó útmutatót a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium közleményben teszi közzé.”

² 311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáféréseinek rendjéről.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

KÖZLÖNY
§

1. melléklet a 78/2007. (IV. 24.) Korm. rendelethez

KAR Borítólap	KÖRNYEZETVÉDELMI ALAPNYILVÁNTARTÁSHOZ SZÜKSÉGES ADATOK, VALAMINT AZ ADATOKBAN BEKÖVETKEZETT VÁLTOZÁSOK BEJELENTÉSE
--------------------------------	---

Adatszolgáltató adatai

1. KÜJ (Környezetvédelmi Ügyfél Jel):	
2. KSH statisztikai számjel:	- - -
3. Név:	

Adatszolgáltatásra vonatkozó adatok

4. Az adatszolgáltatás db KÜJ lapot, db JOGE pótlapot, db KTJ lapot, db HRSZ pótlapot, db POLI lapot, és db OBJ lapot tartalmaz.		
5. Az adatszolgáltatásban feltüntetett adatok a következő dátumtól érvényesek: ¹ .év .hó .nap		
6. KAR adatszolgáltatásért felelős személy neve:		7. Beosztása:
8. Telefon:	9. Fax-szám:	10. E-mail:

11. A kitöltés dátuma: .év .hó .nap

P.H.

.....
Cégszerű aláírás

Az elsőfokú hatóság tölti ki!

12. Beérkezés dátuma: .év .hó .nap	13. Iktatószám:
14. Nyilvántartásba vette/módosította a nyilvántartást:	 Aláírás

¹ Érvényességi dátum nélkül az adatszolgáltatás feldolgozhatatlan! Kitöltése minden esetben kötelező!

Jogelőd ügyfél adatai² (Az esetleges további jogelődöket a JOGE lapon kell felsorolni)					
13. KÜJ (Környezetvédelmi Ügyfél Jel):			14. KSH statisztikai számjel:		- - -
15. Ügyfél neve:					
16. Országjel:	17. Település KSH kód:	18. Ügyfél címe:			
					
		irányítószám	település neve	utca, út , tér	házzszám

² Változásjelentés esetén a jogelőd ügyfél mezőket üresen kell hagyni! A jogelőd javításához vagy esetleges megváltozásának bejelentéséhez a JOGE pótlapot kell használni!

Jogelőd ügyfelek adatai							
2.Vált. Kód 	3. KÜJ (Környezetvédelmi Ügyfél Jel):				4. KSH statisztikai számjel: - -		
	5. Ügyfél neve:						
	6. Országjel: 	7. Település KSH kód: 	8. Ügyfél címe: irányítószám település neve utca, út , tér házszám				
2.Vált. Kód 	3. KÜJ (Környezetvédelmi Ügyfél Jel):				4. KSH statisztikai számjel: - -		
	5. Ügyfél neve:						
	6. Országjel: 	7. Település KSH kód: 	8. Ügyfél címe: irányítószám település neve utca, út , tér házszám				
2.Vált. Kód 	3. KÜJ (Környezetvédelmi Ügyfél Jel):				4. KSH statisztikai számjel: - -		
	5. Ügyfél neve:						
	6. Országjel: 	7. Település KSH kód: 	8. Ügyfél címe: irányítószám település neve utca, út , tér házszám				

³ Új bejelentés esetén a JOGE pótlapot akkor kell kitölteni, ha a KÜJ lap 13. pontja alatt megadott jogelődön túl további jogelődök megnevezése szükséges!

KTJ lap	KÖRNYEZETVÉDELMI ALAPNYILVÁNTARTÁSHOZ SZÜKSÉGES ADATOK, VALAMINT AZ ADATOKBAN BEKÖVETKEZETT VÁLTOZÁSOK BEJELENTÉSE	Lapsorszám
		Változáskód

Azonosító adatok	
1. KÜJ (Környezetvédelmi Ügyfél Jel):	2. KTJ (Környezetvédelmi Területi Jel): KTJ számmal rendelkező környezetvédelmi objektum adatainak megváltozása esetén kell kitölteni!

Környezetvédelmi objektum adatai			
3. Megnevezés:			
4. A bejelentett objektum telephely?	☐	(Jelölje X-szel, ha az objektum telephely!)	
5. Objektum településének KSH kódja: ⁴			
6. Postai cím:			
			
irányítószám	település neve	utca, út , tér	házsám
7. Első helyrajzi szám: ⁵ (Csak az 5. pont alatt megadott településre eső helyrajzi szám lehet!)			
8. EOY koordináták: (A koordináta az 5. pont alatt megadott település területére essen!) X m (dél – észak) Y: m (nyugat – kelet)			

⁴ A 6. pont alatt megadott település KSH kódját kell megadni!

⁵ Amennyiben a telephely vagy objektum egynél több helyrajzi számon található, úgy a további helyrajzi számokat a HRSZ pótlapon kell feltüntetni! Változásjelentés esetén a helyrajzi szám mezőt üresen kell hagyni, és a helyrajzi szám változásokat a HRSZ pótlapon kell bejelenteni!

POLI lap	KÖRNYEZETVÉDELMI ALAPNYILVÁNTARTÁSHOZ SZÜKSÉGES ADATOK, VALAMINT AZ ADATOKBAN BEKÖVETKEZETT VÁLTOZÁSOK BEJELENTÉSE	Lapsorszám □□□
		Változáskód □

Ügyfél azonosító

1. KÜJ (Környezetvédelmi Ügyfél Jel): □□□□□□□□

Objektum azonosítás

2. KTJ (Környezetvédelmi Terület Jel): □□□□□□□□ vagy KTJ lapsorszám: □□□

Geometriai adatok

3. Milyen típusú objektumgeometria? Vonalas - □□ Poligon - □□ (Jelölje X-szel a megfelelőt!)

4. Poligon/ Törtsza- kasz sorszám	5. Ponsorszám	6. EOY koordináták (m)		7. Település	
		X (dél-észak)	Y (nyugat-kelet)	KSH kód	Megnevezés
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	
□□	□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□□□	□□□□□□	

OBJ lap	KÖRNYEZETVÉDELMI ALAPNYILVÁNTARTÁSHOZ SZÜKSÉGES ADATOK, VALAMINT AZ ADATOKBAN BEKÖVETKEZETT VÁLTOZÁSOK BEJELENTÉSE	Lapsorszám
--------------------	---	--

Ügyfél azonosító

1. KÜJ (Környezetvédelmi Ügyfél Jel):

Telephely azonosítás

2. KTJ (Környezetvédelmi Terület Jel): vagy KTJ lapsorszám: Telephelyen található környezetvédelmi objektumok azonosítói⁷

3. Változás kód	4. KTJ (Környezetvédelmi Terület Jel)	vagy KTJ lapsorszám

⁷ Az objektum KTJ száma és az objektum KTJ lapszáma közül egyszerre csak az egyik lehet kitöltve!

2. melléklet a 78/2007. (IV. 24.) Korm. rendelethez

MEGH lap	KÖRNYEZETVÉDELMI ALAPNYILVÁNTARTÁSHOZ SZÜKSÉGES ADATOK, VALAMINT AZ ADATOKBAN BEKÖVETKEZETT VÁLTOZÁSOK BEJELENTÉSE
---------------------	---

MEGHATALMAZÁS
Környezetvédelmi adatszolgáltatás elektronikus teljesítésére

Alulírott adatszolgáltató

1. KÜJ (Környezetvédelmi Ügyfél Jel):	
2. KSH statisztikai számjel:	
3. Név:	
4. Országjel: 	5. Cím: irányítószám település neve utca, út, tér házszám

meghatalmazom

6. Név	
7. Születési hely:	8. Születési dátum: .év .hó .nap
9. Anyja neve:	
10. Országjel: 	11. Lakcím: irányítószám település neve utca, út, tér házszám
12. E-mail cím (bejelentkezéshez):	

hogy az illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség felé, a fent nevezett környezetvédelmi adatszolgáltatásait, az adatszolgáltató nevében és helyette eljárva, elektronikus úton teljesítse.

Jelen meghatalmazás a kiállítás dátumától kezdődően visszavonásig érvényes.

13. A kiállítás dátuma: .év .hó .nap

P. H.

.....
cégszerű aláírás

14. A meghatalmazást elfogadom:

.....
meghatalmazott aláírása

**A Kormány
81/2007. (IV. 25.) Korm.
rendelete**

**a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel
szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm.
rendelet módosításáról**

A Kormány a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 36. §-ában, valamint 110. §-a (7) bekezdésének *f)* pontjában, továbbá a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 174/A. §-ának *a)* pontjában foglalt felhatalmazás alapján – a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvénnyel összhangban – a következőket rendeli el:

1. §

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § *e)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[E rendelet alkalmazásában]

„*e)* helyes mezőgazdasági gyakorlat: a vizek nitrátszennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében a mezőgazdasági tevékenység folytatására vonatkozó előírások összessége, amelyek kiterjednek különösen az állattartó telepek trágyatárolására és a trágya mezőgazdasági felhasználására, valamint egyéb agrotechnikai műveletek vízvédelmi szabályaira;”

2. §

Az R. 4. §-ának (2) bekezdése a következő új *d)* ponttal egészül ki:

[(2) A nitrátérzékeny területek kijelölésénél az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően figyelembe kell venni]

„*d)* azon mezőgazdasági tevékenységeket, amelyek folytatása során az e rendelet 3. § *h)* pontjában foglalt vizekre hatással lehetnek.”

3. §

(1) Az R. 5. §-ának (1) bekezdése a következő új *d)–f)* ponttal egészül ki:

[(1) Nitrátérzékeny terület:]

„*d)* a külön jogszabály¹ szerint egységes környezethasználati engedélyezési eljárás alá tartozó állattartó telepek, valamint az állattartó telephez tartozó trágyatárolók területe,

¹ A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet.

e) a külön jogszabály² szerinti nagy létszámú állattartó telepek, valamint az állattartó telephez tartozó trágyatárolók területe, illetve

f) a külön jogszabály szerinti trágyafeldolgozás területe.”

(2) Az R. 5. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az (1) bekezdés *ab)–bd)* pontjaiban meghatározott nitrátérzékeny területeket – amelyek a MePAR rendszer tematikus fedvényeként a blokkok szintjén, blokkazonosítók által kerülnek meghatározásra – a Kvt. 110. § (14) bekezdésében foglaltak alapján az agrárpolitikáért felelős miniszter a környezetvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben, rendeletben teszi közzé. Nitrátérzékeny területnek kell tekinteni az (1) bekezdésben meghatározottakon túl azokat a területeket is, amelyeket önkormányzati rendelet vagy hatósági határozat a közzétételt követően nyilvánított az (1) bekezdés *bb), bc)* pontban meghatározott területté. Ezen területek MePAR rendszer szerinti meghatározását a MePAR évenkénti felülvizsgálata során kell közzétenni.”

4. §

Az R. 16. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„16. § (1) Nitrátérzékeny területeken üzemelő vagy engedéllyel rendelkező állattartó telepek trágyatároló, feldolgozó műtárgyainak kialakítására a cselekvési programban meghatározott helyes mezőgazdasági gyakorlatra vonatkozó követelmények végrehajtásának határideje:

a) az egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységek esetében a külön jogszabályban³ előírt határidő,

b) az *a)* pont alá nem tartozó esetekben 2011. december 31.

(2) Az (1) bekezdés szerinti állattartó telepek trágyatárolóira vonatkozóan az (1) bekezdés szerinti határidőközön kívül figyelembe kell venni az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló, 2005. szeptember 20-i 1698/2005/EK rendeletben foglaltakat is, amennyiben a szükséges beruházások támogatására vonatkozó kérelmet befogadták.”

5. §

Az R. 17. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

² 41/1997. (V. 28.) FM rendelet az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról.

³ A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet.

„17. § Nem nitrátérzékeny területeken fekvő, a 16. § (1) bekezdésének a) pontja alá nem tartozó állattartó telepek trágyatároló, feldolgozó műtárgyait a leghatékonyabb megoldást kielégítő műszaki védelemmel kell ellátni:

a) az állattartó telepek hígtrágyatárolóira legkésőbb 2014. január 1-jéig,

b) az állattartó telepek istállótrágya-tárolóira legkésőbb 2015. december 22-ig.”

6. §

Az R. 19. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„19. § (1) A hígtrágya hasznosítására szolgáló, valamint öntözött területek felszín alatti vizeinek minőségére vonatkozó, a hatósági eljárásokat megalapozó talajtani szakvéleményekben szereplő vízvizsgálati adatokat a talajvédelmi hatóság évente megküldi a tevékenység helye szerint illetékes felügyelőség részére a tárgyévét követő év április 30-ig.

(2) Nitrátérzékeny területen hígtrágya mezőgazdasági felhasználása esetén az engedélyezési eljárásba a talajvédelmi hatóság szakhatóságként bevonja a felügyelőséget.

(3) Nitrátérzékeny területen a felügyelőség az állattartó telepek külön jogszabály⁴ szerinti, a trágya tárolását vagy elhelyezését is érintő környezeti felülvizsgálati eljárásába a talajvédelmi hatóságot szakhatóságként bevonja.”

7. §

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 12. mellékletének 2. c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[2. Az eljárásba hatásköri érintettség esetén bevonandó szakhatóságok]

„c) talaj (termőföld) védelemre kiterjedően a trágyák mezőgazdasági felhasználása, termőföldre történő kijuttatása, illetve a hígtrágyatárolók kapacitásának megállapítása esetén:

első fokon: illetékes megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság

másodfokon: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központja Növény-, Talaj- és Agrár-környezetvédelmi Igazgatóság;”

8. §

E rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba, ezzel egyidejűleg

⁴ A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet; a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény.

a) az R. 15. §-ának (2) és (3) bekezdése hatályát veszti, valamint

b) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéséről szóló 49/2001. (IV. 3) Korm. rendelet 1. számú mellékletének 6.1. pontjában a „legalább 4 havi” szövegrész helyébe „6 havi” szövegrész, a 6.2. pontjában a „legalább 8 havi” szövegrész helyébe „legalább 6 havi” szövegrész lép.

9. §

E rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló, 1991. december 12-i 91/676/EGK tanácsi irányelve 3. cikkének, 5. cikkének, 12. cikkének és II–III. mellékletének való megfelelést szolgálja.

A miniszterelnök helyett:

Kiss Péter s. k.,
szociális és munkaügyi miniszter

**A Kormány
89/2007. (IV. 26.) Korm.
rendelete**

**a budapesti 4-es metróvonal Kelenföldi
pályaudvar–Bosnyák tér közötti szakasza
megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági
ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról***

* A rendelet teljes szövege a Magyar Közlöny 2007. április 26-i 53. számában jelent meg.

**A Kormány
90/2007. (IV. 26.) Korm.
rendelete**

**a környezetkárosodás megelőzésének
és elhárításának rendjéről**

A Kormány a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 110. §-ának (a továbbiakban: Kvt.) v) pontjában, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. §-ának a) pontjában, a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.) 18. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

A rendelet hatálya

1. §

E rendelet hatálya kiterjed:

- a) a felszíni vizekre;
- b) a felszín alatti vizekre és földtani közegre;
- c) a vadon élő madarak védelméről szóló a Tanács 79/409/EGK irányelvének (a továbbiakban: madárvédelmi irányelv) 4. cikke (2) bekezdésében, valamint I. mellékletében meghatározott fajokra, élőhelyeikre, költő és pihenőhelyeikre;
- d) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló a Tanács 92/43/EGK irányelvének (a továbbiakban: élőhelyvédelmi irányelv) II. és IV. mellékletében meghatározott fajokra és élőhelyeikre, költő és pihenőhelyeikre, valamint az I. mellékletében meghatározott természetes élőhelyekre;
- e) a védett és fokozottan védett fajokra;
- f) a Natura 2000 területekre;
- g) az országos jelentőségű védett természeti területekre.

Általános rendelkezések

2. §

(1) A környezetveszélyeztetés megszüntetése érdekében környezetkárosodást megelőző intézkedéseket, a környezetkárosodás megszüntetése érdekében helyreállítási intézkedéseket kell tenni. A helyreállítási intézkedés keretében kárelhárítást, illetve kármentesítést kell végezni.

(2) A környezethasználó környezetveszélyeztetés esetén köteles minden környezetkárosodást megelőző intézkedést megtenni a környezetkárosodás enyhítése, illetve a további környezetkárosodás megakadályozása érdekében, így különösen haladéktalanul ellenőrzése alá vonni, feltartóztatni, eltávolítani vagy más megfelelő módon kezelni a környezetkárosodást okozó anyagokat, illetve más károsító tényezőket.

(3) A környezethasználó azonnali beavatkozást igénylő környezetkárosodás bekövetkezése esetén kárelhárítást (a továbbiakban: kárelhárítás), minden más esetben kármentesítést köteles végezni. A kármentesítés szabályait külön jogszabály tartalmazza.¹

(4) Azonnali beavatkozás szükséges, amennyiben a környezetkárosodás a közegészségügyet, a közbiztonságot veszélyezteti, illetve amennyiben a környezetkárosodás felszámolása azonnali beavatkozással eredményesebben, hatékonyabban, gazdaságosabban végrehajtható, illetve a jövőbeni környezetkárosodás megelőzhető.

(5) A kárelhárítás során biztosítani kell, hogy

- a) a környezetkárosodás ne tevődjön át más környezeti elemre,
- b) a lehető legkisebb környezeti terheléssel járjon,
- c) ne okozzon környezetveszélyeztetést, illetve környezetkárosodást.

(6) A környezethasználó a környezetveszélyeztetés, illetve környezetkárosodás helyéről, jellegéről és mértékéről haladéktalanul köteles tájékoztatni a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságot (a továbbiakban: KÖVIZIG).

3. §

(1) Az e rendelet szerinti környezetkárosodást megelőző intézkedések megtétele és a kárelhárítás elvégzése – figyelemmel a 17. § (1) bekezdésre – a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (a továbbiakban: felügyelőség) megbízása alapján a KÖVIZIG végzi, amennyiben:

- a) a környezetkárosodás határon túlról terjed át, illetve a környezethasználó személye ismeretlen,
- b) a környezethasználó környezetkárosodást megelőző intézkedést nem tesz, kárelhárítást nem végez, illetve azokat nem vagy nem megfelelően végzi.

(2) Az (1) bekezdés b) pontja esetében a környezethasználót értesíteni kell.

(3) Amennyiben a környezethasználó személye ismert, azonban önmaga nem képes a környezetkárosodást megelőző intézkedések megtételére, a kárelhárítás elvégzésére, a KÖVIZIG szakmai irányítása mellett köteles részt venni a kárelhárításban.

(4) Amennyiben a kárelhárítást tűz- és robbanásveszélyes vagy veszélyes vegyi, biológiai, illetőleg radiológiai körülmények között kell folytatni, azt – részben, illetve egészben – az erre hatáskörrel rendelkező szervezetek hajtják végre.

4. §

(1) A környezethasználó, illetve a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi szervek a kárelhárítás feladatainak végrehajtását elsősorban saját erőforrásaikkal látják el.

(2) Ha a kárelhárítás ellátásához a saját erőforrás nem elegendő, a környezethasználó a KÖVIZIG-nél, a KÖVIZIG és felügyelőség vezetője a főigazgatónál kezdeményezi más vízügyi, illetőleg környezetvédelmi szervek erőforrásainak (így például anyagainak és eszközeinek) igénybevételét.

(3) Amennyiben a kárelhárítás több környezeti elemet érint, a kárelhárítást az érintett környezeti elemekre nézve csak együttesen, egymásra tekintettel lehet elvégezni.

¹ A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet.

A felszíni vizek védelméről szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet.

A természetben okozott károsodás mértékének megállapításáról, valamint a kármentesítés szabályairól szóló 91/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet.

(4) A környezetvédelmi és vízügyi miniszter (a továbbiakban: miniszter) a kárelhárítás országos irányítását a területi szervek [felügyelőség, KÖVIZIG, NPI] tekintetében a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság (a továbbiakban: VKKI) főigazgatója útján látja el.

A feladatok megoszlása

5. §

A kárelhárításra való felkészülésben a környezethasználó, valamint a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi szervek feladataikat önállóan és e rendeletben meghatározott együttműködéssel hajtják végre.

Kárelhárítási tervek

6. §

(1) A kárelhárítást – amennyiben rendelkezésre áll – üzemi és területi tervek alapján kell végrehajtani.

(2) Kárelhárítási területi tervek készítésére a KÖVIZIG köteles.

(3) Üzemi terv készítésére e rendelet 2. számú melléklete szerinti tevékenység végzője köteles.

(4) A felügyelőség határozata alapján a 2. számú melléklet szerinti tevékenység végzőjén kívül üzemi tervet az a gazdálkodó szervezet is köteles készíteni, amely által alkalmazott, a környezetet veszélyeztető technológia ezt indokolja.

(5) Az üzemi és területi terveket a felügyelőség hagyja jóvá.

Az üzemi tervek tartalma, elkészítése és elhelyezése

7. §

(1) Az üzemi terveknek e rendelet 1. számú melléklete szerinti adatokat, dokumentumokat és nyilvántartásokat kell tartalmazniuk.

(2) Az üzemi terveket 5 példányban kell elkészíteni, amelyből

a) egy példányt a gazdálkodó szervezet székhelyén, egy példányt a terv által érintett üzemegységnél, telephelyen kell tartani, továbbá

b) egy-egy példányát a felügyelőségnek és a működési területe szerinti érintett KÖVIZIG-nek és NPI-nek meg kell küldeni.

(3) Az e rendelet szerinti üzemi tervet csak a település-tervezési és az építészeti-műszaki tervezési, valamint az építésügyi műszaki szakértői jogosultság szabályairól szóló külön jogszabály szerinti szakértői jogosultsággal rendelkezők végezhetnek. A jogosultságot igazolni kell.

Az üzemi tervek karbantartása, felülvizsgálata és módosítása

8. §

(1) Az üzemi kárelhárítási tervek adatainak folyamatos vezetéséről, az adatokban bekövetkezett változás rögzítéséről, átvezetéséről, illetve a terv ezzel összefüggő felülvizsgálatáról – ideértve az üzem munkarendjében bekövetkezett változásokat – a terv készítésére kötelezettnek kell gondoskodnia.

(2) A változásokról a felügyelőséget 30 napon belül értesíteni kell. A felügyelőség a változásról haladéktalanul értesíti a KÖVIZIG-et és NPI-t.

9. §

(1) A terveket a terv készítésére kötelezettnek – a változások átvezetésétől függetlenül – ötévenként, továbbá az üzem technológiájában, a gazdálkodó szervezet ezzel összefüggő tevékenységi körében bekövetkezett változást követő 60 napon belül felül kell vizsgálnia.

(2) Amennyiben a rendelet hatálya alá tartozó gazdálkodó szervezeteknél az alkalmazott technológia, illetve tevékenység módosulása miatt a gazdálkodó szervezetnek nem kell tervet készíteni, úgy ezt a változás bekövetkezésétől számított 30 napon belül a gazdálkodó szervezet székhelye, érintett telephelye szerint illetékes felügyelőségnek be kell jelenteni.

10. §

(1) Amennyiben e rendelet hatálya alá tartozó, tervkészítésre kötelezett gazdálkodó szervezet vízhasználat gyakorlásával vagy vízellátási üzemeltetésével egyben vízjogi engedélyezési kötelezettség alá tartozó tevékenységet is végez, a tervekkel kapcsolatos kötelezettségek teljesítését a Vgtv.-ben meghatározott vízügyi felügyeleti ellenőrzés során is vizsgálni kell.

(2) Ha az ellenőrzés eredménye alapján az állapítható meg, hogy a gazdálkodó szervezet a tervek elkészítésével, rendszeres karbantartásával vagy módosításával kapcsolatos feladatait (ideértve a terv tartalmi teljességét is) nem teljesítette, a felügyelőség a gazdálkodó szervezetet e rendelet szerinti terv benyújtására vagy kiegészítésére kötelezi.

A kárelhárítási anyagok és eszközök készenléiben tartása

11. §

(1) A kárelhárításhoz szükséges anyagokat és eszközöket a kárelhárítási tervek alapján kell meghatározni.

(2) A területi kárelhárítási tervekben rögzített kárelhárítási anyagok és eszközök készenléiben tartásáról a KÖVIZIG gondoskodik.

*A KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI SZERVEKRE VONATKOZÓ KÜLÖNLEGES RENDELKEZÉSEK**Az adatok nyilvántartása*

12. §

(1) A felügyelőség köteles az illetékességi területén az 1. számú mellékletben foglalt üzemi tervekből származó adatokat nyilvántartani, továbbá azokat a lehetséges szennyezőforrásokat felmérni és nyilvántartani, amelyek rendkívüli mértékben veszélyeztethetik a térségben a környezeti elemek eredeti állapotát.

(2) A kárelhárítás egységes adatnyilvántartását a felügyelőség kezeli, és az adatok hozzáférhetőségét a KÖVIZIG és NPI, valamint a hivatalos statisztikai szolgálathoz tartozó szervek számára biztosítja.

(3) Az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség (a továbbiakban: Főfelügyelőség) a felügyelőségek által szolgáltatott adatok alapján országos nyilvántartást vezet.

Kárelhárítási gyakorlatok

13. §

(1) A KÖVIZIG – a (2) bekezdés szerinti kivétellel – évente köteles megszervezni és lebonyolítani a kárelhárítási gyakorlatokat a beosztott munkatársak részére felkészítés és továbbképzés céljából, melybe az együttműködő szervezeteket is bevonja.

(2) A gyakorlat megtartása – a VKKI főigazgatója jóváhagyásával – mellőzhető, ha az évben a KÖVIZIG III. fokú kárelhárítási készségben volt.

A környezetkárosodás észlelése

14. §

A környezetkárosodás észlelése céljából

a) a vizeket és a földtani közeget érintő rendkívüli szennyezések felderítése érdekében a KÖVIZIG figyelőhálózatot, és mérő-megfigyelő rendszert működtet;

b) külön jogszabály alapján a NPI a természetvédelmi őrszolgálatban megfigyelést végez;

c) a külön jogszabály alapján működő erdővédelmi mérő- és megfigyelő rendszer alapján az erdészeti hatóság megfigyelést végez.

A környezetkárosodás felderítése

15. §

(1) A környezetkárosodás felderítésére bejelentésre vagy hivatalból kerülhet sor.

(2) A környezetkárosodás felderítése a KÖVIZIG és NPI feladata.

(3) A VKKI főigazgatója, a KÖVIZIG, a NPI és a felügyelőség a környezetkárosodással kapcsolatos bejelentésről kötelesek egymást azonnal tájékoztatni. A KÖVIZIG-eknél és a felügyelőségeknél állandó ügyeletet kell tartani.

(4) A miniszter a VKKI-nál folyamatosan működő Központi Környezetbiztonsági Ügyeletet (KBÜ) tart fenn, mely fogadja a környezeti káresemény bejelentését, és továbbítja

a) víz és földtani közeg érintettsége esetén a KÖVIZIG-hez;

b) az 1. § c)–h) pontja szerinti faj, élőhely, terület érintettsége esetén a NPI-hez;

c) légszennyezés esetén a katasztrófavédelemhez;

d) lakosság egészségi kockázata esetén az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat regionális intézetéhez (a továbbiakban: ÁNTSZ); továbbá

e) a)–d) pontok esetében a felügyelőséghez is.

(5) A bejelentés alapján a KÖVIZIG haladéktalanul köteles a NPI, az ÁNTSZ és a felügyelőség bevonásával az esetet a helyszínen kivizsgálni.

(6) A kivizsgálásba a halászatról és horgászatról szóló külön jogszabály szerinti tiltott halfogási mód következtében fellépő halpusztulás esetén a halászati, valamint az erdőket érintő környezetveszélyeztetés és környezetkárosodás esetén erdészeti hatóságként a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalt is be kell vonni.

A környezetkárosodás minősítése

16. §

(1) A környezetkárosodás minősítése a felügyelőség feladata a KÖVIZIG, a NPI, az ÁNTSZ és erdészeti hatóságként a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal bevonásával.

(2) A környezetkárosodás minősítéséhez

a) a KÖVIZIG a vizek,

b) a NPI az 1. § c)–h) pontja szerinti faj, élőhely, terület,
 c) az ÁNTSZ a környezet-egészségügy,
 d) az erdészeti hatóság az erdők
 érintettsége szerint szolgáltat információt.

(3) A minősítés során meg kell állapítani, hogy a környezetveszélyeztetés milyen mértékben veszélyezteti a vizeket és a föltani közeget, a vízi környezetet, a vízhasználatokat és a vízi-létesítményeket, az élővilágot és élőhelyeket. A környezetkárosodás általános minősítéséről és a beavatkozás szükségességéről a KÖVIZIG, a NPI, az erdészeti hatóság és az ÁNTSZ javaslata alapján, valamint ezek hiányában a felügyelőség dönt.

(4) A minősítés alapján a KÖVIZIG és NPI együttműködve kialakítja a védekezés lehetséges módozatait, a felügyelőség egyidejű tájékoztatásával.

A kárelhárítás végrehajtásának műveleti irányítása

17. §

(1) A környezetkárosodás elhárításának műveleti irányítása az illetékes NPI bevonásával a KÖVIZIG feladata.

(2) A mintavételeket és méréseket akkreditált laboratórium által kell biztosítani.

(3) Az eltávolított hulladék biztonságos elhelyezése a műveleti kárelhárítást végző szerv feladata.

A kárelhárítás készülségi fokozatai

18. §

(1) A kárelhárítás feladatait készülségi fokozatokban kell ellátni.

(2) A kárelhárítás készülségi fokozatai:

- a) I. fokú készülség: a környezetkárosodás felderítése;
- b) II. fokú készülség: a műveleti végrehajtást megelőző intézkedések megtétele;
- c) III. fokú készülség: a kárelhárítás műveleti végrehajtása.

A készülségi fokozatok elrendelése és megszüntetése

19. §

(1) A kárelhárítás érdekében a felügyelőség rendeli el a KÖVIZIG és NPI bevonásával

a) az I. fokú készülséget, ha a KÖVIZIG, NPI és a felügyelőség rendkívüli környezetkárosodásról szerzett tudomást, és helyszíni műszaki szemlét kell tartani;

b) a II. fokú készülséget, ha a helyszíni műszaki szemle alapján a műveleti irányítást közvetlenül megelőző

intézkedések (így különösen mintavétel, elemzés, értékelés) válhatnak szükségessé.

(2) A III. fokú készülséget a KÖVIZIG rendeli el a felügyelőség és NPI bevonásával, ha a helyszíni műszaki szemle vagy a minták elemzésének eredménye alapján azonnali beavatkozásra (így különösen a szennyezés lokalizálására, közömbösítésére, eltávolítására, a partok, vízkivételek megvédésére) van szükség.

(3) A készülség fokozatait a felügyelőségnek, illetve KÖVIZIG-nek meg kell szüntetni, ha az azt kiváltó ok megszűnt, és annak közvetlen ismétlődésétől nem kell tartani.

A környezetkárosodást megelőző intézkedés és a kárelhárítás kiadásainak viselése

20. §

Az e rendelet szerinti feladatok ellátását végző költségvetési szervek felmerülő kiadásait maguk fedezik, de a környezetkárosodást megelőző intézkedés, illetve a kárelhárítás befejezése után a költségeknek a környezethasználóra való áthárításáról a felügyelőség intézkedik.

Záró és átmeneti rendelkezések

21. §

(1) Ez a rendelet 2007. április 30-án lép hatályba, ezzel egyidejűleg hatályát veszti a vízminőségi kárelhárítással összefüggő feladatokról szóló 132/1997. (VII. 24.) Korm. rendelet, valamint vízminőségi kárelhárítással összefüggő üzemi tervek készítésének, karbantartásának és korszerűsítésének szabályairól szóló 21/1999. (VII. 22.) KHVM–KÖM együttes rendelet.

(2) E rendelet a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről szóló az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelvének (2004. április 21.) való megfelelést szolgálja.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
 miniszterelnök

1. számú melléklet

a 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelethez

Üzemi kárelhárítási tervek tartalma

1. Általános tartalom:

– az üzem székhelyének, tulajdonosának és üzemeltetőjének megnevezése, címe, telefon- és telefaxszáma,

- az üzem, telephely neve, címe, telefon- és telefaxszáma,
- működési, üzemeltetési engedélyének hivatalos másolata,
- az intézkedésre jogosult vezetők neve, beosztása, címe, telefon- és telefaxszáma,
- a környezetvédelmi megbízott neve, beosztása, címe, telefon- és telefaxszáma,
- a felelős vezetők elérhetősége,
- az üzem tevékenységének ismertetése, az alkalmazott technológia bemutatása,
- az üzem környezetének hidrogeológiai jellemzői, helyi és közeli kútdatok, különös tekintettel a potenciális szennyezőforrásokra,
- a veszélyeztetett felszíni és felszín alatti vizek meghatározása,
- a befogadók hidraulikai adatai (vízhozam- és vízsebesség-adatok, szelvény paraméterek) a befolyás szelvényében,
- közművek (víz, gáz, telefon, távhő, elektromos ellátás),
- megközelítési útvonalak,
- a szennyvízgyűjtő, -kezelő, -elvezető létesítmények, a kibocsátott szennyvíz jellemző mennyiségi és minőségi paraméterei,
- csapadékvíz-elvezető hálózat,
- a raktározott tüzelő- és fűtőanyagok üzemben belüli tárolása, szállítási módja,
- a vegyi, biológiai anyagok (nyersanyagok, félkész és késztermékek) mennyisége, üzemben belüli tárolása, szállítási módja,
- a keletkező veszélyes hulladékok üzemi gyűjtésének módja, mennyisége,
- az üzemi kárelhárítási anyagok raktározása.

2. A kárelhárítási tervek szerkezete

a) Műszaki leírás

Az 1. pont szerinti szöveges, táblázatos és ábrás iratanyag.

b) Dokumentációk:

- kárelhárítási napló (káresemények és kárelhárítási beavatkozások, intézkedések időbeli dokumentálása),
- veszélyes hulladékok mennyiségének és összetételének meghatározása anyagmérleg alapján,
- hatósági ellenőrzések jegyzőkönyve, intézkedési tervek,
- átnézetes helyszínrajz az üzem település-földrajzi elhelyezkedéséről, megközelítési utakról, befogadókról,
- részletes helyszínrajz az üzem területéről, üzemi létesítmények, úthálózat, közművek, technológiai csővezetékek, tartályok feltüntetésével,
- az üzem vízellátási rendszere,
- telepen belüli szennyvíz- és csapadékvíz-kezelő és -elvezető létesítmények helyszínrajza, hossz-szelvénye, a műtárgyak általános terve, működési vázlatok,
- a tulajdonjog igazolása (tulajdonilap-másolat, ingatlan-nyilvántartási térképmásolat).

3. A kárelhárítási tervek tartalma

a) Együttműködési terv:

- az üzemben belüli figyelőhálózat felépítése,
- a riasztás és tájékoztatás módja,
- a kárelhárítás irányításáért felelős vezetők neve, beosztása, címe, telefonszáma, az üzemi kárelhárítási szervezetbe beosztott személyek neve, beosztása, címe, telefonszáma,
- a területileg illetékes KTVF, ÁNTSZ, Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal, önkormányzat, tűzoltóság, polgári védelem, továbbá a területen működő KÖVIZIG címe, telefon- és telefaxszáma,
- az üzem területére történő belépés rendje,
- a kárelhárításba bevonható szervezetek, vállalkozások címe, együttműködési megállapodások.

b) Lokalizációs terv:

- a lokalizáció személyi és tárgyi erőforrás szükséglete,
- az üzemben belüli, valamint az üzem és a befogadó közötti beavatkozási pontok, az állandó és ideiglenes elzáró szerkezetek helye, a felvonulási és terelő útvonalak, a lokalizációs munkák technológiai utasítása,
- a lokalizációs anyagok tárolási helye és hozzáférhetősége,
- illetéktelenek távol tartásának módja, a szennyezett terület körülhatárolása, figyelmeztető táblák, jelzések kihelyezése.

c) Kárelhárítási műveleti terv:

- a rendkívüli szennyezés megelőzésének műszaki feltevélei (kármentők, figyelő- és jelzőrendszerek), a kárelhárítás erőforrás-szükséglete,
- a kárelhárítási műveletek technológiai utasításai,
- a kárelhárítás során keletkező veszélyes hulladék összegyűjtésének, elszállításának, ártalmatlanításának módja,
- a munkavédelmi és tűzvédelmi szabályok.

d) Kárelhárítási anyagok és eszközök meghatározása:

- a helyszínen készletben tartandó kárelhárítási anyagok, eszközök mennyiségét – az üzemben tárolt, feldolgozott veszélyes anyagok volumenéhez igazodva – úgy kell meghatározni, hogy rendkívüli szennyezés esetén biztosítható legyen a szennyeződés telepen belüli lokalizálása,
- az elhasznált kárelhárítási anyagokat és eszközöket a kárelhárítást követően azonnal pótolni kell.

2. számú melléklet

a 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelethez

Üzemi terv készítésére kötelezettek

Iparág, illetve tevékenység

1. Energiaipar

- 1.1. Tüzelőberendezések 50 MWth-ot meghaladó bemenő hőteljesítménnyel.
- 1.2. Ásványolaj- és gázfeldolgozók (gáztisztítók).

1.3. Kokszolókemencék.

1.4. Szénelgázosító és -cseppfolyósító üzemek.

2. Fémek termelése és feldolgozása

2.1. Fémérc (beleértve a szulfid ércet) pörkölő és szinterező létesítmények.

2.2. Vas vagy acél termelésére szolgáló létesítmények (elsődleges vagy másodlagos olvasztás), beleértve a folyamatos öntést is, 2,5 tonna/óra kapacitás felett.

2.3. Vastémek feldolgozására szolgáló létesítmények:

a) meleghengerek 20 tonna nyersacél/óra kapacitással felül,

b) kalapácsos kovácsműhelyek 50 kJ/kalapács feletti energiafogyasztással, ahol a felhasznált hőenergia meghaladja a 20 MW-ot,

c) védő olvadékfém-bevonatok felvitele 2 tonna nyersacél/óra kapacitás felett.

2.4. Vasöntődék 20 tonna/nap feletti termelési kapacitással.

2.5. Létesítmények:

a) nemvas fémeknek ércből, koncentrátumokból vagy másodlagos nyersanyagokból való gyártása kohászati, kémiai vagy elektrolitikus eljárással,

b) nemvas fémek olvasztására (beleértve az ötvözt), visszanyert (reciklált) termékek olvasztására (finomítás, öntés stb.), ólom és kadmium esetében 4 tonna/nap, egyéb nemvas fémek esetében 20 tonna/nap olvasztási kapacitás felett.

2.6. Fémek és műanyagok felületi kezelésére szolgáló létesítmények elektrolitikus vagy kémiai folyamatokkal, ahol az összes kezelőkád térfogata meghaladja a 30 m³-t.

3. Építőanyag-ipar

3.1. Cement-klinkernek forgókemencében történő gyártására szolgáló létesítmények 500 tonna/nap termelési kapacitáson felül vagy mésznek forgókemencében történő gyártására 50 tonna/nap kapacitáson felül vagy egyéb égőkemencék 50 tonna/nap kapacitáson felül.

3.2. Azbeszt gyártására és azbeszt alapú termékek gyártására szolgáló létesítmények.

3.3. Üveg gyártására szolgáló létesítmények, beleértve az üvegszálat is, 20 tonna/nap olvasztókapacitáson felül.

3.4. Ásványi anyagok olvasztására szolgáló létesítmények, beleértve az ásványi szálak gyártását is, 20 tonna/nap olvasztókapacitáson felül.

3.5. Kerámia termékek égetéssel történő gyártására szolgáló létesítmények, különösen csempék, téglák, tűzálló téglák, kőárak vagy porcelánok gyártása 75 tonna/nap termelési kapacitáson felül, és/vagy ahol a kemence térfogata 4 m³ és abban az árusűrűség a 300 kg/m³-t meghaladja.

4. Vegyipar

Csak az ipari méretű előállításra vonatkozóan:

4.1. Vegyipari létesítmények, alapvető szerves anyagok, nevezetesen

a) szénhidrogének (lineáris vagy ciklikus, telített vagy telítetlen, alifás vagy aromás),

b) oxigéntartalmú szénhidrogének, nevezetesen alkoholok, aldehidek, ketonok, szerves savak, észterek, acetátok, éterek, peroxidok, epoxi-vegyületek,

c) kéntartalmú szénhidrogének,

d) nitrogéntartalmú szénhidrogének, nevezetesen aminok, amidok, nitrovegyületek vagy nitrátvegyületek, nitrilek, cianátok, izocianátok,

e) foszfortartalmú szénhidrogének,

f) halogénezett szénhidrogének,

g) szerves fémvegyületek,

h) műanyagok (polimerek, szintetikus szálak és cellulóz alapú szálak),

i) szintetikus gumik,

j) színezékek és pigmentek,

k) aktív felületű anyagok és felületaktív anyagok,

l) egyéb vegyipari létesítmények, alapvető szerves anyagok ipari méretű gyártására.

4.2. Vegyipari létesítmények, alapvető szervetlen anyagok, nevezetesen

a) gázok, nevezetesen ammónia, klór, hidrogén-klorid, fluor vagy hidrogén-fluorid, szén-oxidok, kénvegyületek, nitrogén-oxidok, hidrogén, kén-dioxid, karbonil-klorid (foszgén),

b) savak, nevezetesen krómsav, fluorsav, foszforsav, salétromsav, sósav, kénsav, óleum, kénessav,

c) lúgok, nevezetesen ammónium-hidroxid, kálium-hidroxid, nátrium-hidroxid,

d) sók, nevezetesen ammónium-klorid, kálium-klorát, kálium-karbonát, nátrium-karbonát, perborát, ezüstnitrát,

e) nemfémek, fémoxidok vagy egyéb szervetlen vegyületek, nevezetesen kalcium-karbid, szilícium, szilíciumkarbid,

f) egyéb vegyipari létesítmények, alapvető szervetlen anyagok ipari méretű gyártására.

4.3. Vegyipari létesítmények foszfor, nitrogén vagy kálium alapú műtrágyák (egyszerű vagy összetett műtrágyák) gyártásához.

4.4. Vegyipari létesítmények növényvédő szer hatóanyagok és biocidok gyártásához.

4.5. Gyógyszeralapanyagok gyártására kémiai vagy biológiai folyamatokat felhasználó létesítmények.

4.6. Vegyipari létesítmények robbanóanyagok gyártására.

5. *Hulladékkezelés (radioaktív hulladékok és települési folyékony hulladékok szennyvíztisztítási eljárással történő kezelése kivételével)*

5.1. Veszélyes hulladékok ártalmatlanítását (beleértve az égetést) végző telephelyek 10 tonna/nap kapacitáson felül.

5.2. Kommunális hulladékégető berendezések 3 tonna/óra kapacitáson felül.

5.3. Nem veszélyes hulladékok ártalmatlanítását végző telephelyek 50 tonna/nap kapacitáson felül.

5.4. Hulladéklerakók 10 tonna/nap feltöltési kapacitáson felül vagy 25 000 tonna teljes befogadókapacitáson felül, az inert hulladékok lerakóinak kivételével.

6. *Papíripar*

Ipari üzemek a következő termékek gyártására:

- a) faanyagból származó pép (cellulóz) vagy egyéb szálas anyagok,
- b) papír és karton 20 tonna/nap termelési kapacitáson felül.

7. *Textilipar*

Üzemek textilanyagok előkészítésére (olyan műveletek mint mosás, fehérítés, mercerezés) vagy szálas anyagok, fonalak és kelmék színezése, nyomása, kikészítése, ahol a kezelés kapacitása meghaladja a 10 tonna/nap értéket.

8. *Bőripar*

Üzemek állati bőrök és nyersbőrök kikészítésére, ahol a kezelési kapacitás meghaladja a 12 tonna kikészített termék/nap értéket.

9. *Élelmiszeripar*

9.1. Vágóhidak 50 tonna vágott súly/napnál nagyobb termelési kapacitással.

9.2. Élelmiszer-termékek termeléséhez kezelő és feldolgozó üzemek

- a) állati nyersanyagokból kiindulva (tejen kívül) 75 tonna/napnál nagyobb késztermék termelő kapacitással,
- b) növényi nyersanyagokból kiindulva 300 tonna/napnál nagyobb késztermék termelő kapacitással (negyedévi átlagban).

9.3. Tej kezelése és feldolgozása, ahol a beérkezett tej mennyisége nagyobb mint 200 tonna/nap (évi átlagban).

10. *Állati anyagok feldolgozása*

Létesítmények állati tetemek és állati hulladékok ártalmatlanítására vagy újrafeldolgozására 10 tonna/napnál nagyobb kezelési kapacitással.

11. *Nagy létszámú állattartás*

Létesítmények intenzív baromfi- vagy sertéstenyésztésre, több mint

- a) 40 000 férőhely baromfi számára,
- b) 2000 férőhely (30 kg-on felüli) sertések számára,
- c) 750 férőhely kocák számára.

12. *Gépipar, fémfeldolgozás*

Anyagok, tárgyak vagy termékek felületi kezelésére szerves oldószereket használó létesítmények, különösen felületmegmunkálásra, nyomdai mintázásra, bevonatolásra, zsírtalanításra, vízállóvá tételre, fényesítésre, festésre, tisztításra vagy impregnálásra, 150 kg/óra vagy 200 tonna/év oldószer-fogyasztási kapacitás felett.

13. *Bányászat*

13.1. Szénbányászat 100 ezer t/év szén bányászatától, külszíni bányászat esetén 25 ha területtől is.

13.2. Kőolaj-kitermelés éves átlagban 500 t/naptól, földgázkitermelés éves átlagban 500 ezer m³/naptól.

13.3. Uránércbányászat 100 ezer t/év uránérc bányászatától.

13.4. Fémtartalmú ércek bányászata: vasérc esetén 1 millió t/év, nemvas fémek esetén 100 ezer t/év bányászatától.

14. *Egyéb létesítmények*

Létesítmények szén (jól kiégetett szén) termelésére vagy elektrografit termelésére égetéssel vagy grafitizációval.

A Kormány 91/2007. (IV. 26.) Korm. rendelete

a természetben okozott károsodás mértékének megállapításáról, valamint a kármentesítés szabályairól

A Kormány a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 85. §-ának a) pontjában, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 174/A. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

A rendelet hatálya

1. §

E rendelet hatálya kiterjed:

- a) a vadon élő madarak védelméről szóló, a Tanács 79/409/EGK irányelvének (a továbbiakban: madárvédel-

mi irányelv) 4. cikke (2) bekezdésében, valamint I. mellékletében meghatározott fajokra, élőhelyeikre, költő- és pihenőhelyeikre;

b) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, a Tanács 92/43/EGK irányelvének (a továbbiakban: élőhelyvédelmi irányelv) II. és IV. mellékletében meghatározott fajokra és élőhelyeikre, költő- és pihenőhelyeikre, valamint az I. mellékletében meghatározott természetes élőhelyekre;

c) a védett és fokozottan védett fajokra;

d) a Natura 2000 területekre;

e) az országos jelentőségű védett természeti területekre.

Értelmező rendelkezések

2. §

E rendelet alkalmazásában:

a) *természetvédelmi helyzet*: élőhelyet, területet érintő hatások összessége, amelyek hosszú távon befolyásolhatják természetes kiterjedését, szerkezetét és funkcióit, jellegzetes fajainak hosszú távú fennmaradását, továbbá a fajokat érintő hatások összessége, amelyek hosszú távon befolyásolhatják a faj populációinak eloszlását és sűrűségét;

b) *regenerálódás*: a kármentesítés során a természeti erőforrások és/vagy az azok által nyújtott szolgáltatások eredeti állapotba történő visszaállása, helyreállása, beleértve a természetes regenerálódást is;

c) *természetben okozott károsodás*: olyan környezetkárosodás, amely a fajban, élőhelyben, területben az eredeti állapothoz képest jelentős mértékű kedvezőtlen változást eredményez;

d) *kármentesítés*: olyan helyreállítási tevékenység, intézkedés, amely a természetben okozott kár enyhítésére, az eredeti állapot vagy ahhoz közeli állapot helyreállítására, valamint a faj, élőhely, terület által nyújtott szolgáltatás helyreállítására vagy azzal egyenértékű szolgáltatás biztosítására irányul.

3. §

(1) A faj természetvédelmi helyzete kedvezőnek minősül, ha:

a) populációdinamikai adatainak figyelembevételével a faj képes önmagát élőhelyének életképes részeként hosszú távon fenntartani;

b) a faj természetes elterjedési területe nem csökken, valamint valószínűleg a belátható jövőben nem is fog csökkenni; továbbá

c) jelenleg és valószínűleg a jövőben is megfelelő kiterjedésű élőhely áll rendelkezésre ahhoz, hogy a faj állományának hosszú távú fennmaradása biztosított legyen.

(2) Az élőhely természetvédelmi helyzete kedvezőnek minősül, ha:

a) az élőhely természetes elterjedése, illetve elterjedésén belüli lefedettségének aránya állandó vagy növekszik;

b) hosszú távú fennmaradásához szükséges sajátos felépítése és kapcsolatrendszerei jelenleg és a belátható jövőben is valószínűleg fennállnak; továbbá

c) jellegzetes fajainak természetvédelmi helyzete az (1) bekezdés értelmében kedvezőnek minősül.

(3) A terület természetvédelmi helyzete kedvezőnek minősül, ha:

a) a védetté nyilvánító jogszabályban, illetve a kezelési tervben megfogalmazott, természetvédelmi előírások biztosíthatók, és azok a belátható jövőben is biztosíthatóak lesznek;

b) a jellegzetes és a Natura 2000 terület jelölése alapján szolgáló fajainak, élőhelyeinek természetvédelmi helyzete az (1)–(2) bekezdés értelmében kedvezőnek minősül;

c) a Natura 2000 terület fenntartásának célja, egysége nem veszélyeztetett, és a belátható jövőben is biztosítható lesz;

d) a területen található (1)–(2) bekezdés szerinti fajok, élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzete nem veszélyeztetett, és a belátható jövőben is biztosítható lesz.

Általános rendelkezések

4. §

(1) A környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (a továbbiakban: felügyelőség) az 5. § (1) bekezdés szerinti kivizsgálás során, valamint a kármentesítés minden szakaszában a természetben okozott károsodás helye szerinti nemzeti park igazgatóság, illetve környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság és erdészeti hatóságként a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal szakvéleményét beszerzi.

(2) A felügyelőség a kivizsgálás során, valamint a kármentesítés bármely szakaszában azonnali beavatkozást igénylő természetben okozott károsodás esetén a szükséges környezetvédelmi megelőző és kárelhárítással összefüggő, külön jogszabály¹ szerinti intézkedésről rendelkezik.

(3) A Kvt. 56. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerinti esetekben a kármentesítés elvégzése a nemzeti park igazgatóság, valamint érintettség esetén a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság feladata.

(4) Az eredeti állapotban bekövetkezett jelentős mértékű kedvezőtlen változásokat az 1. számú mellékletben foglaltak alapján kell megállapítani.

¹ A környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV. 26.) Korm. r.

(5) Amennyiben a természetben okozott károsodás több környezeti elemet érint, a kármentesítési intézkedési terv összeállítását a környezetvédelmi és vízügyi szervek együttműködésében kell kialakítani.

(6) A kármentesítés során szükséges tervezési feladatokat – a helyreállítás típusától függően – a környezet- és természetvédelem egyes szakterületein szakértői működés engedélyezéséről szóló külön jogszabály szerinti szakértői jogosultsággal rendelkezők végezhetnek.

(7) Amennyiben a kármentesítés több környezeti elemet érint és a kármentesítést az érintett környezeti elemekre nézve csak együttesen, egymásra tekintettel lehet elvégezni a tényfeltárásnak, (ennek keretében a tényfeltárási tervnek és a tényfeltárási záródokumentációnak) a beavatkozásnak (ennek keretében a beavatkozási tervnek és a beavatkozási záródokumentációnak) valamennyi érintett környezeti elemre ki kell terjednie, illetve az összes érintett környezeti elemre kiterjedő egységes határozatot kell hozni.

Kivizsgálás

5. §

(1) A felügyelőség a természetben okozott károsodás valószínűségéről való tudomásszerzést követően vizsgálatot folytat le (kivizsgálás).

(2) A felügyelőség a kivizsgálás során megállapítja a természetben okozott károsodás bekövetkeztének valószínűségét.

(3) A kivizsgálás alapján a felügyelőség dönt:

- a) a kármentesítés bármely szakaszának, vagy a szakaszok 6. § (3) bekezdés szerinti együttes elrendeléséről;
- b) a Kvt. 73. § alapján a környezetvédelmi felülvizsgálatról;
- c) a természetben okozott károsodás bekövetkezése valószínűségének hiányában az eljárás megszüntetéséről.

A kármentesítés alapjai

6. §

(1) A kármentesítés szakaszai:

- a) tényfeltárás;
- b) beavatkozás;
- c) az a) és b) pontokban meghatározott szakaszokban, illetve azokat követően folytatott monitoring.

(2) A kármentesítés bármely szakasza a kármentesítés lezárásáig szükség szerint elrendelhető, illetve megismételhető.

(3) Az e rendelet 7–12. §-aiban szabályozott kármentesítés szakaszairól (tényfeltárás, beavatkozás, monitoring)

vagy azok egy részéről a környezeti kockázatot mérlegelve, az ügy egyszerű megítélésére tekintettel, indokolt esetben összevont határozatot kell hozni.

(4) A kármentesítés során biztosítani kell, hogy

- a) a természetben okozott károsodás ne tevődjön át más környezeti elemre, illetve a felszín alatti víz, a földtani közeg nem szennyezett részeire;
- b) a lehető legkisebb környezeti terheléssel járjon;
- c) ne okozzon környezetveszélyeztetést, illetve természetben okozott károsodást.

(5) A Kvt. 56. §-ának (1) bekezdése szerinti esetekben a kármentesítést az Országos Környezeti Kármentesítési Program keretében kell elvégezni.

(6) A kármentesítés bármely szakaszának végrehajtására vonatkozó határozatban megállapított határidő csak kivételes, az ügy egyszerű megítélésére való tekintettel módosítható.

(7) A tényfeltárási, beavatkozási és monitoring feladatok ellátására – ha jogszabály másképp nem rendelkezik – a Kvt. 101–102/A. §-a szerinti környezethasználó (a továbbiakban: kötelezett) köteles. A 4. § (3) bekezdése szerinti esetekben ezek elvégzése a nemzeti park igazgatóság feladata.

Tényfeltárás

7. §

(1) A tényfeltárás

- a) a károsodás mértékének felméréséből,
- b) tényfeltárási záródokumentáció készítéséből, továbbá
- c) ha a természetben okozott károsodás megállapításának bonyolultsága azt szükségessé teszi, tényfeltárási terv készítéséből áll.

(2) A tényfeltáráshoz kötelező határozat tartalmazza:

- a) a valószínűsíthetően károsodott faj, élőhely, terület megjelölését;
- b) a természetben okozott károsodás valószínűségének megállapításakor figyelembe vett tényezőket, jellemzőket, az ezekkel kapcsolatos eljárások, vizsgálatok megjelölését;
- c) a tényfeltárási terv készítésének előírását, benyújtási határidejét;
- d) a tényfeltárási záródokumentáció benyújtási határidejét.

(3) A tényfeltárási tervnek tartalmaznia kell a tényfeltárással kapcsolatos mindazon munkát, amely a tényfeltárási záródokumentáció megalapozott összeállításához szükséges, beleértve a tényfeltáráshoz szükség szerint kapcsolódó monitoring tervét.

(4) A tényfeltérési tervet a (2) bekezdés szerinti határozatban megjelölt határidőre engedélyezésre be kell nyújtani a felügyelőséghez. Ha a kármentesítés sürgőssége, a várható költség alacsony szintje valószínűsíthető, a hatóság a kötelezettet tényfeltérési terv készítésére nem kötelezi.

(5) A (3) bekezdés szerinti tényfeltérési terv elfogadásáról a felügyelőség a hatáskörében érintett, 8. § (6) bekezdése szerinti szakhatóság bevonásával dönt.

8. §

(1) A tényfeltérési munkák megkezdését 8 napon belül, a tényfeltérás során észlelt bármilyen rendkívüli körülményt haladéktalanul be kell jelenteni a felügyelőségnek.

(2) A feltérás során észlelte alapján, a tényfeltérásra kötelezett kezdeményezésére, indokolt esetben, a felügyelőség, a (6) bekezdés szerinti szakhatóság utólagos értesítésével, 8 napon belül dönt a tényfeltérési terv módosításának elfogadásáról vagy elutasításáról.

(3) A tényfeltérást és annak eredményeit dokumentálni kell. A tényfeltérési záródokumentációt a (4) bekezdés szerint kell összeállítani és benyújtani a felügyelőséghez.

(4) A tényfeltérő záródokumentáció különösen az alábbiakat tartalmazza:

a) a faj, élőhely, terület eredeti állapotára vonatkozó adatokat;

b) a természetben okozott károsodással érintett fajt, élőhelyet, területet, valamint azoknak az 1. számú melléklet kritériumrendszere szerinti jelentőségét;

c) a faj, élőhely, terület károsodása utáni állapotára vonatkozó adatokat;

d) a természetes regenerálódás esélyét, mértékét, várható időtartamát.

(5) A felügyelőség a tényfeltérési záródokumentáció, valamint a (6) bekezdés szerinti szakhatóságok állásfoglalása alapján dönt a tényfeltérési záródokumentáció elfogadásáról, valamint a természetben okozott károsodással kapcsolatos további feladatokról, így:

a) a tényfeltérás folytatásáról;

b) a (6) bekezdés szerinti, hatáskörében érintett szakhatóság bevonásával a beavatkozás elvégzésének szükségességéről, illetve a beavatkozás megvalósítási tervének elkészítéséről és benyújtásáról, amennyiben megállapítható a jelentős mértékű kedvezőtlen változás;

c) szükség esetén a tényfeltérást követő monitoring elrendeléséről;

d) a kármentesítés befejezéséről, ha minden körülmény együttes mérlegelése azt mutatja, hogy a további kármentesítési munkára nincs szükség.

(6) Az (5) bekezdés szerint bevonandó szakhatóságok az alábbiak:

a) az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat regionális intézete;

b) talajvédelmi, állategészségügyi, erdészeti, vadászati, halászati hatóságként a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal;

c) a bányakapitányság;

d) a katasztrófa- és rendvédelmi szervek.

Beavatkozás

9. §

(1) A beavatkozási tervet a természetben okozott károsodás felszámolásának szempontjait tartalmazó 2. számú melléklet szerint kell elkészíteni.

(2) A felügyelőség a beavatkozási terv figyelembevételével dönt a beavatkozás elrendeléséről.

(3) A beavatkozást elrendelő határozatnak a 2. számú mellékletre való figyelemmel tartalmaznia kell:

a) a károsodott terület megnevezését, azonosítóit;

b) indokolt esetben kötelezést a károsodott területtel összefüggésben a beavatkozási terv benyújtásáig végzett munkálatok dokumentálására és annak a hatósághoz való benyújtására, kivéve, ha az ügyfél ezt már megtette;

c) kötelezést a károsodott, illetve a kármentesítési munkálatokkal érintett területnek a kármentesítés céljából történő szabadba tételére;

d) a beavatkozási munkák elvégzésére, ütemezésére vonatkozó előírásokat;

e) a beavatkozás megkezdésének és végrehajtásának határidejét;

f) a tényfeltérást követően működtetett monitoring elfogadását;

g) a beavatkozás időtartama alatt működő monitoring kivitelezésére és működtetésére vonatkozó előírásokat;

h) szakmai szempontból bevonandók körét;

i) az ügy szempontjából fontos egyéb feladatok elrendelését (így különösen a károsodott terület figyelmeztető táblákkal való megjelölését).

(4) A beavatkozási munkák megkezdését az azt megelőző 10 nappal be kell jelenteni a felügyelőségnek. A felügyelőség a munkálatokat a 8. § (6) bekezdés szerint érintett szakhatóság bevonásával köteles ellenőrizni. A beavatkozási munkákat dokumentálni kell.

(5) A beavatkozás során észlelte alapján, a kötelezett kezdeményezésére, indokolt esetben a hatóság engedélyezi a beavatkozási terv módosítását.

10. §

(1) A beavatkozás befejezését 5 napon belül be kell jelenteni a felügyelőségnek.

(2) Az (1) bekezdés szerinti bejelentésnek tartalmaznia kell az elrendelő határozat számát, tárgyát, valamint a munka befejezésének időpontját.

(3) A hatósági ellenőrzésre a beavatkozási záródokumentáció elbírálásáig kerülhet sor.

11. §

(1) A kötelezett a beavatkozási munkák befejezését követően a (2) bekezdés szerint összeállított beavatkozási záródokumentációt köteles benyújtani a felügyelőséghez.

(2) A beavatkozási záródokumentáció tartalmazza:

- a) az elvégzett kármentesítési munkák, helyreállítási intézkedések leírását,
- b) a helyreállított és a helyre nem állítható faj, élőhely, terület bemutatását,
- c) a természetes regenerálódás következtében várható változásokat,
- d) az előírt monitoring végrehajtásának részleteit,
- e) a 4. § (3) bekezdés szerinti esetekben a beavatkozással felmerült költségek ismertetését.

(3) A felügyelőség a beavatkozási záródokumentáció kézhezvételét követő 60 napon belül, a 8. § (6) bekezdés szerinti szakhatóságok bevonásával dönt:

- a) a beavatkozás elégtelensége esetén annak folytatásáról,
- b) a további tényfeltárás elrendeléséről, vagy
- c) a beavatkozás befejezéséről a záródokumentáció elfogadásával, továbbá
- d) a kármentesítési monitoringról, illetve
- e) a kármentesítés befejezéséről.

Monitoring

12. §

(1) A kármentesítés tényfeltárási és beavatkozási szakaszaiban folytatott tevékenység környezetre gyakorolt hatását, eredményességét, továbbá a természetben okozott károsodás csökkenését, illetve megszűnését, a természeti környezet változását, az eredeti állapothoz való közelítés, regenerálódás mértékét, faj, élőhely, terület kedvező természetvédelmi helyzetének megvalósulását folyamatosan, illetőleg az egyes szakaszokat követő időszakokban a kötelezett monitoring keretében ellenőrzi.

(2) A monitoring magában foglalja az (1) bekezdés szerinti ellenőrzés

- a) tervezését;
- b) megvalósítását;
- c) lefolytatását;
- d) felülvizsgálatát.

(3) A monitoring-tervet és a monitoringot elrendelő határozat tartalmazza:

- a) Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer előírásait (amennyiben az adott faj, élőhely tekintetében rendelkezésre állnak);
- b) a monitoring elemeit;
- c) a monitoring működtetésének követelményeit;
- d) a mintavételi helyszíneket;
- e) a vizsgált változókat;
- f) a mintavételi módszerek meghatározását és leírását;
- g) a mintavétel gyakoriságát, időpontját, időtartamát;
- h) az észlelési, megfigyelési adatok és származtatott adatok gyűjtésére, feldolgozására, nyilvántartására vonatkozó követelményeket;
- i) az adatszolgáltatási, jelentéstételi, illetve a záródokumentáció készítésére vonatkozó kötelezettségeket;
- j) amennyiben szükséges a monitoring módosítására vonatkozó tartalmi követelményeket (felülvizsgálat);
- k) a monitoring, illetve annak részét képező eszközök felszámolására, megszüntetésére vonatkozó rendelkezéseket.

(4) A monitoring (3) bekezdés b) pontja szerinti elemeit különösen a következő csoportok figyelembevételével kell kiválasztani:

- a) a természetben okozott károsodás által érintett ritka, veszélyeztetett, védett természeti értékek, különös tekintettel a közösségi jelentőségű élőhelyekre és fajokra;
- b) a terület károsodása előtti állapotára jellemző tipikus fajok, élőhelytípusok, életközösségek;
- c) a károsodott életközösségek megmaradt tipikus fajai, élőhelytípusai, életközösségei, elemei;
- d) a károsodott fajok táplálékát képező fajok;
- e) a károsodott fajok életfeltételeihez szükséges egyéb élő és élettelen környezeti elemek;
- f) a terület regenerálódását, helyreállítását jelző indikátorfajok;
- g) a természetben okozott károsodás következtében megváltozott körülmények miatt az esetlegesen terjeszkedő, a természetes élővilágot veszélyeztető inváziós, idegenhonos fajok (özfajok) populációi, társulásai.

(5) A monitoring-rendszer kialakítására és működtetésére vonatkozó tervet környezeti elemenként kell elkészíteni.

(6) A monitoring során jelentkező, a tervezettől eltérő körülmények esetén a monitoring módosítására vonatkozó (3) bekezdés j) pont szerinti felülvizsgálatot azonnal el kell rendelni.

(7) A beavatkozási záródokumentáció jóváhagyásával elrendelt monitoring a hatósági határozatban meghatározott ideig, legfeljebb a záró dokumentációt elfogadó határozatot követő 5 évig terjed. A kármentesítés egyéb szakaszaiban elrendelt monitoring legfeljebb az adott szakasz lezárásáig tart.

(8) A monitoring-jelentés, illetve záródokumentáció tartalmi követelményei a következők:

a) a vizsgált fajok, élőhelyek, területek meghatározott paramétereinek észlelési, megfigyelési eredményei (alapadatok);

b) az eredmények értékelése (származtatott adatok és szöveges értékelés);

c) javaslat a kármentesítési tevékenység és a monitoring folytatására, módosítására, befejezésére a jelentésben szereplő adatok és értékelésük alapján.

(9) Az eredmények értékelése során figyelemmel kell lenni a 3. §-ban foglalt szempontokra, különös tekintettel a védetté nyilvánító jogszabályban, illetve a kezelési tervben megfogalmazott természetvédelmi előírásokra, illetve a Natura 2000 terület egységességére.

(10) A monitoring-jelentés, illetve záródokumentáció alapján a felügyelőség dönt:

a) szükség esetén tényfeltárás, beavatkozás végzéséről, esetleges kiegészítéséről;

b) a monitoring folytatásáról, módosításáról;

c) a monitoring befejezéséről;

d) a kármentesítés befejezéséről, ha minden körülmény együttes mérlegelése azt mutatja, hogy további kármentesítési munkára nincs szükség.

Záró rendelkezések

13. §

(1) Ez a rendelet 2007. április 30-án lép hatályba.

(2) E rendelet szerinti előírásokat a hatálybalépését követően bekövetkezett természetben okozott károsodás esetében kell alkalmazni.

(3) E rendelet a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről szóló az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelvének (2004. április 21.) való megfelelést szolgálja.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

1. számú melléklet

a 91/2007. (IV. 26.) Korm. rendelethez

A természetvédelmi helyzetben bekövetkezett jelentős mértékű kedvezőtlen változások megállapításának szempontjai

I.

ÁLTALÁNOS SZEMPONTOK

Az élőhelyek, fajok, illetve területek kedvező természetvédelmi helyzetének elérésére vagy fenntartására ked-

vezőtlen hatást gyakorló károk jelentőségét a károk bekövetkezése előtt fennálló természetvédelmi helyzetre, az adott természeti erőforrások által nyújtott szolgáltatásokra és az ilyen erőforrások természetes megújulási képességére való hivatkozással kell felmérni.

Az eredeti állapotban bekövetkezett jelentős mértékű kedvezőtlen változásokat a következő mérhető vagy becsülhető adatok együttes értékelése alapján kell megállapítani.

A) Fajok

1. *A károsodással érintett egyedek száma, sűrűsége vagy az érintett terület nagysága*

A természetes éven belüli, éves vagy több évre kiterjedő ciklikus vagy véletlenszerű (sztochasztikus) állományingadozás mért vagy előre jelezhető mértékén túlmenő, kimutatható mennyiségi, állomány-sűrűségi vagy az elterjedés nagyságát érintő csökkenés.

2. *Az egyedek vagy a károsodott terület szerepe a faj védelme tekintetében*

A károsodott populáció szerepe, sérülékenysége a faj szempontjából, különös tekintettel a lokális elterjedésű fajokra és alfajokra, a genetikai változékonyság lecsökkenésére, a károsodott állomány kapcsolatára, összekötő szerepére más állományokkal, illetve a károsodott állomány relatív nagysága a helyi, regionális, országos, európai közösségi vagy világállományhoz viszonyítva.

3. *A faj ritkasága (helyi, regionális és ennél magasabb szinten felmérve, ideértve a közösségi szintet is)*

A faj ritkaságának megítélésénél mérlegelendő szempont többek között a faj állománya, illetve a károsodás aránya az állomány egészéhez képest, a faj veszélyeztetettségi foka (IUCN Vörös Könyv veszélyeztetettségi kategóriái szerinti besorolás, jelentőség vagy kiemelt jelentőség az Európai Közösség szempontjából, országosan védett vagy fokozottan védett besorolás).

4. *A faj szaporodási képessége (a fajra vagy a populációra jellemző dinamika alapján)*

A faj szaporodási képességének megítélésénél figyelembe kell venni többek között az alábbi adatokat: a faj reprodukciós rátája, a peték, tojások, utódok száma egy szülőtől, a szaporodási ciklus hossza, a fiatalok túlélőképessége, az állomány egyedeinek átlagos élethossza, a kár hatása a szaporodáshoz elengedhetetlenül szükséges környezeti elemekre.

5. *A károk bekövetkezése után a faj, illetve a faj élőhelyének képessége arra, hogy a célzott védelmi intézkedéseken kívüli minden egyéb beavatkozás nélkül, kizárólag a faj, illetve élőhelyének dinamikája következtében rövid időn belül visszaálljon egy olyan állapotba, amely az eredeti állapottal egyenértékű vagy jobb annál*

A természetvédelmi helyzetben bekövetkezett kedvezőtlen változások jelentős voltának megítésénél egyebek mellett figyelembe kell venni az alábbiakat:

– a faj képessége a károsodás pótlására környező állományokból azok észrevehető csökkenése nélkül (a faj diszperziós képessége, illetve az állomány izoláltsága más állományoktól stb.), illetve a károsodott állomány belső dinamikája következtében a regenerálódás képessége;

– a kedvezőtlen hatásnak az állományon belüli kedvező kor- és ivareloszlást károsító volta (amennyiben a faj az 1. és a 3. pont figyelembevételével rendszeres szaporodóközösséget alkotó állományán belül összességében nem szenvedett jelentős károsodást, de adott ivarú, korú vagy fejlődési állapotú egyedek olyan mértékben károsodtak a populáció egészén belül, hogy az azonnal vagy hosszabb távon jelentős állománycsökkenést idéz elő, a hatást jelentősnek kell ítélni).

*B) Élőhelyek [társulásalkotó fajaik kapcsán
az A) pont figyelembevételével is]*

1. Az érintett terület jellemzői

A terület nagysága, elhelyezkedése; a területen károsodott élőhely(ek) természetességében bekövetkezett minőségromlás különös tekintettel a társulásalkotó fajok összetételére.

2. A károsodott terület szerepe az élőhely megőrzésében

A károsodott terület élőhely megőrzésében betöltött szerepének megállapításakor figyelembe kell venni a terület ökológiai kapcsolatának meglétét vagy annak hiányát más olyan területekkel, ahol a károsodott élőhelytípus szintén előfordul; a károsodott terület arányát az érintett élőhely összes előfordulásához képest stb.

3. Az élőhely ritkasága

Az élőhely ritkasága helyi, regionális, európai közösségi szinten vagy világszerte, figyelembe véve veszélyeztetettségi fokát (hazai Vörös Könyv szerinti besorolás, jelentőség vagy kiemelt jelentőség az Európai Közösség szempontjából).

4. Az élőhely természetes megújulási képessége

Az élőhely jellegzetes fajaira vagy populációira jellemző dinamika alapján az élőhely képessége arra, hogy a károsodást megelőző állapotba visszaálljon.

5. A károk bekövetkezése után az élőhely képessége arra, hogy a célzott védelmi intézkedéseken kívüli minden egyéb beavatkozás nélkül, kizárólag a társulásalkotó fajok, illetve az élőhely dinamikája következtében rövid időn belül visszaálljon egy olyan állapotba, amely az eredeti állapottal egyenértékű vagy jobb annál

A megújulást megakadályozó vagy megnehezítő tényezők megléte (pl. özfajok általi veszélyeztetettség, a terület izoláltsága stb.).

C) Országos jelentőségű védett természeti területek

1. Az A) és B) pontokban felsorolt értékek figyelembevétele a területen előforduló fajok és élőhelytípusok kapcsán, különös tekintettel a védetté nyilvánítás alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok szempontjából

2. Az érintett terület kiterjedése

3. A károsodott terület szerepe a faj-, az élőhelyvédelem, a tájszerkezet, a tájkép védelme és a táji sokféleség tekintetében

4. A károk bekövetkezése után az élőhelyek közötti összeköttetések biztosíthatósága

5. Hagyományos tájszerkezet, tájpotenciál fenntarthatósága a károsodást követően

D) Natura 2000 területek

A terület kijelölésének alapjául szolgáló fajok, illetve élőhelytípusok károsodása az A) és B) pontokban felsoroltak figyelembevételével, továbbá a terület más Natura 2000 területekkel alkotott ökológiai hálózatának koherenciájában betöltött szerepének értékelése.

*E) Barlangok [a C) és D) pontokhoz kapcsolódóan,
amennyiben védett természeti területen vagy Natura
2000 területen következik be a barlang károsodása]*

1. A károsodott barlangszakasz hossza

2. A károsodott barlangszakasz aránya a barlang ismert kiterjedéséhez képest, illetve annak szerepe a barlang védelme tekintetében

3. A károsodott érték(ek) szerepe a barlang fokozottan védetté nyilvánításában, illetőleg megkülönböztett védelmet igénylő körbe sorolásában

4. A károsodott érték(ek) ritkasága, védelmi helyzete helyi, regionális és országos szinten

5. A károsodott érték(ek) regenerációs képessége

6. A barlang természetes élővilágát alkotó jellegzetes fajok érintettsége esetén az A) pontban foglaltak figyelembevétele

7. A barlangok környezetében, különösen a felszíni vetületük és a vízgyűjtő területükön jelentkező mesterséges hatások nagysága.

II.

EMBERI EGÉSZSÉGRE VALÓ HATÁS

Az emberi egészségre bizonyítottan ártalmas hatású károkozás minden esetben jelentősnek minősül.

III.

***JELENTŐS KÁRNAK NEM MINŐSÜLŐ
KÁROKOZÁSOK***

a) Olyan negatív változások, amelyek az adott faj vagy élőhely vonatkozásában a természetes ingadozásnál kisebb mértékűek;

b) olyan fajokban, illetve élőhelyekben okozott károk, amelyek esetén megállapítható, hogy rövid időn belül és beavatkozás nélkül visszaállnak vagy az eredeti állapotba, vagy kizárólag a faj, illetve az élőhely dinamikája következtében egy olyan állapotba, amely az eredeti állapottal egyenértékű vagy jobb annál;

c) természetes oknak betudható vagy az adott területen, a terület kezelésére, védelmére vonatkozó dokumentumok alapján folytatott kezelésből vagy beavatkozásból eredő negatív változások.

2. számú melléklet

a 91/2007. (IV. 26.) Korm. rendelethez

A természetben okozott károsodás felszámolásának szempontjai, valamint a hatóság által előírható beavatkozási intézkedések

A természetben okozott károsodások felszámolása elsődleges, kiegészítő és kiegyenlítő helyreállítás útján történik az 1. § (1) bekezdésben meghatározott értékek és területek eredeti állapotba való visszaállításával.

Amennyiben az elsődleges helyreállítás eredményeként a természet nem áll vissza az eredeti állapotba, vagy a kedvező természetvédelmi helyzetet nem sikerült elérni, kiegészítő helyreállítást kell végezni. Az ideiglenes veszteségek kompenzálására szükség szerint kiegyenlítő helyreállítást is kell végezni.

A természetben okozott kár helyreállítása az emberi egészségre jelentősen ártalmas hatások kiküszöbölését is jelenti.

1. Kármentesítési célkitűzések***1.1. Az elsődleges helyreállítás célja***

Az elsődleges helyreállítás célja a károsodott természeti értékek, területek, illetve szolgáltatások helyreállítása eredeti vagy ahhoz közeli állapotba.

1.2. A kiegészítő helyreállítás célja

Amennyiben a károsodott természeti érték, terület, illetve szolgáltatások nem állíthatók vissza eredeti állapotba, kiegészítő helyreállítást kell végezni. A kiegészítő helyreállítás célja olyan természeti érték, terület, illetve szolgáltatások helyreállítása adott esetben egy másik természeti területen, amelyeket a károsodott terület eredeti

állapotba történő visszaállításával lehetett volna helyreállítani. Amennyiben a kiegészítő helyreállításhoz másik természeti területen kerül sor, lehetőség szerint olyan területet szükséges választani, amely földrajzi kapcsolatban van a károsodott természeti területtel, figyelembe véve az érintett populáció fennmaradásához szükséges szempontokat.

1.3. A kiegyenlítő helyreállítás célja

Kiegyenlítő helyreállítást kell végezni a természeti érték, terület és azok szolgáltatásainak regenerálódásáig bekövetkező ideiglenes veszteségek kompenzálására. Ez a kompenzáció az 1. § (1) bekezdésben meghatározott érték, terület további javítását jelenti vagy a károsodott vagy egy másik területen. Nem minősül kiegyenlítő helyreállításhoz a köznek nyújtott pénzbeli kompenzáció.

2. A kármentesítési intézkedések azonosítása***2.1. Az elsődleges helyreállításhoz szükséges intézkedések azonosítása***

Mérlegelni kell, hogy az 1. § (1) bekezdésben meghatározott érték, terület és szolgáltatásoknak az eredeti állapothoz közeli állapotba történő közvetlen visszaállása természetes regenerálódás útján, vagy különböző intézkedések végrehajtása révén, szükség szerint a természetes regenerálódás időtartamának lerövidítésével történjen.

2.2. A kiegészítő és a kiegyenlítő helyreállításhoz szükséges intézkedések meghatározása

A kiegészítő és a kiegyenlítő helyreállítási intézkedések mértékének meghatározása során lehetőség szerint a kieső természeti értéket, területet, illetve szolgáltatást az adott természeti értékkel, területtel, illetve azokkal egyenértékű értékkel, területtel vagy szolgáltatással kell helyettesíteni. Tehát olyan intézkedések megvalósíthatóságát kell először mérlegelni, amelyek a károsodott természeti értékkel, területtel, illetve szolgáltatással típusukban, minőségükben és mennyiségükben megegyező természeti értéket, területet, illetve szolgáltatást biztosítanak.

Amennyiben nem lehetséges az elsőként választandó megközelítés, azaz az adott természeti érték, terület vagy szolgáltatás egyenértékű természeti értékkel, területtel vagy szolgáltatással történő helyettesítése, alternatív értékelési technikákat kell alkalmazni. A természetvédelmi hatóság előírhatja a megfelelő módszert – például pénzügyi értékelést – a szükséges kiegészítő és kiegyenlítő helyreállítási tevékenységek mértékének meghatározására. Amennyiben elvégezhető az elveszett természeti érték, terület, illetve szolgáltatások értékelése, de a helyettesítő természeti érték, terület, illetve szolgáltatások értékelése nem hajtható végre ésszerű határidőn belül vagy ésszerű költség szinten, az illetékes hatóság választhat olyan helyreállítási intézkedéseket, amelyek költsége megegyezik az elveszett természeti érték, terület, illetve szolgáltatások becsült pénzügyi értékével.

A kiegészítő és a kiegyenlítő helyreállítási intézkedések tervezése során annyi időre kell gondoskodni további természeti erőforrásokról, illetve szolgáltatásokról, amennyi a helyreállítási tevékenységek időigénye és időbeli lefutása alapján szükséges. Például minél több időt vesz igénybe az eredeti állapotba történő visszaállítás, annál több kiegyenlítő helyreállítási intézkedést kell alkalmazni (egyéb tényezők változatlan állapotát feltételezve).

3. A helyreállítási eljárások kiválasztása

3.1. Az ésszerű helyreállítási eljárásokat a rendelkezésre álló legjobb technológiák alkalmazásával és a következő ismérvek alapján kell értékelni:

- a különböző eljárások milyen előnyös hatásokat gyakorolnak a természeti erőforrás, illetve szolgáltatás egyes összetevőire;
- a különböző eljárások milyen mértékben állítják helyre a károsodott területet vagy a faj, illetve élőhely károsodott állományát;
- a különböző eljárások sikerességének valószínűsége;
- milyen mértékben előzik meg az egyes eljárások a jövőbeli károkat, és mennyire kerülhetők el általuk az adott eljárás végrehajtásából adódó másodlagos károk;
- mennyi idő szükséges ahhoz, hogy a környezeti károk helyreállítására tett intézkedések kifejtsek hatásukat;
- földrajzi kapcsolat a károsodott természeti területtel;
- a különböző eljárások hatása a közegészségügyre és a közbiztonságra;
- az eljárás végrehajtásának költsége;
- a különböző eljárások mennyire veszik figyelembe a lényeges társadalmi, gazdasági és kulturális vonatkozásokat és a helyi sajátosságokból adódó egyéb lényeges tényezőket.

3.2. Az így meghatározott különböző helyreállítási eljárások értékelése során előírható olyan elsődleges helyreállítási intézkedés, amely nem állítja vissza teljesen a károsodott érték, terület eredeti állapotát, vagy csak lassabban állítja vissza azt. Ilyen döntés csak akkor hozható, ha az annak eredményeként a károsodott területen a természeti értékben, területben, illetve szolgáltatásokban bekövetkező veszteséget egyre növekvő mennyiségű kiegészítő vagy kiegyenlítő tevékenységekkel kompenzáljuk annak érdekében, hogy az elveszített természeti értékhez, területhez, illetve szolgáltatásokhoz hasonló szintű természeti értékek, területek, illetve szolgáltatások álljanak rendelkezésre. Ez az eset áll fenn például akkor, ha az azonos természeti értékek, területek, illetve szolgáltatások biztosításáról máshol lényegesen alacsonyabb költséggel lehet gondoskodni. Ezeket a további helyreállítási intézkedéseket a 2.2. pontban meghatározott szabályokkal összhangban kell meghatározni.

3.3. Az előző pontban meghatározott szabályok figyelembevételével a természetvédelmi hatóság jogosult úgy

dönteni, hogy nem kell további helyreállítási intézkedéseket tenni, amennyiben:

- a már megvalósított helyreállítási intézkedések biztosítják, hogy az adott károkozás kapcsán már nem áll fenn az 1. § (1) bekezdésben meghatározott értékeket, területeket fenyegető jelentős veszély, és
- az eredeti vagy ahhoz közeli állapot eléréséhez vagy megközelítéséhez szükséges további helyreállítási intézkedések költsége nem áll arányban az elérhető környezeti haszonnal.

4. Az előírható intézkedések javasolt típusai

4.1. Fajok károsodása kapcsán előírható intézkedések

4.1.1. Elsődleges helyreállítás

a) Védett és közösségi jelentőségű növény- és állatfajok hosszú távú fennmaradásához szükséges kedvező tényezők visszaállítása eredeti állapotába, szükség szerint összhangban a víz- és talajminőség visszaállításával, esetleg kiegészítő intézkedések meghozatalával.

b) Megmaradt állomány szaporulata túlélési esélyeinek növelésével az állomány szintjének az eredeti szintre történő visszaállítása (etetés a téli időszakban; ex situ védelem bizonyos fejlődési stádiumok esetében; tápnövény/zsákmányállat stb. betelepítése vagy elszaporítása stb.).

4.1.2. Kiegészítő helyreállítás

a) Új, mesterséges költő-, búvó-, szaporodóhelyek vagy egyéb élőhelyek létesítése (műfészkek, műodúk, fészkelőládák stb. kihelyezése, ülfák kirakása ragadozómadarak számára, petézőhely bogaraknak stb.).

b) A kár bekövetkeztét megelőző állapotban ható állománykorlátozó tényezők mérséklése az állomány szaporulatának növelésére a természetes (illetve a kárt megelőző időszakban ható) veszteségek csökkentésével

- természetes predátorok, paraziták stb. elleni aktív védekezés (varjúfélék, róka, borz állományának szabályozása talajlakó madárfajok védelmére, parazitaellenes szerekekkel történő kezelés; immunizálás állománycsökkentő hatású fertőző betegségek ellen stb.).

- repülő madarakat veszélyeztető légkábel földkábelre való cserélése; oszlopfejek szigetelése/lecserélése,

- a terület növények érdekében történő ideiglenes vagy végleges bekerítése a növényevő fajok általi rágás, tiprás megelőzésére,

- inváziós fajok visszaszorítása az állomány élőhelyéről, illetve a kár következtében a területre bejutott inváziós fajok vagy genetikailag módosított szervezetek mechanikai vagy vegyszeres eltávolítása,

- az állomány szaporodását, fennmaradását veszélyeztető vagy zavaró emberi tevékenység időszakos korlátozása (időszakos vadászati tilalom, személyforgalom korlátozása stb.).

c) Olyan kiegészítő helyreállítási tevékenységek, melyek alkalmazása csak abban az esetben merülhet fel

esetlegesen, ha semmilyen más megoldással nem állítható helyre a károkozás következménye:

- védett és közösségi jelentőségű növény- és állatfajok vissza- vagy betelepítése fogságban felszaporított és repatriált állományból (*ex situ* védelem), esetleg életerős természetes állományból történő áttelepítéssel. A mesterséges felszaporítás alapanyagát mindig a károsodott terület állományához földrajzilag, illetve genetikailag legközelebbi populációból kell beszerezni úgy, hogy annak a fennmaradását az egyedek kivétele nem veszélyezteti,

- amennyiben a faj nem telepíthető vissza, a faj szolgáltatásával kapcsolatos helyreállító tevékenység, szükség szerint más olyan faj betelepítésével, mely a kárt elszenvedett faj által nyújtott szolgáltatást pótolja,

- a kárt elszenvedett faj állományának betelepítése vagy meglévő állományának felerősítése a kár bekövetkeztétől eltérő területen,

- más fajra irányuló, az előbbieken felsorolt intézkedés a kár bekövetkeztétől eltérő területen.

4.1.3. Kiegyenlítő helyreállítás

Fajok által nyújtott szolgáltatásból kieső veszteségek ideiglenes pótlása az állomány helyreállításáig az előző pontokban felsorolt eszközökkel vagy más, esetleg nem ökológiai módszerekkel a károsodott vagy egyéb területen a faj állományának helyreállásáig.

4.2. Élőhelyek károsodása esetén előírható intézkedések

A helyreállítás a rendelkezésre álló eszközök, a károsodás mértéke, illetve egyéb körülmények figyelembevételével többek között lehet rehabilitáció (az eredeti ökoszisztéma-funkciók helyreállítása megmaradt maradványok alapján, a zavarás előtti állapot részleges visszaállításával); rekonstrukció (az eredeti ökoszisztéma-funkció helyreállítása abban az esetben, ha a teljes ökoszisztéma elpusztult), illetve élőhelylétesítés vagy -helyettesítés (a cél nem az eredeti állapot helyreállítása, de lehetőség szerint természetes ökoszisztéma kialakítása).

4.2.1. Az elsődleges helyreállítás főbb típusai az élőhelytől függően

4.2.1.1. Vizes élőhelyek rehabilitációja

Vizes élőhelyek rehabilitációja esetén először az abiotikus tényezőket szükséges helyreállítani. Lényeges a korábbi hidrológiai viszonyok visszaállítása, illetve a megfelelő vízminőség biztosítása. Visszatelepítésre kerülhet sor ritkább növényfajok és halak esetén az ökoszisztéma helyreállítása céljából.

4.2.1.2. Füves élőhelyek helyreállítása és kialakítása

Elsődleges feladat a biotikus tényezők helyreállítása, amennyiben az abiotikus tényezők nem károsodtak, vagy azt már helyreállították (talajszennyezést eltávolították, felszín alatti vizek állapota megfelelő szintű stb.). Módszerek: mezőgazdaságban és kertészetben alkalmazott technikák pl. magkeverékekkel történő felületés, különböző ültetési módok alkalmazása (pl. természetes magkeverékek előállítás, környező természetes vegetációban gyűjtött magvak közvetlen vagy felszaporítást követő kiszórása, természetes állományokban lekaszált széna

használata). A helyreállítás során fokozottan oda kell figyelni az idegenhonos fajok visszaszorítására. A helyreállításban lényeges szerepet játszanak a legeltetés, kaszálás, különleges esetben égetés stb. általi élőhelykezelő tevékenységek.

4.2.1.3. Erdei élőhelyek helyreállítása és kialakítása

A cél természetközeli erdőtársulások kialakítása, illetve ahol korábban agresszíven terjedő idegenhonos fafaj volt, azok más fajjal történő lecserélése. Az erdőállomány részleges megsemmisülése esetén a mozaikos, többszintes állományszerkezet kialakítása a kívánatos. Az erdőfelújítás során az adott erdőterületet magába foglaló körzetből származó szaporítóanyag használható fel. Teljes talajelőkészítést csak idegenhonos fafajokból álló erdő őshonos fafajokkal történő felújítása esetén lehet alkalmazni.

4.2.1.4. Barlangok károsodásával kapcsolatos helyreállítás

Barlangok helyreállítása többek között az alábbi módzerekkel történhet:

- statikailag meggyengített szakasz(ok) állékonyság-biztosítása,
- eltömedékelt vagy feltöltődött szakasz eredeti állapotának helyreállítása,
- a megváltoztatott felszíni lefolyási-beszívárgási viszonyok helyreállítása,
- a megváltoztatott légáramlási viszonyok helyreállítása,
- barlangi vizek mennyiségi, minőségi állapotának helyreállítása,
- lámpaflóra mechanikai vagy vegyszeres eltávolítása,
- gazdasági tevékenység korlátozása,
- zavaró emberi tevékenység időszakos korlátozása.

4.2.2. Kiegészítő helyreállítás

Amennyiben nem lehet a károsodott területen helyreállítást végezni, akkor a hatóság részéről más olyan területen is kijelölhető helyreállítás az elsődleges helyreállítás módszereivel vagy egyéb módon, mely alkalmas a károsodott élőhely nyújtotta szolgáltatások biztosítására, és azt a terület tulajdonviszonyai lehetővé teszik. A kijelölt területen előírható rehabilitáció, rekonstrukció vagy élőhelylétesítés, amely azon szolgáltatások helyettesítésére szolgál, melyek a károsodott területen semmilyen módon nem állíthatók helyre. (A kiegészítő helyreállítás a 4.2.1. alá tartozó módszerekkel, illetve egyéb módon végezhető: pl. elő lehet írni felhagyott gát-, csatornarendszerek eltüntetését, inváziós fajok irtását hosszán tartó helyreállítási folyamatok kiegészítéseképpen stb.)

4.2.3. Kiegyenlítő helyreállítás

Élőhelyek által nyújtott szolgáltatásból kieső veszteségek pótlására az állomány helyreállításáig kiegyenlítő helyreállítás írható elő az előző pontokban felsorolt vagy egyéb, nem ökológiai eszközökkel a károsodott, esetleg más területen.

4.3. Országos jelentőségű védett természeti területek károsodása során előírható intézkedések

A védetté nyilvánítás alapjául szolgáló fajok, élőhelytípusok vagy egyéb természeti értékek komplex rendszerének helyreállítása, illetve a kezelési tervekben előírt célok megvalósulásának elősegítése a 4.1. és 4.2. pontban felsorolt vagy egyéb módszerekkel.

Lényeges a védetté nyilvánítás alapjául szolgáló fajok, élőhelytípusok, a védett természeti területek közötti ökológiai összeköttetés biztosítása. Védett természeti területen a károsodott barlangok helyreállítása is szükséges. A kezelési célok megvalósulásának elősegítése céljából gazdálkodási tevékenység írható elő, illetve korlátozható.

4.4. Natura 2000 területek károsodása esetén előírható intézkedések

A kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok, élőhelytípusok komplex rendszerének helyreállítása, illetve a fenntartási tervekben előírt célok megvalósulásának elősegítése a 1. és 2. pontban felsorolt vagy egyéb módszerekkel.

**A Kormány
92/2007. (IV. 26.) Korm.
rendelete
a felszín alatti vizek védelméről szóló
219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet
módosításáról**

A Kormány a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 36. §-ában és 110. §-a (7) bekezdésének *f)* pontjában kapott felhatalmazás alapján – a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvénnyel összhangban – a következőket rendeli el:

1. §

(1) A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § 18. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[3. § *E* rendelet alkalmazásában:]

„18. *kármentesítés*: olyan helyreállítási intézkedés, amely a felszín alatti víz és földtani közeg károsodásának enyhítésére, az eredeti állapot vagy ahhoz közeli állapot helyreállítására, valamint a felszín alatti víz által nyújtott szolgáltatás helyreállítására vagy azzal egyenértékű szolgáltatás biztosítására irányul, így különösen az a műszaki, gazdasági és igazgatási tevékenység, amely a veszélyeztetett, szennyezett, károsodott felszín alatti víz, illetőleg földtani közeg megismerése, illetőleg a szennyezettség, károsodás és a kockázat mértékének csökkentése, megszüntetése, továbbá monitorozása érdekében szükséges;”

(2) Az R. 3. §-a a következő 44–46. pontokkal egészül ki:

[3. § *E* rendelet alkalmazásában:]

„44. *felszín alatti vizekben okozott károsodás*: felszín alatti víz mennyiségi és minőségi állapotában közvetlenül

vagy közvetve bekövetkező, mérhető jelentős és kedvezőtlen változás, illetve felszín alatti víz által nyújtott szolgáltatás közvetlen vagy közvetett mérhető, jelentős romlása;

a) felszín alatti víz minőségi állapotában okozott jelentősen kedvezőtlen változásnak minősül, ha a szennyezőanyag-koncentráció meghaladja a (B) szennyezettségi határértéket vagy az (E) egyedi szennyezettségi határértéket,

b) felszín alatti víz mennyiségi állapotában okozott jelentősen kedvezőtlen változásnak minősül, ha a 4. § (4) bekezdés pontjaiban foglalt bármely feltétel nem teljesül;

45. *földtani közegben okozott károsodás*: a földtani közeg minden olyan szennyezése, amely az anyagok, készítmények, szervezetek vagy mikroorganizmusok talajba, a talaj felszínére vagy a föld alatti térbe történő közvetlen vagy közvetett bevezetése következtében a szennyezőanyag-koncentráció az emberi egészség károsodásának jelentős kockázatával jár, illetve meghaladja a (B) szennyezettségi határértéket vagy az (E) egyedi szennyezettségi határértéket;

46. *regeneráció*: az a folyamat, illetve tevékenység – ideértve a természetes regenerálódást is – melynek eredményeképpen a károsodott állapot megszűnik, a károsodott felszín alatti víz, illetve földtani közeg, visszaáll az eredeti állapotba.”

2. §

(1) Az R. 19. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A környezethasználó a felszín alatti vízben, illetve földtani közegben okozott szennyezést, illetve károsodást a felügyelőségnek köteles bejelenteni, illetőleg azonnali beavatkozást igénylő környezetkárosodás esetén köteles megkezdeni a kárelhárítást a külön jogszabályban foglaltaknak megfelelően.”

(2) Az R. 19. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A kivizsgálást – a kockázat mérlegelése alapján – a lehető leghamarabb meg kell kezdeni és – az e rendeletben szabályozott esetek kivételével – 90 napon belül le kell folytatni.”

(3) Az R. 19. §-a (9) bekezdésének *c)–d)* pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

[*(9) A kivizsgálás alapján a felügyelőség dönt*]

„*c)* azonnali beavatkozást igénylő szennyezés, illetve károsodás esetén a szükséges kárelhárítással összefüggő, külön jogszabályok szerinti intézkedésről;

d) a szükséges felügyelőségi intézkedés, eljárás megindításáról, így különösen az e rendelet 13. §-a szerinti tartalommal történő engedélyezés alá vonásról a felügyelőség által saját hatáskörben kiadott határozattal, a kármentesítés bármely szakaszának vagy a szakaszok 21. § (8) bekezdés szerinti együttes elrendeléséről, valamint a Kvt. 73. § alapján a környezetvédelmi felülvizsgálatról vagy arról,

hogyan a tudomására jutott adatok további intézkedést nem igényelnek.”

(4) Az R. 19. §-a a következő (10) bekezdéssel egészül ki és ezzel egyidejűleg az eredeti (10)–(13) bekezdés számozása (11)–(14) bekezdésre változik:

„(10) A (9) bekezdés c) pont szerinti intézkedésekről a felügyelőség a kivizsgálás során, valamint a kármentesítés bármely szakaszában rendelkezhet.”

3. §

Az R. a következő 19/A. §-sal egészül ki:

„19/A. § (1) A kivizsgálás során a környezethasználó, illetve a felügyelőség köteles mérlegelni – a felszín alatti vizek, illetve földtani közeg eredeti állapothoz közeli állapotba történő gyors visszaállítása érdekében – a választható intézkedéseket, figyelembe véve a természetes regenerálódás lehetőségét is.

(2) A helyreállítási intézkedések kiválasztása során – a rendelkezésre álló legjobb technológiák alkalmazásával – a következő szempontokat kell figyelembe venni:

- a) az intézkedés
 - aa) hatása a közegészségügyre és a biztonságra,
 - ab) pénzügyi-műszaki megvalósíthatósága, költség-hasznossága,
 - ac) várható eredményessége,
 - ad) milyen kedvező hatást gyakorol a természeti erőforrás vagy szolgáltatás egyes összetevőire,
 - ae) milyen mértékben állítja helyre a felszín alatti vizekben, illetve a földtani közegben okozott károkat, illetve milyen mértékben biztosítja a jövőbeli károk megelőzését;
- b) a terület földrajzi, éghajlati, talajtani, földtani, vízföldtani viszonyai és érzékenysége, az élővilág, a védendő természeti értékek, az épített környezet, beleértve a régészeti és műemléki értékeket;
- c) a károsodott területen és a teljes hatásterületen folyó, illetve tervezett területhasználatokat a településrendezési tervek alapján, és ennek megfelelően a kockázat mértékét;
- d) mennyi idő szükséges ahhoz, hogy a felszín alatti vizekben, illetve a földtani közegben okozott károk helyreállítására tett intézkedések kifejtsek hatásukat;
- e) a 21. § (6) bekezdésében foglaltakat, továbbá a környezeti állapot további romlásának tilalmát;
- f) lényeges társadalmi, gazdasági és kulturális vonatkozásokat és a helyi sajátosságokból adódó egyéb lényeges tényezőket.”

4. §

Az R. 20. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az Országos Környezeti Kármentesítési Program (a továbbiakban: OKKP) célja:

a) a felszín alatti víz, a földtani közeg veszélyeztetésének, szennyezettségének, károsodásának megismerése, nyilvántartásba vétele, valamint a szennyezettség kockázatának csökkentése, és a szennyezettség csökkentésének vagy megszüntetésének elősegítése;

b) a felszíni vizekben okozott károk kármentesítése;

c) a természetben okozott károk kármentesítése.”

5. §

(1) Az R. 21. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Kármentesítésre kötelezett, aki a Kvt. 101–102/A. §-ában meghatározottak szerint felelősséggel tartozik.”

(2) Az R. 21. §-ának (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) Az e rendelet 22–30. §-aiban szabályozott kármentesítés szakaszairól vagy azok egy részéről a környezeti kockázatot mérlegelve, az ügy egyszerű megítélésére tekintettel, indokolt esetben összevont határozatot kell hozni.”

(3) Az R. 21. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki és ezzel egyidejűleg az eredeti (8)–(10) bekezdés számozása (9)–(11) bekezdésre változik:

„(8) Amennyiben a kármentesítés több környezeti elemet érint és a kármentesítést az érintett környezeti elemekre nézve csak együttesen, egymásra tekintettel lehet elvégezni, a tényfeltárásnak (a tényfeltárási tervnek, a tényfeltárási záródokumentációnak), a beavatkozásnak (a beavatkozási tervnek, a beavatkozási záródokumentációnak) valamennyi érintett környezeti elemre ki kell terjednie és az összes érintett környezeti elemre kiterjedő egységes határozatot kell hozni, a külön jogszabályban foglaltaknak megfelelően.”

(4) Az R. 21. §-ának (10) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(11) A kármentesítés bármely szakaszának végrehajtására vonatkozó határozatban megállapított határideje az ügy összetettségére tekintettel, kivételes esetben módosítható.”

6. §

(1) Az R. 24. §-a (1) bekezdés felvezető mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A (D) kármentesítési célállapot határérték – szükség esetén részterületenként és mélység szerint eltérő – kockázati alapon történő meghatározásánál a 19/A. § (2) bekezdésében foglaltakon túl, figyelembe kell venni:”

(2) Az R. 30. §-a (1) bekezdésének felvezető mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A monitoringot elrendelő határozat tartalmazza:”

(3) Az R. 36. §-a (5) bekezdésének *b)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A 11. számú melléklet I. pontjában és B pontjában meghatározott képletet külön-külön kell alkalmazni]

„*b)* felszín alatti víz, illetve földtani közeg szennyezésére, károsodására”

[amelyek eredményeinek összege adja meg a fizetendő bírságot.]

(4) Az R. 39. §-a (2) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Korábban elszennyeződött, illetve károsodott területen, a korábbival azonos szennyező anyaggal történő szennyezés esetében, a korábbi szennyezésért nem felelős szennyezőre vonatkozó, a 36. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti bírság megállapításakor a szennyező anyag koncentrációjának, illetve az érintett terület nagyságának növekményét kell figyelembe venni.”

7. §

Az R. 41. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki és ezzel egyidejűleg az eredeti (6)–(10) bekezdés számozása (7)–(11) bekezdésre változik:

„(6) A (4) bekezdésben rögzített határidő nem vonatkozik a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hgt.) hatálya alá tartozó, lerakással ártalmatlanítható hulladék lerakására szolgáló létesítményekre, ha az a törvény hatálybalépése előtt létesült. Az ilyen létesítménynek legkésőbb 2009. július 15. napjáig meg kell felelniük a vonatkozó jogszabályi és hatósági előírásoknak. Az e rendeletben és a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről szóló külön jogszabályban foglaltakat nem teljesítő hulladéklerakó legkésőbb 2009. július 15-ig üzemelhet.”

8. §

Az R. 48. §-a a következő *e)* ponttal egészül ki:

[48. § Ez a rendelet az Európai Közösség alábbi jogszabályainak való megfelelést szolgálja:]

„*e)* a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről szóló, 2004. április 21-i 2004/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv.”

9. §

(1) Ez a rendelet 2007. április 30-án lép hatályba, ezzel egyidejűleg az R.

21. § (4) bekezdésének *b)* pontjában, 24. § (1) bekezdésének *f)* pontjában, 24. § (2) bekezdésének *b)* pontjában, 25. § (1) bekezdésének *c)* pontjában és (2) bekezdésében,

26. § (1), (2), (3) bekezdésében, (4) bekezdésének felvezető mondatában és *a)*, *b)*, *e)*, *i)* pontjaiban, 27. § (1) és (3) bekezdésében, 28. § (1) bekezdésében, (2) bekezdésének felvezető mondatában és *a)*, *c)* pontjaiban, 30. § (5) bekezdésében, 31. § (5) bekezdésében, 32. § (1) bekezdésében, 33. § (1) bekezdésében, 36. § (1) bekezdés *b)* pontjában, 38. § (3) bekezdésében, 40. § (3) és (4) bekezdésében, 7. számú melléklet 7. pontjának felvezető és záró mondatában, valamint *a)* pontjában, 8. *a)*, 8. *b)*, 9. *ab)* pontjaiban és 11. pontjának felvezető mondatában, 8. számú melléklet címében, 1. *a)*, 1. *c)*, 1. *f)*, 1. *g)*, 1. *h)*, 2. *b)*, 2. *f)* pontjaiban, 3. pontjának címében és 3. *b)* pontjában, 4. pontjának címében és 4. *a)*, 4. *d)*, 4. *l)*, 4. *m)* pontjaiban, 6. pontjának címében és felvezető mondatában, 7. pontjának címében, 9. számú melléklet címében, 1. *a)*, 1. *c)*, 1. *d)*, 1. *f)*, 1. *g)*, 1. *h)*, 2. *b)* pontjaiban, 3. és 4. pontjainak címében, 4. *a)*, 4. *e)*, 4. *g)*, 4. *h)*, 4. *i)*, 4. *j)* pontjaiban, 5. és 6. pontjainak címében, 7. pontjának felvezető szövegében, 9. *c)* pontjában, 10. számú melléklet 2. *c)* pontjában, 11. számú melléklet *B)* pontjában a „műszaki” szövegrész,

22. § (3) bekezdésének *a)* pontja,

22. § (6) bekezdésében a „szennyezett” szövegrész,

23. § (3) bekezdésében az „a tényfeltárási tervtől való eltérés, illetve” szövegrész,

24. § (1) bekezdés *a)*, *d)*, *e)* és *gh)* pontja,

29. § (2) bekezdése,

32. § (1) és (3) bekezdése,

33. § (3) bekezdés *a)* pontjában a „talaj, illetve” szövegrész hatályát veszti.

(2) Az R.

3. § 12. pontjában a „szennyezést” szövegrész helyébe a „szennyezést, károsodást” szöveg,

3. § 32. pontjában a „szennyezésének” szövegrész helyébe a „szennyezésének, károsodásának” szöveg,

15. § (7) bekezdés *a)* pontjában a „szennyezés, károsítás” szövegrész helyébe a „szennyezettség, károsodás” szöveg,

15. § (7) bekezdésének *d)* pontjában, 19. § (5) bekezdésében, 21. § (1) bekezdésében, 6. számú melléklet felvezető mondatában, 3. pont felvezető mondatában, 3. *ba)*, 4. és 5. pontjában a „szennyezettség” szövegrész helyébe a „szennyezettség, illetve károsodás” szöveg,

15. § (7) bekezdésének *d)* pontjában és a 7. számú melléklet 2. *c)* pontjában a „szennyezés” szövegrész helyébe a „szennyezés, károsítás” szöveg,

19. §-ának (12) bekezdésében, 29. §-ának (4) bekezdésében, 35. §-ának (2) bekezdésében, 10. számú mellékletének 8. pontjában a „21. § (9) bekezdés” szövegrész helyébe a „21. § (10) bekezdés” szöveg,

24. § (2) bekezdésének *b)* pontjában a „ténylegesen mért átlag” szövegrész helyébe a „szennyezettség területén mért értékekből számított átlag” szöveg,

26. § (4) bekezdésének *j)* pontjában, 8. számú melléklet 1. *a)*, 1. *b)*, 3. *a)* pontjában a „szennyezett” szövegrész helyébe a „károsodott” szöveg,

26. §-ának (4) bekezdés *k*) pontjában, 7. számú mellékletének 13. c) pontjában a „21. § (9) bekezdése” szövegrész helyébe a „21. § (10) bekezdése” szöveg,

26. § (5) bekezdésében a „munkanappal” szövegrész helyébe a „nappal” szöveg,

27. § (1) bekezdésében a „munkanapon” szövegrész helyébe a „napon” szöveg,

30. § (2) bekezdésében a „monitoring kialakítására és üzemeltetésére” szövegrész helyébe „monitoring rendszer kialakítására és működtetésére” szöveg,

30. § (3) bekezdésében a „monitoring üzemeltetése” szövegrész helyébe a „monitoring rendszer működtetése” szöveg,

31. § (2) bekezdésében a „vízminőségi kárelhárítással összefüggő feladatokról” szövegrész helyébe a „környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről” szöveg,

32. § (2) bekezdésében a „Az (1) bekezdés” szövegrész helyébe a „A Kvt. 101. § (4) bekezdése” szöveg,

33. § (1) bekezdésében a „szennyezettséget” szövegrész helyébe a „károsodást” szöveg,

39. § (5) bekezdésében a „Környezetvédelmi és vízügyi célélőirányzat” szövegrész helyébe a „kármentesítés célját szolgáló fejezeti kezelésű előirányzat” szöveg,

41. § (3) bekezdésében a „szennyezettsége” szövegrész helyébe a „károsodása” szöveg,

41. § (3) bekezdésében, a 7. számú melléklet 1. g) pontjában, 9. számú melléklet 1. i), 2. b) pontjában a „szennyezettség” szövegrész helyébe a „károsodás” szöveg,

6. számú mellékletének címében a „szennyezettségének” szövegrész helyébe a „szennyezettségének, illetve károsodásának” szöveg,

6. számú melléklet 3. b) pontjában a „szennyezettségére” szövegrész helyébe a „szennyezettségére, illetve károsodására” szöveg,

6. számú melléklet 13. pontjában a „19. § (12) bekezdése” helyébe a „19. § (13) bekezdése” szöveg lép.

(3) E rendelet rendelkezéseit a hatálybalépése után megvalósított környezetkárosításokra, valamint környezetveszélyeztető magatartásokra kell alkalmazni. Mulasztás által megvalósított környezetkárosítás vagy környezetveszélyeztetés esetén az akkor hatályos szabályokat kell alkalmazni, amikor a környezethasználó a környezetkárosodást vagy környezetveszélyeztetést megakadályozhatta volna.

(4) Ez a rendelet a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről szóló, 2004. április 21-i 2004/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány
93/2007. (IV. 26.) Korm.
rendelete**

**a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól
szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet
módosításáról**

A Kormány a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 36. §-ában, a 110. §-ának (7) bekezdés *f*) és *v*) pontjában, valamint a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 14. §-ának (6) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. §

A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) a következő 39–41. ponttal egészül ki:

[3. § E rendelet alkalmazásában:]

„39. *felszíni vízben okozott károsodás*: a felszíni víz ökológiai, kémiai, illetve mennyiségi állapotában, illetve ökológiai potenciáljában közvetlenül vagy közvetve bekövetkező, mérhető, jelentős és kedvezőtlen változás, illetve a felszíni víz által nyújtott szolgáltatás közvetlen vagy közvetett mérhető jelentős romlása;

40. *regeneráció*: az a folyamat, illetve tevékenység – ideértve a természetes regenerálódást is –, amelynek eredményeképpen a károsodott állapot megszűnik, a károsodott felszíni víz, illetve az általa nyújtott, károsodott szolgáltatás visszaáll az eredeti állapotba;

41. *kármentesítés*: olyan helyreállítási intézkedés, amely a felszíni víz károsodásának enyhítésére, az eredeti állapot vagy ahhoz közeli állapot helyreállítására, valamint a felszíni víz által nyújtott szolgáltatás helyreállítására vagy azzal egyenértékű szolgáltatás biztosítására irányul, így különösen olyan műszaki, gazdasági és igazgatási tevékenység, amely a veszélyeztetett, szennyezett, károsodott felszíni víz megismerése, illetőleg a szennyezettség, károsodás és a kockázat mértékének csökkentése, megszüntetése, továbbá monitorozása érdekében szükséges.”

2. §

A Kr. 11. § (2) bekezdésének *b*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[*(2) A kibocsátó üzemszerű működésén kívül álló okból bekövetkező, rendkívüli szennyezés esetében a kibocsátó]*

„*b*) azonnali beavatkozást igénylő esetben a külön jogszabályban¹ foglaltaknak megfelelően a kárelhárítást azonnal köteles megkezdeni.”

¹ 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának módjáról.

3. §

A Kr. 13. §-ának e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A szennyvizet kibocsátó létesítmények üzemeltetése során a környezet védelme szempontjából az elérhető legjobb technikát kell alkalmazni. Ennek meghatározásánál figyelembe kell venni]

„e) a tevékenység felhagyása esetén, az esetleges további szennyezések, károsodások kockázatának elkerüléséhez és a működési terület környezetvédelmi szempontból megfelelő állapotának visszaállításához szükséges, megkövetelt intézkedéseket.”

4. §

(1) A Kr. 14. §-ának (1) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[(1) A szennyvízkibocsátással járó létesítmények működtetése során:]

„c) a technológiai előírások megtartásával, az üzemzavarok megelőzésével, illetőleg elhárításával a vízszennyezést meg kell akadályozni.”

(2) A Kr. 14. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Amennyiben a kibocsátott szennyvíz veszélyezteti vagy korlátozza a felszíni vízből kivett víz használatát, vagy károsan szennyezi a közcsonatát, illetőleg veszélyezteti a szennyvíztisztító működését, illetve tisztítási hatékonyságát, a felügyelőség – a települési szennyvíztisztító telepek, a közszolgáltatást végző, létfenntartási, közegészségügyi, közoktatási és tűz- és katasztrófavédelmi feladatokat ellátó intézmények kivételével – a kibocsátót a veszélyeztetés vagy károsodás mértékétől függően határozatban kötelezi a szennyvízkibocsátás korlátozására vagy leállítására.”

5. §

A Kr. a következő címmel és 39/A–E. §-sal egészül ki:

„FELSZÍNI VIZEK KÁRMENTESÍTÉSE
A kivizsgálás

39/A. § (1) A felügyelőség a felszíni víz jelentősen kedvezőtlen állapotának valószínűségéről birtokába került adat, információ alapján vizsgálatot folytat le. A kivizsgálást a felügyelőség a kockázat mérlegelése alapján legfeljebb az adat, információ beérkezésétől számított 90 napon belül hajtja végre.

(2) A felszíni víz állapota valószínűsíthetően jelentős és kedvezőtlen az alábbi feltételek bármelyikének megvalósulása esetén:

a) a vízi és víz közeli, valamint a felszíni víztől közvetlenül függő szárazföldi élőhelyek és élő szervezetek fennmaradásához szükséges feltételek kedvezőtlen változása;

b) a rendeltetésszerű vízhasználat korlátozása, akadályozása;

c) környezet-egészségügyi kockázat fennállása;

d) külön jogszabályban² meghatározott környezetminőségi határérték túllépése;

e) e rendelet 1. számú mellékletének C) pontjában meghatározott anyagok, továbbá D) pontjában meghatározott anyagok, meghatározott technológiából történő felszíni vízbe kerülése;

f) hatósági határozatban megállapított alapállapot kedvezőtlen megváltozása.

(3) A kivizsgálás alapján a felügyelőség dönt:

a) a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló külön jogszabály szerinti kárelhárítás megindításáról,

b) a kármentesítés bármely szakaszának, vagy a szakaszok 39/B. § (4) bekezdés szerinti együttes elrendeléséről,

c) a Kvt. 73. § alapján a környezetvédelmi felülvizsgálatról,

d) a környezetkárosodás bekövetkezése valószínűségének hiányában az eljárás megszüntetéséről.

(4) A felügyelőség a kivizsgálás során, valamint a kármentesítés bármely szakaszában azonnali beavatkozást igénylő környezetkárosodás esetén a szükséges környezetvédelmi megelőző és kárelhárítással összefüggő, külön jogszabály³ szerinti intézkedésről rendelkezhet.

A kármentesítés

39/B. § (1) A kármentesítés végrehajtására kötelezett a felügyelőség által – a tevékenységével összefüggő – meghatározott adatot, információt a felügyelőség részére bocsátja.

(2) A kármentesítés szakaszai:

a) tényfeltárás, amely felderítő és részletes vizsgálatból állhat,

b) beavatkozás,

c) az a) és b) pontok során folytatott monitoring.

(3) A kármentesítés bármely szakasza a kármentesítés lezárásáig szükség szerint elrendelhető, illetve megismételhető.

(4) A felügyelőség a kármentesítés szakaszairól vagy azok egy részéről a környezeti kockázatot mérlegelve összevont határozatot is hozhat indokolt esetben.

(5) Amennyiben a kármentesítés több környezeti elemet érint, a kármentesítést az érintett környezeti elemekre nézve csak együttesen, egymásra tekintettel lehet elvégezni. A tényfeltárásnak (a tényfeltárási tervnek, a tényfeltárási záródokumentációnak), a beavatkozásnak (a beavatkozási tervnek, a beavatkozási záródokumentációnak) valamennyi érintett környezeti elemre ki kell terjednie és az összes érintett környezeti elemre kiterjedő egységes határozatot kell hozni a külön jogszabály rendelkezése szerint.

² 40/2006. (X. 6.) KvVM rendelet a felszíni vizeket szennyező egyes veszélyes anyagok környezetminőségi határértékeiről és azok alkalmazásáról.

³ A környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet.

(6) A kármentesítés bármely szakaszának végrehajtására vonatkozó határozatban megállapított határidő csak kivételes esetben – az ügy megítélésének összetettségére tekintettel – módosítható.

(7) A kármentesítés során biztosítani kell, hogy a szennyezés ne tevődjön át más környezeti elemre, a felszín alatti vízre, a földtani közeg nem szennyezett részeire, illetve, hogy az a lehető legkisebb környezeti terheléssel járjon, és ne okozzon környezeti veszélyeztetést, szennyezést, környezetkárosodást.

(8) A kármentesítés során az eredeti környezetéből (helyéről) kitermelt és a szennyezett területen a kívánt mértékig a legjobb elérhető technika alkalmazásával sem ártalmatlanítható, elszállított szennyező anyagok kezelésére a hulladékokra vonatkozó külön jogszabályok előírásait kell alkalmazni.

(9) A Kvt. 56. §-ának (1) bekezdése szerinti esetekben a kármentesítést az OKKP keretében kell végezni.

Tényfeltárás

39/C. § (1) A tényfeltárás

a) amennyiben a környezetkárosodás megállapításának bonyolultsága azt szükségessé teszi, tényfeltérési terv készítéséből,

b) felderítő és részletes tényfeltérésből, továbbá

c) tényfeltérési záródokumentáció készítéséből áll.

(2) A tényfeltérásra kötelező határozat tartalmazza:

a) a valószínűsíthetően károsodott felszíni víz megjelölését;

b) a felszíni víz károsodása valószínűségének megállapításakor figyelembe vett tényezőket, jellemzőket, az ezekkel kapcsolatos eljárások, vizsgálatok megjelölését;

c) az (1) bekezdés c) pontban meghatározottakra figyelemmel tényfeltérési terv készítésének előírását, benyújtási határidejét;

d) a tényfeltérési záródokumentáció benyújtási határidejét.

(3) A tényfeltérési tervnek tartalmaznia kell a tényfeltéréssel kapcsolatos mindazon munkát, amely a tényfeltérési záródokumentáció megalapozott összeállításához szükséges, beleértve a tényfeltéréshöz kapcsolódó monitoring tervét.

(4) A tényfeltérési tervet a (2) bekezdés szerinti határozatban megjelölt határidőre engedélyezésre be kell nyújtani a felügyelőséghez. A felügyelőség nem kötelezi a kötelezettet tényfeltérési terv készítésére, ha a kármentesítés sürgőssége, a várható költség alacsony szintje, a szennyező anyagok kis száma valószínűsíthető.

(5) A (4) bekezdés szerinti tényfeltérési terv elfogadásáról a felügyelőség dönt.

(6) A tényfeltérési munkák megkezdését 8 napon belül, a tényfeltérás során észlelt bármilyen rendkívüli körülményt haladéktalanul be kell jelenteni a felügyelőségnek.

(7) A tényfeltérás során észlelték alapján, a tényfeltérásra kötelezett kezdeményezésére indokolt esetben, a fel-

ügyelőség 8 napon belül dönt a tényfeltérési terv módosításának elfogadásáról vagy elutasításáról.

(8) A tényfeltérást és annak eredményeit dokumentálni kell. A tényfeltérési záródokumentációt a (9) bekezdés szerint kell összeállítani és benyújtani a felügyelőséghez.

(9) A tényfeltérő záródokumentáció az alábbiakat tartalmazza:

a) a felszíni víz eredeti állapotára vonatkozó adatokat;

b) a felszíni víz károsodása utáni állapotára vonatkozó adatokat;

c) a már elvégzett kármentesítési szakaszok bemutatását, eredményét;

d) a lehetséges beavatkozási változatok bemutatását, jellemzését, továbbá a javasolt változat jellemzését és indokolását;

e) a természetes regenerálódás esélyét, mértékét, várható időtartamát;

f) a tényfeltérás alatt működtetett monitoring bemutatását, továbbá monitoring tervet a tényfeltérást követő szakaszra.

(10) A felügyelőség dönt a tényfeltérési záródokumentáció elfogadásáról, valamint a környezetkárosodással kapcsolatos további feladatokról, így:

a) a tényfeltérás folytatásáról;

b) a beavatkozás elvégzésének szükségességéről, illetve a beavatkozás megvalósítási tervének elkészítéséről és benyújtásáról, amennyiben megállapítható a felszíni víz jelentősen kedvezőtlen állapota;

c) a tényfeltérást követő monitorozás elrendeléséről;

d) a kármentesítés befejezéséről, ha minden körülmény együttes mérlegelése azt mutatja, hogy a további kármentesítési munkára nincs szükség.

Beavatkozás

39/D. § (1) A beavatkozási terv tartalmi követelményeit a 4. számú melléklet tartalmazza.

(2) A felügyelőség a 4. számú mellékletben meghatározottak figyelembevételével a beavatkozási terv alapján dönt az abban megjelölt lehetséges beavatkozás kiválasztásáról és végrehajtásának elrendeléséről.

(3) A beavatkozást elrendelő határozatnak tartalmaznia kell, a kötelezett által benyújtott beavatkozási tervből kiválasztott beavatkozásra alapozottan:

a) a károsodott terület megnevezését, azonosítóit;

b) indokolt esetben kötelezést a károsodott területtel összefüggésben a beavatkozási terv benyújtásáig végzett munkálatok dokumentálására, és annak a hatósághoz való benyújtására, kivéve, ha a kötelezett ezt már megtette;

c) kötelezést a károsodott, illetve a kármentesítési munkálatokkal érintett területnek a kármentesítés céljából történő szabadabbá tételére;

d) a beavatkozás kiviteli tervére, a munkák ütemezésére vonatkozó előírásokat;

e) a beavatkozás megkezdésének és végrehajtásának határidejét;

f) a tényfeltárást követően üzemeltetett kármentesítési monitoring elfogadását;

g) a beavatkozás időtartama alatt üzemelő kármentesítési monitoring kivitelezésére és üzemeltetésére vonatkozó előírásokat;

h) az ügy szempontjából fontos egyéb feladatok elrendelését (így például: a károsodott terület megjelölését figyelmeztető táblákkal).

(4) A beavatkozási munkák megkezdését az azt megelőző 10 nappal be kell jelenteni a felügyelőségnek, amely a munkákat ellenőrzi. A beavatkozási munkákat dokumentálni kell.

(5) A beavatkozás során észlelték alapján, a kötelezett kezdeményezésére indokolt esetben a felügyelőség engedélyezi a beavatkozási terv módosítását.

(6) A beavatkozás befejezését 5 napon belül be kell jelenteni a felügyelőségnek.

(7) A (6) bekezdés szerinti bejelentésnek tartalmaznia kell a beavatkozást elrendelő határozat számát, tárgyát, a munka befejezésének időpontját, valamint a hatósági ellenőrző mintavétel biztosításának módját.

(8) A felügyelőség ellenőrzésére a beavatkozási záródokumentáció elbírálásáig kerülhet sor.

(9) A kötelezett a beavatkozási munkák befejezését követően a (10) bekezdés szerint összeállított beavatkozási záródokumentációt köteles benyújtani a felügyelőséghez.

(10) A beavatkozási záródokumentáció tartalmazza:

a) az elvégzett kármentesítési munkák, beavatkozások leírását;

b) a beavatkozás eredményét;

c) a természetes regenerálódás következtében várható változásokat;

d) a beavatkozás során működtetett monitoring bemutatását, továbbá a beavatkozás hatékonyságát ellenőrző kármentesítési monitoring tervét;

e) a Kvt. 56. §-ának (1) bekezdés c) pontja szerinti esetekben a beavatkozással felmerült költségek ismertetését.

(11) A felügyelőség a beavatkozási záródokumentáció kézhezvételét követő 60 napon belül dönt:

a) a beavatkozás elégtelensége esetén annak folytatásáról,

b) a további tényfeltárást elrendeléséről, vagy

c) a beavatkozás befejezéséről a záródokumentáció elfogadásával, továbbá

d) a kármentesítési monitoringról, illetve

e) a kármentesítés befejezéséről.

Monitoring

39/E. § (1) A kármentesítés tényfeltárást és beavatkozás szakaszaiban folytatott tevékenység környezetre gyakorolt hatását, eredményességét, továbbá a környezetkárosodás csökkenését, illetve megszűnését folyamatosan, illetőleg az egyes szakaszokat követő időszakokban a környezeti állapot változását a kötelezett monitoring keretében ellenőrzi.

(2) A monitoring magában foglalja az (1) bekezdés szerinti ellenőrzés

a) tervezését;

b) megvalósítását;

c) működtetését;

d) felülvizsgálatát;

e) megszüntetését.

(3) A monitoringot elrendelő határozat tartalmazza:

a) a vizsgált környezeti elemek meghatározott paramétereinek észlelését, mérését, megfigyelését;

b) az észlelési, mérési, megfigyelési adatok gyűjtését, feldolgozását, nyilvántartását, rendszeres értékelését;

c) a monitoringot elrendelő felügyelőségi határozat szerinti tartalmú és gyakoriságú adatszolgáltatást;

d) értékelő tanulmány készítését, határozatban megadott gyakorisággal;

e) a monitoring, illetve annak részét képező létesítmények felszámolására, megszüntetésére vonatkozó terv készítését.

(4) A monitoring rendszer kialakítására és működtetésére vonatkozó tervet környezeti elemenként a tényfeltárási záródokumentációra és a beavatkozási záródokumentációra vonatkozó követelményeknek megfelelően kell elkészíteni.

(5) A monitoring rendszer működtetése során jelentkező, a tervezettől eltérő körülmények esetén a monitoring módosítására vonatkozó (2) bekezdés d) pont szerinti felülvizsgálatot azonnal el kell rendelni, és a működtetést a módosított terv szerint kell végezni.

(6) A beavatkozási záródokumentáció jóváhagyásával elrendelt monitoring legalább a határozatban megállapított időtartam feléig, azonban legfeljebb a záródokumentációt elfogadó határozatot követő 5 évig terjed. A kármentesítés egyéb szakaszaiban elrendelt monitoring legfeljebb az adott szakasz lezárásáig tart.

(7) A (6) bekezdésben foglaltaktól a felügyelőség indokolt esetben eltérhet, különösen, ha a beavatkozás befejezése után az állapot megfigyeléséről más tevékenységhez kapcsolódó monitoring kötelezettség keretében gondoskodnak.

(8) A monitoring jelentés, illetve záródokumentáció tartalmi követelményeit az 5. számú melléklet határozza meg.

(9) A monitoring záródokumentáció alapján a felügyelőség dönt:

a) szükség esetén tényfeltárást, beavatkozás végzéséről, esetleges kiegészítéséről;

b) a monitoring folytatásáról;

c) a monitoring befejezéséről;

d) a kármentesítés befejezéséről, ha minden körülmény együttes mérlegelése azt mutatja, hogy további kármentesítési munkára nincs szükség.”

6. §

A Kr. 45. §-a a következő e) ponttal egészül ki:

[45. § Ez a rendelet a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:]

„e) az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelve (2004. április 21.) a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről.”

7. §

A Kr. e rendelet 1–2. számú mellékletével megállapított 4–5. számú melléklettel egészül ki.

8. §

E rendelet 2007. április 30-án lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépése után megvalósított környezetkárosításokra, valamint környezetveszélyeztető magatartásokra kell alkalmazni. Mulasztás által megvalósított környezetkárosítás vagy környezetveszélyeztetés esetén az akkor hatályos szabályokat kell alkalmazni, amikor a kötelezett a környezetkárosodást vagy környezetveszélyeztetést megakadályozhatta volna.

9. §

Ez a rendelet az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelve (2004. április 21.) a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről, 2. cikk 1. a) és 15. pontjának, 7. cikk (3) bekezdésének, valamint II. melléklete 1.1.3., 1.2., 1.3. pontjának való megfelelést szolgálja.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

1. számú melléklet

a 93/2007. (IV. 26.) Korm. rendelethez

„4. számú melléklet

a 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelethez

A beavatkozási terv tartalmi követelményei

1. A beavatkozási terv készítése során

a) vizsgálni kell minden olyan szennyező anyag térbeli előfordulását, melynek jelenléte a károkozó tevékenysége vagy az általa alkalmazott technológiák alapján valószínűsíthető;

b) részletes kémiai vizsgálatot kell végezni a felszíni vízre, üledékre vonatkozóan annak érdekében, hogy valamennyi, a szennyeződést okozó szennyező anyag előfordulása megállapítható legyen;

c) le kell határolni a szennyeződés által érintett területet;

d) ki kell választani az alkalmazásra javasolt, bizonyítottan legjobb elérhető beavatkozási technológiát;

e) vizsgálni kell a kármentesítés beavatkozásának pénzügyi-műszaki megvalósíthatóságát, költséghasznosságát.

2. A beavatkozási tervben megjelölt lehetséges beavatkozások közötti választáshoz a kötelezett

a) az elsődleges beavatkozások azonosítása során köteles mérlegelni a felszíni vizek és szolgáltatások eredeti állapothoz közeli állapotba történő gyors és közvetlen visszaállítása érdekében a választható beavatkozások vagy a természetes regenerálódás lehetőségét;

b) a kiegészítő és a kiegyenlítő beavatkozás mértékének meghatározása során a kieső felszíni vizet vagy szolgáltatást az adott felszíni vízzel vagy szolgáltatással egyenértékű felszíni vízzel vagy szolgáltatással kell helyettesíteni. A helyettesítés elsődleges követelménye a károsodott felszíni vízhez vagy szolgáltatáshoz típusában, minőségében és mennyiségében hasonló felszíni víz, illetve szolgáltatás biztosítása.

Amennyiben

a) a (2) bekezdés b) pontjában meghatározott helyettesítés nem valósítható meg, alternatív értékelési technikákat kell alkalmazni, alternatív felszíni vizek, illetve szolgáltatások biztosításával (így például: a minőségromlás kompenzálható a kármentesítési intézkedések mennyiségének növelésével). A felügyelőség a szükséges kiegészítő és kiegyenlítő beavatkozás mértékének meghatározására előírhatja a megfelelő módszert (így például: pénzügyi értékelés);

b) az elveszett felszíni vizek, illetve szolgáltatások értékelése elvégezhető, de a helyettesítő felszíni vizek, illetve szolgáltatások értékelése nem hajtható végre ésszerű határidőn belül vagy ésszerű költségszinten, a felügyelőség olyan beavatkozásokat választhat, amelyek költsége megegyezik az elveszett felszíni vizek, illetve szolgáltatások becsült pénzügyi értékével.

3. A kiegészítő és a kiegyenlítő beavatkozások tervezése során annyi időre kell gondoskodni további felszíni vizekről, illetve szolgáltatásokról, amennyi a beavatkozások ideális időtartama és időbeosztása alapján szükséges (így például: minél több időt vesz igénybe az eredeti állapotba történő visszaállítás, annál több kiegyenlítő beavatkozást kell alkalmazni, míg a többi tényező nem változik).

4. A beavatkozási tervben a lehetséges, ésszerű beavatkozási lehetőségeket a kötelezettnek az elérhető legjobb technika alkalmazásával és a következő ismérvek alapján kell értékelni:

a) hatás a közegészségügyre és a biztonságra;

b) végrehajtás költsége;

c) a sikeresség valószínűsége;

d) az idő mértéke, amely szükséges ahhoz, hogy a felszíni vizekben okozott károk kármentesítésére tett intézkedések kifejtsek hatásukat;

e) földrajzi kapcsolat a károsodott természeti területtel;

- f)* a különböző lehetőségek
fa) milyen mértékben előzik meg a jövőbeli károkat, és mennyire kerülhetők el általuk az adott lehetőség végrehajtásából adódó másodlagos károk,
fb) milyen előnyös hatásokat gyakorolnak a természeti erőforrás és/vagy szolgáltatás egyes összetevőire,
fc) mennyire veszik figyelembe a lényeges társadalmi, gazdasági és kulturális vonatkozásokat és a helyi sajátosságokból adódó egyéb lényeges tényezőket,
fd) milyen mértékben állítják helyre a felszíni vizekben okozott károkat szenvedett természeti területet.

5. A lehetséges beavatkozások értékelése során választható olyan elsődleges beavatkozás, amely nem, vagy csak lassabban állítja vissza teljesen a károsodott felszíni vizek eredeti állapotát (így például: ha az azonos szintű felszíni vizek, illetve szolgáltatások biztosításáról máshol alacsonyabb költséggel lehet gondoskodni). A választás feltétele, hogy eredményként az elsődleges területen a felszíni vizekben, illetve szolgáltatásokban bekövetkező veszteséget egyre jelentősebb kiegészítő vagy kiegyenlítő beavatkozással kompenzáljuk annak érdekében, hogy az elveszített felszíni vizekhez, illetve szolgáltatásokhoz hasonló szintű felszíni vizek, illetve szolgáltatások álljanak rendelkezésre.

6. Kiegyenlítő beavatkozást kell végezni a felszíni vizek és azok szolgáltatásainál regenerálódásáig bekövetkező ideiglenes veszteségek kompenzálására. Ez a kompenzáció a felszíni víz további javítását jelenti vagy károsodott, vagy pedig a másik természeti területen. E fogalom nem terjed ki a köznek nyújtott pénzbeli kompenzációra.”

2. számú melléklet

a 93/2007. (IV. 26.) Korm. rendelethez

„5. számú melléklet

a 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelethez

A monitoring jelentés, illetve záródokumentáció tartalmi követelményei

1. A károsodott felszíni víz megjelölése, lehatárolása
2. A károsodott felszíni víz tulajdonosainak, kezelőinek, használóinak, illetve a kármentesítési monitoringra kötelezett adatai
3. A monitoring keretében vizsgált környezeti elemek felsorolása
 - 3.1. A vizsgálati gyakoriság
 - 3.2. A mérések, megfigyelések, észlelések, továbbá a mintavétel módszertana
 - 3.3. A mért, észlelt, megfigyelt adatok nyilvántartása és feldolgozási rendje

3.4. Az értékelés eredménye, különösen:

- a)* A monitoring létesítmények állapota
- b)* A mintavételek rendszeressége
- c)* A mintavételek megbízhatósága
- d)* A helyszíni vizsgálatok megbízhatósága
- e)* A laboratóriumi vizsgálatok megbízhatósága
- f)* Az adatok viszonyítása a vonatkozó határértékekhez
- g)* Trendvizsgálatok, tendenciák felismerhetősége
- h)* Javaslat az esetleges módosításokra

4. A kármentesítés korábbi szakaszaiban kialakított kármentesítési monitoring bemutatása (amennyiben készült)

5. A monitoring esetleges hiányosságainak bemutatása, rövid indokolással

6. A monitoring eredményeinek részletes bemutatása

7. Mellékletek: dokumentumok, térképek, ábrák, fotók

8. Egyebek”

Miniszteri rendeletek

A gazdasági miniszter

45/2007. (IV. 4.) GKM

rendelete

A közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet módosításáról*

* A rendelet teljes szövege a Magyar Közlöny 2007. április 4-i 42. számában jelent meg.

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter

9/2007. (III. 30.) KvVM

rendelete

az Érdi Kakukk-hegy természetvédelmi terület létesítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdés *a)* pontjában, valamint 85. § *b)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *b)* pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az erdőkre vonatkozóan a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *g)* pontjában meghatározott feladatkörében eljáró

földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

Védetté nyilvánítom Érdi Kakukk-hegy természetvédelmi terület elnevezéssel az Érd 24575/1, 24576/1, 24593, 24599, 24602/1–2 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 9,3 hektár kiterjedésű területet.

2. §

A védetté nyilvánítás célja a Mezőföld mára elpusztult, illetve átalakult löszvegetációja Budapest közelében jelenleg ismert legnagyobb összefüggő maradványának, benne többek között a fokozottan védett bíbor sallangvirágnak és a ritkaságszámba menő védett zöldikének a megőrzése.

3. §

(1) A terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság.

(2) A terület természetvédelmi kezelési tervében meghatározott tevékenységeket a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság és – erdő esetében – a külön jogszabály szerinti erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő erdőgazdálkodó együttesen látja el.

(3) A terület természetvédelmi kezelési tervét a *melléklet* tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Persányi Miklós s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

Melléklet
a 9/2007. (III. 30.) KvVM rendelethez

Az Érdi Kakukk-hegy természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

Őrizze meg:

– a terület fajgazdagságban egyedülálló lösztársulásainak természetes mintázatát, annak teljes fajkészletével, különösen az alföldi körülmények között ritkának számító növény-előfordulásokkal [bíbor sallangvirág (*Himantoglossum caprinum*), zöldike (*Coeloglossum viride*)] együtt,

– a természetes és természetyszerű élőhelyeket, növelje ezek kiterjedését,

– a jellegzetes földtani képződményeket és természetes felszínformákat, továbbá küszöbölje ki a talajdegradációs folyamatokat,

– biztosítsa a terület további, természetvédelmi célú kutatását.

2. Természetvédelmi stratégiák

– A löszgyepek fajgazdagságának és természetközeli struktúrájának fenntartása, területük növelése, a védett állat- és növényfajok (különös tekintettel a bíbor sallangvirágra és a zöldikére) egyedszámának, állományának fenntartása, illetve növelése.

– A degradált területeken lévő társulások fajkészletének és mintázatának közelítése a természetes állapothoz.

– A fás területeken az őshonos fafajok kedvező elegyarányának beállítása.

– Az invazív fajok visszaszorítása, illetve terjedésük megakadályozása.

– A löszpusztai tölgyesek zavartalanságának biztosítása.

– A terület- és földhasználatnak a természetvédelem érdekei szerinti megfelelő korlátozása. A terület kiskertként való használatának megelőzése, illetve megszüntetése.

– A látogatás, valamint az oktatási és kutatási tevékenység a természetvédelem érdekeinek megfelelő korlátozása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A természetvédelmi kezelési módokra, korlátozásokra, tilalmakra vonatkozó előírásokat – a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 30/2001. (XII. 28.) KöM rendelet 2. § (2) bekezdés *c*) pontjában, illetve mellékletének 7. pontjában meghatározottak szerint – a 3.1. és 3.2. fejezet tartalmazza.

3.1. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Erdők kezelése

– A terület északnyugati részén (Érd 24575/1 és 24576/1 hrsz.) a nem őshonos fafajok, különösen az akác és a bálványfa egyedeit kíméletes és egyenletes fahasználatok során mechanikus és kíméletes eszközökkel el kell távolítani, a holt faanyagot a területen kell hagyni. Törekedni kell a jelenlegi erdő területen – helyben szedett tölgymakk gypszint kímélő mesterséges ültetésével – az élőhelyre jellemző lösztölgyes kialakítására.

Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat az érvényes körzeti erdőterv tartalmazza.

3.2. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

– A Kakukk-hegy oldalában (Érd 24593 és 24599 hrsz.) a fajgazdag, természetközeli struktúrájú gyepterületeken megjelenő őshonos cserjéket és a fás területek széléről terjedő fásszárúakat ki kell vágni. Cserjefajok és nem őshonos fafajok megjelenő egyedeit mechanikus és kémiai módszerek kombinálásával el kell távolítani a gyepterületekről. A löszpusztai tölgyes foltjait érintetlenül kell hagyni. E terület északkeleti sávjában az agresszíven terjeszkedő orgonát rendszeres kezeléssel kell visszaszorítani, az egyéb cserjefajok terjedését meg kell akadályozni.

– A terület délkeleti részén (Érd 24602/1–2 hrsz.) a cserjésben lévő gypfoltokat mechanikus módszerekkel növelni kell, akár az őshonos fásszárú fajok rovására is. A gyepterületeket évente kézi erővel le kell kaszálni. A gyomfa fajok egyedeit mechanikus és kémiai módszerek kombinálásával kell eltávolítani a területről.

– A terület északnyugati részén (Érd 24575/1 és 24576/1 hrsz.) a nem őshonos fafajok egyedeit mechanikus és kémiai eszközökkel el kell távolítani a záródott cserjésből. A feketefenyő (*Pinus nigra*) kikelő magoncait mechanikus módszerekkel el kell távolítani.

– A beavatkozások során levágott növényi anyagot haladéktalanul el kell távolítani a területről.

– A fenti természetvédelmi kezelési tevékenységeket szeptember 1. után kell elvégezni.

– A terület szélén meg kell hagyni vagy ki kell alakítani egy őshonos fajokból álló cserje sávot.

– A terület eseti engedéllyel látogatható, illetve vehető igénybe oktatási, bemutatói célra. A területen csak a védelem érdekeivel összefüggő kutatások végezhetőek, továbbá csak a természetvédelmi kezelésekre szükséges terület- és földhasználat lehetséges.

3.2.2. Látogatás, oktatás és bemutató

– A terület a természetvédelmi hatóság előzetes eseti engedélyével látogatható, illetve vehető igénybe oktatási, bemutatói célra.

3.2.3. Kutatás, vizsgálatok

– A területen csak a természetvédelmi célkitűzések elérését elősegítő, azt támogató kutatások végezhetőek.

– A kutatást végzőnek a kutatás eredményeit tartalmazó kutatási jelentés egy példányát az illetékes természetvédelmi hatóság és a nemzeti park igazgatóság részére el kell juttatnia.

– A területen évente bíbor sallangvirág és a zöldike fajok tekintetében állományszámlálást kell végezni.

3.2.4. Terület- és földhasználat

– A területen tilos a mezőgazdasági művelés, a gazdasági célú erdőhasználat, a vadgazdálkodás, valamint az ipari és a bányászati tevékenység.

– Épület, építmény, sportpálya, vonalas infrastruktúra, illetve közmű eleme a területen nem létesíthető.

– A terület határán kizárólag a tájba illő kerítés építhető.

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter 10/2007. (III. 30.) KvVM rendelete

a Mura-menti Tájvédelmi Körzet létesítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdés *a*) pontjában, valamint 85. § *b*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *b*) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az erdőkre vonatkozóan a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *g*) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

Védetté nyilvánítom Mura-menti Tájvédelmi Körzet elnevezéssel a Zala megyében Letenye, Molnári, Murakeresztúr, Murarátka, Muraszemenye, Tótszerdahely településhatárokon lévő, az *1. számú mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú 1904,1 hektár kiterjedésű területet.

2. §

A Mura-menti Tájvédelmi Körzet területéből fokozottan védetté nyilvánítom a *2. számú mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 106,9 hektár kiterjedésű területet.

3. §

A védetté nyilvánítás célja a Mura folyóhoz és árteréhez kapcsolódó élővízi, mocsári és ártéri élőhely természeti értékeinek, egyedi életközösségeinek védelme és fenntartása, a jellegzetes tájképi adottságok megőrzése.

4. §

(1) A Mura-menti Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezeléséért felelős szerv a Balatoni Nemzeti Park Igazgatóság.

(2) A Mura-menti Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési tervében meghatározott tevékenységeket a Balatoni Nemzeti Park Igazgatóság és – erdő esetében – a külön jogszabály szerinti erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő erdőgazdálkodó együttesen látja el.

(3) A Mura-menti Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési tervét a *3. számú melléklet* tartalmazza.

5. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Persányi Miklós s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

1. számú melléklet
a 10/2007. (III. 30.) KvVM rendelethez

A Mura-menti Tájvédelmi Körzet
ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai

Letenye

0112; 0113; 0114 hrsz.-ből 2,0 ha (0114a); 0114 hrsz.-ből 26,7 ha (0114b); 0115–0123; 0124/1–2; 0125/1–2; 0126; 0127; 0128 hrsz.-ből 17,9 ha (0128a); 0128 hrsz.-ből 3,9 ha (0128b); 0129 hrsz.-ből 3,0 ha (0129a); 0129 hrsz.-ből 8,8 ha (0129b); 0130; 0131; 0132/1–2; 0133/1–2; 0134/1–3; 0135–0137; 0138/1–3; 0139; 0140/1–2; 0141; 0142; 0143 hrsz.-ből 1,7 ha (0143a); 0143 hrsz.-ből 1,7 ha (0143b); 0143 hrsz.-ből 13,4 ha (0143c); 0143 hrsz.-ből 0,4 ha (0143d); 0144/1–2; 0145; 0146/1,3–4; 0147 hrsz.-ből 7,6 ha (0147/1a); 0147 hrsz.-ből 7,4 ha (0147/1b); 0147/2; 0148; 0163–0167; 0168 hrsz.-ből 25,0 ha (0168a); 0168 hrsz.-ből 0,6 ha (0168b); 0168 hrsz.-ből 10,8 ha (0168c); 0169–0172; 0173 hrsz.-ből 0,3 ha (0173a); 0173 hrsz.-ből 0,5 ha (0173b); 0173 hrsz.-ből 0,5 ha (0173c); 0173 hrsz.-ből 19,2 ha (0173d); 0174 hrsz.-ből 1,1 ha (0174a); 0174 hrsz.-ből 2,8 ha (0174b); 0174 hrsz.-ből 8,6 ha (0174c); 0174 hrsz.-ből 2,0 ha (0174d); 0174 hrsz.-ből 0,4 ha (0174f); 0174 hrsz.-ből 0,4 ha (0174g); 0175/2–5; 0176; 0178; 0179/1–2; 0180–0183; 0184/1; 0185/4; 0185/6; 0185 hrsz.-ből 4,6 ha (0185/8a); 0185 hrsz.-ből 0,6 ha (0185/8b); 0185/9; 0185/11; 0186/2; 0188 hrsz.-ből 1,5 ha (0188/3a); 0188 hrsz.-ből 0,1 ha (0188/3b); 0188/5–7; 0189/2; 0189 hrsz.-ből 0,2 ha (0189/3a); 0189 hrsz.-ből 3,7 ha (0189/3b); 0189 hrsz.-ből 6,5 ha (0189/3c); 0189/4; 0189 hrsz.-ből 2,8 ha (0189/5a); 0189 hrsz.-ből 0,1 ha (0189/5b); 0189/6; 0190; 0191; 0279 hrsz.-ből 1,5 ha (0279/1a); 0279 hrsz.-ből 8,1 ha (0279/1b); 0279 hrsz.-ből 0,5 ha (0279/1c); 0279 hrsz.-ből 0,2 ha (0279/1d); 0279/2–4; 0280–0285; 0286 hrsz.-ből 51,8 ha (0286/1a); 0286 hrsz.-ből 1,2 ha (0286/1b); 0286 hrsz.-ből 1,7 ha (0286/1c); 0286 hrsz.-ből 0,3 ha (0286/d); 0286 hrsz.-ből 1,0 ha (0286/1f); 0286/2; 0287 hrsz.-ből 2,8 ha (0287a); 0287 hrsz.-ből 0,6 ha (0287b); 0288–0290; 0291 hrsz.-ből 5,0 ha (0291/1a); 0291 hrsz.-ből 5,7 ha (0291/1b); 0291/2–3.

Molnári

057/2; 064/1–2; 065–067; 068 hrsz.-ből 5,0 ha (068a); 068 hrsz.-ből 0,4 ha (068b); 068 hrsz.-ből 4,9 ha (068c);

068 hrsz.-ből 6,9 ha (068d); 068 hrsz.-ből 19,9 ha (068f); 068 hrsz.-ből 7,1 ha (068g); 069; 070; 071/3; 073 hrsz.-ből 2,0 ha (073/3a); 073 hrsz.-ből 0,4 ha (073/3b); 074–079; 080/1; 081–084; 085 hrsz.-ből 0,9 ha (085a); 085 hrsz.-ből 54,6 ha (085b); 085 hrsz.-ből 0,6 ha (085c).

Murakeresztúr

058–060; 061 hrsz.-ből 8,1 ha (061/1a); 061 hrsz.-ből 1,3 ha (061/1b); 061 hrsz.-ből 0,3 ha (061/1c); 061 hrsz.-ből 0,5 ha (061/1d); 061 hrsz.-ből 0,7 ha (061/1f); 061/2; 061 hrsz.-ből 2,4 ha (061/4a); 061 hrsz.-ből 0,3 ha (061/4b); 061 hrsz.-ből 2,5 ha (061/5a); 061 hrsz.-ből 0,2 ha (061/5b); 062–068; 069/1–3; 069 hrsz.-ből 5,5 ha (069/4a); 069 hrsz.-ből 1,0 ha (069/4b); 069 hrsz.-ből 1,2 ha (069/4c); 069 hrsz.-ből 4,9 ha (069/4d); 070–072; 073 hrsz.-ből 3,8 ha (073a); 073 hrsz.-ből 0,2 ha (073b); 073 hrsz.-ből 0,9 ha (073c); 073 hrsz.-ből 0,4 ha (073d); 074; 075 hrsz.-ből 1,2 ha (075/1a); 075 hrsz.-ből 0,6 ha (075/1b); 075 hrsz.-ből 1,2 ha (075/1c); 075 hrsz.-ből 1,1 ha (075/1d); 075 hrsz.-ből 1,9 ha (075/1f); 075 hrsz.-ből 6,7 ha (075/1g); 075 hrsz.-ből 0,6 ha (075/1h); 075 hrsz.-ből 0,5 ha (075/1j); 075 hrsz.-ből 0,9 ha (075/1k); 076–079; 080 hrsz.-ből 0,4 ha (080a); 080 hrsz.-ből 14,1 ha (080b); 080 hrsz.-ből 0,5 ha (080c); 080 hrsz.-ből 1,5 ha (080d); 080 hrsz.-ből 1,7 ha (080f); 081–084; 085/1–4; 085 hrsz.-ből 22,6 ha (085/5a); 085 hrsz.-ből 1,9 ha (085/5b); 085 hrsz.-ből 0,2 ha (085/5c); 085 hrsz.-ből 0,3 ha (085/5d); 086/2–5; 087 hrsz.-ből 2,8 ha (087a); 087 hrsz.-ből 10,9 ha (087b); 088–090; 091/1–3; 092; 093/1; 093 hrsz.-ből 1,0 ha (093/2a); 093 hrsz.-ből 0,4 ha (093/2b); 093 hrsz.-ből 2,4 ha (093/2c); 093/3–4; 093 hrsz.-ből 4,4 ha (093/5a); 093 hrsz.-ből 0,2 ha (093/5b); 093 hrsz.-ből 0,4 ha (093/5c); 094–096; 097/1,4–5; 098 hrsz.-ből 2,6 ha (098a); 098 hrsz.-ből 0,3 ha (098b); 098 hrsz.-ből 0,2 ha (098c); 099; 0100 hrsz.-ből 1,1 ha (0100a); 0100 hrsz.-ből 0,2 ha (0100b); 0100 hrsz.-ből 1,0 ha (0100c).

Murarátka

03/1–2; 03 hrsz.-ből 0,8 ha (03/3a); 03 hrsz.-ből 0,2 ha (03/3b); 03 hrsz.-ből 0,2 ha (03/3c); 05; 08/4–5; 011/5; 011/7–14; 011 hrsz.-ből 0,6 ha (011/15a); 011 hrsz.-ből 0,3 ha (011/5b); 011 hrsz.-ből 3,4 ha (011/5c); 011 hrsz.-ből 0,5 ha (011/5d); 011 hrsz.-ből 0,1 ha (011/15f); 053/1; 058/1,3; 059–061; 062/3–5; 062 hrsz.-ből 21,3 ha (062/7a); 062 hrsz.-ből 0,6 ha (062/7b); 062/8; 063–066.

Muraszemenye

045 hrsz.-ből 5,5 ha (045/1a); 045 hrsz.-ből 4,4 ha (045/1b); 045 hrsz.-ből 2,5 ha (045/6a); 045 hrsz.-ből 0,9 ha (045/6b); 046 hrsz.-ből 0,4 ha (046/1a); 046 hrsz.-ből 0,3 ha (046/1b); 046/4; 047/1,3; 048; 049; 050/5,7,9; 051; 052; 053/1–2; 054/1,3; 055; 056/1–2; 057–060; 061/1–2; 062/1; 062 hrsz.-ből 1,1 ha (062/2a); 062 hrsz.-ből 7,9 ha

(062/2b); 062 hrsz.-ből 0,3 ha (062/2c); 063; 064; 065/1–2; 066; 067; 068 hrsz.-ből 1,7 ha (068/1a); 068 hrsz.-ből 6,4 ha (068/1b); 068 hrsz.-ből 5,1 ha (068/1c); 068/2; 069; 070/4,6,8; 070 hrsz.-ből 17,9 ha (070/11a); 070 hrsz.-ből 0,9 ha (070/11b); 070 hrsz.-ből 2,0 ha (070/11c); 070 hrsz.-ből 1,7 ha (070/11d); 070 hrsz.-ből 0,2 ha (070/11f); 070 hrsz.-ből 0,7 ha (070/13a); 070 hrsz.-ből 0,6 ha (070/13b); 070 hrsz.-ből 0,04 ha (070/13c); 070 hrsz.-ből 0,1 ha (070/15a); 070 hrsz.-ből 0,5 ha (070/15b); 070 hrsz.-ből 2,0 ha (070/15c); 071/1,3; 072/3; 073/2,4–13,23,25,27,29,31,33,35,37,39,44; 0171/1–15; 0171 hrsz.-ből 7,9 ha (0171/16a); 0171 hrsz.-ből 0,4 ha (0171/16b); 0172/1–3; 0173/2,4–10; 0174; 0175/2–6; 0176/2,5–6; 0176 hrsz.-ből 0,2 ha (0176/7a); 0176 hrsz.-ből 0,4 ha (0176/7b); 0176 hrsz.-ből 0,8 ha (0176/8a); 0176 hrsz.-ből 0,4 ha (0176/8b); 0176 hrsz.-ből 0,8 ha (0176/9a); 0176 hrsz.-ből 1,4 ha (0176/9b); 0177–0179; 0180/2–3; 0180 hrsz.-ből 11,1 ha (0180/4a); 0180 hrsz.-ből 0,5 ha (0180/4b); 0180/5; 0181/2–8; 0182–0184; 0185 hrsz.-ből 0,6 ha (0185/1a); 0185 hrsz.-ből 7,5 ha (0185/1b); 0185 hrsz.-ből 9,5 ha (0185/1c); 0185 hrsz.-ből 0,7 ha (0185/1d); 0185/2–4; 0186–0188; 0189/1,4–20; 0190/1,3–44; 0191/1–2; 0192/1–5; 0193; 0194/1–2; 0195–0197; 0198/3; 0198 hrsz.-ből 0,1 ha (0198/4a); 0198 hrsz.-ből 0,2 ha (0198/4b); 0198 hrsz.-ből 0,1 ha (0198/5a); 0198 hrsz.-ből 0,1 ha (0198/5b); 0198 hrsz.-ből 0,1 ha (0198/6a); 0198 hrsz.-ből 0,1 ha (0198/6b); 0198 hrsz.-ből 0,1 ha (0198/7a); 0198 hrsz.-ből 0,1 ha (0198/7b); 0198 hrsz.-ből 0,4 ha (0198/8a); 0198 hrsz.-ből 0,3 ha (0198/8b); 0198 hrsz.-ből 0,3 ha (0198/9a); 0198 hrsz.-ből 0,4 ha (0198/9b); 0198 hrsz.-ből 0,2 ha (0198/10a); 0198 hrsz.-ből 0,2 ha (0198/10b); 0198 hrsz.-ből 0,1 ha (0198/11a); 0198 hrsz.-ből 0,1 ha (0198/11b); 0198 hrsz.-ből 0,1 ha (0198/12a); 0198 hrsz.-ből 0,1 ha (0198/12b); 0198 hrsz.-ből 0,1 ha (0198/13a); 0198 hrsz.-ből 0,1 ha (0198/13b); 0198 hrsz.-ből 0,7 ha (0198/14a); 0198 hrsz.-ből 0,3 ha (0198/14b); 0198 hrsz.-ből 0,9 ha (0198/15a); 0198 hrsz.-ből 0,1 ha (0198/15b); 0198/16–17; 0199; 0200/1–5; 0203–0205; 0207–0214; 0215 6,3 ha (0215a); 0215 hrsz.-ből 0,5 ha (0215b); 0216 hrsz.-ből 0,9 ha (0216a); 0216 hrsz.-ből 0,3 ha (0216b); 0217; 0218/1; 0218 hrsz.-ből 15,7 ha (0218/2a); 0218 hrsz.-ből 17,6 ha (0218/2b); 0218/3; 0219–0224; 0225/1–2; 0226; 0227; 0228 hrsz.-ből 1,1 ha (0228/1a); 0228 hrsz.-ből 0,5 ha (0228/1b); 0228 hrsz.-ből 0,6 ha (0228/1c); 0228 hrsz.-ből 12,8 ha (0228/1d); 0228/2; 0229; 0230 hrsz.-ből 5,1 ha (0230/1a); 0230 hrsz.-ből 2,7 ha (0230/1b); 0230 hrsz.-ből 1,0 ha (0230/1c); 0230 hrsz.-ből 2,2 ha (0230/1d); 0230/2; 0231–0234; 0235/1–2; 0236 hrsz.-ből 2,7 ha (0236a); 0236 hrsz.-ből 0,3 ha (0236b); 0237 hrsz.-ből 2,2 ha (0237a); 0237 hrsz.-ből 0,9 ha (0237b); 0238; 0239/1–2; 0240–0242; 0244–0248; 0249 hrsz.-ből 2,7 ha (0249a); 0249 hrsz.-ből 1,5 ha (0249b); 0249 hrsz.-ből 0,8 ha (0249c); 0250–0252; 0253 hrsz.-ből 13,2 ha (0253a); 0253

hrsz.-ből 0,2 ha (0253b); 0254–0256; 0257/2,4; 0257 hrsz.-ből 10,5 ha (0257/5a); 0257 hrsz.-ből 0,4 ha (0257/5b); 0258–0261; 0262 hrsz.-ből 2,5 ha (0262a); 0262 hrsz.-ből 1,3 ha (0262b); 0262 hrsz.-ből 0,4 ha (0262c); 0263.

Tótszerdahely

053 hrsz.-ből 29,5 ha (053/1a); 053 hrsz.-ből 2,3 ha (053/1b); 053/2–3; 054–056; 058 hrsz.-ből 0,9 ha (058a); 058 hrsz.-ből 2,8 ha (058b); 060 hrsz.-ből 1,4 ha (060/1a); 060 hrsz.-ből 0,2 ha (060/1b); 060/2; 061; 062; 063 hrsz.-ből 0,9 ha (063/2a); 063 hrsz.-ből 7,3 ha (063/2b); 063 hrsz.-ből 3,2 ha (063/2c); 063 hrsz.-ből 0,4 ha (063/2d); 063 hrsz.-ből 1,6 ha (063/2f); 063 hrsz.-ből 8,7 ha (063/2g); 063/4–10; 063 hrsz.-ből 1,0 ha (063/11a); 063 hrsz.-ből 0,2 ha (063/11b); 063/12–13; 063 hrsz.-ből 1,0 ha (063/14a); 063 hrsz.-ből 0,2 ha (063/14b); 063 hrsz.-ből 3,5 ha (063/14c); 063 hrsz.-ből 0,4 ha (063/14d); 063 hrsz.-ből 6,7 ha (063/14f); 063 hrsz.-ből 2,3 ha (063/14g); 063 hrsz.-ből 4,1 ha (063/14h); 063 hrsz.-ből 1,8 ha (063/14j); 063 hrsz.-ből 0,1 ha (063/14k); 063/15–16; 064; 066/1–2; 067; 068; 069 hrsz.-ből 1,0 ha (069a); 069 hrsz.-ből 10,6 ha (069b); 070; 077/2,17–23.

2. számú melléklet

a 10/2007. (III. 30.) KvVM rendelethez

A Mura-menti Tájvédelmi Körzet fokozottan védett területeinek ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai

Letenye

0116, 0135, 0136, 0164, 0170, 0171; 0190, 0280; 0281; 0284.

Molnári

066, 075–077; 081; 083.

Murakeresztúr

063; 070; 081; 082; 090.

Murarátka

061; 064–066.

Muraszemenye

049; 051; 059; 0181/5; 0185/3–4; 0186; 0240.

Tótszerdahely

054; 055; 066/1–2; 067.

*3. számú melléklet
a 10/2007. (III. 30.) KvVM rendelethez*

**A Mura-menti Tájvédelmi Körzet
természetvédelmi kezelési terve**

1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

- A Mura folyó és a hozzá kapcsolódó egyedi vízi, mo-
csári és ártéri életközösségek megőrzése, fenntartása,
- a Mura folyó természetközeli állapotának megőrzése
a Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság
Kormánya között Pécssett, 1994. július 10-én aláírt, a víz-
gazdálkodási együttműködés kérdéseiről szóló egyez-
mény kihirdetéséről szóló 127/1996. (VII. 25.) Korm. ren-
delettel összhangban,
- a természetes és természetközeli erdők állapotának
fenntartása, illetve javítása,
- a területen élő védett növény- és állatfajok megőrzése,
- a terület természeti értékeinek bemutatása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- Árvizek levonulása után a mélyebb területrészekben,
a holtágakban kialakuló állapot fenntartása,
- az adventív gyomok és a nem őshonos fajok vissza-
szorítása,
- az erdőkben az őshonos fő- és elegyfajok megtele-
pedésének elősegítése,
- a védett növények és állatok fennmaradásának bizto-
sítása az élőhelyül szolgáló növénytársulás, élőhely fenn-
tartásával,
- a Mura folyó árterén található szántók erdővé vagy
gyeppé alakítása,
- az illegálisan kialakított hulladéklerakók felszámolá-
sa,
- tanösvények és egyéb természetvédelmi bemutató
létesítmények kialakítása.

*3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és
tilalmak*

A természetvédelmi kezelési módokra, korlátozásokra
és tilalmakra vonatkozó előírásokat – a természetvédelmi
kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vo-
natkozó szabályokról szóló 30/2001. (XII. 28.) KöM ren-
delet 2. § (2) bekezdés c) pontja, illetve mellékletének
7. pontja szerint – a 3.1. és 3.2. fejezet tartalmazza.

**3.1. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelé-
si módok, korlátozások és tilalmak**

3.1.1. Gyepek kezelése

- A gyomosodott területeken, ahol a kaszálás nem
lehetséges, évente legalább egyszer szárzúrozást kell vé-
gezni, figyelembe véve a védett növények virágzási idejét,
- legeltetni csak azokon a gyepeken lehet, ahol a tapo-
sás nem okozza természeti érték károsodását,

- nedves réteken (sásosok, kékperjés láprét, mocsárrét
stb.) vadászati berendezés (sózó, szóró, etető) elhelyezése,
valamint dagonya kialakítása tilos.

3.1.2. Erdők kezelése

- Őshonos faállományú erdőt nem őshonos fajokkal
felújítani, erdősíteni tilos,
- a természetes vagy természetközeli erdőkbe betele-
pülő nem őshonos fajokot a nevelővágások során el kell
távolítani,
- az előhasználatok és a növény-egészségügyi célú fa-
kitermelések során a természetes elegyfajokat, a lábön-
száradt és az odvas fákat kímélni kell.

Állománytípusonként:

Gyertyános-kocsányos tölgyesek

- Véghasználat esetén hagyásfákat kell hagyni (hektá-
ronként 5–10 db fát, csoportban),
- a felújítás előkészítéseként tuskózás és mélyforgatás
nem alkalmazható,
- felújítás, erdősítés során a makkvetést kell előnyben
részesíteni.

Tölgy-kőris-szil ligeterdők

- Véghasználat során a fő- és mellékfafajból is hagyás-
fákat kell hagyni (hektáronként 5–10 db fát, legnagyobb
arányban tölgyet, csoportban),
- a felújítás előkészítéseként tuskózás és mélyforgatás
nem alkalmazható,
- az előhasználatok során a második lombkoronaszin-
tet és a cserjeszintet csak a munka akadályoztatása esetén
és ennek megfelelő mértékig szabad kivágni,
- a szálanként előforduló elegyfajokat (vadgyü-
mölcs, hárs, juhar stb.) az előhasználatok során kímélni
kell.

Fűz-nyár ligeterdők

- Véghasználat esetén kis területű tarvágások alkal-
mazhatók,
- a fő- és mellékfafajokból hagyásfákat kell hagyni
(hektáronként 5–10 db fát),
- a felújítás előkészítéseként tuskózás és teljes talaj-
előkészítés nem alkalmazható,
- a felújítások és erdősítések során a mesterséges pótlás
őshonos, a termőhelyi adottságoknak megfelelő fajokkal
történik.

Égerligetek

- A felújítás kis területű foltokban tarvágással végez-
hető,
- véghasználat során hagyásfákat kell hagyni (hektá-
ronként 5–10 db fát, csoportban).

Égerlápok

- Véghasználat esetén kis területű tarvágások alkal-
mazhatók,
- véghasználat esetén az élőhely védelme érdekében
5–10 db fát meg kell hagyni,
- fakitermelés csak télen (december 1. és március 1.
között), havas-jeges viszonyok között végezhető.

Nem őshonos fafajú (amerikai kőris, akác, nemesnyár, vörös tölgy stb.) állományok

– Véghasználat után fokozatosan őshonos fafajokkal kell felújítani.

Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat az érvényes körzeti erdőterv tartalmazza.

Kivett területek, ezen belül:

Mura folyó, csatornák, patakok, árkok, holtágak, vízállások, tavak

– Természeti értékre kedvezőtlen hatással járó beavatkozás csak a természetvédelmi hatósággal történő előzetes egyeztetés után lehetséges,

– a vizekbe nem őshonos halfajok (angolna, busa, amur stb.) telepítése tilos,

– víztűrőzni a természetvédelmi hatóság engedélyével lehet.

Kavics- és agyagbánya-tavak

– Bányatavak és egyéb vízfelületek nem alakíthatók át intenzív horgász- vagy halastóvá,

– újabb kavicsbánya vagy anyagnyerőhely a Mura folyó árterén nem alakítható ki, a meglévőket és közvetlen környezetüket a bányászati tevékenység befejezése után rekultiválni kell.

3.2. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

– A vízügyi beavatkozások során nem lakott területek (rét, erdő, legelő) árvíz-mentesítése cél nem lehet,

– az adventív gyomokkal borított területeket rendszeresen kaszálni vagy szárazúzózni kell,

– gyepterületen a száraz növényzetet csak különleges esetben vagy megelőző céllal lehet égetni a természetvédelmi hatóság előzetes jóváhagyásával.

– A területen a védetté nyilvánításkor működő bányák bezárására a kiemelt természetvédelmi oltalomból fakadóan nem kerülhet sor. Ezen tilalmat a bányák időszakos műszaki üzemi terveinek bánya-felügyeleti jóváhagyási eljárásában figyelembe kell venni.

– A területen a védetté nyilvánításkor működő bányák – az alaplap-süllyesztés esetleges lehetőségét kivéve – nem bővíthetők.

valamint 85. § b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § b) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § g) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

Bükkhát természetvédelmi terület elnevezéssel védetté, továbbá Bükkhát erdőrezervátum néven erdőrezervátum-má nyilvánítom az *1. számú mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 452,2 hektár kiterjedésű területet.

2. §

A Bükkhát természetvédelmi területen belül fokozottan védetté nyilvánítom a *2. számú mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 8,4 hektár kiterjedésű területet.

3. §

A Bükkhát erdőrezervátumból magterületté nyilvánítom a *3. számú mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 58,4 hektár kiterjedésű területet.

4. §

A védetté nyilvánítás célja a területen található védett növény- és állatfajok, illetve élőhelyük megóvása, valamint az erdőben zajló természetes folyamatok kutatásának, megfigyelésének, továbbá a természetközeli módon végzett erdőgazdálkodást megalapozó gyakorlati ismeretek megszerzésének elősegítése.

5. §

(1) A Bükkhát természetvédelmi terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv a Duna–Dráva Nemzeti Park Igazgatóság.

(2) A Bükkhát természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervében meghatározott tevékenységeket a Duna–Dráva Nemzeti Park Igazgatóság és – erdő esetében – a külön jogszabály szerinti erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő erdőgazdálkodó együttesen látja el.

**A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
11/2007. (III. 30.) KvVM
rendelete**

**a Bükkhát természetvédelmi terület létesítéséről
és erdőrezervátummá nyilvánításáról**

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdés a) pontjában, 29. § (3) bekezdésében,

(3) A Bükkhát természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervét a 4. számú melléklet tartalmazza.

6. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Persányi Miklós s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

1. számú melléklet
a 11/2007. (III. 30.) KvVM rendelethez

**A Bükkhát természetvédelmi terület
ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai**

Baranyahídvég

062, 063, 065

Páprád

052, 053, 054, 055, 056, 057, 082, 083, 084 hrsz.-ből 9,3 ha (084a), 084 hrsz.-ből 3,3 ha (084b), 085, 086, 087, 088, 089 hrsz.-ből 10,4 ha (089a), 089 hrsz.-ből 2,0 ha (089b), 090, 091, 092, 093, 094 hrsz.-ből 4,5 ha (094a), 094 hrsz.-ből 2,2 ha (094b), 095, 096, 097, 098, 099, 0100, 0101, 0102, 0103, 0104, 0105, 0106, 0107, 0108, 0109, 0110, 0111, 0112, 0113, 0114, 0115, 0116.

Sámod

017, 018.

Vajszló

0155, 0156, 0157, 0158, 0159, 0160, 0161, 0163, 0164, 0165, 0166, 0167, 0168, 0169, 0171/2.

2. számú melléklet
a 11/2007. (III. 30.) KvVM rendelethez

A Bükkhát természetvédelmi terület fokozottan védett területének ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai és erdőtervi jelei

Páprád

088 helyrajzi számú földrészletből 29 A, 29 B, 29 TI, 089a helyrajzi számú földrészletből 28 B, 099 helyrajzi számú földrészletből 30 B, 0100 helyrajzi számú földrészletből 31 B erdőrészletek.

3. számú melléklet
a 11/2007. (III. 30.) KvVM rendelethez

**A Bükkhát erdőrezervátum magterületének
ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai
és erdőtervi jelei**

Páprád

089a helyrajzi számú földrészletből 28 A, 089b helyrajzi számú földrészletből 28 NY, 28 TI, 090 helyrajzi számú földrészletből 27 A, 27 NY, 091 helyrajzi számú földrészletből 27 A, 093, 096 helyrajzi számú földrészletből 32 E, 32 F, 32 NY2, 097 helyrajzi számú földrészletből 31 A, 32 B, 32 NY2, 098 helyrajzi számú földrészletből 31 A, 31 NY, 099 helyrajzi számú földrészletből 30 A, 30 NY, 0100 helyrajzi számú földrészletből 31 A erdőrészletek.

Vajszló

0157 helyrajzi számú földrészletből 13 A, 13 NY, 0158 helyrajzi számú földrészletből 14 A, 14 NY erdőrészletek.

4. számú melléklet
a 11/2007. (III. 30.) KvVM rendelethez

**A Bükkhát természetvédelmi terület
természetvédelmi kezelési terve**

1. Természetvédelmi gyakorlati célkitűzések

- Őrizze meg a terület erdőtársulásait, az azokban érvényesülő természetes folyamatokat, valamint a terület egyéb természeti, táji értékeit,
- őrizze meg a síkvidéki gyertyános-tölgyesek (*Fraxino pannonicae-Carpinetum*) és a tölgy-körös-szil ligeterdők (*Scillo vindobonensi-Ulmetum*) reliktum állományait,
- őrizze meg és tartsa fenn a terület védett és fokozottan védett növény- és állatfajait, illetve ezek élőhelyét,
- biztosítsa a terület – a természetvédelem érdekeit előtérbe helyező – kutatásának, bemutatásának feltételeit,
- biztosítson lehetőséget természetvédelmi célú oktatásra.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A természet- és tájvédelem érdekeinek alárendelt, azok sérelme nélkül, az erdőrezervátumokra érvényes általános elvek szem előtt tartásával megvalósuló erdőkezelés.
- A magterületen a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülésének biztosítása a beavatkozás mellőzésével.
- A védőzónában folyamatos erdőborítottságot biztosító, őshonos fafajokból álló, vegyes korú, természetközeli erdőállományt kialakító erdőgazdálkodás megvalósítása.

– A folyamatos erdőborítottságot biztosító erdőkezelési eljárások előnyben részesítése az erdőtervezési és erdőfelügyeleti eljárások során.

– A nem őshonos fafajokból álló erdőállományok átalakítása őshonos fafajokból álló erdővé.

– A vizes élőhelyek megőrzése érdekében a vízfolyások menti területeken a beavatkozások mellőzése.

– A természetes élővilágot veszélyeztető invazív fajok (pl. akác) visszaszorítása.

– A látogatók természetvédelmi szemléletének erősítése, a szakmai célú látogatás feltételeinek biztosítása.

– A terület természeti adottságaiban, állapotában bekövetkező változások nyomon követése és dokumentálása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A természetvédelmi kezelési módokra, korlátozásokra és tilalmakra vonatkozó előírásokat – a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 30/2001. (XII. 28.) KöM rendelet 2. § (2) bekezdés c) pontjában, illetve a rendelet mellékletének 7. pontjában meghatározottak szerint – a 3.1. és a 3.2. fejezet tartalmazza.

3.1. Művelési ághoz nem köthető kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Vadgazdálkodás

– A vadállományt a körzeti vadgazdálkodási tervben meghatározott, az élőhelyet még nem veszélyeztető vadlétszám szintjére kell csökkenteni.

– Vadgazdálkodási berendezések létesítése az erdőrezervátum magterületen tilos. Az erdőrezervátum védőzónájában létesítendő vadgazdálkodási berendezés engedélyezési eljárása során a természetvédelmi szakhatóság az igazgatóság szakvéleményének figyelembevételével adja meg szakmai állásfoglalását.

– A fekete gólya (*Ciconia nigra*) és vörös kánya (*Milvus milvus*) fészkek 100 m-es körzetében március 1. és július 31. között mindennemű vadászati tevékenység tilos.

– Intenzív vadtartást szolgáló létesítmény üzemeltetése tilos.

– A területen csak őshonos vadfajok tarthatók fenn. A meglévőknél túl új vadfajok betelepítése tilos.

– Az erdőrezervátum magterületet a természetes felújulás érdekében be kell keríteni.

– Az erdőrezervátum védőzónájában a vadlétszám a körzeti vadgazdálkodási tervben meghatározott, az élőhelyet még nem veszélyeztető szintre való csökkentéséig a felújításokat – lehetőség szerint az idősebb tömböket is – be kell keríteni.

3.1.2. Terület- és földhasználat

– Tilos olyan tevékenységet folytatni, olyan létesítményt elhelyezni és üzemeltetni, amely a terület erdőrezervátum funkciójának betöltését zavarja vagy veszélyezteti.

– Vízrendezési beavatkozás engedélyezési eljárása során a természetvédelmi szakhatóság az igazgatóság szakvéleményének figyelembevételével adja meg szakmai állásfoglalását. Zsilip, átereszt kizárólag a természetvédelmi célú vízellátás biztosítása érdekében tervezhető, építhető és működtethető.

3.1.3. Látogatás

– Az erdőrezervátum védőzóna szabadon látogatható, kivéve azokat az erdőtagokat, ahol fekete gólya és vörös kánya fészkek találhatók. Ezen erdőtagok március 1. és július 31. között nem látogathatók. A megjelölt időszakban az igazgatóság tájékoztatja a látogatókat a korlátozásról.

– A terület gépjárművel nem látogatható. A földutakat lehetőség szerint sorompókkal kell lezárni.

3.1.4. Oktatás és bemutatás

– Biztosítani kell a szervezett látogatás lehetőségét szakmai csoportok részére az erdőrezervátum védőzónájában a 2003-ban megkezdett csoportos felújítási kísérletek eredményeinek minél szélesebb szakmai körben való megismertetése érdekében.

3.1.5. Kutatás, vizsgálatok

– A területen kizárólag kutatók végezhetnek kutatást a természetvédelem érdekeivel összhangban álló témában, az igazgatóság szakvéleménye figyelembevételével kiadott engedély és részletes kutatási terv birtokában.

– A kutatás eredményeiről évente kutatási jelentést kell leadni az igazgatóság részére.

3.2. Művelési ághoz köthető kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Erdők kezelése

a) Erdőrezervátum magterület

– Az erdőrezervátum magterületen belül mindennemű beavatkozás tilos.

– A nagyvadetetőt és a magaslesek az erdőrezervátum magterületről el kell távolítani.

b) Erdőrezervátum védőzóna

– Az erdőrezervátum védőzónájában kísérleti gazdálkodást kell folytatni annak érdekében, hogy ott természeteshez közelítő, őshonos fafajokból álló, vegyes korú, fajokban gazdag erdő álljon.

– A fiatal állományokban a szükséges erdészeti beavatkozások során természetközeli módszereket kell alkalmazni.

– Azokban a középkorú, idősebb erdőrészekben, melyek elérték a magtermő kort (kb. 70 év), fokozatosan át kell térni a vágásosról a szálaló üzemmódra.

Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat az érvényes körzeti erdőterv tartalmazza.

3.2.2. Szántók kezelése

– A vadföldként erdészeti üzemtervezett szántókat gyepterületté kell átalakítani, az átalakítást követően gyepeként kell kezelni.

3.2.3. Gyepek kezelése

– A gyepeket kaszálással kell fenntartani.

**A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
12/2007. (III. 30.) KvVM
rendelete**

**a Kelemér-Serényfalva természetvédelmi terület
létesítéséről és erdőrezervátummá nyilvánításáról**

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdés *a*) pontjában, 29. § (3) bekezdésében, valamint 85. § *b*) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *b*) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *g*) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

Kelemér-Serényfalva természetvédelmi terület elnevezéssel országos jelentőségű védett természeti területté, továbbá Kelemér-Serényfalva erdőrezervátum néven erdőrezervátummá nyilvánítom a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében Serényfalva község határában lévő, az *1. számú mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 331,7 hektár kiterjedésű területet.

2. §

A Kelemér-Serényfalva természetvédelmi területen belül fokozottan védett természeti területté, egyben a Kelemér-Serényfalva Erdőrezervátum magterületévé nyilvánítom a *2. számú mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 81,4 hektár kiterjedésű területet.

3. §

A védetté nyilvánítás célja az erdőben zajló természetes folyamatok kutatásának, megfigyelésének, továbbá a természetközeli módon végzett erdőgazdálkodást megalapozó gyakorlati ismeretek megszerzésének elősegítése, valamint a területen található védett növény- és állatfajok, elsősorban a helyben költő védett madárfajok, illetőleg élőhelyük megóvása.

4. §

(1) A Kelemér-Serényfalva természetvédelmi terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság.

(2) A Kelemér-Serényfalva természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervében meghatározott tevékenységeket az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság és a külön jogszabály szerinti erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő erdőgazdálkodó együttesen látja el.

(3) A Kelemér-Serényfalva természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervét a *3. számú melléklet* tartalmazza.

5. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

*Dr. Persányi Miklós s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter*

*1. számú melléklet
a 12/2007. (III. 30.) KvVM rendelethez*

**A Kelemér-Serényfalva természetvédelmi terület
ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai**

Serényfalva

0159
0160
0169
0173
0179/1

*2. számú melléklet
a 12/2007. (III. 30.) KvVM rendelethez*

**A Kelemér-Serényfalva természetvédelmi terület
fokozottan védett területének (egyben
a Kelemér-Serényfalva Erdőrezervátum
magterületének) ingatlan-nyilvántartási helyrajzi
számai és erdőtervi jelei**

Serényfalva

0160 helyrajzi számú földrészletből 81,40 ha (13 A, 13 B, 13 C, 14 A, 14 B, 14 C, 15 A, 18 A erdőrészletek)

*3. számú melléklet
a 12/2007. (III. 30.) KvVM rendelethez*

**A Kelemér-Serényfalva természetvédelmi terület
természetvédelmi kezelési terve**

1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

– Az erdőrezervátum őrizz meg a terület természetes erdőtársulásait, a Putnoki-dombságra jellemző cseres-ko-

csánytalan tölgyesek (*Quercetum petraeae-cerris*), valamint gyertyános-kocsánytalan tölgyesek (*Carici pilosae-Carpinetum*) állományait.

- Biztosítsa az erdőben érvényesülő természetes erdődinamikai folyamatok feltételeit, őrizze meg a terület táji és természeti értékeit, köztük a védett növény- és állatfajok állományait.

- A magterületen biztosítsa az erdőállományok érintetlenségét, a természetes erdődinamikai folyamatok szabad érvényesülését.

- A védőzónában biztosítsa az erdőállományok természetközeli erdőgazdálkodás elvei szerinti fenntartását, erdődinamikai folyamatokra alapozott erdőgazdálkodási kísérletek indítását, a magterületet zavaró tényezőkkel szembeni védelmét.

- Biztosítson lehetőséget természetvédelmi célzatú oktatásra, a természetvédelmi és erdődinamikai kutatásokra.

2. Természetvédelmi stratégiák

- Az erdőrezervátum magterületén az erdőgazdálkodási tevékenység teljes körű tilalma, a teljes érintetlenség, illetve az erdődinamikai folyamatok szabad érvényesülésének biztosítása.

- A védőzónában az erdők természetközeli erdőgazdálkodás irányelveinek megfelelő, extenzív jellegű, kíméletes (kísérleteket is magába foglaló, a folyamatos erdőborítottság melletti erdőgazdálkodás felé elmozduló, a regenerációs folyamatoknak teret biztosító) erdőkezelési tevékenység folytatása. A kezelés során az idegenhonos fafajú állományok fokozatos átalakítása.

- A védőzóna erdei tisztásainak kaszált rétként, illetve erdei pihenőhelyként való fenntartása.

- Az erdőrezervátum védőzónájában áthaladó közút általános közút-kezelési szabályok szerinti fenntartásának biztosítása.

- Az élettelen környezeti tényezők és természeti értékek háborítatlan állapotban való megőrzése. A domborzati és talajviszonyokat megváltoztató, illetve azokat jelentősen befolyásoló tevékenységek tilalma.

- A terület táji értékei védelmének biztosítása a tájkép-átalakítással járó tevékenységek teljes tiltásával.

- Minimális természetvédelmi infrastruktúra kiépítése és fenntartása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A természetvédelmi kezelési módokra, korlátozásokra és tilalmakra vonatkozó előírásokat – a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 30/2001. (XII. 28.) KöM rendelet 2. § (2) bekezdés c) pontjában, illetve mellékletének 7. pontjában meghatározottak szerint – a 3.1. és 3.2. fejezet tartalmazza.

3.1. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Erdők kezelése

Általános jellegű kezelési előírások a magterületen

- A magterületen – a teljes érintetlenség, illetve az erdődinamikai folyamatok szabad érvényesülése érdekében – erdei haszonvételek (a vadászati jog hasznosítását kivéve), illetve a természetvédelmi célkitűzések megvalósítását akadályozó, gátló egyéb tevékenységek nem végezhetők.

Általános jellegű kezelési előírások a védőzónában

- A védőzónában távlatilag a potenciális erdőátársulásoknak (cseres- és gyertyános-kocsánytalan tölgyesek) megfelelő összetételű, kedvező természetességi állapotú (elegyes, vegyeskorú, mozaikos szerkezetű stb.) állományokat kell kialakítani, illetve fenntartani.

- A védőzóna meredek termőhelyen álló, véderdő-jellegű állományaiban a talajvédelmi funkció folyamatos fenntartása szükséges. Erdőgazdálkodási tevékenységek (az idegenhonos fajok egyedeinek visszaszorítása, illetve eltávolítása kivételével) csak a felújulási folyamat segítése érdekében végezhetők.

- A védőzóna nem véderdő-jellegű természetyszerű állományaiban a természetközeli erdőgazdálkodás irányelveinek megfelelő, extenzív jellegű, kíméletes (kísérleteket is magába foglaló, a folyamatos erdőborítottság melletti erdőgazdálkodás felé elmozduló, a regenerációs folyamatoknak teret biztosító) erdőgazdálkodási tevékenységet kell végezni. Gondoskodni kell a természetyszerű erdők megőrzéséről, természetességi mutatóik növeléséről.

- A védőzóna nem véderdő-jellegű, idegenhonos fafajú, vagy idegenhonos fajokkal elegyes állományaiban távlatilag biztosítani kell az idegenhonos fajok fokozatos visszaszorítását, az állományok természetyszerű erdővé alakítását.

- A védőzónában folytatott erdőgazdálkodási tevékenység során a hagyományos vágásos üzemmód helyett fokozatosan be kell vezetni a folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodási módszereket. Ennek, valamint egyes erdődinamikai folyamatok tapasztalatainak gyakorlatban való alkalmazása érdekében a védőzóna állományaiban kísérleti jellegű beavatkozásokat kell végezni.

A védőzónára vonatkozó részletes kezelési előírások

- A védőzóna őshonos fafajú, természetközeli állapotú erdeiben az ápolások és az állománynevelési jellegű munkák (tisztítások, gyérítések) során törekedni kell az állományok elegyfajajainak (hársak, juharok, magas kőris, vadgyümölcsök stb.) megőrzésére, az állományszerkezeti változatosság megtartására, illetve fokozására.

- Különböző állatfajok búvó- és szaporodóhelyének biztosítása érdekében a nevelővágások során az állományokban a még élő, de már odvasodó törzsekből hektáronként 5–10 db-ot meg kell hagyni. Kímélendő továbbá ha-onként 5–10 db böhöncösödő, terebélyes koronájú faegyed, amelyeket az állományok véghasználata esetén – hagyásfa-csoportokban vagy szoliterként – meg kell hagyni a területen.

– Idegenhonos fafajokkal (akác, fekete dió, vöröstölgy, vörösfenyő, lucfenyő, feketefenyő, erdefenyő) elegyes erdőrészek esetében az őshonos fafajok faegyedei kímélendők, az ápolás és nevelővágás jellegű munkákat az idegenhonos fafajok rovására kell elvégezni. Az őshonos fafajok közül odvasodó és böhönc jellegű faegyedeket – az előző pontban meghatározott mennyiségben – kell meghagyni.

– Az ápolások és a nevelővágás jellegű munkák során az agresszíven terjeszkedő akác kisebb állományfoltjait és szórvány előfordulásait fel kell számolni. Az akác visszaszorítására, illetve eltávolítására vegyszeres technológia is alkalmazható.

– Idegenhonos fafajok elegyetlen előfordulása esetén az általános erdészeti szakmai irányelvek szerint lehet a nevelővágásokat elvégezni. Az állományokat fokozatosan elő kell készíteni az átalakításra.

– A szórványosan megjelenő, lábon száradt fák eltávolítását célzó egészségügyi termelés (száradéktermelés) során az őshonos fafajú lombos állományokban ha-onként 10–15 kiszáradt törzset vissza kell hagyni.

– Az állományok felújítása során kerülni kell a homogén állományszerkezetet átörökítő, sematikus eljárásokat. A többé-kevésbé folyamatos erdőborítást eredményező, csoportos szerkezetű felújulást biztosító, s ezzel vegyeskorú, elegyes állományokat eredményező eljárásokat (csoportos felújítógátások, szálalóvágás stb.) a felújítások során előnyben kell részesíteni.

– Klasszikus felújítógátások végzése esetén a végvágásra kerülő foltok mérete az 5 ha-t nem haladhatja meg. Végvágásokat csak akkor lehet indítani, ha a szomszédos erdőterületeken folyamatban lévő erdősítést befejezetté nyilvánították.

– Felújítógátások esetén a bontásra, illetve végvágásra kerülő erdőrészekben az állomány legalább 10%-át hagyásfa-csoportként vissza kell hagyni. A hagyásfa-csoportokat viszonylag kedvezőbb termőhelyi viszonyok mellett (hajlatokban, völgyaljakban) kell kijelölni úgy, hogy azok a környező állományfoltokban tervezett munkák során (döntés, közelítés, felkészítés stb.) ne károsodjanak. Idegenhonos fafajok egyedei hagyásfaként vagy hagyásfacsoportban nem hagyhatók meg.

– A meredek oldalakon, éles gerinceken, véderdő jellegű állományfoltokban az erdőgazdálkodási tevékenység csak az idegenhonos fafajok egyedeinek eltávolítására, illetve a felújulási folyamat elősegítésére korlátozódhat.

– Mindennemű fakitermelési és közelítési munkát kizárólag a vegetációs időszakon kívül, október–február hónapok között, fagyott, lehetőség szerint hóval borított talajon lehet folytatni.

– A területen található erdei tisztásokat (Serényfalva 11/TI és 18/TI) évente kétszer (június, augusztus) le kell kaszálni, a keletkezett szénát a területről össze kell gyűjteni.

Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat az érvényes körzeti erdőterv tartalmazza.

3.1.2. Kivett területek kezelése

– Az erdőrezervátum védőzónáját érintő közút fenntartásához kapcsolódó munkák (pl. kátyúzás, jelzőtáblák cse-

réje, felújítása, vízelvezető árkok karbantartása) a vonatkozó ágazati jogszabályok alapján elvégezhetők, további fejlesztések azonban legfeljebb az útpálya szabványos szélességre bővítése kapcsán lehetségesek. A közúti forgalomhoz kapcsolódóan a Pálma-forrás melletti pihenőhelynél kell parkolási lehetőséget biztosítani.

– A közút megfelelő víztelenítését biztosító meglévő műtárgyakon (átereszek, árkok) kívül további vízterelő, illetve vízmozgást szabályozó műtárgyak építése a területen tilos.

3.2. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Látogatás

– A magterület látogatása csak az illetékes természetvédelmi hatóság külön engedélyével, kutatási vagy bemutatói céllal lehetséges. (A magterülethez sorolt Serényfalva 13/A és 13/C erdőrészek között húzódó erdészeti út szabadon használható.)

– A védőzóna turistautakon, illetve a meglévő mű- és földutakon szabadon látogatható. A Pálma-forrás melletti pihenőhely szabadon igénybe vehető.

3.2.2. Oktatás és bemutatás

– A magterület oktatási és bemutatási célra csak korlátozottan – elsősorban szakmai csoportok részére – használható.

– Az erdőrezervátum programhoz köthető, az érdeklődők szélesebb körét (iskolai csoportok, kirándulók stb.) érintő oktatási és bemutatási feladatok ellátására a védőzónában kell lehetőséget biztosítani. A védőzóna állományaiban lehetséges az erdőrezervátum területén folytatott erdőgazdálkodás, illetve természetvédelmi erdőkezelés és egyéb speciális, a területhez köthető témakörök ismertetése és bemutatása is.

3.2.3. Kutatás, vizsgálatok

– Az erdőrezervátum állapotleíró adatainak rögzítéséhez, az elvégzett kezelések és a spontán változások dokumentálásához („eseménykövetés”), valamint a kapcsolódó egyéb kutatásokhoz monitoring-munkatervet kell készíteni és az esedékes kutatási feladatokat folyamatosan el kell látni.

– A kezelési, monitoring és ellenőrzési feladatok ellátása során – folyamatos kutatással, adatgyűjtéssel – rendszerezni kell valamennyi archív és új adatot (természetföldrajzi, tájtörténeti, biotikai adatok, antropogén hatások, fényképek, térképek stb.).

3.2.4. Vadgazdálkodás

– A területen csak őshonos vadászható állatfajok tartathatók fenn, a vadállományt – különös tekintettel a vaddisznóra, szarvasra, őzre – a természetes vadeltartó képességnek megfelelő szinten kell tartani.

– A magterületen vadgazdálkodási és vadászati létesítmény nem üzemeltethető.

– A védőzónában csak a természetvédelmi hatóság szakhatósági állásfoglalása szerinti vadgazdálkodási és vadászati létesítmények (pl. magasles, szóró, sózó) tartha-

tók fenn. A használaton kívüli berendezések elbontásáról gondoskodni kell.

- Hordozható (mobil) magaslesek a védőzónában szabadon elhelyezhetők, de mellettük engedély nélkül egyéb vadgazdálkodási létesítmény nem létesíthető.

- A szórókon etetőanyagként kizárólag csak csöves vagy rostált, gyommagvaktól megtisztított szemes kukorica használható. Sózó csak tuskósózó, sózóvályú, sózóláda formájában üzemeltethető. Agyaggal nem kevert só közvetlenül az erdőtalajra sehol sem szórható ki.

- A területen működtetett vadászati berendezések karbantartásáról, azok környezetének vadgazdálkodási tevékenységből adódó hulladékoktól való mentesítéséről, illetve a szórók gyommentesen tartásáról – különös tekintettel a parlagfüre és más idegenhonos gyomnövényekre – a vadászatra jogosult köteles folyamatosan gondoskodni.

- A vadászati és vadgazdálkodási tevékenység nem járhat együtt természetkárosító tevékenységgel (lőnyiladékok vágása, új utak kialakítása, évtizedek óta felhagyott utak újbóli kitisztítása, szemetelés, lóállás-sorszámok élőfára szegezése stb).

- A területen vadkibocsátás, zárttéri vadtartás tilos.

3.2.5. Terület- és földhasználat

- A területen található források és szivárgók kiépítése, foglalása tilos. A Pálma-forrás foglalt forrásmedencéje átalakítható, felújítható.

- A területen található időszakos vízfolyásokon vízrendezési, mederrendezési munkálatok nem végezhetők. Mesterséges vízellátási tevékenységre a területen nincs szükség, mélységi vagy talajvizet megcsapoló vízkivételi műtárgy a területen nem építhető.

- A területen ipari jellegű létesítmény nem építhető, külszíni bányaművelés nem végezhető, a korábban művelt kisebb anyagnyerő helyek újbóli használata tilos.

- A területen építmények (épület, lépcső, támfal stb.) nem létesíthetők, illetve nem helyezhetők el (a Pálma-forrásnál meglevő erdei pihenő felújítható). A régebbi, használaton kívüli, romos építmények (a Serényfalva 12/B részlet déli részén található vízgyűjtő-akna, valamint a Serényfalva 11/C déli részén található vadászház-rom) maradványait el kell bontani és a területről el kell szállítani.

- A meglevő föld- és sétatutak fenntarthatók, de újabak kiépítése tilos.

- A területen keresztül légvezeték kiépítése tilos.

- A területet érintő útszakaszon, illetve a területen rallye-versenyek és egyéb technikai sportrendezvények lebonyolítása a természetvédelmi hatóság által az igazgatóság szakvéleménye alapján kiadott engedélyben megjelölt feltételekkel, a nézők jelenlétének teljes kizárásával kerülhet sor.

3.2.6. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- A terület táji értékeit a tájkép-átalakító tevékenységek teljes tiltásával kell megőrizni.

- Biztosítani kell a védőzónában található őskori földvár („Zsidóvár”) megmaradt földműveinek védelmét, illetve távlatilag lehetőséget kell adni annak régészeti feltárására.

3.2.7. Természetvédelmi infrastruktúra

- A területet érintő főbb közlekedési utak (burkolt utak és földutak) mentén – a közút mellett elhelyezhető jelzésekre vonatkozó szabályok betartásával – természetvédelmi hatósági tájékoztató táblákat kell elhelyezni, és gondoskodni kell azok fenntartásáról.

- A Pálma-forrás melletti tisztást, illetve pihenőhelyet a területet érintő turistaforgalom számára továbbra is fenn kell tartani. A pihenőhely berendezései csak tájba illő, esztétikus anyagokból és megoldásokkal újíthatók fel vagy cserélhetők ki.

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter 13/2007. (III. 30.) KvVM rendelete

a Dénesmajori Csigás-erdő Természetvédelmi Terület létesítéséről szóló 27/1997. (VIII. 1.) KTM rendelet módosításáról

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § b) pontjában kapott felhatalmazás alapján – 36. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően – a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § b) pontjában meghatározott feladatkörben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

A Dénesmajori Csigás-erdő Természetvédelmi Terület létesítéséről szóló 27/1997. (VIII. 1.) KTM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„2. § (1) A védetté nyilvánítás célja a Fekete-Körös hüllőterében elterülő erdőben található, a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet 2. számú melléklete szerint védett bányai csiga (*Chilostoma banatica*) élőhelyének biztosítása.”

2. §

Az R. 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. § (1) A terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv a Körös–Maros Nemzeti Park Igazgatóság.

(2) A terület természetvédelmi kezelési tervében meghatározott tevékenységeket a Körös–Maros Nemzeti Park Igazgatóság és a külön jogszabály szerinti erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő erdőgazdálkodó együttesen látja el.

(3) A terület természetvédelmi kezelési tervét a Melléklet tartalmazza.”

3. §

Az R. e rendelet *mellékletével* egészül ki.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Persányi Miklós s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

Melléklet
a 13/2007. (III. 30.) KvVM rendelethez

[Melléklet
a 27/1997. (VIII. 1.) KTM rendelethez]

A Dénesmajori Csigás-erdő Természetvédelmi Terület természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi gyakorlati célkitűzések

- Biztosítsa a területen élő csigaközösség hosszú távú fennmaradását és gyarapodását, különös tekintettel a védett bányai csiga (*Chilostoma banatica*) állományaira.
- Biztosítsa a területen élő védett és veszélyeztetett természeti értékek hosszú távú fennmaradását, a biológiai sokféleség fenntartását.
- Biztosítsa a természetvédelmi és tudományos célú kutatásokhoz szükséges zavartalan természeti feltételeket.

2. Természetvédelmi stratégiák

A terület növénytakarásainak, puhatestű faunájának, valamint ritka vagy veszélyeztetett fajainak hosszú távú megőrzése érdekében szükséges:

- természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat továbbfejlesztő kutatások végzése;
- a területen jelentkező emberi eredetű zavaró hatások kiküszöbölése, illetve alacsony szinten tartása;
- az esetlegesen megjelenő invazív és tájidegen fajok állományának visszaszorítása aktív kezeléssel.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A természetvédelmi kezelési módokra, korlátozásokra, tilalmakra vonatkozó előírásokat – a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 30/2001. (XII. 28.) KöM rendelet 2. § (2) bekezdés c) pontjában, illetve mellékletének 7. pontjában meghatározottak szerint – a 3.1. és 3.2. fejezet tartalmazza.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyvédelem

– Az értékes puhatestű fauna fennmaradása érdekében – a szükséges természetvédelmi kezelési tevékenységek, illetve a területen folyó egyéb jogszerű tevékenységek kivételével – élőhelyének mindennemű zavarása, háborgatása tilos.

– Tilos hulladék és egyéb szennyező anyag lerakása.

– A területre az árvizek által éves rendszerességgel lerakott szilárd hulladékot az árvizek levonulását követően az igazgatóságnak a terület vagyonkezelőjével egyeztetett módon el kell távolítani.

3.1.2. Látogatás

– A terület a természetvédelmi hatóság engedélyével látogatható.

– A jogszerű, engedélyezett tevékenységet folytatók számára biztosítani kell a belépést a területre.

3.1.3. Terület- és földhasználat

– A természetvédelmi kezelésen kívül csak olyan egyéb jogszerű tevékenységek engedélyezhetők, amelyek összhangban vannak az 1. pontban szereplő természetvédelmi célkitűzésekkel. Az engedélyezési eljárás során a természetvédelmi (szak)hatóság a szakmai állásfoglalását az igazgatóság szakvéleményének figyelembevételével alakítja ki.

3.1.4. Oktatás és bemutatás

– A terület oktatási és bemutatási célokra nem használható.

3.1.5. Kutatás

– Csak olyan kutatási tevékenység engedélyezhető az igazgatóság által adott szakvélemény figyelembevételével, amely összhangban van az 1. pontban szereplő természetvédelmi célkitűzésekkel.

3.2. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Erdők kezelése

– A területen esetlegesen megjelenő adventív és invazív fás szárú növényfajokat az erdőtervben előírt nevelő vágások során el kell távolítani, figyelemmel arra, hogy a záródás ne csökkenjen 80% alá.

– A természetes folyamatok érvényre jutása érdekében a füzesben minimalizálni kell a botolás mértékét.

– Az esetleges botolás engedélyezési eljárása során a természetvédelmi szakhatóságnak figyelembe kell vennie

az igazgatóság szakvéleményét, különös tekintettel a botoslás helyére és idejére.

– Az elhalt fákat az erdőben kell hagyni a terület legfőbb természeti értékét jelentő csigaközösség optimális életfeltételeinek biztosítása érdekében.

– Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat az érvényes körzeti erdőterv tartalmazza.

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter

14/2007. (III. 30.) KvVM

rendelete

a Belsőbárándi-tátorjános természetvédelmi terület létesítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdés *a)* pontjában és a 85. § *b)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *b)* pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az erdőre vonatkozóan a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *g)* pontjában meghatározott feladatkörében eljáró földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

Védetté nyilvánítom Belsőbárándi-tátorjános természetvédelmi terület elnevezéssel a Fejér megyében, Aba község határban lévő, 0308/1–4 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú 49,73 hektár kiterjedésű területet.

2. §

A védetté nyilvánítás célja a Dinnyés-Kajtori csatorna bal oldalával párhuzamosan futó völgyoldalt borító, mára már csak foltszerűen fennmaradt természetes löszvegetáció mozaikok, a bennük megtalálható védett és fokozottan védett növényfajok, a hozzájuk kapcsolódó állatközösségek életfeltételeinek, a tájképi értékek, a területen található két bronzkori földvár és az Árpádkori falu régészeti emlékeinek megőrzése, valamint a terület bemutatása.

3. §

(1) A terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság.

(2) A terület természetvédelmi kezelési tervében meghatározott tevékenységeket a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság és – erdő esetében – a külön jogszabály sze-

rinti erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő erdőgazdálkodó együttesen látja el.

(3) A terület természetvédelmi kezelési tervét a *melléklet* tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Persányi Miklós s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

Melléklet

a 14/2007. (III. 30.) KvVM rendelethez

A Belsőbárándi-tátorjános természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

– Őrizze meg a területen fennmaradt természetes löszvegetációt, a területen található értékes növénytársulásokat, valamint az ezekhez kapcsolódó állatközösségeket.

– Őrizze meg a területen található védett és fokozottan védett növényfajokat, különös tekintettel a borzas macskamenta (*Nepeta parviflora*) és a tátorján (*Crambe tataria*) állományaira.

– Őrizze meg a természetes és természetyszerű élőhelyeket, segítse elő területarányuk fenntartását, növelését.

– Őrizze meg a terület tájképi értékét és jellegzetes felszínformáit.

– Őrizze meg a területen található kulturális örökségi elemeket (földvárak).

– Biztosítsa a természeti értékek fenntartását, a természetvédelmi kezelést szolgáló tudományos kutatások feltételeit.

2. Természetvédelmi stratégiák

– A löszgyepek fajgazdagságának és a természeteshez közeli struktúrájának, valamint területarányának fenntartása, növelése, a védett állat- és növényfajok – különös tekintettel a borzas macskamenta és a tátorján – egyedszámának, állományának fenntartása, illetve növelése aktív természetvédelmi kezeléssel.

– A degradált társulások fajkészletének és mintázatának közelítése a természetes állapothoz aktív természetvédelmi kezeléssel.

– A nem őshonos fafajból álló erdők a termőhelynek megfelelő őshonos fafajokkal történő átalakítása.

– A természetyszerű erdők tartamos erdőhasználattal való megőrzése.

– Az invazív-, özönfajok visszaszorítása, illetve terjedésük megakadályozása.

– A látogatás, valamint az oktatási és kutatási tevékenység irányítása, szabályozása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A természetvédelmi kezelési módokra, korlátozásokra és tilalmakra vonatkozó előírásokat – a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 30/2001. (XII. 28.) KöM rendelet 2. § (2) bekezdés *c)* pontjában, illetve melléklete 7. pontjában meghatározottak szerint – a 3.1. és 3.2. fejezet tartalmazza.

3.1. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Gyepek kezelése

– A gyepterület felülvetése tilos.
– A kisebb cserjésedő területeket 4 évente meg kell vizsgálni és jelentős növekedésük esetén mechanikus cserjeirtást kell végezni.

– Az Aba 0308/2, 0308/3, 0308/4 hrsz. völgytalpi részéről 3 évente a szerves anyagot kaszálással el kell távolítani. A terület völgytalpi része március 1-jétől december 31-ig juhokkal legeltethető 1 állategység/ha állatmennyiséggel, vagy július 1. után kaszálható és a kaszálás után december 31-ig legeltethető. A lekaszált szénát a bálázást követő 2 héten belül le kell hordani a területről. Gépi kaszálás esetén vadriasztó lánc használata kötelező. Amennyiben a területen fokozottan védett madárfaj fészket találnak, a fészkek körül 2 ha területet kaszátlanul kell hagyni.

– Az Aba 0308/3 hrsz.-ú földrészlet völgyoldali része március 1-jétől december 31-ig juhokkal legeltethető 1 állategység/ha állatmennyiséggel.

– Az Aba 0308/4 hrsz.-ú földrészlet völgyoldali része augusztus 1-jétől december 31-ig juhokkal legeltethető 0,5 állategység/ha állatmennyiséggel, a terület természetvédelmi kezelőjével egyeztetett módon.

3.1.2. Erdők kezelése

– Az akácosban véghasználat során a letermelt faanyagot a területről el kell hordani, a hulladékokat el kell távolítani. A kultúrtörténeti értékek (földvár), illetve a régészeti lelőhelyek megőrzése miatt a területen teljes talaj-előkészítés (mélylazítás, tuskózás) nem végezhető. Az akác terjedését meg kell akadályozni. Az erdőfelújítást őshonos, a termőhelyi adottságoknak megfelelő fafajok – pl. molyhos tölgy (*Quercus pubescens*), csertölgy (*Quercus cerris*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), tatárjuhar (*Acer tataricum*), mezei juhar (*Acer campestre*), mezei szil (*Ulmus campestris*) – elegyes telepítésével kell végrehajtani.

– Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat az érvényes körzeti erdőterv tartalmazza.

3.2. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Fajok védelme

– A fokozottan védett és aktuálisan veszélyeztetett borzas macskamenta és a tátorján fajok esetében évente állományszámlálást kell végezni.

3.2.2. Terület- és földhasználat

– A területen vegyszer használata csak természetvédelmi célból engedélyezhető, műtrágya kijuttatása, tárolása tilos, tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok természetes úton elhullatott ürülékével történhet.

– A területen épület nem helyezhető el, építmény létesítése a természetvédelmi kezelést szolgáló ideiglenes építmények – villanypásztor, kerítés – kivételével tilos.

– A területen sporttevékenység végzése tilos.

– A területen gépjárművel közlekedni csak életveszély elhárítása érdekében, természetvédelmi érdekből (ideértve a legeltetéshez, kaszáláshoz szükséges gépjármű-használatot), kulturális örökségvédelmi érdekből, valamint a területen megvalósítandó, jogerős engedéllyel rendelkező tevékenységek elvégzése érdekében lehet.

– A területen ipari, illetve bányászati tevékenység nem végezhető.

– A talaj bolygatásával járó, engedélyezett tevékenységek a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal illetékes regionális irodájával, valamint a természetvédelmi kezelővel egyeztetett módon, szükség esetén ezek felügyelete mellett végezhetők el.

– A terület védetté nyilvánítását megelőzően szerzett jogerős engedéllyel rendelkező tevékenységeket az engedély lejártáig, az abban foglaltaknak megfelelően lehet elvégezni. Az engedélyezett tevékenység megkezdése előtt értesíteni kell az igazgatóságot. A tevékenység végzése során a természetvédelmi hatóság és az igazgatóság szakemberei számára biztosítani kell az engedélyben foglaltak betartásának felügyeletét.

3.2.3. Látogatás

– A terület látogatása csak természetvédelmi érdekeket szolgáló tevékenység esetén, szakvezetéssel történhet.

3.2.4. Oktatás és bemutatás

– Oktatási és bemutatási tevékenység csak természetvédelmi érdekek szolgálatában, szakvezetéssel történhet.

3.2.5. Kutatás, vizsgálatok

– Szaporodásbiológiai kutatásokat és szaporítási kísérleteket kell megkezdeni a borzas macskamenta állományának mesterséges növelése és természetes élőhelyén való spontán terjedésének elősegítése érdekében.

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter

15/2007. (III. 30.) KvVM

rendelete

a Bölcseki-nőszirmos természetvédelmi terület létesítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdés *a)* pontjában és a 85. § *b)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *b)* pontjában meghatározott

feladatkörömben eljárva – az erdőkre vonatkozóan a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § g) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

Védetté nyilvánítom Bölskei-nőszirmos természetvédelmi terület elnevezéssel a Tolna megyében, Bölske község határban lévő, az 1. számú mellékletben felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 111,16 hektár kiterjedésű területet.

2. §

A védetté nyilvánítás célja a területen található löszpusztagyep és vizes élőhelyek megóvása, valamint védett és fokozottan védett növényfajok, a hozzájuk kapcsolódó állatközösségek életfeltételeinek, illetve a tájképi értékek megőrzése, továbbá a terület természetvédelmi célú bemutatása.

3. §

(1) A terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, amely ellátja a terület természetvédelmi kezelési tervében meghatározott tevékenységeket.

(2) A terület természetvédelmi kezelési tervét a 2. számú melléklet tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Persányi Miklós s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

1. számú melléklet
a 15/2007. (III. 30.) KvVM rendelethez

A Bölskei-nőszirmos természetvédelmi terület ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai

Bölske

0547 hrsz.-ból 1,59 ha (0547/2a); 0547 hrsz.-ból 0,27 ha (0547/2b); 0547 hrsz.-ból 0,89 ha (0547/2c); 0547 hrsz.-ból 0,35 ha (0547/2d); 0547 hrsz.-ból 2,28 ha (0547/2f); 0547 hrsz.-ból 8,11 ha (0547/4a); 0547

hrsz.-ból 0,71 ha (0547/4b); 0553; 0557 hrsz.-ból 6,05 ha (0557/4b); 0557 hrsz.-ból 3,41 ha (0557/4c); 0557 hrsz.-ból 1,53 ha (0557/4f); 0557 hrsz.-ból 0,50 ha (0557/4g); 0644 hrsz.-ból 13,57 ha (0644/5a); 0644 hrsz.-ból 0,93 ha (0644/5b); 0645 hrsz.-ból 7,95 ha (0645/13b); 0645 hrsz.-ból 0,20 ha (0645/13c); 0645 hrsz.-ból 10,90 ha (0645/13f); 0645 hrsz.-ból 48,07 ha (0645/13g); 0645 hrsz.-ból 0,40 ha (0645/13h); 0678.

2. számú melléklet
a 15/2007. (III. 30.) KvVM rendelethez

A Bölskei-nőszirmos természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

- Őrizze meg, illetve javítsa a természetközeli löszpusztagyep és a vizes élőhelyek állapotát.
- Őrizze meg hosszú távon a tátorján (*Crambe tataria*) és az apró nőszirm (*Iris pumila*) élőhelyét és állományát, és segítse elő az állományok gyarapodását.
- Őrizze meg a területen található további növény-, illetve állattani természeti értékeket.
- Állítsa vissza az egykori, jellegzetes löszpusztai és a vizes élőhelyre jellemző tájképet.
- Erősítse a helyi lakosság természetiérték-védő szemléletét.
- Biztosítsa a terület eddig még fel nem tárt természeti adottságai és értékei tudományos kutatásának feltételeit.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A vizes élőhelyek fenntartása, a terület vízháztartásának javítása vízviszátartással.
- A gyepek természetes állapotának megőrzése, illetve helyreállítása aktív természetvédelmi kezeléssel.
- A mérsékelt tájhasználatból járó, hagyományos, extenzív gazdálkodás elősegítése, támogatása.
- Az adventív, invazív és a tájidegen növényfajok (akác, bálványfa, ezüstfa, galagonya) visszaszorítása aktív természetvédelmi kezeléssel.
- A természetvédelmi szemléletformálást segítő bemutató, oktató tevékenység és a szelíd turizmus feltételeinek biztosítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A természetvédelmi kezelési módokra, korlátozásokra és tilalmakra vonatkozó előírásokat – a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 30/2001. (XII. 28.) KöM rendelet 2. § (2) bekezdés c) pontjában, illetve a mellékletének 7. pontjában meghatározottak szerint – a 3.1. és a 3.2. fejezet tartalmazza.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

– A löszpusztagyepek és a nedves rétek megőrzése érdekében rendszeres kaszálást, cserjeirtást kell végezni e területeken.

– A vizes élőhelyek megőrzése érdekében tilos a vízelvezető árkok lecsapolási céllal történő kotrása, mélyítése, a terület lecsapolása.

– Szükség esetén ki kell dolgozni a nádas, fűzligetes területek vízpótlására alkalmas eljárásokat.

– A nem őshonos, illetve tájidegen fa- és cserjefajokat egyenkénti eltávolítással, az invazív, agresszíven terjedő lágyszárúakat rendszeres kaszálással kell visszaszorítani.

3.1.2. Fajok védelme

– A tátorján és az apró nőszirm élőhelyének megőrzése érdekében rendszeres cserjeirtással kell megakadályozni a terület cserjésedését.

– A területen az első kaszálás a védett orchideafajok termésérése és a haris (*Crex crex*) költési időszakának vége után kezdhető meg, július 20. után, kiszorító kaszálással és vadriasztó lánc alkalmazásával.

3.1.3. Vadgazdálkodás

– A területen a vaddisznó és a dűvadak egyedszámát a lehető leghamarabb a vadgazdálkodási üzemtervben előírt fenntartható vadlétszámmra kell csökkenteni.

– Tilos a vadgazdálkodási berendezések számának növelése.

– A területen található vadetető helyét, szükségességét a természetvédelmi kezelő szakemberei felülvizsgálhatják, amennyiben a természetvédelmi érdekek azt megkívánják.

3.1.4. Közlekedés

– Gépjárművel való közlekedés, kerékpározás, lovaglás csak a már meglevő utakon lehetséges, a gyepekre tilos ráhajtani.

– Technikai sporttevékenységek nem végezhetők a területen.

3.1.5. Terület- és földhasználat

– A területen tilos az építési, továbbá az ipari tevékenység, valamint a hulladékelhelyezés.

– Mindennemű engedélyezett vízrendezési beavatkozás a természetvédelmi kezelő szakembereivel előzetesen egyeztetett módon valósítható meg.

– Új utak építése, vonalas létesítmények kialakítása (villanyvezeték, gázvezeték stb.) tilos.

3.2. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Gyepek kezelése

– A kaszált gyepeken a továbbiakban is folytatni kell a kaszálást a természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban.

– A gyepek felülvetése, feltörése tilos.

– Az agresszíven terjeszkedő adventív növényfajokat cserjeirtással, egyenkénti eltávolítással, kaszálással, illetve vízrendezéssel folyamatosan vissza kell szorítani.

– A kaszáláskor figyelembe kell venni a vízállás alakulását, ha szükséges, korlátozni kell a kaszálható terület nagyságát.

– Felázott talajon tilos a kaszálás.

3.2.2. Erdők kezelése

– Az erdők elsődleges rendeltetését faanyagtermelésből védelmi rendeltetésre kell változtatni.

– A területen tilos tájidegen, a területen nem őshonos fafajokat telepíteni, ezek egyedeit az ápolási, nevelési munkák során fokozatosan el kell távolítani oly módon, hogy ez ne keletkeztessen felújítási kötelezettséget.

– Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat az érvényes körzeti erdőterv tartalmazza.

3.2.3. Nádasok kezelése

– Tilos a náddal borított területek és környékük égetése.

**A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
16/2007. (IV. 20.) KvVM
rendelete
a Tardi-legelő természetvédelmi terület
létesítéséről**

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdés *a*) pontjában és a 85. § *b*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *b*) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az erdőkre vonatkozóan a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *g*) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

Védetté nyilvánítom Tardi-legelő természetvédelmi terület elnevezéssel a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, Tard község határában lévő, az *1. számú mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 283,9 hektár kiterjedésű területet.

2. §

Az országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánítás célja a területen található természetes (természetközeli) mocsárrét és löszvegetáció (löszgyepek, cserjések,

lőszerdő), illetve az ott élő védett és fokozottan védett flóra és faunaelemek élőhelyeinek fenntartása, a terület élővilága gazdagságának, változatosságának, a terület mozaikosságának, valamint a jellegzetes tájképi elemek megőrzése.

3. §

(1) A Tardi-legelő természetvédelmi terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság).

(2) A Tardi-legelő természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervében meghatározott tevékenységeket az igazgatóság és – erdő esetében – a külön jogszabály szerinti erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő erdőgazdálkodó együttesen látja el.

(3) A terület természetvédelmi kezelési tervét a 2. számú melléklet tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Persányi Miklós s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

1. számú melléklet
a 16/2007. (IV. 20.) KvVM rendelethez

A Tardi-legelő természetvédelmi terület ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai

Tard

0195, 0196/3, 0196 hrsz.-ból 33,08 ha (0196/4a), 0196 hrsz.-ból 0,35 ha (0196/4b), 0196 hrsz.-ból 0,61 ha (0196/4c), 0196 hrsz.-ból 23,67 ha (0196/4d), 0196 hrsz.-ból 0,41 ha (0196/4f), 0196 hrsz.-ból 0,65 ha (0196/4g), 0196/5, 0198, 0199, 0202/2, 0202/4, 0202/6, 0202/8, 0202/9, 0203, 0211/1, 0213/2, 0214/2, 0215, 0216, 0217/1, 0218/1, 0219/1, 0220/2, 0220/3, 0220/4, 1968, 1969, 1970, 1971 hrsz.-ból 0,72 ha (1971a), 1971 hrsz.-ból 0,37 ha (1971b), 1972–2032, 2033 hrsz.-ból 0,08 ha (2033a), 2033 hrsz.-ból 0,17 ha (2033b), 2034 hrsz.-ból 0,18 ha (2034a), 2034 hrsz.-ból 0,08 ha (2034b), 2035–2042, 2043 hrsz.-ból 0,10 ha (2043a), 2043 hrsz.-ból 0,05 ha (2043b), 2044–2051, 2052 hrsz.-ból 0,07 ha (2052a), 2052 hrsz.-ból 0,03 ha (2052b), 2052 hrsz.-ból 0,03 ha (2052c), 2052 hrsz.-ból 0,12 ha (2052d), 2053, 2054, 2055 hrsz.-ból 0,21 ha (2055a), 2055 hrsz.-ból 0,04 ha (2055b), 2056–2068, 2069 hrsz.-ból 0,10 ha (2069a), 2069 hrsz.-ból 0,07 ha (2069b), 2070–2240.

2. számú melléklet
a 16/2007. (IV. 20.) KvVM rendelethez

A Tardi-legelő természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

– Őrizze meg a területen előforduló védett és fokozottan védett növény- és állatfajokat, különös tekintettel a következő fajokra: törpe mandula (*Amygdalus nana*), piros kígyószisz (*Echium russicum*), fekete kökörcsin (*Pulsatilla pratensis* ssp. *nigricans*), bozontos árvalányhaj (*Stipa dasphylla*), hosszúlevelű árvalányhaj (*Stipa tirsia*), Janka-társóka (*Thlaspi jankae*), kövi torzpók (*Atypus muralis*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), magyar fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*), uhu (*Bubo bubo*), haris (*Crex crex*), piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), ürge (*Spermophilus citellus*), valamint őrizze meg azok hazai szinten is egyedülálló életközösségét.

– Őrizze meg a természetvédelmi jelentőséggel bíró természetes és természetszerű élőhelyeket, társulásokat.

– Őrizze meg a terület kiemelkedően magas biológiai sokféleségét a termőhelynek megfelelő, őshonos fajok tekintetében.

– Őrizze meg a területen található jellegzetes földtani képződményeket és természetes felszínformákat.

– Biztosítsa a terület további természetvédelmi célú kutatását és fejlesztését.

2. Természetvédelmi stratégiák

– A gyepek és erdők értékes életközösségeinek megőrzése, a védett és fokozottan védett állat- és növényfajok egyedszámának, állományának fenntartása és erősítése elsősorban hagyományos területhasználati módok visszaállításával történő természetvédelmi kezeléssel.

– Mintaterületek kijelölése a gyepek legeltetésére leginkább alkalmas háziállat fajták kiválasztása és a legeltetés természetvédelmi szempontból optimális intenzitásának megállapítása céljából.

– A termőhelynek nem megfelelő, nem őshonos fajok, mesterségesen kialakított ültetvények folyamatos visszaszorítása, illetve felszámolása aktív természetvédelmi kezeléssel.

– A nem őshonos fafajokból álló erdők a termőhelynek megfelelő fafajokat tartalmazó állománnyá történő átalakítása.

– Az őshonos fafajokból álló erdők biológiai sokféleségének megőrzése.

– Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat továbbfejlesztő kutatások beindítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A természetvédelmi kezelési módokra, korlátozásokra és tilalmakra vonatkozó előírásokat – a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 30/2001. (XII. 28.) KöM ren-

delet 2. § (2) bekezdés c) pontjában, illetve a mellékletének 7. pontjában meghatározottak szerint – a 3.1. és a 3.2. fejezet tartalmazza.

3.1. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési feladatok

3.1.1. Gyepek kezelése

– A terület jellegzetes képét adó mocsárrétet évente le kell kaszálni az igazgatóság által előre meghatározott területen, a fokozottan védett haris élőhelyigényének figyelembevételével.

– A cserjésedő löszgyepeken, a még nem beerdősült területeken cserjeirtást kell végezni. A cserjéktől megtisztított területeken évi rendszerességgel kézi erővel történő sarjleverést, szárazúást kell végezni, a legeltethető területeket legeltetéssel kell kezelni. A kitermelt faanyagot a kezelést követően haladéktalanul el kell távolítani. A legelő állat juh, szarvasmarha, illetve az akácot is lerágó kecske lehet. A számosállat-sűrűség 0,2 számosállat/ha-t nem haladhatja meg.

– A száraz, illetve sziklagyep jellegű gyepek legeltetése tilos.

– A gyepek trágyázása, szintetikus gyomirtó szerekkel való kezelése és felülvetése tilos.

– A területen épületet, építményt, kerítést létesíteni, nem gyepegzáródásból származó anyagot tárolni tilos. A legelőgazdálkodáshoz feltétlenül szükséges épületek és építmények csak a jelenleg is álló gazdasági épületek helyén vagy a működő kutak vagy azok közvetlen közelében helyezhetők el.

3.1.2. Szántók kezelése

– A szántók visszagyepesítése érdekében a kaszált gyepekről származó széna laza elterítésével és rendszeres kaszálással/szárazúással kell kezelni e területeket a termőhelynek megfelelő, annak természetes állapotára jellemző gyepestruktúra és fajösszetétel visszaállításáig.

– Állattartás esetén a szántókon extenzív jellegű takarmánytermesztés végezhető a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai követelmények szerinti előállításáról szóló külön jogszabályban foglaltak szerint.

3.1.3. Erdők kezelése

– A telepített fenyves állományok esetében hosszú távon a célállapot a ligetes, sztyeprétekkel váltakozó elegyes tölgyesek kialakítása. A fenyőt fokozatosan vissza kell szorítani, elő kell segíteni a jelenleg elegyként megjelenő tölgyek és a tájra jellemző elegyfajok betelepülését, megerősödését.

– Az akác állományok esetében az akác letermelését követően az adott területen agresszíven terjedő fafajjal (akác, amerikai kőris, zöldjuhar, ezüstfa, nyugati ostorfa, bálványfa) nem lehet erdőfelújítást végezni.

– A cseres-tölgyes állományokban a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokból álló erdő fenntartását biztosítani kell. Az állományokban tarvágásos erdőfelújítás nem végezhető.

– A kitermelt faanyag a száraz- és sziklagyepeken keresztül nem közelíthető egyik erdőtípus esetében sem, és ezeken a területeken rakodó nem létesíthető.

– Az igazgatóság minden erdőtípus esetében elvégzi a tisztások felmérését, amelyet az Országos Erdőállomány Adattárban történő átvezetés céljából megküld az erdészeti hatóságnak.

Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat az érvényes körzeti erdőterv tartalmazza.

3.1.4. Gyümölcsösök és szőlők kezelése

– A természetvédelmi hatóság előírhatja, hogy a már meglévő, tág hálózatban hagyományos fajtákból telepített kaszáló gyümölcsösök gyeppel borított felszínét a természetvédelmi szempontból értékes fajok megőrzése érdekében rendszeresen kaszálni és/vagy legeltetni kell.

3.1.5. Kivett területek kezelése

– A területen található felhagyott kőbányában és közvetlen környezetében az ott élő fokozottan védett állatfaj költési és utódnevelési ideje alatt semmilyen, a költést zavaró tevékenység nem végezhető.

– Műszaki védelemmel és hatósági eszközökkel kell megakadályozni illetéktelenek bejutását a bányaudvarba.

3.2. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési feladatok

3.2.1. Vadgazdálkodás

– A területen csak őshonos vadfajok tarthatók fenn.

– A vadállományt a körzeti vadgazdálkodási tervben meghatározott, az élőhelyet még nem veszélyeztető vadlétszám szintjén kell tartani.

– A terület természetes állapotát vagy tájképi értékeit veszélyeztető vadászati létesítmény nem helyezhető el.

3.2.2. Közlekedés

– Új burkolt és burkolatlan utak nem alakíthatók ki a területen, a meglévő földutak szilárd burkolattal való ellátása tilos.

– A terület útjain gépjárművel csak a jogszerű gazdasági tevékenységet végzők és az engedéllyel rendelkezők közlekedhetnek.

3.2.3. Látogatás

– A terület szabadon látogatható a fokozottan védett fafajok költőhelyeinek kivételével, amelyeket az igazgatóság évente a területen figyelemfelhívó táblákkal jelöl meg, illetve a községi önkormányzat hirdetőtábláján közöl.

Az oktatási és kulturális miniszter

22/2007. (III. 28.) OKM

rendelete

**Egyes régészeti lelőhelyek védetté nyilvánításáról,
illetve régészeti védettség megszüntetéséről***

* A rendelet teljes szövege a Magyar Közlöny 2007. március 28-i 36. számában jelent meg.

Kormányhatározat

**A Kormány
2059/2007. (IV. 3.) Korm.
határozata
az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezményének
Kiotói Jegyzőkönyvében szereplő nemzetközi
kibocsátás-kereskedelemmel kapcsolatos feladatokról**

Magyarországnak az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezményének Kiotói Jegyzőkönyve 17. cikkelyében szereplő nemzetközi kibocsátás-kereskedelemben történő sikeres részvétele érdekében a Kormány

1. felhívja a környezetvédelmi és vízügyi minisztert, hogy a pénzügyminiszter bevonásával kezdje meg a tárgyalásokat a potenciális vevő országokkal;

Felelős: környezetvédelmi és vízügyi miniszter
pénzügyminiszter

Határidő: azonnal

2. felhívja a környezetvédelmi és vízügyi minisztert, hogy az érintett tárcák bevonásával dolgozzák ki a kibocsátás-kereskedelemből származó bevétel felhasználásának elveit és intézményi kereteit.

Felelős: környezetvédelmi és vízügyi miniszter
gazdasági és közlekedési miniszter
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
önkormányzati és területfejlesztési miniszter
pénzügyminiszter

Határidő: 2007. június 30.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

Miniszteri utasítások

**A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
13/2007. (MK 53.) KvVM
utasítása**

**a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
Szervezeti és Működési Szabályzatának
módosításáról**

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium szervezeti felépítéséről és működéséről, a központi államigazgatási szervekről, valamint a kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 65. §-ának (2) bekezdése alapján a miniszterelnök jóváhagyásával, figyelemmel az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet 10. §-ának (4) bekezdésére, a következő utasítást adom ki:

1. §

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium 17/2006. (MK 94.) KvVM utasítás mellékleteként közzétett Szervezeti és Működési Szabályzatát a jelen utasítás *melléklete* szerint módosítom.

2. §

(1) Ez az utasítás 2007. május 1. napján lép hatályba.

(2) Az utasítás hatálybalépésével egyidejűleg a Szervezeti és Működési Szabályzat 19. § (5) bekezdés *bc*) pontja, 28. § (2) bekezdésének *c*) pontja, 29. §-ának (2) és (4) bekezdése, 31. §-ának *g*) és *h*) pontja, 35. §-ának *i*) pontja, valamint a 37. § *d*) pontja hatályát veszti.

Dr. Persányi Miklós s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi
miniszter

Jóváhagyom:

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

Melléklet

a 13/2007. (MK 53.) KvVM utasításhoz

**A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
Szervezeti és Működési Szabályzatának
módosítása**

1. §

(1) A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium 17/2006. (MK 94.) KvVM utasítás mellékletét képező Szervezeti és Működési Szabályzat (a továbbiakban: Szabályzat) 19. § (2) bekezdés *A*) pont *b*)–*c*) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[*A miniszter irányítása alá tartozó szervezeti egységek:*

A) Miniszteri kabinet, amelynek vezetője, a kabinetfőnök által közvetlenül irányított szervezeti egységek:]

- „*b*) Stratégiai főosztály
- ba*) Környezetpolitikai osztály
- bb*) Szakmapolitikai kapcsolatok osztály
- c*) Kommunikációs főosztály
- ca*) Sajtó osztály
- cb*) Társadalmi kapcsolatok osztály”

(2) A Szabályzat 19. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

- „*a*) Jogi és koordinációs szakállamtitkári titkárság
- b*) Közigazgatási, jogi és koordinációs főosztály
- ba*) Jogszabályelőkészítő osztály
- bb*) Közigazgatási, koordinációs és hatósági osztály

- bc) Szervezési és ügykezelési osztály
- c) Közösségi és nemzetközi főosztály
- ca) EU osztály
- cb) Nemzetközi kapcsolatok osztálya
- cc) Biodiverzitás osztály
- cd) Űrkutatási Osztály
- d) Humánpolitikai és ágazati informatikai főosztály
- da) Humánpolitikai osztály
- db) Környezeti informatikai osztály
- dc) Természetvédelmi informatikai osztály

(3) A Szabályzat 19. § (5) bekezdése d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A környezetgazdasági szakállamtitkár irányításával működő szervezeti egységek:]

- „d) Költségvetési, beruházási és tulajdonosi főosztály
- da) Fejezeti költségvetési osztály
- db) Pénzügyi és számviteli osztály
- dc) Beruházási osztály
- dd) Tulajdonosi osztály

(4) A Szabályzat 19. § (7) bekezdése c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A vízügyi szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek:]

- „c) Vízyűjtőgazdálkodási és vízvédelmi főosztály
- ca) Vízyűjtőgazdálkodási osztály
- cb) Felszíni vizek osztály
- cc) Felszín alatti vizek osztály
- cd) Monitoring osztály
- ce) Környezeti kármentesítési osztály

2. §

A Szabályzat 21. §-a a következő h) ponttal egészül ki:

[A Miniszter titkárság]

„h) ellátja az Országos Környezetvédelmi Tanács titkársági feladatait.”

3. §

A Szabályzat 22. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„22. § (1) A Stratégiai főosztály környezetpolitikai feladatkörében szakmailag előkészíti, szervezi a miniszter stratégiaalkotási feladatait, – a szakállamtitkárokkal együttműködve – gondoskodik az elfogadott stratégiai döntéseknek a minisztériumi előterjesztésekben és programokban való megjelenéséről, végrehajtásáról.

(2) A Stratégiai főosztály környezetpolitikai feladatkörében:

a) irányítja és összehangolja a miniszter hatáskörébe tartozó – több szakterületet érintő – szakmapolitikákkal, különösen a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal összefüggő feladatokat (a továbbiakban: NKP), együttműkö-

dik az ezekkel kapcsolatos hazai, EU vonatkozású és egyéb nemzetközi együttműködési feladatok ellátásában;

b) irányítja és összehangolja az átfogó, hosszú távú programokkal, tervekkel kapcsolatos környezetpolitikai feladatok ellátását, és biztosítja a tárca képviselőt a környezetpolitika tárcaközi integrációját szolgáló testületekben, illetve erre vonatkozóan közreműködik a Minisztérium képviselőtének biztosításában a közösségi és nemzetközi testületekben;

c) közreműködik a környezeti szempontok horizontális integrációjával összefüggő tárcafeladatokban;

d) koordinálja az NKP-hoz kapcsolódó hazai helyi és regionális környezetvédelmi programok kidolgozását és végrehajtását támogató tárcaszintű feladatokat, közreműködik a környezetpolitika regionális összefüggéseinek feltárásában, valamint a regionális szervezetekkel való kapcsolattartásban és az együttműködés fejlesztésében;

e) közreműködik a miniszter kiemelt feladatainak, egyes szakmai területek alapvető célkitűzéseinek és az azokat megvalósító ágazati intézkedések, munkatervek összhangjának biztosításában, a hangsúlyok kijelölésében és a munkatervekben való érvényesítésében;

f) együttműködik a minisztériumi döntés-előkészítő tevékenységben, az érintett szakmai egységektől döntés-előkészítő anyagok készítését kéri, valamint szakmai és stratégiai szempontból értékeli azt, javaslatot tesz annak elfogadására, módosítására;

g) a Minisztérium által készített jelentések alapján elemzi a stratégiai célkitűzések, kiemelt feladatok megvalósulásának helyzetét;

h) közreműködik a miniszter szakmai, szakmapolitikai érdekeinek érvényesítésében a tárcaközi, közösségi és nemzetközi együttműködésben;

i) stratégiai jelentőségű ügyekben közreműködik a döntési alternatívák kidolgozásában, kezdeményezi a szakmapolitikai szempontok érvényesítését szolgáló intézkedéseket;

j) közreműködik a kormányzati és a szakmai, tudományos, önkormányzati, gazdasági, civil szervezetekkel való együttműködés, kapcsolattartás stratégiájának kidolgozásában és végrehajtásában;

k) véleményezi a miniszter szabályozási jogkörébe tartozó jogszabályok, miniszteri utasítások és szakmai programok alapelveinek és koncepciójának a Miniszteri, valamint Államtitkári értekezletre benyújtott előterjesztéseit.

(3) A Stratégiai főosztály hazai, közösségi és nemzetközi szakmapolitikai kapcsolatok feladatkörében:

a) közreműködik a miniszter hatáskörébe tartozó, több szakterületet érintő szakmapolitikákkal összefüggő közösségi és nemzetközi feladatok ellátásában, az ezekre vonatkozó hazai álláspont kialakításában;

b) közreműködik a miniszter hatáskörébe tartozó területeken a szakmai, szakmapolitikai érdekek képviselőtében és érvényesítésében a tárcaközi, közösségi és nemzetközi együttműködésben;

c) közreműködik az a)–b) pont szerinti feladatok tekintetében a kormányzati és nem kormányzati szervekkel való együttműködési feladatok végrehajtásában;

d) közreműködik a miniszter hatáskörébe tartozó tudománypolitikai feladatok kidolgozásában, illetve végrehajtásában, továbbá az érintett hazai és nemzetközi szervezetekkel való kapcsolattartásban és a tárca szempontrendszerének érvényesítésében.”

4. §

A Szabályzat 23. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A Kommunikációs főosztály társadalmi kapcsolatok feladatkörében előkészíti a Minisztérium valamennyi lakossági tájékoztató kampányát és működteti a Zöld Pont Szolgálatot, kapcsolatot tart a társadalmi, szakmai, önkormányzati szervezetekkel, egyéb érdek-képviselői szervezetekkel, mely feladatok keretében

a) közreműködik

aa) külső marketingkommunikációs tanácsadó cégekkel kötendő megállapodások előkészítésében, valamint

ab) kommunikációs témájú pályázatok lebonyolításában és a szerződések előkészítésében;

b) javaslatot tesz a Minisztérium arculatát érintő kérdésekben, és végzi a grafikai és nyomdai termékekkel kapcsolatos feladatokat;

c) a szakmai főosztályokkal együttműködve szerkeszti a Minisztérium honlapját és gondoskodik arculatának, tartalmának folyamatos frissítéséről;

d) megszervezi a „Zöld-Pont” irodák országos hálózatát, közreműködik működtetésükben, folyamatos kapcsolatot tart fent azokkal, továbbá a zöld hatóságokkal, valamint a szaktárca és a civil szervezetek hasonló feladatot ellátó szervezeti egységeivel, hálózataival;

e) a szakmai főosztályokkal együttműködve kapcsolatot tart a társadalmi szervezetekkel, intézi, kielemezésre és hasznosításra alkalmas módon összesíti a különböző társadalmi szervezetektől érkező és a lakossági közérdekű bejelentéseket, javaslatokat és panaszokat;

f) igény szerint létrehoz és folyamatosan frissít, illetve szolgáltat tematikus adatbázisokat, ugyanezen célból koncentrálna és rendszerezi a szakfőosztályok által gyűjtött aktuális környezeti adatokat, információkat és kiadványokat, működteti a Minisztérium honlapján létrehozott Zöld Fórumot és a Minisztérium éves kiemelt feladataihoz, illetve a zöld jeles napokhoz szorosan kötődő ingyenes „forró drót”-ot, továbbá kapcsolódó tematikus, információs lakossági fórumokat szervez;

g) szervezi és bonyolítja a Minisztérium külső és belső rendezvényeit (ünnepségek, tárcaszintű – nagyrendezvénynek minősülő – bel- és külföldi szakkiállítások);

h) megtervezi és működteti a Zöld Galéria kiállításait és médiaeseményeit;

i) irányítja és koordinálja a miniszter civil stratégiájának, a gazdasági szférával, valamint az önkormányzatokkal való kapcsolattartás stratégiájának kidolgozását és megvalósítását, valamint felügyeli, segíti azok megvalósulását;

j) részt vesz a környezeti ügyekben a társadalom részvételével és információhoz való hozzájutásával kapcsola-

tos nemzetközi egyezmények végrehajtásának stratégiájának kidolgozásában, és közreműködik végrehajtásában;

k) közreműködik a Minisztérium és a tárca, valamint a társadalmi szervezetek közötti megállapodások megkötésében és végrehajtásában;

l) ellátja a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek esélyegyenlőségének növelésével kapcsolatos feladatokat;

m) szervezi és koordinálja a lobbitevékenységgel összefüggő – a miniszter hatáskörébe tartozó – feladatokat.”

5. §

A Szabályzat 27. §-a a következő f) és g) ponttal egészül ki:

[A Közigazgatási, jogi és koordinációs főosztály]

„f) gondoskodik az egységes környezet-, természetvédelmi és vízügyi jogalkalmazási gyakorlat kialakításáról;

g) ellátja a Minisztérium központi iratkezeléssel kapcsolatos feladatait.”

6. §

(1) A Szabályzat 29. §-a feletti alcím, illetve a 29. § (1) bekezdés felvezető szövege helyébe a következő alcím, illetőleg felvezető szöveg lép:

„Humánpolitikai és ágazati informatikai főosztály

(1) A Humánpolitikai és ágazati informatikai főosztály humánpolitikai feladatkörében:”

(2) A Szabályzat 29. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A Humánpolitikai és ágazati informatikai főosztály ágazati információs feladatkörében

a) kialakítja az ágazati informatikai stratégiát és informatikai biztonsági stratégiát, javaslatot tesz az informatikára fordítható belső és külső erőforrások megtervezésére és elosztására;

b) irányítja a szakterületi információs rendszerek fejlesztését és működtetését;

c) ellátja az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer és a Természetvédelmi Információs Rendszer működtetésével és fejlesztésével kapcsolatos feladatokat;

d) gondoskodik az emisszió-kereskedelmi rendszer működtetéséről;

e) koordinálja a környezetpolitikát, a döntéshozatalt és a tájékoztatást szolgáló mutatók kifejlesztését, koordinálja a miniszter Országos Statisztikai Adatgyűjtő programmal kapcsolatos feladatainak végrehajtását;

f) ellátja a központi (KEOP) és egyéb informatikai pályázati programok szakmai előkészítését, illetve irányítja azok megvalósítását;

g) koordinálja a magyarországi EIONET-hálózat kialakítását, valamint az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel történő együttműködést;

h) összehangolja a miniszter távérzékeléssel összefüggő feladatait;

i) összehangolja a környezeti vonatkozású nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítését;

j) gondoskodik az i) pont szerint szolgáltatott adatok központi tárolásáról, rendszeres közzétételéről, továbbá a más tárcák által gyűjtött környezeti vonatkozású adatok Országos Környezetvédelmi Információs Rendszerbe történő bekapcsolásáról;

k) biztosítja a környezeti adatok nyilvánosságra hozatalának informatikai hátterét;

l) GRID Budapest néven Környezeti Informatikai Központként működik.”

7. §

A Szabályzat 31. § f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A Környezetgazdasági főosztály]

„f) ellátja a miniszter hatáskörébe tartozó területeken az árhatósági feladatokat, előkészíti az árhatósági feladatokhoz kapcsolódó díjtámogatásokra vonatkozó döntést, irányítja a koncessziós pályázatok kiírását;”

8. §

A Szabályzat 33. §-a a következő o) ponttal egészül ki:

[A Költségvetési, beruházási és tulajdonosi főosztály]

„o) ellátja a központosított illetményszámfejtéssel kapcsolatos feladatokat.”

9. §

A Szabályzat 34. §-ának e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A Természet- és környezetmegőrzési szakállamtitkári titkárság segíti a természet- és környezetmegőrzési szakállamtitkárt tevékenységének ellátásában, ennek keretében]

„e) ellátja

ea) a Környezetvédelmi Információs Rendszer önálló részeként működtetett Természetvédelmi Információs Rendszer természetvédelmi szakmai felügyeletét, valamint

eb) a szakállamtitkár tevékenységével összefüggő operatív feladatokat.”

10. §

A Szabályzat 35. §-ának e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A Természetmegőrzési főosztály]

„e) ellátja a természetvédelmi információs és monitorozási feladatok szakmai felügyeletét és irányítását, továbbá gondoskodik azok folyamatos fejlesztéséről, vezeti a védett természeti területek, a Natura 2000 területek és védett természeti értékek törzskönyvét;”

11. §

(1) A Szabályzat 36. §-ának felvezető szövege helyébe a következő rendelkezés lép:

„36. § A Nemzeti parki és tájvédelmi főosztály”

(2) A Szabályzat 36. §-ának e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A Nemzeti parki és tájvédelmi főosztály]

„e) irányítja a természetvédelmi tervezést és természetvédelmi szabványosítási tevékenységet; ellátja a természetvédelmi kezelési tervek készítésének koordinációját;”

(3) A Szabályzat 36. §-ának h) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A Nemzeti parki és tájvédelmi főosztály]

„h) ellátja a kiemelt oltalmat igénylő természeti területek védetté vagy fokozottan védetté nyilvánításának szakmai előkészítését, továbbá a natúrpark név használatához szükséges miniszteri hozzájárulás megadásának szakmai előkészítő munkáját;”

(4) A Szabályzat 36. §-a a következő k) ponttal egészül ki:

[A Nemzeti parki és tájvédelmi főosztály]

„k) közreműködik a Minisztérium UNESCO Világörökséggel kapcsolatos természeti és táji örökségvédelmi szakmai feladatainak ellátásában.”

12. §

A Szabályzat 37. §-a a következő s)–ty) pontokkal egészül ki.

[A Környezetmegőrzési főosztály]

„s) közreműködik a súlyos ipari balesetek elleni védekezés követelményrendszerének kialakításában;

sz) ellátja a miniszter védelem-igazgatási koordinációs feladatait;

t) ellátja és koordinálja a tűz- és munkavédelem tárcaszintű és ágazati feladatait;

ty) koordinálja az Erdei Iskola Programmal kapcsolatos feladatokat.”

13. §

(1) A Szabályzat 40. §-a feletti alcím, illetve a 40. § felvezető szövege helyébe a következő alcím, illetőleg felvezető szöveg lép:

„Vízgyűjtőgazdálkodási és vízvédelmi főosztály

40. § A Vízgyűjtőgazdálkodási és vízvédelmi főosztály”

(2) A Szabályzat 40. §-a a következő i)–k) pontokkal egészül ki:

[A Vízgyűjtőgazdálkodási és vízvédelmi főosztály]

„i) gondoskodik az Országos Környezeti Kármentesítési Program aktualizálásáról és az alprogramok koordinációjáról;

j) kidolgozza az OKKP végrehajtása gyorsításának jogi és közgazdasági hátterét, meghatározza a program súly-

pontjait, kijelöli az állami felelősségi körbe tartozó projektek prioritásait és gondoskodik a projektek végrehajtásáról;

k) ellátja a talajvédelemmel kapcsolatos, a miniszter feladatkörébe tartozó hazai és nemzetközi feladatokat.”

14. §

(1) A Szabályzat 1. és 2. számú melléklete helyébe a jelen módosító szabályzat 1. és 2. számú melléklete lép.

(2) A Szabályzat 4. számú melléklete helyébe a jelen módosító szabályzat 3. számú melléklete lép.

(3) A Szabályzat 7. számú mellékletének

a) „Humánpolitikai, informatikai és üzemeltetési főosztály” szövegrésze helyébe „Humánpolitikai és ágazati informatikai főosztály”,

b) „Víz Keretirányelv főosztály” szövegrésze helyébe „Vízgyűjtőgazdálkodási és vízvédelmi főosztály” szövegrész lép.

(4) A Szabályzat 8. számú melléklete VI. pontjában „az Ellenőrzési főosztályon” szövegrész helyébe „az Ellenőrzési főosztály Fejezeti ellenőrzési osztályán” szövegrész lép.

*1. számú melléklet
a módosító szabályzathoz*

[1. számú melléklet]

„A Minisztérium létszámkerete

A miniszter irányítása alá tartozó szervezeti egységek: 16

A kabinetfőnök irányítása alá tartozó szervezeti egységek: 39

Az államtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek: 8

A jogi és koordinációs szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek: 115

A környezetgazdasági szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek: 106

A természet- és környezetmegőrzési szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek: 62

A vízügyi szakállamtitkár irányítása alá tartozó szervezeti egységek: 50”

*2. számú melléklet
a módosító szabályzathoz*

[2. számú melléklet]

„Főosztályok, ahol osztályt nem vezető főosztályvezető-helyettes működhet

Kommunikációs főosztály

Közigazgatási, jogi és koordinációs főosztály

Közösségi és nemzetközi főosztály

Környezetgazdasági főosztály

Környezetfejlesztési főosztály

Költségvetési, beruházási és tulajdonosi főosztály

Stratégiai főosztály

Vízgyűjtőgazdálkodási és vízvédelmi főosztály”

*3. számú melléklet
a módosító szabályzathoz*

[4. számú melléklet]

„Az adományozható közigazgatási szakmai tanácsadói, főtanácsadói címek számának meghatározásáról

A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 30/A. § (1) bekezdése alapján a Minisztériumban legfeljebb 60 fő számára adományozható szakmai tanácsadói, illetve szakmai főtanácsadói cím. A szakmai főtanácsadók száma nem haladhatja meg a 30 főt.”

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter 14/2007. (K. V. Ért. 5.) KvVM utasítása

az egyes kormányzati iratok előkészítésének a formai rendjéről szóló 8/2007. (K. V. Ért. 4.) KvVM utasítás visszavonásáról

1. §

Jelen utasítással visszavonom az egyes kormányzati iratok előkészítésének a formai rendjéről szóló 8/2007. (K. V. Ért. 4.) KvVM utasítást.

2. §

Ez az utasítás a kiadmányozása napján* lép hatályba.

*Dr. Fodor Gábor s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter*

* A kiadmányozás napja: 2007. május 10.

Közlmények

**Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi
Főigazgatóságának
1/2007. (EüK. 8.) Gyf.
közleménye**

**Szolnok B-67 OKK számú kút vize számára
természetes ásványvíz megnevezés használatának
engedélyezéséről**

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága a Szolnoki Víz- és Csatornaművek Koncessziós Zrt. (5000 Szolnok, Vízmű u. 1.) tulajdonában álló és üzemeltetésében működő **Szolnok B-67 OKK számú kút vizének külső** (fürdési célú) felhasználásban a **természetes ásványvíz** megnevezés használatát engedélyezte (26/Gyf/2007.).

**Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi
Főigazgatóságának
2/2007. (EüK. 8.) Gyf.
közleménye**

**Fertőrákos K-28 OKK számú kút vizét elismert
ásványvízzé minősítő határozat visszavonásáról**

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága a Sopron és Környéke Víz- és Csatornamű Zrt. (9400 Sopron, Bartók Béla u. 42.) által fenntartott és üzemeltetett **Fertőrákos K-28 OKK számú kút vizét elismert ásványvízzé minősítő 148/Gyf/1991. számú határozatot visszavonja** (618-5/Gyf/2006.).

**Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi
Főigazgatóságának
3/2007. (EüK. 8.) Gyf.
közleménye**

**Debrecen B-2376 OKK számú kút elismert
ásványvíz törzskönyvének megújításáról**

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága az AVE Ásványvíz Gyártó és Forgalmazó KFT (4034 Debrecen, Biczó István kert 66.) tulajdonában álló és üzemeltetésében mű-

ködő **Debrecen B-2376 OKK számú kút vizének belső** (palackozási célú) felhasználásban – „**Lilla**” elnevezéssel – a **természetes ásványvíz** megnevezés használatát továbbra is engedélyezte (202/Gyf/2006.).

**Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi
Főigazgatóságának
4/2007. (EüK. 8.) Gyf.
közleménye**

**a mátraderecskei Széndioxid Szárazfürdő
és Gyógyászati Központ számára gyógygázfürdő
megnevezés használatának engedélyezéséről**

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága a Mátraderecske Község Önkormányzata (3246 Mátraderecske, Hősök tere 12.) fenntartásában és a Mofetta 2003. KFT (3246 Mátraderecske, Hősök tere 12.) üzemeltetésében működő Széndioxid Szárazfürdő és Gyógyászati Központ számára – „**Mátraderecskei Széndioxid Gyógygázfürdő**” elnevezéssel – a **gyógygázfürdő** intézmény megnevezés használatát engedélyezte (640/Gyf/2006.).

A gyógyfürdőt a gyógyászati ellátás szempontjából **országos** kategóriába sorolta.

**Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi
Főigazgatóságának
5/2007. (EüK. 8.) Gyf.
közleménye**

**a Barcsi Termálközpont számára gyógyfürdő
megnevezés használatának engedélyezéséről**

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága a **Barcs Város Önkormányzat Városgazdálkodási Igazgatóság** (7570 Barcs, Széchenyi út 48.) fenntartásában lévő és üzemeltetésében működő Barcsi Termálközpont számára – „**Barcsi Gyógyfürdő és Rekreatációs Központ**” elnevezéssel – a **gyógyfürdő** intézmény megnevezés használatát engedélyezte (497/Gyf/2006.).

A gyógyfürdőt a gyógyászati ellátás szempontjából **körzeti** kategóriába sorolta.

**Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi
Főigazgatóságának
6/2007. (EüK. 8.) Gyf.**

közleménye

**Hajdúsámson K-79 OKK számú kút vize számára
természetes ásványvíz megnevezés használatának
engedélyezéséről**

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága az Aqua-Plastech KFT (4251 Hajdúsámson, Diósvár dűlő 23/A.) tulajdonában álló és üzemeltetésében működő **Hajdúsámson K-79 OKK számú kút vizének belső, palackozási célú felhasználásban – „Főnix” elnevezéssel – a természetes ásványvíz megnevezés használatát engedélyezte (27/Gyf/2007.).**

**Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi
Főigazgatóságának
7/2007. (EüK. 8.) Gyf.**

közleménye

**Lakitelek K-54 OKK számú kút elismert ásványvíz
törzskönyvének megújításáról**

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága az S&V '91 Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató KFT (6000 Kecskemét, Széchenyi krt. 25.) tulajdonában álló és üzemeltetésében működő **Lakitelek K-54 OKK számú kút vizének belső, palackozási célú felhasználásban – „Kun-Aqua” elnevezéssel – a természetes ásványvíz megnevezés használatát továbbra is engedélyezte (71/Gyf/2007.).**

**Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi
Főigazgatóságának
8/2007. (EüK. 8.) Gyf.**

közleménye

**Bicske K-43 OKK számú kút vize számára
természetes ásványvíz megnevezés használatának
engedélyezéséről**

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága a Vivien Ásványvíz és Üdítőital Zrt. (2060 Bicske, Külterület 0650/34.) tulajdonában álló és üzemeltetésében működő **Bicske K-43**

OKK számú kút vizének belső, palackozási célú felhasználásban a természetes ásványvíz megnevezés használatát engedélyezte (29-2/Gyf/2007.).

**Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi
Főigazgatóságának
9/2007. (EüK. 8.) Gyf.**

közleménye

**Moha K-5 OKK számú kút elismert ásványvíze
törzskönyvének megújításáról**

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága a Mohai 1374 Ásványvízkitermelő és Kereskedelmi KFT. (8042 Moha, Ágnes Forrás 026/1) tulajdonában álló és üzemeltetésében működő **Moha K-5 OKK számú kút vizének belső (palackozási célú) felhasználásban – „Mohai 1374” elnevezéssel – a természetes ásványvíz megnevezés használatát továbbra is engedélyezte (634/Gyf/2006.).**

**Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi
Főigazgatóságának
10/2007. (EüK. 8.) Gyf.**

közleménye

**a hajdúszoboszlói gyógyiszap törzskönyvének
megújításáról**

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága a Hungarospa **Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő és Turisztikai Zrt.** (4200 Hajdúszoboszló, Szent István park 1–3.) engedélyes által kitermelt iszap gyógyászati felhasználásánál – **„Hajdúszoboszlói gyógyiszap”** elnevezéssel – a **gyógyiszap** megnevezés használatát továbbra is engedélyezte (12-2/Gyf/2007.).

**Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi
Főigazgatóságának
11/2007. (EüK. 8.) Gyf.**

közleménye

**a hajdúszoboszlói Hunguest Hotel Béke Gyógyszálló
számára gyógyfürdő megnevezés használatának
engedélyezéséről**

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága a Hunguest

Hotels Zrt. (1113 Budapest, Bartók Béla u. 152.) fenntartásában lévő és a Hunguest Hotels Zrt. Hotel Béke (4200 Hajdúszoboszló, Mátyás király sétány 10.) üzemeltetésében működő Hunguest Hotel Béke Gyógyszálló számára – „Hunguest Hotel Béke Gyógyszálló és Gyógyfürdő” elnevezéssel – a **gyógyfürdő** intézmény megnevezés használatát engedélyezte (63-1/Gyf/2007.).

A gyógyfürdőt a gyógyászati ellátás szempontjából **országos** kategóriába sorolta.

**Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi
Főigazgatóságának
12/2007. (EüK. 8.) Gyf.
közleménye**

**a hévízi Hunguest Hotel Helios Gyógyszálló számára
gyógyfürdő megnevezés használatának
engedélyezéséről**

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága a Hunguest Hotels Zrt. (1113 Budapest, Bartók Béla u. 152.) fenntartásában lévő és a Hunguest Hotels Zrt. Hotel Helios (8380 Hévíz, Vörösmarty u. 91.) üzemeltetésében működő Hunguest Hotel Helios Gyógyszálló számára – „Hunguest Hotel Helios Gyógyszálló és Gyógyfürdő” elnevezéssel – a **gyógyfürdő** intézmény megnevezés használatát engedélyezte (78-1/Gyf/2007.).

A gyógyfürdőt a gyógyászati ellátás szempontjából **országos** kategóriába sorolta.

**Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal
Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi
Főigazgatóságának
13/2007. (EüK. 8.) Gyf.
közleménye**

**Esztergom B-5 OKK számú kút vize számára
gyógyvíz megnevezés használatának engedélyezéséről**

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága az Esztergom Város Önkormányzata (2500 Esztergom, Széchenyi tér 1.) fenntartásában álló és az Esztergomi Fürdő Zrt. (2500 Esztergom, Táncsics Mihály u. 5.) üzemeltetésében működő **Esztergom B-5 OKK számú kút vizének külső** (fürdési célú) felhasználásánál a **gyógyvíz megnevezés használatát engedélyezte** (648-6/Gyf/2006.).

**A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
közleménye**

**a Föld Napja alkalmából adományozott
kitüntetésekéről**

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter

Pro Natura Díjat adományozott

dr. Bankovics Attilának, a Magyar Természettudományi Múzeum tudományos főmunkatársának,

Garancsy Mihálynak, a TermészetBÚVÁR Magazin főszerkesztő-helyettesének,

dr. Juhász Árpád geológusnak, a TV2 tanácsadójának,

Tirják Lászlónak, a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság igazgatójának,

Tömösváry Tibornak, a Zöld Folyosó Közalapítvány programvezetőjének;

Posztumusz Pro Natura Díjat adományozott

Szögi Lajosnak, a Tiszavasvári Kabay János általános iskola néhai tanárának, oktatóközpont-vezetőnek;

Pro Natura Emlékplakettet adományozott

dr. Csorba Gábornak, a Magyar Természettudományi Múzeum muzeológusának,

Horváth Ferencnek, az MTA Ökológiai és Botanikai Kutató Intézet tudományos munkatársának,

dr. Kaizinger Tibornak, a VPOP Határügyi és Ügyeleti Főosztály nyugalmazott főosztályvezetőjének,

dr. Magyar Gábornak, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Természetmegőrzési Főosztálya főosztályvezető-helyettesének,

Pilisi Parkerdő Zártkörűen Működő Részvénytársaságának,

dr. Riskó Andreának, a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség természetvédelmi osztályvezetőjének,

dr. Sós Endre állatorvosnak, a Fővárosi Állat- és Növénykert munkatársának,

Stiftung „Ciconia” Ciconia Alapítványnak,

Szabados Tamásnak, a Magyar Televízió Rt. operatőrének,

Terbe Józsefnének, a Dunakeszi Bárdos Lajos Általános Iskola nyugalmazott pedagógusának;

Miniszteri Elismerő Oklevelet adományozott

Fejes Lőrincnek, a Közép-Tisza Vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság szakaszmérnökség-vezetőjének,

Dr. Gyulainé Garai Adrienne-nek, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság növényvédelmi előrejelzőjének, minőségbiztosítási felügyelőnek,

Halász Antalnak, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi felügyelőjének,

Kontra László Miklósnak, a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság gondnokának,

Lajkóné Nagy Gabriella titkárnőnek, a Balatoni Nemzeti Park Igazgatóság adminisztrátorának,

Lengyel Tibornak, a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi tájegységvezetőjének,

Németh Lászlónak, a Fertő-Hanság és Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság műszaki előadójának,

Puskás Lászlónak, Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi örkerület-vezetőjének,

Schmotzer Andrásnak, a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság kutatási referensének,

Szkaliczka Ilonának, a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség Zöld Pont Iroda előadójának,

Újvárosy Antalnak, az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság környezeti nevelési munkatársának.

Tanulmány

Tanulmány

Szilágyi János Ede: Az agrárjog dogmatikájának új alapjai – útban a természeti erőforrások joga felé?*

* A tanulmány a Jogtudományi Közlöny 2007. évi márciusi számában jelent meg.

KÖZLÖNY
§

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó
megjelentette

Kondorosi Ferenc–Uttó György–Visegrády Antal

A bírói etika és a tisztességes eljárás

című könyvét

A könyvhöz előszót dr. Lomnici Zoltán, a Legfelsőbb Bíróság, illetve az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnöke írt, melyben a következő szavakkal ajánlja a kötetet:

„Az olvasó kezébe olyan könyv (tankönyv, szakmai háttéranyag) kerül, amely tudományos igényességgel és a gyakorlati alkalmazhatóság szándékával mutatja be a bírói etika szakmai-morális alapjait. A kötet jelentős nemzetközi kitekintést nyújt, amikor más országok gyakorlatának, szabályozásának feltárását is vállalja.

A tapasztalt és a tárgykör nemzetközi összefüggéseit is jól ismerő szerzők – helyeselhető módon – abból indultak ki, hogy a bírák etikus magatartása és eljárása az eljárások részvevői – a peres felek, a vádló, a védő, a jogi képviselő, a büntetőügyekben a vádlott – számára garanciális jelentőségű, mert megteremti/megadja az eljárás minőségét is.

A szerzők a bírói etika érvényesülését is vizsgálták a peres eljárás másik minőségi követelményének, a fair eljárás igényének megvalósulásával összefüggésben.

A tisztességes eljárás napjainkban nemzetközi jogi, alkotmányos és morális követelményt is jelent, amelynek tartalma az Emberi Jogok Európai Bírósága és – egyre inkább – az Európai Bíróság esetjogából ismerhető meg. A kötet számos jogeset bemutatásával szolgálja a hazai jogi kultúra színvonalának emelését, a tiszta, demokratikus közállapotok, a bírák és a bíróságok tekintélye megóvását.

A könyv fontos tananyag a bírák, ügyészek, ügyvédek számára, de különös haszonnal forgathatják gyakorló politikusok, a tudományos élet képviselői, a média munkatársai és mindenki, aki felelősséget érez a hazai jogállam, a jogrend minőségéért.”

A kötet 184 oldal terjedelmű, ára **3381 forint** áfával.

Példányonként megvásárolható a Közlönykiadó Jogi Könyvesboltjában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Tel./fax: 318-8411), valamint a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELÉS

Megrendelem

Kondorosi Ferenc–Uttó György–Visegrády Antal

A bírói etika és a tisztességes eljárás

című, 184 oldal terjedelmű kiadványt (ára: **3381 forint** áfával) példányban, és kérem, juttassák el alábbi címemre:

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára vagy postai úton a fenti címre.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó
megjelentette

dr. Oros Paulina fordításában

Marta Sgubin

Jacqueline Kennedy szakácsnője voltam

című könyvét

A szerző huszonöt év alatt szinte tagjává vált a Kennedy családnak, akik leginkább mégis a főzőtudományát becsülték.

Ez a könyv a legemlékezetesebb eseményeken feltálat fogások receptjeivel lepi meg az olvasót, miközben kedves történetei rendhagyó memoárként a család mindennapjaiba is betekintést adnak, kellemes kikapcsolódást kínálva mindenkinek, aki érdeklődik hírességek élete és szokásai iránt.

A kötet 224 oldal terjedelmű, ára **4200 forint** áfával.

Példányonként megvásárolható a Közlönykiadó Jogi Könyvesboltjában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6., tel./fax: 318-8411), valamint a Budapest VII., Rákóczi út 30. szám (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELÉS

Megrendelem a

Marta Sgubin

Jacqueline Kennedy szakácsnője voltam

című, 224 oldal terjedelmű kiadványt (ára: **4200 forint** áfával) példányban, és kérem, juttassák el alábbi címemre:

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára vagy postai úton a fenti címre.

Keltezés:

.....

cégszerű aláírás

5

**érvünk
van:**

hivatalos és hiteles
jogszabályszovegek

hasznos kiegészítők
(pl. iratmintatár)

folyamatosan
aktualizált
kommentárok

megújult, gyors
keresőprogram

online frissítés
naponta

Éves előfizetési díj:
72 000 Ft + áfa
diákkedvezmény: 50%

Készült a
MAGYAR KÖZLÖNY
nyomdai tőpéldánya
alapján

HU ISSN 1787-7784

+1

klubtagság

Előfizetésével Ön jogosult lesz a Közlöny Klub névre szóló prémium kártyájára, amellyel nem csak a Magyar Hivatalos Közlönykiadó boltjaiban részesül azonnali árkedvezményben, hanem az Euro Discount Club partnercégeinél is országsherte.

i www.mhk.hu
06 (80) 200-723

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI ÉRTESÍTŐ

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium hivatalos lapja

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

A szerkesztésért felelős: dr. Dombi Éva, 1011 Budapest, Fő utca 44-50. Telefon: 457-3311.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.), www.mhk.hu

Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746,

e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen,

1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti

Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu).

A 2007. évi éves előfizetési díj: 15 120 Ft áfával. Egy példány ára: 1344 Ft áfával.

A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 1786-2396

07.1673 – Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajszmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert igazgató.

